GUSTAVO DESSAL

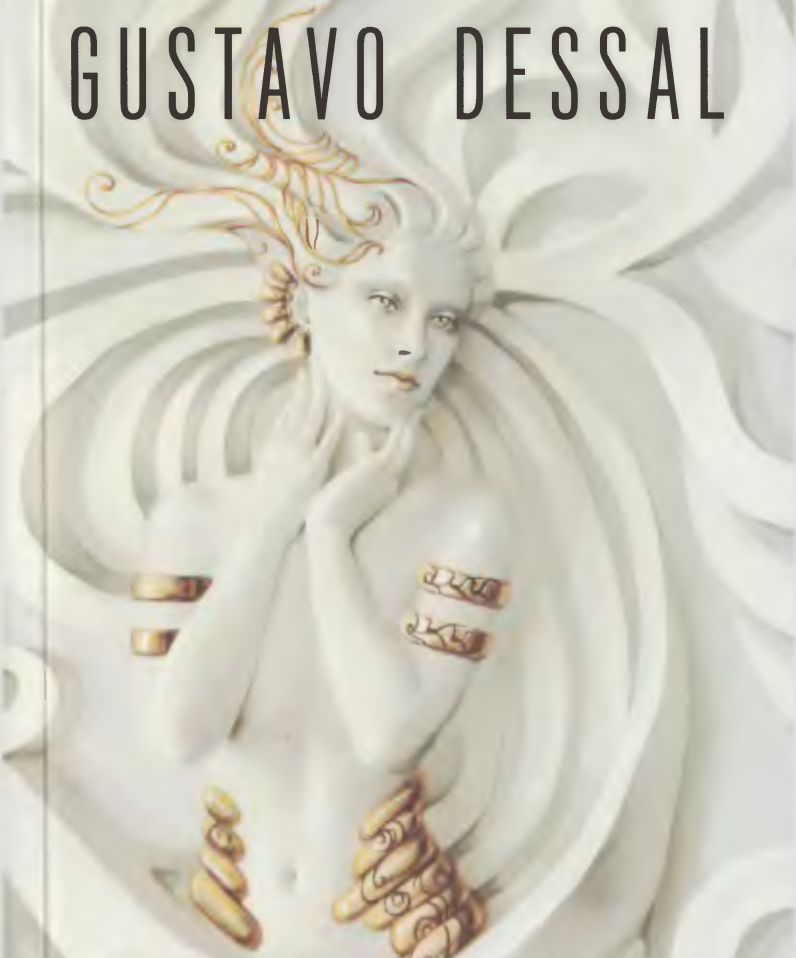

OPERAȚIUNEA AFRODITA

ȘI ALTE POVESTIRI

GUSTAVO DESSAL

OPERAŢIUNEA AFRODITA ŞI ALTE POVESTIRI

Traducere din limba spaniolă de
TUDORA ŞANDRU-MEHEDINŢI şi
CORNELIA RĂDULESCU

Prefaţă de
ION VIANU

editura rao

Cuprins

Prefaţă 5
1. Operaţiunea Afrodita 11
2. Strigătul lui Tunshi 33
3. Doctorul Molina îşi aminteşte de copilărie 41
4. Vieţi exemplare 55
5. Presentiment 79
6. Prea mult roşu 86
7. Nesomn 93
8. Refugiul 101
9. Flori pentru Solomon Ryan 112
10. Vin indienii! 119
11. Eu am fost ea uneori 126
12. Mamie's Blues 131
13. Darul 144
14. Urâţii 153
15. O afacere bună 187
16. Explozia 201
17. Doamna R. 217
18. Cealaltă 224
19. Reuniunea 236
20. ...Ci ne izbăveşte de bine 243

Povestirile 1-11 traduse de Tudora Şandru Mehedinţi din volumele:
Operación Afrodita y otros relatos („Operaţiunea Afrodita şi alte povestiri", Madrid, Huerga & Fierro editores, 2004 – povestirile 1-5)
Demasiado rojo („Prea mult roşu", Valencia, El Nadir Ediciones, 2001 – povestirile 6-10)
Más libranos del bien („Ci ne izbăveşte de bine", Madrid, Huerga & Fierro editores, 2006 – povestirea 11)
Povestirile 12-20 traduse de Cornelia Rădulescu din volumul
Más libranos del bien („Ci ne izbăveşte de bine", Madrid, Huerga & Fierro editores, 2006)

Prefață

Povestirea nu este un roman scurt; romanul nu este o povestire dezvoltată. Diferența este de substanță: romanul descrie un univers; de la Cervantes începând, trecând prin Dostoievski și Thomas Mann, fiecare roman pretinde să oglindească lumea omului ca o totalitate. Un roman este o viziune de ansamblu oglindită într-o circumstanță particulară. În fond, romanul este similar unui sistem filozofic și nu este de mirare că, pentru unii, *Fenomenologia Spiritului* și *L'Être et le Néant* au un caracter romanesc. „Spiritul" și „Neantul" sunt resimțite ca niște personaje, sunt incarnarea unor concepte.

Povestirea este *sectorială*, are ambiția să relateze, să invente o conjunctură, o întâmplare semnificativă. Narațiunea pune în evidență un fapt particular. Reflecția rămâne deschisă după ce ai terminat o povestire. Dacă romanul este sistem, povestirea are gust de aforism, lasă în urma ei o stare fecundă a minții, întrebări, nu soluții.

Gustavo Dessal este povestitorul prin excelență (este și romancier !) . El are calitatea să se concentreze asupra unui anumit episod, să-l dezvolte, să extragă din substanța cotidianului amănunte gingașe sau voluptuoase sau săgetătoare care pot atinge inima și rațiunea. Dar povestirea nu-și atinge ținta decât dacă desfășoară un maximum de fantezie într-un minim de conținut. Obligația de concizie cheamă una de densitate. Povestirea, spre deosebire de roman, trebuie să fie, în sensul cel mai înalt, *amuzantă*. Timpii morți sunt excluși din „nuvela exemplară". Ceea ce este iertat romancierului, lungirea,

momentele de stagnare, nu este permis povestitorului. Cititorul de literatură ştie acest lucru.

...Povestirea trebuie să aibă întotdeauna o „poantă". Finalul ei trebuie să fie surprinzător, poate derutant. Îi sunt proprii tehnicile subtile de rătăcire, capcanele naraţiunii, puncte când povestirea se îndreaptă unde nu te aştepţi. Este ceva „poliţist" în povestirea scurtă. Suflul povestirii este susţinut; va explora zona sentimentelor intense: angoasa, spaima, doliul, dezorientarea. Toate se regăsesc în povestirile de faţă şi însufleţesc naraţiunile lui G. Dessal. Pornind de la realism, nu se va da îndărăt să introducă, subteran, subtil, elementul fantastic, iraţionalul, aluzia mitologică.

Dessal este psihanalist (de obedienţă lacaniană); luând cunoştinţă de acest element nu trebuie să ne mire pătrunderea lui psihologică. Niciun moment însă nu se lasă antrenat în mania conceptualizării; cu atât mai puţin transpar schemele teoretice. Cu alte cuvinte, acest clinician sută la sută este şi un om de litere integral, care a inserat într-o formulă originală o tradiţie literară începând de la Cehov, ajungând la Borges trecând prin Kafka.

Şi fiindcă ştim că omul de litere este şi psihanalist, remarcăm că o bună parte din povestirile lui este dominată de problematica memoriei şi a distorsiunilor ei.

Mă fascinează în proza lui Dessal supunerea faţă de principiul enunţat de Arthur Rimbaud: *il faut être absolument moderne,* este obligatoriu să fim moderni în chip absolut. Fără să se lipsească de referinţa clasică, Dessal este un scriitor al lumii noastre, de azi şi de peste tot. Scena lui este globul pământesc. Un spaţiu latinoamerican este invocat adesea, corespunzând cu originile argentine ale autorului stabilit la Madrid; dar, firesc şi convingător, se invită şi în spaţiul burghez nord-american, în Africa subminată de terorism şi mizerie, în Parisul emigranţilor şi aiurea. Eroii lui sunt de toate neamurile. A intra

în psihologiile lor variate nu-i pune probleme; trebuie remarcat că Dessal este preponderent un scriitor al contemporaneității; trecutul îl interesează ca referință, dar narațiunea este mereu la prezent. Această latură de *martor* al lumii noastre se armonizează cu spiritul de toleranță... și mai ales cu sensibilitatea față de suferințele celor mizerabili, de destinul celor plecați în misiuni primejdioase, prinși în plasa marilor răscruci, de toți cei aruncați în lume, în lumea mare a vremii noastre.

Dacă fiecare din povestirile acestui volum întocmit și tradus cu artă de Tudora Șandru Mehedinți și Cornelia Rădulescu este o dramă în sine, simțim că le unește ceva. Acest „ceva" este făcut din mai multe ingrediente: amintirea obsedantă, profesiunea de credință asupra universalității omului, mila, durerea de-a fi, absurditatea puterii constituite, înfrângerea libertății, terorismul. Astfel că, din bucăți separate, se constituie un „roman", o viziune de ansamblu asupra lumii, o lume diversă, dezorientată, uneori grotescă, uneori duioasă sau amnezică, o lume care se roagă „Și ne izbăvește de Bine", într-atât puterea lumească poate fi totalitară și zdrobitoare în prezența ei, iar Providența absentă.

Ion Vianu

1
Operațiunea Afrodita

I

Pentru că nu înțelegea niciun cuvânt din ceea ce striga femeia aceea grasă, toate eforturile lui de a o calma erau inutile, deși încercase s-o facă în cele patru sau cinci limbi pe care le cunoștea cât de cât. Ea vorbea foarte repede, cu chipul congestionat de furie, și agita întruna un pașaport și o hârtie plină de timbre, bătându-se cu pumnul în pieptul robust, vrând parcă să facă și mai credibil motivul care părea s-o înspăimânte. La doar câțiva metri, polițistul își scosese chipiul ca să-și usuce sudoarea de pe frunte cu o batistă, și stătea nepăsător la toate, autoritatea fiindu-i învinsă de dogoarea miezului zilei. Femeia avea o rochie strâmtă în culori strălucitoare, puțin ridicată de rotunjimile ce luptau să se elibereze din captivitate, părul negru vopsit, care, răvășit de briză, arăta ca viperele Gorgonei, și buzele roșii rujate, ce se mișcau în toate direcțiile, lăsând la vedere un dinte de aur în care se reflecta lumina violentă a portului Pireu.

Marinarul avea ordin strict să nu permită nimănui să urce pe vapor până a doua zi dimineață, și nu era dispus să-și riște postul, așa încât, renunțând la încercarea de a o calma prin viu grai, s-a mulțumit să dea din umeri și din cap în semn că nu, ceea ce a înfuriat-o și mai mult pe femeie și i-a oferit pretextul de a iniția o manevră amenințătoare de apropiere corporală.

Jacinto Goyena, care se născuse la El Ferrol, nu-şi amintea să fi văzut niciodată o femeie într-o asemenea stare şi s-a dat înapoi speriat. Odată, în copilărie, brutăreasa din sat avusese o criză de furie când o bandă de golani, printre care se afla şi Jacinto, i-au pus un şoarece viu în coşul cu pâine proaspătă, dar acel episod părea neînsemnat în comparaţie cu mânia dezlănţuită a acestei femei cu sânii cât nişte pepeni, care-şi agita paşaportul ca pe o secure de război. Pe neaşteptate, ivindu-se din mulţimea care se foia pe ţărm dintr-o parte în alta, o femeie bătrână şi scundă strigă ceva care avu efectul unei săgeţi cu tranchilizant, fiindcă grăsana se întoarse, îşi coborî braţele şi o ascultă ca un câine docil pe stăpânul lui. Bătrâna îi arătă cu un gest o direcţie, şi amândouă se pierdură în forfota hamalilor şi printre nenumăratele lăzi împrăştiate ce-şi aşteptau rândul să fie încărcate în cala vreunui vapor. Jacinto Goyena rămase o clipă perplex în faţa neaşteptatului deznodământ al întâmplării neplăcute în care se văzuse încolţit, şi simţi nevoia să se răcorească turnându-şi în cap o găleată de apă aflată pe butoiul de pe punte; apoi, mai liniştit, se aşeză pe o ladă să fumeze o ţigară turcească pe care i-o oferi un alt membru al echipajului.

Bulgăroaice, spuse cel cu pachetul de ţigări, un turc care, deşi se născuse pe mare, simţea că îi era rău de la stomac, bulgăroaice care vor să urce primele. Să urce unde?, întrebă Jacinto, cum unde?, pe vapor, răspunse Hafed, am crezut că vaporul ăsta nu ia pasageri, stărui celălalt scărpinându-se în frunte. Hafed izbucni în râs, arătându-şi puţinii dinţi pe care-i mai avea, scuipă peste bord şi-i dădu o palmă pe spate. Aşteaptă ziua de mâine, prietene, şi ai să afli ce anume am venit să facem în partea asta a lumii, căci zeii acestor greci n-au văzut în veci ceva asemănător; apoi se îndepărtă ţinându-se cu mâinile de stomac, pentru că fie şi numai ideea de a pleca în larg îi stârnea valuri de greaţă.

Ţigara se consuma repede, desenând o floare de fum în văzduhul nemişcat. Jacinto se apropie să se uite la zarva de pe chei şi să asculte zgomotul vibrant al macaralelor, claxoanele camioanelor şi fluieratul poliţiştilor din port care-şi agitau braţele ca nişte mori de vânt, stăruind în intenţia vană de a impune un minimum de ordine în furnicarul mişcător de oameni şi maşinării de încărcat. Preţ de o clipă, pe când trăgea ultima oară din ţigară, avu certitudinea că defilarea aceea care i se perinda prin faţa ochilor era spectacolul cel mai grandios care se putea vedea şi, dat fiind că el era o creatură născută pe pământ, îi mulţumi lui Dumnezeu pentru că meseria lui îi îngăduia să brăzdeze mările, lucru care-i oferea prilejul să admire infinita varietate a lumii. În noaptea aceea, respirând aburul care se înălţa din trupul ei, a visat că se scufunda în marea caldă a femeii cu paşaportul. Pe ţărm, de partea cealaltă a visului, un câine vagabond lătră speriat la aurul palid al lunii.

Când se trezi, răsăritul nu-şi desăvârşise încă preparativele, dar pe chei se auzea zgomot de voci amestecate. Surprins, a urcat în fugă pe punte şi aproape că a dat nas în nas cu Hafed, care râdea amuzat, ţi-am spus doar, spaniolule, nici chiar Esculap însuşi n-a văzut vreodată ceea ce ochii tăi vor vedea acum. Jacinto Goyena s-a apropiat, cu simţurile încă amorţite de intrigile visului, şi s-a trezit de-a binelea văzând ce se întâmplă acolo jos, sute de femei, diferite ca vârstă şi trăsături, încărcate cu genţi şi valize, o armată mişcătoare de femei aruncându-se asupra cordonului de poliţişti care, disperaţi, încercau să stăvilească avântul avalanşei, ce părere ai acum, spaniolule?, treaba de ieri a fost numai o prevestire a ceea ce ne aşteaptă. Turcul îşi termină fraza ducându-şi două degete la gură, şi adresă mulţimii un fluierat ascuţit şi entuziast în chip de bun venit. De jos, câteva femei i-au salutat zâmbitoare pe marinari şi aceştia le-au răspuns agitându-şi mâinile, pe când Hafed continua să fluiere ca un flaut oriental.

II

Reverendul Samuel Milton nu era prea convins de Idee, dar a fost nevoit să recunoască şi că nu avea o alta mai bună, şi că situaţia nu suferea amânare. Ca ministru al Domnului şi responsabil spiritual al sufletelor din White Creek, se simţea obligat să facă parte din Comitetul de Acţiune Demografică, promovat la cererea lui Nick Tricky Sallinger, un bătrân vânător din zonă, care, de două ori văduv, nu era dispus să mai rămână încă un an în această situaţie. Sally Robbins, care conducea cu mare mândrie şcoala din comitat, sprijinea cu hotărâre iniţiativa şi adăuga raţiunilor practice argumentul că Ideea i se părea irezistibil de romantică. Mike Pierce, funcţionar la judecătorie în orele oficiale şi paleontolog amator în cele libere, îşi dedicase mult timp înfăptuirii Ideii, solicitând autorizaţii şi permise, colaborarea cu Ministerul Problemelor Sociale şi, mai ales, punând în mişcare tot felul de relaţii pentru a face rost de contribuţii băneşti. Punându-şi în joc din răsputeri perseverenţa moştenită de la strămoşii lui colonişti, reuşise să trezească interesul unei reţele de televiziune şi, după mai multe întâlniri, s-a ajuns la un acord economic care permitea punerea în practică a Ideii în schimbul drepturilor de emisiune. Reverendul Milton, stânjenit de perspectiva ca în povestea asta să fie amestecaţi bani, a smuls măcar angajamentul ca totul să se facă respectând regulile Bisericii, susţinând că el în persoană îşi va lua sarcina de a supraveghea aspectul religios al Ideii, pentru ca nu cumva congregaţia lui să se prefacă într-o turmă care o ia razna şi să se năruie pe veci senina şi exemplara convieţuire din White Creek, un colţ îndepărtat din Australia, plin de praf şi de pietre, unde nu mai rămăsese nicio femeie.

Problema nu era nouă, dar în ultimii ani se agravase până la o extremă alarmantă; îţi făcea rău să vezi mulţimea de bieţi bărbaţi neglijenţi şi prost hrăniţi, din cauză că nu au o tovarăşă care

să le poarte de grijă și să le facă de mâncare așa cum se cuvine, lucru la care se adăuga și neîncrederea otrăvită a fericiților care, nefiind lipsiți de nevastă, se simțeau tot mai amenințați de privirile invidioase și de pofta îngrijorătoare a celor văduviți, dat fiind că, în această necunoscută zonă din lume, lupta de clasă începea să se întemeieze mai curând pe diferita distribuție a bunurilor sexuale decât pe formula plusvalorii. Problemele s-au succedat fără încetare, până când, într-o seară, bătrânul Nick a expus situația cu toată claritatea pe care i-o îngăduia cel de-al treilea pahar de whisky, nu e bine ca un bărbat să fie singur, spuse cu glasul lui inspirat în fața celor adunați în bar, mai ales când e vorba de atât de mulți bărbați. Dacă reverendul nu vrea să fie martor la transformarea congregației sale într-o gloată de poponari, ar fi mai bine să facem rost de femei, și dacă bunul Dumnezeu nu vrea să le găsim pe continentul ăsta, inventat de o bandă de pirați și de răufăcători, o să ne ducem să le căutăm în afara lui. Bărbații, în special tinerii, au aprobat cu strigăte și aplauze realismul categoric al lui Nick, și așa s-a făcut că, încă din seara aceea, plină de tutun și de speranțe renăscute, s-a format Comitetul de Acțiune Demografică, însărcinat cu ambițioasa misiune de a face rost de cele o mie de femei care, după ce se încheiaseră calculele, erau necesare pentru a normaliza satisfacerea trupească și a asigura continuitatea istorică a comitatului White Creek. S-au împărțit atribuțiile, s-au planificat acțiunile, și reverendul a binecuvântat beția generală care a pecetluit noaptea aceea nesfârșită și plină de iluzii.

În săptămâna următoare, ziarele din capitalele europene au publicat un anunț: se caută femei între douăzeci și cincizeci de ani, dornice să se mărite cu bărbați cinstiți și muncitori dintr-o localitate din Australia. Cele interesate trebuie să se înscrie la Consulatul Australiei, unde vor primi toate informațiile necesare. Ministerul Afacerilor Externe a transmis instrucțiuni precise consulatelor europene pentru a se începe alcătuirea unei

arhive cu datele și fotografiile aspirantelor, copia acesteia urmând să fie trimisă Comitetului de Acțiune Demografică din White Creek, însărcinat la rândul lui să se ocupe de procedeul de selecție. În privința acestui ultim aspect, și după o îndelungată și polemică dezbatere care a ținut mai multe seri, Comitetul a adoptat criteriul de a alege femeile după vârstă, încercând să se stabilească perechi echilibrate din punct de vedere cronologic. S-au respins alte sugestii, cum ar fi aceea de a se expune fotografiile la Primărie, pentru ca înșiși cei interesați să-și aleagă perechea, din cauza posibilității omenești ca mai mulți bărbați să dorească să-și dispute aceeași femeie și, de asemenea, spre a se elimina pericolul de a fi dezavantajate cele mai bătrâne. În cele din urmă s-a căzut de acord să se redacteze un contract pe care solicitanții din White Creek și candidatele, în propriile lor țări, vor trebui să-l semneze anticipat, și prin care se angajează să accepte soțul care le revine, lăsând la o parte faptul că, odată celebrată căsătoria, oricare din părți va avea dreptul să apeleze la legea australiană a divorțului. În acest ultim caz, Guvernul Australiei și autoritățile din White Creek își declină orice răspundere în privința cheltuielilor ce ar putea decurge din eventualele repatrieri ale femeilor decepționate fie din cauza răzgândirii unuia dintre parteneri, sau a amândurora, fie din orice alt fel de incompatibilitate pe care soarta ar scoate-o la iveală în cursul căsniciei făcute orbește, vorba vine, căci nefericiții ar avea cel puțin un minimum de cunoaștere vizuală prealabilă prin intermediul unei fotografii, deși se știe prea bine că o poză poate fi înșelătoare, reflectând o aparență care este de obicei fictivă. Fără a ne abate de la cuvenita imparțialitate, credem că este adesea mai mult cazul femeilor, întrucât la ele intră în joc talentul milenar de a se pune în evidență, disimulând, mărindu-și sau micșorându-și formele și îndreptându-și imperfecțiunile cu ajutorul cosmeticelor, cremelor, vopselelor și amestecurilor misterioase de lumini și umbre, ca să nu mai

vorbim de amănuntul centurilor capabile să susțină un pântece revărsat, sau al benzilor și umpluturilor care pun în valoare robustețea unor sâni modești.

După câteva zile, purtătorul de cuvânt și omul de legătură din Ministerul Afacerior Externe a trimis un fax cu caracter de urgență, care a alarmat teribil Comitetul și l-a determinat să reflecteze îndelung în privința capacității sale de a duce la bun sfârșit o acțiune de asemenea anvergură. Anunțul publicat în ziare era lipsit cu desăvârșire de o clauză restrictivă fundamentală și această omisiune punea în pericol bunăvoința inițială a Guvernului. Era neapărat necesar să se repete anunțul, specificându-se că vor fi acceptate numai femeile care nu au legături și obligații familiale, astfel încât Ideea menită să echilibreze balanța sexelor să nu provoace o avalanșă migratoare de nestăvilit, pentru că, dacă nu se luau precauțiile cuvenite, era posibil ca, odată instalate la White Creek, proaspăt căsătoritele să ceară reîntregirea familiei, și să se pornească o afluență de rude diverse, unele autentice și altele profitând de ocazie, ceea ce în doar câțiva ani va transforma populația autohtonă într-o minoritate depășită de invazia străinilor. Prin urmare, s-au redactat noi instrucțiuni, s-au repetat anunțurile cu clauzele de mai sus și s-a respins cu hotărâre propunerea reverendului Milton care, invocând schimbările introduse, a sugerat să se includă și cerința ca aspirantele să fie de confesiune protestantă, dar Comitetul i-a răspuns amintindu-i că rolul lui de călăuză spirituală nu putea afecta în niciun caz caracterul deschis și tolerant al Ideii.

Cum era de așteptat, presa n-a întârziat să dea fuga în localitate, și bătrânul Sallinger nu și-a mai încăput în piele de mândrie când ziarul local i-a publicat fotografia, pe jumătate de coloană, ca inspirator al Ideii ce avea să restabilească prosperitatea demografică în White Creek. Ceilalți membri ai Comitetului n-au putut evita ca o sclipire de invidie să nu li se oglindească pe chip, dar n-au spus nimic; la urma urmelor epopeea tocmai

începuse, şi o să fie timp suficient pentru ca vestea să se răspândească pe tot continentul şi să mai vină şi alte publicaţii, în căutare de informaţii şi de chipuri pe care să le prezinte cititorilor. Pentru orice eventualitate, Sally Robbins a scotocit prin dulap până a găsit rochia pe care şi-o pusese la botezul nepotului, trebuia să-i mai facă unele ajustări, dar în fond era destul de elegantă pentru a şi-o etala în faţa camerelor de televiziune care, după cum se zvonea, aveau de gând să se prezinte în curând pentru a realiza un reportaj despre White Creek şi despre locuitorii săi, mai fericiţi ca oricând din seara în care Ideea a făcut să le reînvie spiritul de luptă şi aventură din trecut.

Comitetul hotărâse să se întâlnească două seri pe săptămână, lunea şi joia, pentru a aduce la cunoştinţă noutăţile, a examina formularele care începeau să sosească în număr tot mai mare, printr-o expediere specială de la Ministerul Afacerilor Externe, şi a lua măsurile corespunzătoare pentru situaţiile care se iveau. După două luni, a fost nevoie să se ajungă la trei întâlniri săptămânale, avându-se în vedere munţii de dosare ce se măreau cu o viteză considerabilă. Într-o duminică, Pierce a convocat o şedinţă extraordinară pentru a dezbate grava problemă pricinuită de protestul oficial al Asociaţiei Femeilor Progresiste din comitat, care în primul rând criticau ceea ce, după părerea lor, era o ofensă adusă condiţiei feminine, şi, în al doilea, considerau că aducerea unor femei străine înseamnă o insultă pentru valorile patriotice ale naţiunii, de parcă pe întinsul continent australian n-ar exista suficient de multe femei autohtone care să răspundă cu prisosinţă necesităţilor din toate localităţile. Cum a spus pe drept cuvânt reverendul Milton, care pe atunci se dăruise cu entuziasm cauzei, renunţând la scrupulele iniţiale, ambele revendicări erau cam contradictorii, dar s-a considerat că e mai bine să se facă abstracţie de acest accident de logică şi să se caute grabnic o soluţie pentru a linişti spiritele protestatarelor, deoarece incidentul ar putea isca o propagandă

nefastă pentru operațiune, zădărnicind toată strădania de până în acel moment. În urma câtorva sugestii, s-a hotărât să se rezerve un procent de douăzeci la sută pentru australiene, și restul să provină din străinătate. De asemenea li s-a părut chibzuit să ofere Asociației Femeilor Progresiste posibilitatea de a-și numi o reprezentantă care să țină legătura cu Comitetul, propunere care, ca și cea dinainte, a fost acceptată neîntârziat de protestatare, și din ziua aceea s-au alăturat și ele misiunii de a repopula White Creek. Din dorința expresă a profesoarei Sally Robbins, s-a convenit ca Ideea să capete numele de Operațiunea Afrodita, și s-a ales portul orașului Atena ca punct de adunare și îmbarcare a prețioasei încărcături care avea să plece spre îndepărtatul continent australian.

III

Căpitanul vaporului, un vas comercial sub pavilion neozeelandez, a ieșit din cabina lui palid la față, aproape împins pe punte de bucătar, un papuaș care considera pesemne că situația e atât de amuzantă, încât slobozea neîncetat hohote de râs și obscenități în limba lui, lucru pe care îl consemnăm nu fiindcă am cunoaște această limbă, ci din relatările martorilor întâmplători cărora nu le putem pune la îndoială buna-credință și autenticitatea spuselor, chiar dacă ar fi vorba doar de micul avantaj ce s-ar obține mințind sau exagerând un amănunt, neînsemnat sub toate aspectele sale. Urcând pe punte, căpitanul și-a netezit uniforma și și-a pus chipiul, încercând să-și recapete autoritatea, dar spectacolul în curs de desfășurare pe țărm a fost gata să i-o știrbească iar. În momentul acela, căpitanul portului urca la bord, profitând de o breșă deschisă în mulțime de cordoanele poliției. Cei doi s-au salutat și au discutat pe scurt despre procedeul de urmat pentru a îmbarca pasagerele și a le distribui

paturile care fuseseră improvizate în cală şi în orice alt spaţiu s-a mai putut găsi. Problema cea mai complicată era, fără doar şi poate, cea a bagajelor, fiindcă, deşi femeile primiseră instrucţiuni riguroase în privinţa greutăţii şi volumului a tot ce puteau lua cu ele, se ştie prea bine că noţiunile astea îşi pierd cu desăvârşire precizia când sunt interpretate de spiritul feminin, prea puţin înclinat să accepte limitele materiale. Munţi de valize, cutii de carton legate cu sfoară, pungi de plastic, boccele înfăşurate în cârpe şi în orice soi de ambalaje se îngrămădeau în şiruri nesfârşite, iar amestecul acela de femei şi baloturi, văzut de pe punte, părea un uriaş organism multicolor, care înainta şi se retrăgea, vrând să scape de anemicul cordon de omuleţi în uniformă ce-l împrejmuia. Căpitanul portului îşi duse la gură megafonul şi se apucă să dea instrucţiuni: mai întâi de toate, pasagerele trebuie să se retragă cam o sută de metri, şi apoi să se împartă în patru grupe, în ordinea alfabetică a numelor de familie. O oră mai târziu, în urma focului neîntrerupt de strigăte, rugăminţi, răcnete şi fluierături, avalanşa a început să capete un aspect mai potolit, căpitanii au răsuflat uşuraţi, şi camerele de luat vederi instalate pe dubiţele televiziunilor au captat îndeaproape începutul propriu-zis al Operaţiunii Afrodita: urcarea la bord a şapte sute nouăzeci şi şapte de prostituate, venite din toate colţurile Europei, şi care îşi doreau o soartă mai bună decât umbrele ceţoase pe care le lăsau în urmă, iar magia soarelui Greciei a luminat din plin această nouă şi grotesc imagine cu Arca lui Noe care i-a stârnit zâmbetul lui Hafed, nu ne mai trebuie acum decât potopul, a spus, şi a dat fuga entuziasmat la el în cabină să-şi verse din belşug pe păr nişte colonie.

În seara aceea, după ce vaporul a ridicat ancora, căpitanul şi-a adunat oamenii pe punte şi le-a dat instrucţiuni, chiar dacă nu şi-a pus prea mari speranţe că le vor respecta. Nu vom reproduce aici cuvintele lui, rostite în rudimentarul şi grosolanul limbaj în stare să pătrundă în mintea marinarilor, la urma

urmelor bărbați cărora nu le era ușor să-și înfrâneze ardoarea, mai cu seamă în împrejurări ca aceea, când atâta miros de femei adunate la un loc avea să-i facă gata să ia foc precum pulberea. Dar era de datoria lui să mențină nu numai vaporul pe apă, ci și un minim nivel al moralei, și era hotărât să împiedice ca nava să-și piardă busola decenței, ajungând un adevărat bordel plutitor în derivă.

În sinea lui era conștient că nu va putea, asemenea lui Ulise, să-și lege oamenii de catarge ca să nu fie robiți de cântecul sirenelor, dar cel puțin se va strădui să lase impresia unei autorități cât de cât convingătoare, știind că el însuși ar putea cădea pradă ispitelor trupului care, din cine știe ce motiv misterios, devine mai pofticios când părăsește uscatul, poate pentru că lipsa unui punct de sprijin îl face să creadă că are dreptul să facă tot ce i se năzărește.

Jacinto Goyena n-a putut închide ochii toată noaptea. A văzut-o urcând cu geamantanul și rochia ei ușoară înflorată, și i s-a părut că, în toiul acelei harababuri de pomină, e femeia cea mai frumoasă pe care a văzut-o în viața lui deloc scurtă și nici lipsită vreodată de compania cu care să-și poată amăgi lungile nopți de singurătate și visare.

IV

Pentru numele lui Dumnezeu, te-ai privit în oglindă, Tom Slackerton? Lasă-mă să-ți spun ceva, mai ai doar câteva zile să slăbești puțin și să-ți cumperi niște haine ca lumea, dacă nu vrei ca viitoarea ta soție s-o ia la fugă speriată, l-a avertizat Sally Robbins. Tom Slackerton își coborî privirea spre curba ondulată a pântecelui său ca de măgar și ridică din umeri, rușinat, m-am gândit la asta, Sally, dar, oricât încerc, nu reușesc să slăbesc nici măcar o amărâtă de uncie, și încă ceva, adăugă profesoara,

încearcă să te deprinzi să te speli pe dinți, se prea poate să descoperi că ai mai mulți decât crezi. Sally Roberts îi cunoștea pe toți, îi învățase să citească și să scrie pe fermierii aceștia cu degete groase, și ei o iubeau și o respectau ca pe o mamă. Tom își frământă nervos borul pălăriei pe care și-o scosese, e ceva ce aș vrea să vă spun, dar mi-e tare rușine, dacă vor afla ceilalți, n-aș mai putea trăi aici. Profesoara nu era o femeie de rând, și instinctul îi permitea să vadă în Tom Slackerton pe copilul care fusese odinioară când, la vârsta de unsprezece ani, încă își mai uda pantalonii dacă era scos la tablă, și l-a privit cu blândețe, așază-te aici, Tom, și povestește-i profesoarei tale care-i necazul, sau nu știi cu cine stai de vorbă, uriașule?, și Tom îi dădu ascultare, docil ca un cățeluș, eu n-am fost niciodată cu o femeie. Asta nu mă miră, a răspuns doamna Robbins oftând din rărunchi, vreau să spun că ai fost totdeauna puțin mai retras, în sfârșit, trebuie făcut ceva în privința asta, cred că nu ți-ar prinde rău puțină informație, și ridicându-se în picioare se îndreptă spre bibliotecă să caute o carte de educație sexuală, dar la jumătatea drumului se opri, se întoarse și se apropie de Tom, nu-ți face griji, o să ne gândim la ceva, îi spuse, mângâindu-l pe cap cu mâinile ei brăzdate de vinișoare albăstrii. După ce fermierul plecă, Sally rămase așezată la biroul ei de la școală, frecându-și bărbia și vorbind singură, acesta fiind felul ei de a-și pune în mișcare gândirea până obținea sclipirea unei idei, și, după câteva minute, se lăsă pe spate în scaun, slobozi un hohot triumfător, da, dom'le, ar fi trebuit să începem de aici, și ridică receptorul ca să convoace Comitetul chiar în seara aceea, fiindcă timpul presa și era nevoie să se apuce imediat de treabă.

Cum crezi, îi spuse reverendul Milton, însă eu personal mă gândesc că ideea ta poate să le înfierbânte prea mult cugetul. Tonul discuției a devenit tot mai ridicat, dar până la urmă latura constructivă a planului s-a impus asupra inconsistenței inconvenientelor, și s-a aprobat cursul de educație sexuală ținut

de profesoara Robbins, care avea să înceapă peste două zile, iar ceilalţi membri ai Comitetului, din respect şi delicateţe, şi-au ţinut în frâu irezistibila curiozitate de a afla cum, după optzeci şi patru de ani de celibat stăruitor şi ireproşabil, bătrâna Robbins se apuca de un curs atât de riscant, ba chiar Pierce, funcţionarul de la judecătorie, n-a putut să-şi reţină un zâmbet gândindu-se la capacitatea intelectuală a viitorilor elevi.

Vestea a fost primită cu entuziasm de populaţie şi, întrucât băncile de la şcoală s-au dovedit insuficiente, mulţi au fost nevoiţi să-şi aducă un scaun ori un taburet, sau orice altceva care le-ar fi putut servi pentru a sta aşezaţi, ca să nu piardă vreun cuvânt din poveştile uimitoare pe care le auzeau din gura doamnei Robbins şi niciun amănunt din desenele simple schiţate de ea pe tablă pentru a ilustra mai bine minunile tainice ale organelor şi miracolul de nepătruns al seminţei vieţii. Dacă cineva ar fi dat o raită prin White Creek în zilele acelea, ar fi înţeles că în acest colţişor de lume avea loc ceva grandios, un fenomen poate de netălmăcit prin cuvinte, dar care se apropia destul de mult de ideea unei întoarceri a cursului timpului, pentru că toate persoanele şi lucrurile, chipurile şi privirile, casele şi asfinţiturile roşietice deveneau mai tinere, ba chiar şi bătrâna Robbins s-a înduioşat de propria-i soartă, gândindu-se la toată dragostea care se adunase în ea timp de atâţia ani fără niciun folos.

Primul care şi-a dat seama de problema care avea să survină a fost Sallinger, vânătorul, poate pentru că, pe măsură ce-i scădea acuitatea vederii, îi sporea capacitatea de a anticipa viitorul. Faima cursului atrăgea tot mai multă lume, chiar şi femei de prin satele vecine, dacă nu ţinem în frâu povestea asta, în curând va trebui să organizăm o expediţie pentru sexul opus, fiindcă vor ajunge să prisosească femeile, şi previziunea le-a făcut părul măciucă membrilor Comitetului, care se zbăteau între ideea de a limita asistenţa numai la locuitorii din White Creek sau a lăsa totul în voia Domnului. Pentru prima soluţie

era prea târziu, pentru cea de a doua era limpede că Dumnezeu nu va ține seama de complicațiile ce se vor ivi, și că procesele și reclamațiile, plângerile și inimile frânte nu vor fi rezolvate de funcționarii din cer, ci vor rămâne în mâinile disperate ale celor de pe pământ. Conștientă de întorsătura primejdioasă pe care o puteau lua evenimentele, purtătoarea de cuvânt a Asociației Femeilor Progresiste s-a simțit obligată să se consulte cu președinta ei, iar Consiliul Local al Societății pentru Protecția Naturii a decis la rândul lui, din pricina zvonurilor ce începeau să se răspândească, să solicite o întrevedere Comitetului. Până atunci nimeni nu bănuise că Operațiunea Afrodita ar putea avea vreo influență în favoarea sau în defavoarea delicatelor mecanisme ce guvernează armonia animalelor și a plantelor, și Comitetul a argumentat că, oricum, unica specie în pericol era cea umană, dar ecologiștii erau ființe extrem de neîncrezătoare și, pentru orice eventualitate, au cerut ca unul din membrii lor să fie acceptat ca observator cu drept de veto față de orice acțiune ce ar putea primejdui interesele sacre ale Societății.

Harababura generală care clătina temeliile solide ale rutinei din White Creek a fost primită, slavă Domnului, cu bucurie de către negustorii de acolo, cărora afluența tot mai mare de vizitatori, ziariști și curioși le sporea substanțial vânzările, ceea ce avea un efect favorabil asupra entuziastei lor dispoziții de a colabora cu Comitetul și cu diferitele comisii de lucru care se tot creau pentru a se face față necesităților de logistică. Cu doar câteva zile înainte de sosirea contingentului, toți locuitorii din White Creek, într-o măsură mai mare sau mai mică, prin acțiune sau spirit, se simțeau răspunzători de succesul demersului, iar bătrânul Sallinger se plimba mândru de toată desfășurarea de forțe puse în mișcare de inspirata lui perspicacitate. Noaptea, în pat, inima îi bătea mai repede la gândul că la iarnă n-o să mai doarmă singur, și asta acționa ca un drog care îi alina amorțeala oaselor și-i stimula voluptuoasele viziuni

din vis. Fie din pricina unei asemenea emoții de nestrunit, fie pentru că era scris în nevăzutele intenții ale destinului, într-una din acele seri când soarele îndărătnic nu vrea să părăsească cerul și desenează cu furie aprinsă o linie roșie în zare, inima bătrână a vânătorului a hotărât să se dea bătută. Cunoscuse în două rânduri dragostea și nu se putea plânge.

V

A auzit curând că o cheamă Proserpina, deși nu era sigur că era numele ei adevărat. Rostindu-l cu vocea surdă a gândului, i se încinse sângele, cu toate că abia dacă o putea atinge doar de departe cu ochii, cu brațul lung al unei priviri ce-și croia drum printre celelalte femei, precum o rază gingașă de lumină care, fără să-i pese de umbrele ce o împresurau, și-ar proiecta traiectoria dreaptă spre un punct, detașându-l de întuneric. Ascuns într-un colț de pe punte, a descoperit-o în zori la bord, cine știe dacă adusă acolo de vreun capriciu al insomniei sau pur și simplu pentru a se răcori în suava umezeală a brizei nopții. El nu era bărbatul căruia să-i lipsească îndrăzneala și nici vicleșugurile cuvântului, și totuși a rămas nemișcat și singur în ascunzătoare, înfrânându-și pornirea dintr-o reținere soră cu teama, dar care se camufla în rușine, se întâmplă ca uneori o femeie să poată inspira unui bărbat un sentiment inexplicabil, mai ales când o vede dusă pe gânduri, adâncită în misterul ei secret păzit de tăcere și de umbră. Ea nu l-a zărit, deși mai târziu i-a spus că i-a intuit prezența, fiindu-i familiar mirosul de bărbat în călduri, mai puternic decât suflul de salpetru al acestei mări întunecate pe care o străbăteau.

După două nopți, vântul s-a stârnit pe neașteptate. Curând, femeile s-au simțit rău, fiind mai obișnuite cu agitația patului decât cu aceea a apelor, și s-au apucat să bântuie ca niște stafii,

cu chipul cenușiu, cu mâinile la gură pentru a încerca să-și oprească acreala ce le venea brusc pe gât, iar cele care mai erau în stare îngăimau o rugăciune bâlbâită, convinse că marea, abia înfuriată, le va înghiți în adâncul pântecelui ei negru. Jacinto Goyena, alertat de zgomotul jalnic al icniturilor și rugăciunilor, a ieșit din cabină și chiar acolo, în penumbra coridorului, i-a recunoscut profilul nemișcat și i-a văzut în ochii fantomatici culoarea spaimei, vino cu mine, i-a spus, și ea s-a lăsat dusă fără niciun cuvânt, prinzându-se de glasul bărbatului care a condus-o în cabină, nu aprinde lumina, l-a implorat când au intrat, de ce?, pentru că arăt pesemne îngrozitor la față, te-am văzut înainte și știu că ești frumoasă, deci tu erai cel care mă spiona, cum de ți-ai dat seama?, am simțit, am crezut că nu fac niciun zgomot când mă uitam la tine, n-ai făcut, atunci?, păi, noi, femeile, știm întotdeauna când suntem privite. Deși nu se puteau vedea, cuvintele au luminat spațiul redus și, încetul cu încetul, au ajutat-o să-i dispară accesele de greață, și să-și recâștige mlădierea trupului, dormi, îi spune el acum, și ea i-a dat ascultare istovită, iar în bezna cabinei respirația i se auzi ca murmurul milenar al mării pe nisipul supus.

Afară, în tenebrele din cala vaporului, celelalte femei zăceau întinse pe paturile ude de sudoare, mâine va fi nevoie de o curățenie temeinică pentru a spăla atâta mizerie de peste noapte, acum nu-i nimeni în stare, și își cufundă fața în pernă, cele care pot și au cu ce își dau cu colonie și parfum pentru a alunga duhoarea dejecțiilor trupurilor lor, cele mai amărâte se agață de vreo amintire fericită pentru a putea adormi, în cele din urmă adorm toate, în afară de una care n-a încetat să plângă de când vaporul a plecat din port, poate că are inima frântă pentru că și-a lăsat un bărbat la țărm, deși, dacă l-ar fi avut, n-ar fi pornit în căutarea unuia pe care nici măcar nu-l cunoaște.

Ziua se ivește la orizont zugrăvind în argint apa, care acum e o baltă liniștită brăzdată de vapor, și primele raze se

aventurează în cabina lui Jacinto, în cele din urmă a adormit și el pe scaun, se trezește și vede patul gol, știe că nu a visat fiindcă descoperă pe jos o agrafă de păr, o ia și o pune în buzunar, se aranjează puțin și se duce să-și înceapă lucrul. Ieșind din cabină simte junghiul foamei, își aduce aminte că aseară n-a mâncat și se îndreaptă spre sala de mese, unde larma marinarilor și aroma cafelei îl reconfortează. Câteva femei stau și beau cafea cu lapte, râzând la insinuările bărbaților, povestea de azi-noapte pare uitată, și până și cea care plângea nu mai plânge, ocupată să deslușească ceea ce un marinar îi susură la ureche, într-o limbă pe care ea n-o înțelege, dar își închipuie că o pricepe.

Jacinto și-a plimbat peste tot privirea, însă ea nu era nicăieri, ai mutră de prost, îi spuse Hafed, scoțând rotocoale de fum de la țigară, e mutra omului când are o femeie în cap, ai dreptate, mai bine s-o ai în pat și apoi s-o uiți, pe dos e treabă de proști, dar uneori n-ai încotro, și Hafed a rămas pe gânduri, acceptând argumentul pentru că era de necombătut, și pentru că avea tatuat pe un braț numele unei femei pe care nu dorise s-o uite și despre care nu vorbea niciodată.

Acum marinarii își termină cafeaua și se îndreaptă spre posturile lor. Va fi o dimineață cu multă muncă, fiindcă peste câteva ore vor ajunge la Canalul de Suez și trebuie să se pregătească pentru a trece prin poarta ce dă spre cealaltă jumătate a lumii.

VI

La intrarea în localitate era arborat un afiș împodobit cu frunze de iederă și cu cuvintele bine ați venit, pictate lângă un cupidon grăsan cu părul cârlionțat, care ținea în mâini un arc și o săgeată. Reverendului Milton nu i-a căzut deloc bine misterioasa asemănare a feței lui cu aceea a îngerașului, mai ales pentru că devenise motivul glumelor ce se tot auzeau în cârciumi,

printre zgomotele halbelor de bere, dar doamna Groos, infirmiera de la postul de prim ajutor şi pictoriţă amatoare, şi-a apărat cu îndârjire opera, explicând că o copiase dintr-o carte cu ilustraţii religioase, nu sunt dispusă să schimb nimic, i-a spus lui Pierce, funcţionarul de la judecătorie, care rămăsese cu gura căscată în faţa imaginii ce părea un portret al reverendului prefăcut în mesagerul mitologic al iubirii. Reverendul a ameninţat că se retrage din Comitet, dar în cele din urmă au putut să-l facă să se răzgândească invocând argumentul că, după cum se spune, orice om îşi are o dublură pe undeva şi în cazul acesta e un adevărat noroc că dublura e tocmai cel cu misiunea de a stârni o pasiune atât de nobilă cum e dragostea, de care e atâta nevoie pe lume, şi mai cu seamă în satul ăsta ce părea uitat de Dumnezeu, însă cea care l-a convins definitiv a fost şi de data asta profesoara Robbins, care i-a amintit că viitoarele cupluri vor avea copii, şi copiii trebuie să fie botezaţi, ceea ce va da de lucru cristelniţei leneşe de la biserică. Deşi nimic din toate astea nu prea avea legătură cu tema iniţială a afişului, reverendul Milton a fost relativ mulţumit.

Primul care a răspândit vestea a fost un jurnalist de la radio, care la rândul său fusese informat de un coleg din Atena, unul din copoii aceia în căutare de poveşti cu dedesubturi care servesc drept umplutură pe la serate şi prin paginile revistelor de cancan. Femei uşoare, care fac trotuarul, veterane în meseria cea mai veche din lume şi atâtea alte metafore neinspirate şi răutăcioase au început să se strecoare în media, şi n-a lipsit nici acea limbă otrăvită care să sugereze, tulburând apele revizionismului istoric, că frumoasa Afrodita era de fapt o bătrână hetairă travestită în zeiţă. Primele zvonuri despre acest scandal au ajuns curând la urechile Comitetului care, reunit într-o disperată şedinţă de urgenţă, a dezbătut cu înflăcărare până când s-a ivit prima geană de lumină trandafirie. Purtătoarea de cuvânt a Asociaţiei Femeilor Progresiste era albă la faţă ca varul, deşi a

încercat să se mențină la înălțimea progresismului instituției pe care o reprezenta, în vreme ce reverendul își ștergea sudoarea de pe gât cu o batistă, și Pierce, simțindu-se obligat să facă și el ceva, răsfoia cu gesturi nervoase munții de formulare, de parcă în ele s-ar fi putut găsi vreo informație care, întâmplător, să confirme sau să dezmintă veștile sumbre aflate acum în gura tuturor, mai ales în cele ale a viitorilor soți, care începeau să se întrebe de câtă dragoste va fi nevoie pentru a trece peste reputația controversată a femeilor pe cale de a le deveni soții, problemă care, în definitiv, era menită în multe cazuri să rămână în cețoasa zonă a ceea ce nu poate fi dovedit, căci se înțelege că un bărbat n-o să-și întrebe nevasta: auzi, mi s-a spus că ai fost curvă odinioară, și apoi să stea mai departe liniștit, ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic.

Toți avem un trecut, afirmă pe neașteptate și cu vehemență profesoara Robbins. Cuvintele ei erau simple și de necontestat, dar au produs stupoare în jur fiindcă ceva în modul în care le-a rostit nu lăsa să se capteze sensul lor exact, și cea mai mică aluzie la faptul că trecutul doamnei Robbins ar fi putut avea vreo asemănare cu subiectul dezbătut le-a stârnit un sentiment de irealitate aproape de nesuportat, ca și când un adevăr de nespus ar fi fost pe punctul de a se dezvălui. Desigur că nu s-a dezvăluit nimic, ceea ce confirmă teza celor care susțin că irumperea adevărului e bruscă și fără vreo presimțire, iar ședința s-a încheiat fără să se poate ajunge la un acord, nici măcar cu privire la inteligenta chestiune de principiu expusă de Pierce în termeni kantieni, și anume dacă problema respectivă e de natură morală sau practică, ceea ce ar fi permis măcar să se facă ordine într-o discuție împrăștiată aiurea, aidoma unui vârtej de frunze uscate. La sfârșit, crezând că e de datoria lui să-și justifice prezența de neînțeles, reprezentantul ecologiștilor a ținut un discurs proslăvind curajul locuitorilor din White Creek, toleranța și spiritul lor deschis, care aveau să dăinuie în amintirea generațiilor viitoare, chiar dacă sămânța nu avea să rodească într-un

teren tocmai virgin, căci dacă am începe cu toţii să cercetăm chestiunea în cauză ne-ar asalta multe surprize de unde ne aşteptăm mai puţin, şi o spun fără intenţia de a stârni bănuieli cu privire la onoarea nimănui, să mă ferească Domnul să-mi bag nasul unde nu-mi fierbe oala, toate astea pe un ton înflăcărat ce i-a impresionat pe cei prezenţi, inclusiv pe reverend. Când au plecat de la şedinţă, lumina proaspătă a zorilor aurea liniştea acoperişurilor, şi un cârd de păsări a desenat în văzduh un cerc, pierzându-se apoi pe drumurile cerului.

VII

A căutat-o înainte de a se lumina de ziuă în locul obişnuit, şi a găsit-o, ca şi în alte rânduri, aplecată peste bord, cu părul ondulat fluturând în vânt, cu privirea aţintită asupra mării întunecate ce făcea noaptea şi mai neagră. S-a decis să nu rămână ascuns şi s-a îndreptat fără şovăire spre ea, l-a recunoscut înainte de a se întoarce, vei fi având ochi la spate, încă nu ţi-am mulţumit, i-a răspuns ea râzând, cum să-mi mulţumeşti când te-ai strecurat fără să spui nimic, păi nu voiam să te trezesc, ai fi putut rămâne, da, dar mi-a fost ruşine, cum oare când nu ţi-am dat niciun motiv?, ruşinea nu are întotdeauna o raţiune, cel puţin nu la vedere, dacă am fi pe uscat te-aş invita la cină, adică pe mare nu se cinează?, vreau să spun la un restaurant, mi-ar plăcea mult de tot, poate când ajungem, când ajungem mă aşteaptă un bărbat, dacă a aşteptat atâta vreme, ar mai putea îndura o zi, sigur, doar nu eşti tu cel care aşteaptă, cine ţi-a zis că nu aştept?, ai dreptate, nici nu te-am întrebat încă, ce anume?, dacă ai nevastă, am avut, atunci ce anume aşteptai?, să-mi recapăt somnul, ce tot spui?, de când te-am văzut, nu mai pot închide ochii, dar deunăzi ai adormit, pentru că erai tu în patul meu, să nu-mi spui că nu-s destule femei aici să ţi-l ocupe,

poate că nu mă interesează altele, a răspuns el, și chipurile lor erau atât de aproape, încât își puteau simți căldura cuvintelor.

Se strecurară spre cabină ca două umbre scufundate în apă și, ajunși acolo, ea se lăsă dezbrăcată încetișor. Mâna lui alunecă pe talie în jos, pe șold, oprindu-se la coapsele desăvârșite, se întoarse în sus, mângâind suava adâncitură a buricului, și apoi și mai sus, unde se înalță sânii semeți, și gurile lor se devorară până când miracolul zorilor lăsă la vedere strălucirea trupurilor. El cunoscuse multe femei, dar a ajunge pe malul acesta era ca și cum ar fi trecut râul lui Heraclit, el nu mai era același, și nici râul, și deschizând ochii văzu în pupilele ei oglindirea apei, și o îmbrățișă încă și mai strâns, de parcă s-ar fi temut ca nu cumva vreun zeu al mării să nu i-o ia cu forța, ceea ce n-a făcut furtuna o să-mi faci tu acum fără voie, ce spui?, că o să mă omori. A râs el, a râs și ea, râsul le destinse mușchii, unde ai să te duci când se termină călătoria asta?, dar el n-a mai răspuns pentru că era timpul să-și reia postul, și pentru că în întrebare reverbera ecoul unei despărțiri care l-a speriat. Mai e puțin și ajungem, înțelese ea, dar el urcase deja în mare grabă pe punte.

VIII

Chipurile membrilor Comitetului vădeau semne de oboseală, nu-i deloc simplu să te dedici misiunii de a repopula teritoriul cu femei și, culmea, festivitățile de bun venit au ținut mai multe zile decât se așteptau, așa încât niciunul nu mai avea forța să înfrunte vreo nouă problemă, dar n-aveau încotro și trebuiau să dea un răspuns bărbatului așezat în fața lor, cu capul plecat și cu o expresie sumbră, lipsește a mea, spuse, nu a venit, repetă, și glasul i se stingea într-un mormăit surd, o să cercetăm cazul tău, îi răspunseră, fără să știe de fapt ce anume se putea face, dar se cuvenea să-i spună ceva și i-au spus.

Bărbatul le mulțumi și plecă încetișor, speranța care-l trezise în diminețile atâtor zile fiind acum spulberată.

Tot ce se aflase era ceea ce transmisese căpitanul autorităților portuare, informându-le de dispariția unei bărci, a unui marinar spaniol și a unei femei; un membru al echipajului îi văzuse pe punte noaptea, cu câteva ore înainte de intrarea în port. Era tot ce putea spune căpitanul, în rest călătoria decursese fără incidente provocate de oameni sau de meteoriți care să merite un comentariu deosebit, prin urmare nu-i rămânea decât să-i mulțumească lui Dumnezeu și să se pregătească de întoarcere.

Trei zile și trei nopți vaporul a stat ancorat în port, timp în care s-au încărcat provizii și combustibil. Funcționarul de la compania de asigurări a cercetat cu mare atenție frânghia bărcii care lipsea, știe cineva cum s-a întâmplat una ca asta?, și un marinar turc care stătea lângă el a ridicat din umeri, o fi fost furtuna, a explicat Hafed cu o țigară scuturată jucându-i pe buzele zâmbitoare, ce furtună?, doar căpitanul a notat în caietul său de bord că n-a fost niciuna, se înșală, a fost una, și foarte puternică, a insistat Hafed, o furtună minunată cum n-au mai văzut ochii mei vreodată, cu foc brăzdând cerul și marea despărțită în două, și cel mai de necrezut e că nimeni nu și-a dat seama, doar eu, eu mi-am dat într-adevăr seama, am știut cu multe zile înainte de a se dezlănțui, vă spun doar că a fost o furtună frumoasă. Și plecă, murmurând ceva ce nu s-a mai putut auzi.

2
Strigătul lui Tunshi

Pe măsură ce şalupa înainta pe râu, reflexiile soarelui în urma ei se mişcau aidoma unor peştişori de lumină, tremurători şi efemeri. Zgomotul motorului şi strigătul vreunei păsări abia dacă reuşeau să tulbure liniştea adâncă a fluviului întins, cu apă întunecată, ce se mişca domol, cu lentoarea aceea amăgitoare a selvei. Eu nu trebuia să mă aflu aici, pe şalupa care înainta mai încet decât o luntre de-a băştinaşilor, înconjurat de zece sau doisprezece călători necunoscuţi şi de bagajele lor eterogene, dar *jet sky*-ul meu se defectase şi trebuia să mă întorc neapărat la Nauta, la modesta fermă unde mă aşteptau nevasta şi copiii. O dată pe lună eram nevoit să mă duc la Iquitos cu treburi negustoreşti şi, în pofida rutinei îndeletnicirilor mele, ziua aceea îmi stârnea întotdeauna un entuziasm aproape copilăresc, fiindcă mă încântau pregătirile, aventura de a porni cu *jet sky*-ul devreme, încă pe întuneric, şi a vedea răsăritul pe fluviu, când ivirea soarelui înveşmânta apa cu o lumină aurie şi singurătatea desăvârşită domnea peste tot. Încetul cu încetul, marginile selvei îşi pierdeau apăsătoarea întunecime, lăsând să se zărească primele sclipiri de smarald ce se revarsă peste fluviu, şi acela era momentul cel mai frumos, când stingeam motorul câteva minute pentru a nu tulbura splendoarea născândă a zilei, învăluindu-mă în miracolul ei de lumini şi umbre.

Pe când ne îndreptam spre Nauta, mi-am petrecut timpul uitându-mă la amărâţii mei tovarăşi de călătorie; ştiind că

întoarcerea va dura mai multe ore, m-am apucat, aşadar, să cercetez curioasa faună umană care trăieşte pe meleagurile acelea. Era bineînţeles un american, cum era de aşteptat, unul din specimenele acelea care, într-o bună zi, se hotărăsc, din vreun motiv sau altul, să părăsească peisajul urban al oraşului lor şi să se ducă în selvă, încercând de bună seamă să uite ceva sau urmărind un vis, căci e ceva firesc ca oamenii care nu s-au născut în selvă să creadă că pot găsi în natura sălbatică făgăduinţa unei libertăţi care există numai în imaginaţia omului. Lângă el, câteva indience stând pe vine sporovăiau pe limba lor, fără să le pese de ceilalţi pasageri; una dintre ele, pesemne cea mai bătrână, avea în colţul gurii un rest de trabuc stins, şi la răstimpuri slobozea un râs ce amintea de cârâitul unei păsări. Stând pe un colac de frânghii, un bătrân îşi omora timpul ascuţind un băţ cu un briceag, şi mai departe, aşezaţi la proră, nişte bărbaţi jucau cărţi, serioşi şi concentraţi, ca şi cum şi-ar fi disputat ceva mult prea important pentru a risca fie şi cea mai mică umbră de expresie pe faţă. La locul lui de comandă, ţinând zdravăn cârma, pe cap cu o pălărie de paie uzată, stătea José, un metis deloc vorbăreţ, care cunoştea fluviul de parcă toate mişcările lui tainice i-ar fi fost întipărite în memorie. Navigaserăm câteva ceasuri, cu soarele deasupra capului, când, pe neaşteptate, o creatură minunată ieşi la suprafaţa apei, la tribord, trasă în văzduh un arc perfect şi se scufundă iar, iscând o învolburare de spumă. După câteva secunde, delfinul îşi repetă saltul, şi apoi se îndepărtă pe curentul apei până se pierdu în valuri. Văzusem de multe ori delfinii trandafirii de Amazon, care vin din mare obişnuindu-se cu apa dulce, dar nu avusesem niciodată prilejul să-i observ de atât de aproape. Eram entuziasmat şi am încercat să leg o conversaţie cu José, dar metisul nu se arăta prea dispus la dialog. Prezenţa animalului îl impresionase vădit şi, întrucât ştiam că superstiţia face parte din spiritul locului, am încercat să-i pun întrebări cu delicateţe. Ghinion, señor, spuse el în cele

din urmă, după ce încercasem de câteva ori să-l fac să vorbească, pe dumneavoastră, cei care nu v-ați născut aici, vă încântă săriturile acestor vietăți, dar poartă ghinion, nu-i bine să le vezi. Intrigat, m-am străduit să-l îndemn să vorbească, dar era limpede că n-avea de gând să-mi dea și alte informații pe tema asta. Chipul lui, în general impasibil, căpătase un rictus de nemulțumire ce vădea dorința de a nu mai fi deranjat cu întrebări. Aproape că n-am avut timp să reflectez la cele întâmplate, pentru că imediat motorul scoase un geamăt metalic și se opri. José slobozi o înjurătură și se aplecă peste pupă. În afară de american și de mine, ceilalți pasageri nu păreau să dea atenție celor întâmplate. Adânciți în treburile lor, se prea poate ca nici măcar să nu-și fi dat seama că motorul nu mai funcționa și că eram purtați de curent, care în acel meandru al fluviului era aproape imperceptibil. José mă rugă să țin cârma, sări peste jucătorii de cărți care își continuau impasibili partida, căută ceva pe punte și se întoarse la pupă cu o cutie cu scule destul de ruginite, care la prima vedere păreau insuficiente pentru repararea unui motor. Totuși, după un timp, izbuti să-l demonteze, și zâmbea ușurel, ceea ce în modestul lui cod de expresii însemna că era mulțumit și că vom porni mai departe în câteva minute. Americanul, care supraveghea operațiunea cu o privire de expert, îmi făcu din ochi în semn de complicitate optimistă, dar se abținu să spună vreun cuvânt, ca și cum ar fi avut grijă să nu strice liniștea sacră ce învăluia mișcările metisului.

Când totul a fost gata să pornim, lucrurile luară o întorsătură neașteptată. Poate că aceasta s-a datorat mâinilor lui José, pline de grăsime, sau intervenției nefericite a unei mișcări bruște, cert e că o piesă a motorului i-a alunecat printre degete și a căzut în apă, dispărând pe fundul întunecat și de necuprins al fluviului. Descumpănit, José se uită la mâinile lui și-și ridică apoi ochii spre noi, de parcă ar fi căutat în privirea noastră o explicație sau un semn de consolare și, dându-și seama că

chipurile noastre îi oglindeau stupoarea, își legă o funie de gleznă și se aruncă în apă, fără ca să-și scoată măcar pălăria. Era un gest inutil, o știam prea bine cu toții, dar chiar și așa americanul și cu mine ne-am uitat unul la altul, și am suportat în tăcere eternitatea așteptării întrebându-ne până unde ajunge oare generozitatea fluviului sau dacă, dimpotrivă, zarurile erau aruncate și piesa se afla deja în universul ireversibil al lucrurilor pierdute, Euridice pe fundul Avernului, fără un zeu care să ne dea măcar o șansă s-o recuperăm. Apa se agită în cele din urmă, și José își scoase capul la suprafață, cu pălăria nemișcată, încruntat, arătându-ne cu o strâmbătură a feței că destinul piesei nu se mai distingea de cel pe care l-ar fi suferit un cub de zahăr. Am tras de funie și l-am ajutat să urce pe punte. Când și-a mai tras sufletul, m-a privit țintă în ochi, v-am spus doar, señor, *acuaruna* ne-a furat piesa!, exclamă pe un ton sec, mâhnit, acum trebuie să vâslim un răstimp.

Îndată ce restul pasagerilor au fost puși la curent cu evenimentele, noi, bărbații, am început să vâslim îndreptându-ne spre un mic sat de pescari, nu foarte departe de locul unde ne aflam și unde, după spusele lui José, am putea cere de mâncare și adăpost peste noapte. Americanul se așeză lângă mine și, cum vâsleam cot la cot spre neașteptatul nostru țel, am profitat de ocazie ca să facem cunoștință și să stăm puțin de vorbă, până când răsuflarea anevoioasă ne-a dovedit că niciunul din noi nu era pregătit pentru eforturi susținute.

Când soarele și-a început coborârea purpurie dincolo de măreția de necucerit a junglei, am zărit o așezare modestă de colibe palustre de unde ieșeau niște indieni care ne salutau cu mâna. Câțiva s-au aruncat în apă în semn de bun venit și au înotat pe lângă noi până am acostat la un mic debarcader de scânduri putrede. Am ieșit unul după altul din șalupă, în vreme ce José s-a îndreptat spre un bărbat în vârstă, care părea învestit cu demnitatea de a conduce, și i-a explicat pățania noastră.

Bătrânul l-a ascultat cu mare atenţie, mijindu-şi din când în când ochii şi încuviinţând din cap. Se vede că povestea l-a interesat nespus, căci, cu ajutorul bastonului şi al unei bătrâne care stătea pe lângă el, a ţinut neapărat să vină până la şalupă ca să inspecteze motorul. Acolo, a vrut ca José să-i mai povestească o dată ce ni se întâmplase, şi la răstimpuri ne privea pe toţi cu o expresie de grandoare misterioasă. După o vreme, dădu instrucţiuni să ni se aducă de mâncare, iar mie în special mi-a arătat un hamac unde îmi puteam petrece noaptea, lângă un foc de ramuri verzi pentru a alunga ţânţarii. Americanul şi cu mine am fost poftiţi în coliba bătrânului şi ne-am aşezat pe jos pentru a ne desfăta cu o mâncare de carne de porc şi yuca, a cărei savoare contrasta vădit cu biata construcţie din crengi şi frunze de palmier. Cu ajutorul lui José, care făcea pe traducătorul, m-am hotărât să încerc să înjgheb o conversaţie cu şeful. La început evită în chip vădit orice aluzie la episodul cu motorul, dar mai târziu, după ce am terminat de mâncat şi de băut câteva păhărele dintr-un rachiu ce ar fi putut servi drept combustibil pentru şalupă, bătrânul aprinse un trabuc, îmi oferi şi mie unul şi, spre surprinderea mea, îmi vorbi într-o spaniolă corectă. Pesemne bântuie pe aici *acuaruna*, îmi spuse cu o voce domoală şi subţire. Acum două nopţi a furat o femeie care se dusese la mal, îi plac cele tinere şi frumoase.

Pe când eu încercam să-mi dreg glasul, simţind în gât gustul acru al trabucului, dinspre cer se auziră tunete vestind parcă sfârşitul lumii, şi ploaia începu să cadă torenţial, iscând o perdea alburie ce ne împiedica să vedem priveliştea fluviului. În ciuda furiei apei, acoperişul rezista cu demnitate, lăsând să se filtreze doar câţiva stropi care făceau ca focul din mijlocul colibei să scoată scântei. N-am auzit niciodată povestea asta cu *acuaruna* şi mi-ar plăcea tare mult să mi-o povestiţi, interveni americanul pe un ton plin de respect, fiindcă se temea să nu calce pe un teren care nu era pe placul indienilor. Ah, *acuaruna*,

omul-peşte! Peste zi sunt oameni, ca dumneata şi ca mine, dar în unele nopţi se prefac în delfini şi răpesc femei, ducându-le pe fundul fluviului, de unde nu mai ies niciodată. Unii trăiesc printre noi, dar cum nimeni nu i-a văzut când se transformă, nu putem s-o dovedim. Eram gata să-l întrerup în acest moment al povestirii cu ceea ce ar fi fost fără îndoială un stupid apel la logică, însă m-am oprit la timp şi în locul comentariului i-am pus o întrebare, aşadar se prea poate ca printre dumnea-voastră să fie unul din oamenii ăştia?, e cu putinţă, atunci nu ştiţi sigur?, siguranţa nu contează prea mult, ceea ce contează e bănuiala şi, cu o uşoară mişcare din ochi, îmi arătă un bărbat care stătea jos într-un colţ al colibei, şi care nu scosese niciun cuvânt, nepăsător la prezenţa noastră, ca şi cum privirea i-ar fi fost aţintită asupra unui lucru pe care nu-l putea vedea decât el. Bătrânul îşi apropie capul de al meu şi, subţiindu-şi şi mai mult vocea, îmi şopti la ureche, uite acolo e unul dintre ei. Stă împreună cu noi, dar nu se apropie de nimeni, n-are nici nevastă, nici copii, şi în nopţile în care se aude strigătul lui Tunshi, pasărea diavolului, dispare şi nu se întoarce decât după câteva zile.

Eu eram cu desăvârşire fermecat. Viaţa mea plictisitoare şi rutinată de negustor de frunze de palmier *piasaba* găsise în noaptea aceea o poartă ce se întredeschidea spre o altă formă a raţiunii omeneşti, iar bătrânul aşezat lângă mine, cu silueta-i uscăţivă şi ochii mici şi pătrunzători, mi-a inspirat o admiraţie mişcătoare. Când ne-am despărţit, i-am întins mâna şi i-am mulţumit că ne-a însufleţit cina cu poveşti atât de frumoase şi, cu toate că am încercat să le imprim cuvintelor mele o notă convingătoare, zâmbetul lui mi-a dovedit că măsurase foarte bine opacitatea prejudecăţilor mele.

Sărind prin perdeaua de ploaie care nu se domolise nicio clipă, am dat fuga la adăpostul pe care mi-l oferiseră, m-am căţărat în hamac, epuizat, şi n-am zăbovit nici două minute până să adorm. Nu ştiu câtă vreme trecuse, când în puterea

nopții m-a trezit cineva, scuturându-mi brațul. M-am ridicat înspăimântat în capul oaselor, ploaia continua să mugească, și am descoperit că lângă hamac, în picioare și șiroind de apă, stătea bărbatul de care îmi vorbise bătrânul. Văzând că deschid ochii, mi-a făcut semn, parcă dorind să-mi indice să-l însoțesc. Am pregetat un moment, apoi am sărit din hamac și am ieșit amândoi afară, în potopul dezlănțuit, apucând-o pe o cărare ce ducea spre fluviu. Când am ajuns la țărm, bărbatul îmi arătă un pâlc de trestii ce ieșeau din țărmul mâlos. Ați căutat acolo?, mă întrebă insistent, trebuie să căutați acolo. Am încercat să ghicesc direcția pe care o arăta degetul lui și, când m-am întors ca să-mi explice ce anume voia să-mi spună și ce însemna misterioasa trezire la care mă obligase, bărbatul se făcuse nevăzut, parcă înghițit de perdelele groase de ploaie. Descumpănit, am făcut câțiva pași spre trestii, dar bezna era atât de adâncă, încât nu izbuteam să-mi văd bine nici măcar mâinile. Orbecăind, m-am întors la hamac, am căutat în rucsac și am scos lanterna. Călăuzit de lumină, am reușit să mă întorc la mal, îndurând ploaia care mi se înfigea necruțătoare în trup, abia lăsându-mă să mai respir. Cu mare grijă am intrat în desișul de trestii și le-am dat la o parte. Din fericire, în niciun moment nu m-a năpădit luciditatea care m-ar fi sfătuit să mă întorc la hamacul meu și, în cel mai bun caz, să las pe a doua zi căutarea asta absurdă și fără rost. În cele din urmă, aproape că n-am mai avut timp să șovăi, fiindcă dintr-odată fascicolul a luminat ceva pe jos, un obiect de metal ce strălucea ușor. M-am aplecat să-l iau, apoi m-am întors în fugă spre hamac. Alergând, mi s-a părut că aud un șuier prelung, ascuțit, și zgomotul unui corp care agita suprafața apei, dar nu m-am oprit. Ajuns la adăpost, am cercetat cu atenție obiectul, și mi-am dat seama că e piesa de motor care căzuse în apă cu o zi în urmă. Nu încăpea nicio îndoială că era piesa aceea. M-am uitat în jur, parcă în căutarea altei ființe omenești cu care să verific că tot ce mi se întâmpla nu era un vis

stârnit de rachiu şi de fumul trabucului, dar am fost nevoit să mă mulţumesc să apelez la propria judecată, care, încetul cu încetul, se eliberă de spaimă şi de stupoare.

A doua zi, i-am căutat pe José şi pe bătrân şi le-am arătat piesa. N-am fost surprins că n-au scos un cuvânt, şi că José s-a mărginit s-o monteze la motor. După câteva ore, sub un soare ce ştersese orice urmă a potopului, zărirăm în depărtare oraşul Nauta.

3
Doctorul Molina își amintește de copilărie

În lumina clară și puternică proiectată de lampă, pupila se micșoră speriată până deveni un punct fin de diamant, un mărunt soare negru peste care se așternuse picătura tremurătoare ivită din vârful unui tub subțire de sticlă, ținut cu delicatețe de o mână ce mirosea a alcool și a săpun de brad. Pleoapele fluturară câteva secunde, și o voce blândă și reconfortantă rosti verdictul, nu-i nimic, don Ramón, dar data viitoare încercați să vă puneți ochelari de protecție când prelucrați lemnul, ochii aceștia au văzut multe, și încă mai trebuie să fie martori la altele. Don Ramón, impresionat încă de durerea stârnită de așchia de lemn care zburase pe nevăzute spre ochiul său stâng, mai bun decât dreptul fiindcă vedea mai limpede, zâmbi recunoscător. Doctorul Molina nu vindeca doar cu mâinile și leacurile lui din farmacie, ci mai folosea și balsamul vocii, și cu el cicatriza adesea rănile fricii. Don Ramón își luă pardesiul și umbrela și plecă zorit spre casă pentru a se băga în pat, nu fiindcă știința medicinii i-ar fi prescris asta, răul nu era așa de mare, ci pentru că știa că somnul îl va scăpa de urmele spaimei care încă îi mai zvâcnea în trup. Ori de câte ori putea, încerca să evite mersul la doctor, căci instinctul lui de om bătrân nu se prea încredea în medici și în știința lor, însă doctorul Molina îi inspira încredere deoarece nu-și punea niciodată halatul, și le făcea niște desene pacienților, niște diagrame simple ale corpului și ale galeriilor lui secrete, pentru ca ei să înțeleagă mai

bine ce li se întâmplă pe dinăuntru. Pe deasupra, doctorul Molina era și el bătrân.

Afară ploua, căci iarna aducea mai multă apă decât frig, și don Ramón își desfăcu aripile negre ale umbrelei, pierzându-se în întunericul firav al ultimei ore din ziua de vineri. De la fereastră, doctorul Molina îl văzu îndepărtându-se, și apoi stinse lumina în cabinet, închise încetișor ușa și se duse la bucătărie să bea un pahar cu lapte și să-și citească mai departe romanul, pentru că, deși se făcuse târziu, obișnuia să-și termine ziua citind sau uitându-se la știri la televizor. Pe când întorcea paginile cărții, se gândea la don Ramón, și chipul pacientului începea să i se zugrăvească pe pânza minții, dar dacă imaginea s-ar fi putut proiecta pe un perete sau pe un ecran, un observator ar fi văzut, în locul bărbatului în vârstă care era acum don Ramón, chipul unui copil, cu obrajii trandafirii în locul pielii uscate și brăzdate de riduri și cu un zâmbet luminos acolo unde nu mai erau decât câțiva dinți rari. Doctorul Molina ghicea întotdeauna copilul care fusese odinioară oricare dintre pacienții lui. Când îi consulta, când le pipăia trupurile pe care viața le uzase încetul cu încetul, când asculta zgomotele pieptului și rumoarea blândă a organelor, își imagina mereu copilul care trăia undeva în bărbatul acela speriat sau în femeia aceea care gemea de durerea ce n-o lăsa să doarmă.

Afară, în ploaia blândă care bătea în zidurile casei și gâlgâia în șanțurile de pe lângă borduri, ultimele lumini din ferestre se stingeau una după alta, și un câine costeliv și tremurând străbătu strada căutând un adăpost uscat, adulmecă un portal care i se păru prietenos și, după ce se învârti de două ori, se ghemui într-un colț, gata să-și petreacă acolo noaptea după o zi fără noroc.

Sâmbăta era zi de odihnă, cu excepția vreunei urgențe ce s-ar putea ivi, și doctorul Molina obișnuia să-și facă aprovizionarea și să se ocupe de treburile casnice necesare întreținerii

unei locuinţe, cum ar fi să repare un rezervor stricat sau să schimbe un bec ars de la lustra din salon, o frumoasă piesă din cristal de Bohemia moştenită de la naşa lui. La amiază, ca în fiecare sâmbătă de mai bine de douăzeci de ani încoace, Felisa Mejía descuie poarta casei cu cheia ei, intră în bucătărie, îşi schimbă pantofii pe care-i purta cu nişte espadrile, îşi puse un şorţ alb ca neaua şi se apucă de treburile obişnuite, curăţenie, spălat, călcat, supraveghind, între timp, oalele care fierbeau, căci printre îndatoririle ei, pe care le îndeplinea cu mândria cuiva care duce la bun sfârşit o muncă sacră, era şi aceea de a se ocupa de alimentaţia sănătoasă a doctorului Molina, căruia îi purta de grijă cu nedisimulată pasiune profesională. Doctorul plecase deja, aşa că profită de absenţa lui ca să facă ordine şi să şteargă praful în birou. Ca de obicei, obicei nu numai al doctorului Molina, ci al bărbaţilor în general, masa etala o dezordine extravagantă de cărţi şi hârtii, cești de cafea printre fotografii şi tăieturi din ziare, instrumente de scris şi plicuri cu corespondenţă acumulată şi, ca întotdeauna de mai bine de douăzeci de ani, Felisa nu ţinu seama de instrucţiunile precise ale doctorului, care, fără a fi multe, conţineau şi dispoziţia masculină universală de a nu face curat niciodată pe masă, pentru că numai în harababura aceea familiară putea să-şi amintească riguros locul fiecărui obiect. Luă ceşcuţele murdare de cafea, aranjă cărţile, puse la un loc fotografiile împrăştiate ca nişte cărţi de joc, şi şterse cu cârpa cum putu mai bine spaţiile înguste pe care reuşi să le elibereze cu mâinile ei iuţi. Era aproape gata când surprinse un sertar întredeschis, un detaliu fără importanţă pentru o privire neavizată sau necunoscătoare a obiceiurilor metodice ale doctorului, care nu lăsa niciodată biroul cu sertarul descuiat, dar pentru privirea Felisei, pătrunzătoare ca o radiografie şi nestăpânită în curiozitatea ei, neglijenţa aceea a însemnat un eveniment la fel de îngrijorător ca descoperirea unei dâre de sânge încă proaspătă. Ţinându-şi respiraţia, se uită la sertar, pe

când inima îi bătea tot mai tare, stimulată de convingerea că singurul colţ din casa aceea care îi era interzis stăpânei ei, stăpână cu inima, se înţelege, fiindcă am mai spus că, în privinţa casei, ea era doar menajera, ascunde taine pe care era mai bine nu le cerceteze. Dar cum e vorba de o inimă omenească, în ciuda faptului că purtătoarea ei era o creştină evlavioasă care mai curând şi-ar tăia o mână decât să nesocotească principiile elementare ale moralei, menite să ţină în frâu impulsurile, îndeosebi acelea stârnite de motive obscure sau, cel puţin, dubioase, cum e vorba de o inimă omenească, spuneam, şi care, prin urmare, cunoaşte şi slăbiciunile proprii speciei, iar Felisa nu e în privinţa asta excepţia de la regulă şi nici nu aspiră la o aură de sfântă, se uită, aşadar, în jur, ca pentru a se asigura că nici măcar spiritele nu sunt prezente, poate doar cele ale lui Esculap şi Hipocrat, de a căror existenţă însă ea n-are habar, şi, în sfârşit, se hotărî să întindă mâna tremurândă, conştientă că e gata să săvârşească un păcat, dar o să aibă timp să se spovedească, Dumnezeu ştie prea bine că în împărăţia lui vina poate fi întotdeauna iertată. Mâna execută mişcarea ce i se comandase, lăsând la vedere ceva ce Felisei i s-au părut mai întâi nişte cărţi legate în piele, dar deschizându-le şi cercetându-le mai atent îşi dădu seama că sunt nişte albume cu fotografii. Era o colecţie de poze mici, de tipul celor pentru documentele de identitate, şi sub fiecare, scrise cu caligrafia rotundă a doctorului Molina, un nume şi o dată. Descoperirea n-ar fi fost în sine ceva din cale-afară de ciudat, şi e cu putinţă ca imaginaţia robustă a Felisei, care la vederea sertarului întredeschis îşi şi începuse primele tatonări, să fi simţit o dezamăgire cumplită, dacă n-ar fi fost faptul curios, care prevestea deja o boare de mister înspăimântător, că toate fotografiile, fără excepţie, erau chipuri de copii. Copii, unii cu privirea duioasă, alţii speriaţi, băieţei şi fetiţe de trei, patru, cinci ani, din când în când fotografia unuia mai măricel, zâmbitor sau, dimpotrivă, cu o faţă tristă, de parcă l-ar fi copleşit o mare

suferinţă, alţii cu o expresie ştrengărească, privind pe ascuns în obiectivul camerei, precum şi unii care păreau adânciţi în gânduri grave şi pozau aproape fără să-şi dea seama că aparatul e pe punctul de a le capta imaginea. Fotografiile erau ordonate şi clasificate după vechime, primele cenuşii şi ofilite de trecerea mai multor decenii, lucioase şi viu colorate cele mai recente. Felisa dădu paginile încet, şi ochii i se opriră la fiecare fotografie, pe când avea senzaţia că degetele îi devin reci şi-şi pierd simţul pipăitului. După câteva minute, ajunsese la ultima pagină a ultimului album, unde se aflau fotografiile cele mai noi. Una dintre ele îi atrase atenţia, o poză a unei fetiţe cu bucle negre care se uita la cameră cu privirea-i şaşie, iar dinţii de lapte, ca nişte lopăţele albe, îi imprimau zâmbetului un aer de duioşie uşor tâmpă, Antonia Salazar, scria dedesubt, şi o dată din urmă cu două săptămâni. Felisa rămase nemişcată, cu privirea ţintă la fotografie, cu gura deschisă şi cu inima bătând gata să-i spargă pieptul; a fost atât de impresionată şi de descumpănită, încât a închis albumul şi sertarul cu un singur gest şi, fără să mai piardă timpul ca să-şi schimbe încălţămintea, se repezi speriată în stradă, plecând pentru prima oară mai devreme decât de obicei.

Ajunse acasă cu sufletul la gură din pricina alergăturii şi se trânti în fotoliu. Numai atunci îşi dădu seama că în zorul acela nebun nu-şi scosese şorţul, amănunt lipsit de orice importanţă pentru vecinii care ştiau cu ce se ocupă, dar inacceptabil pentru o femeie a cărei vârstă n-o făcuse defel să-şi piardă candoarea feminităţii ei simple. Oricum, amintirea celor întâmplate în casa doctorului Molina risipi îndată ruşinea, înlocuind-o cu remuşcarea de a fi încălcat regula ce impune să respecţi intimitatea altcuiva, în privinţa căreia, ca şi în toate celelalte, corectitudinea ei era tot atât de implacabilă ca şi rigurozitatea pe care o dovedea la treabă.

Viaţa Felisei nu fusese darnică în evenimente memorabile. Nemăritată şi fără copii, din motive care până şi pentru ea

rămâneau undeva foarte departe în timp, existența ei nu cunoscuse vibrația marilor emoții. Simțul ei mai curând practic, perfecționat de natura muncii de zi cu zi, îi menținea lumea lăuntrică într-o stare de repaus veșnic, ce contrasta cu agilitatea mișcărilor presupuse de toate activitățile sale casnice. Totuși, și în pofida lipsei unei înclinații spre întrebări metafizice și labirinturi ale minții care frământă mai cu seamă cugetele împovărate de gânduri, femeia aceasta nu ignora realitățile lumii, unele la care a fost martoră cu ochii ei, cele mai puține, altele, cele mai multe, pentru că ocupă un loc important în știrile din mass-media, căci Felisei nu-i lipsește harul de a ști să citească, și, odată cu el, nici lumina ce salvează ființa omenească din orbirea cu care se naște. Unele dintre aceste realități vorbesc de lucruri oribile, nu știm dacă există dintotdeauna și dacă numai acum sunt comentate cu plăcere, dar profunzimea analizei nu-i prea mare în cazul ei, îi e de-ajuns ca ideea să-i vină în minte pentru ca inima să-i tresară copleșită de o bănuială îngrozitoare, nu-i cu putință, își zice și își repetă, nu-i cu putință ca doctorul Molina să aibă vreo legătură cu monstruozitățile care se întâmplă aiurea, poze de copii, Dumnezeule, Doamne, spune-mi ce or fi însemnând toate astea? Însă, fie pentru că Dumnezeu nu răspunde, fie pentru că răspunsul lui n-o convinge de-a binelea, Felisa se ridică în picioare, aproape fără să-și dea seama, și-și șterge mâinile de șorțul pe care încă nu și l-a scos, de parcă degetele ei albite de veșnica leșie s-ar fi molipsit de gândurile nedorite.

II

Copila are ochii albaștri, albaștri ca seninul cerului, însă de la gura ei pornește o expresie de durere sau de îngrijorare care i se întinde pe toată fața, până între sprâncene. Își arată

pântecele, jos, la dreapta, chiar acolo, domnule doctor, a început săptămâna trecută, mai întâi durerea era ușoară, dar de ieri a devenit de nesuportat, în fine, iată-mă aici, răbdând cum pot, pe deasupra nu-mi pot evacua pântecele și asta-i rău, într-adevăr, intervine doctorul Molina, care până atunci s-a mărginit să asculte atent și calm, căci încă mai crede că diagnosticul pornește de la capacitatea bolnavului de a-și descrie durerea, de la cuvintele care se revarsă, unele rostite cu grijă, altele de-a valma, pentru a prinde durerea a cărei origine nu se cunoaște și a cărei evoluție e de temut. Mâinile doctorului Molina, care sunt prelungirile ochilor, examinează cu blândețe pântecele umflat și tare, se așază cu delicatețe și se retrag la fiecare geamăt al pacientei, care stă acum cu gura strânsă, așteptând rezultatul pe care altă gură urmează să-l rostească. Doctorul Molina vede umbra, de fapt n-o vede, o simte cu degetele, dar am mai spus că degetele acelea valorează cât ochii, și dă de o umbră, neagră ca o presimțire a nopții. Vor fi necesare mai multe probe, acordul altor ochi, automați, capabili să sondeze în beznă și pe nevăzute, dar instinctul medicului și-a văzut deja prada, care e încă mică, dar amândoi știu bine că e doar o chestiune de timp, că umbra se va întinde ca o pată de ulei pe apa vieții.

Pacienta se ridică de pe pat, începe să meargă cu ajutorul doctorului, care se apucă apoi să scrie rețete solicitând investigații și explicând ce trebuie făcut în zilele următoare, peregrinarea pe la laboratoare și pe la specialiști. Femeia își ia la revedere recunoscătoare, și nu-i o greșeală să-i spunem femeia, înainte am arătat că e o copilă, dar asta e viziunea doctorului Molina, care deslușește copilăria acolo unde n-au mai rămas decât un trup de femeie bătrână și niște oase obosite, pe scurt medicul acesta este specialist în oameni vârstnici, dar îi vede ca pe niște copii, poate o fi adevărat că o nouă copilărie este

preludiul trecerii pragului spre veşnicie. Şi mai e ceva, a spus doctorul, dacă n-aveţi nimic împotrivă, o să vă fac o fotografie, e un obicei de mulţi ani, ştiţi, ca s-o adaug la istoricul bolii. Femeia zâmbeşte, încântată de această invitaţie neprevăzută, ideea că la vârsta ei cineva vrea s-o fotografieze îi luminează faţa, totuşi nu se abţine să nu facă obişnuitul comentariu, uf, domnule doctor, dacă aş fi ştiut, m-aş fi aranjat şi eu, iar cuvintelor le urmează invariabilul şi străvechiul gest feminin de a-şi duce o mână la cap, netezindu-şi părul, lăsaţi-mă să mă uit în oglindă măcar, mai spune pe când caută agitată ceva în geantă, desigur, mă duc să iau aparatul şi mă întorc într-o clipă, răspunde doctorul Molina, şi iese din cabinet. Revine imediat cu aparatul în mână, un model german vechi care aparţinuse tatălui său şi pe care-l folosea numai pentru a-şi fotografia pacienţii. Femeia îşi aranjase părul şi se rujase, să-mi spuneţi unde să stau, chiar acolo e bine, mă uit la cameră?, uitaţi-vă unde poftiţi, gata, mulţumesc mult, o să-mi arătaţi poza când o developaţi, bineînţeles, dar aveţi în vedere că se poate să treacă ceva timp, ştiţi şi dumneavoastră, am atâta treabă, şi uneori nu-mi ajunge timpul, vă înţeleg, şi eu regret că n-a mai rămas mult, cum spuneţi?, mă refer la timp, şi cu asta conversaţia se încheie. Bătrâna pleacă, urmărită de privirea tristă a lui Molina pe care îl lipsim acum de binemeritatul titlu pentru că nu doctorul este cel care vede pe fereastră femeia îndepărtându-se încet, ci omul care, după ce citise ca medic oracolul organelor ei, este acum cel care cunoaşte adevărul şi nu mai poate face abstracţie de el. Aproape fără să-şi dea seama, scoate un oftat, amestec de mâhnire şi contrarietate niciodată îndeajuns de strunite de profesie, şi se duce în camera lui. Acolo are tot ce-i trebuie pentru developare, soluţiile, tăvile aşezate pe o masă de lucru, deasupra căreia e o sfoară întinsă cu fotografiile puse la uscat. Deschide aparatul, scoate cu grijă rolfilmul şi începe

ritualul de a face să se ivească din penumbră minunea imaginilor. După câteva minute, hârtia fotografică lasă să se întrevadă trăsăturile, șterse la început, apoi tot mai limpezi, ale unui chip. Doctorul Molina își ține respirația și în sinea lui își dorește, cum făcea întotdeauna, ca miracolul să nu se producă. Ca măcar o dată în cariera sa de medic ochii lui să se fi înșelat și viața să iasă învingătoare, întorcând reflexul realității. Dar nici de data asta n-a greșit.

III

Nu am uitat-o pe Felisa Mejía, dar am uitat să explicăm ce anume a făcut-o să fugă îngrozită, de parcă s-ar fi întredeschis poarta unui infern. Era fotografia aceea, și-a spus îndată ce a reușit să-și domolească bătăile inimii, fotografia aceea a Antoniei Salazar. Dacă numele și chipurile celelalte îi erau necunoscute, nu la fel stăteau lucrurile cu Antonia, care murise abia de câteva săptămâni, răpusă de vântul neașteptat al acelei boli cumplite, deși, în ciuda vârstei, nimic nu lăsa să se ghicească apropierea morții. Antonia Salazar îi fusese vecină dintotdeauna, și Felisa îi stătuse alături până în ultimele ceasuri, cele care nu mai slujesc decât pentru a împăca sufletul celor care rămân și a-l încuraja pe cel al acelora care nu mai pot rămâne. Faptul de a-i fi găsit fotografia în arhiva doctorului n-ar fi îngrijorat-o prea tare, cel mult i-ar fi trezit curiozitatea de a afla în ce scop o păstra într-un sertar încuiat, când în restul casei nu erau secrete atât de bine ascunse. Însă era la mijloc un amestec de împrejurări a căror deslușire era greu de admis, și Felisa le cercetă una câte una, mai întâi numele, putea foarte bine să fie o coincidență, căci nimeni n-a susținut vreodată c-ar fi existat o singură Antonia Salazar pe lume, apoi data, aceeași dată cu cea a morții sale, și în sfârșit poza ei de

copilă, cu chipul întocmai la fel cu cel din alte poze pe care i le arătase uneori vecina, pe când își făceau confesiuni femeiești și-și împărtășeau amintiri mai fericite. Fie că stai jos, fie în picioare, oricum tot n-ai să rezolvi nimic, își spuse și-și repetă, pe când nervozitatea o obliga să se învârtă prin casă. Pe de altă parte, examinarea situației îi demonstra în ce măsură devenise prizoniera propriilor gesturi, care o duseseră la o descoperire a cărei semnificație n-o putea descifra fără a-și recunoaște totodată greșeala față de doctor, și-i era încă imposibil să aprecieze raportul între povara vinei și presupusa gravitate a misterului. Din fericire, simțul ei practic se impuse până la urmă în fața dezordinii mentale, și Felisa ajunse la concluzia că nu se putea face deocamdată nimic, decât să-și vadă de treburile casei care așteptau și pe care nu trebuia să le amâne prea mult. Măcar am economisit puțin timp, își zise, văzându-se tot în espadrile și cu șorțul dinainte, ceea ce o predispunea la treabă, și astfel își petrecu după-amiaza și o parte din duminică, alternând cu mersul la biserică și cu gustarea la vecina de la etajul trei. Îndeletnicirile și distracțiile acelea modeste izbutiră să-i mai schimbe puțin gândurile, îndeajuns cât să se hotărască să facă față consecințelor purtării ei, căci dacă tot căzuse pradă tentației de neînfrânat, nu se putea opri la jumătate, era ca și cum ar spăla rufe fără să le întindă apoi sau ca și cum ar fierbe niște năut doar pe jumătate, metafore simple, singurele care i-au venit în minte apelând la limbajul ei lăuntric necomplicat.

În cele cinci zile care au urmat duminicii, Felisa medită la cele întâmplate, străină de orice altceva, nu doar de ploaia care își bătea joc de ea stropindu-i geamurile de la ferestre, ci și de ceea ce mâinile ei executau ca niște automate înzestrate cu viață independentă și experte în spălat, șters praful, fiert zarzavaturi, cârpit, măturat podelele și spălat vesela până o făceau să lucească, s-ar fi putut zice că în săptămâna aceea a muncit

chiar mai mult ca de obicei, dacă putem stabili o comparație cu media generală a săptămânilor normale, cele în care n-a fost niciodată copleșită de exaltare sufletească sau, cel puțin, n-a cunoscut o dispoziție asemănătoare. În seara de vineri, de obicei ultima zi de lucru acasă la doctorul Molina, încă nu găsise ceea ce căuta, o introducere, o scuză, un argument nevinovat care prin dialog să servească țelul imemorial de a ajunge la adevăr. Se hotărî atunci să se încreadă în intuiția momentului, ceea ce te-a ajutat să descoperi o primă parte te va duce și la a doua, își zise în chip de consolare, punând capăt atâtor zile de frământări fără rost.

Sâmbăta a sosit fără nori, ca și cum natura ar fi încercat să dea un semn spiritului, ca și cum seninul cerului ar fi prevestit o dimineață favorabilă pentru anevoiosul drum al cunoașterii. Cu punga de plastic în mână, unde avea espadrilele și șorțul, se îndreptă cu pas hotărât spre casa doctorului Molina, deschise cu cheia ei, și aproape că dădu nas în nas cu el. Doctorul tocmai pleca de-acasă cu diverse treburi, plecați?, îl întrebă tulburată, trăgându-și sufletul, da, răspunse doctorul, trebuie să fac niște cumpărături, am rămas fără baterii la radio și îmi trebuie și seringi și dezinfectant pentru cabinet, aveți nevoie de ceva?, adăugă cu solicitudine, nu, dar trebuie să vorbim, și vocea Felisei sună grav și neliniștit, e urgent?, încercă să întrebe doctorul, intrigat de acest început de discuție care tindea să se prelungească mai mult decât se obișnuise în douăzeci de ani, cred că da, bine, să ne așezăm în salon, o să stăm mai comod, și se așeză fiecare pe marginea unui fotoliu, așteptând și unul, și celălalt. Spuneți, o pofti doctorul Molina, să vedeți, sâmbăta trecută am comis o greșeală aici la dumneavoastră, n-o fi chiar așa, lăsați-mă să continui, vă las, ei bine, făceam ordine pe birou, acolo unde v-am spus să nu umblați, interveni doctorul pe un ton împăciuitor, de parcă ar fi vrut să diminueze

importanța faptului că Felisa nu-i respectase mica manie, da, chiar acolo, spuse ea mai departe, grăbindu-și ritmul cuvintelor, să vedeți, făceam ordine, cum v-am spus, când deodată am observat că ați lăsat întredeschis sertarul, ceea ce nu s-a mai întâmplat niciodată, e adevărat, întotdeauna îl încui, așa-i, și mă gândesc că faceți asta ca să nu-și bage nimeni nasul, vă gândiți bine, și având în vedere, cum e evident după atâția ani, că eu sunt singura persoană în afară de dumneavoastră care intră aici în casă, trebuie să încuiați sertarul pentru a evita ca eu să pot vedea ce conține. Aici Felisa făcu o pauză, parcă pentru a-i da doctorului Molina ocazia să-și exprime o aprobare sau o scuză, dar se pomeni numai cu liniștea calmă a interlocutorului, ceea ce după câteva secunde eterne o obligă să continue, mă rog, știu prea bine că n-ar fi trebuit să mă uit la ceea ce era înăuntru, dar întrucât, și mă puteți corecta dacă nu sunteți de acord, sunt o persoană de încredere, chiar dacă n-am fost foarte apropiați în toți acești ani, mai degrabă n-am fost, am crezut că nu fac nimic rău dacă arunc o privire, așa, în treacăt, era greu să mă abțin, în sfârșit, treaba e că am descoperit fotografiile. Partea asta de la urmă, spusă repede și aproape pe nerăsuflate, n-a avut alt efect decât o scurtă frază a doctorului Molina, și rostirea acestor cuvinte nu-i permise Felisei să-și dea seama dacă ascundeau vreun indiciu de supărare sau de condamnare, spuneți mai departe, vă rog. Spun mai departe, zise Felisa, de fapt mi-au atras atenția pozele copiilor, unii foarte drăgălași, desigur, și datele, nu știu, m-au intrigat, până când am descoperit poza Antoniei, care Antonia?, întrebă doctorul, Antonia Salazar, vecina mea, care a murit acum trei săptămâni, ah, da, Antonia, desigur, cine ar fi crezut, biata de ea părea sănătoasă tun până acum câteva luni, așa îmi ziceam și eu, domnule doctor, să vedeți, nu pricep ce căuta acolo, vreau să spun în album, o fotografie de-a ei din copilărie. Doctorul

Molina rămase tăcut, în cele din urmă își recăpătă graiul, precedat de un oftat, aveți dreptate, Felisa, așa-i, domnule doctor, spuneți-mi în ce privință, în aceea că simțiți că am încredere în dumneavoastră, cum am avut în toți acești ani de când lucrați pentru mine, și cred că singurul lucru care se va schimba începând de astăzi e că n-o să mai fie nevoie să încui sertarul. E rândul Felisei să rămână tăcută, fiindcă a înțeles că esențialul o să urmeze acum, datele acelea corespund zilei în care au murit pacienții, iar fotografiile, chiar dacă nu seamănă cu ei, le-am făcut cu câteva săptămâni, uneori cu câteva zile, înainte de a muri. Femeia a fost gata să-l întrerupă pentru a remarca nepotrivirea acestei ultime afirmații, dar ceva o opri, și-și mușcă buzele, pentru că în străfundul înțelegerii ei se închegă un sens încă nedeslușit, dar care promise să se limpezească în clipele următoare. Lăsați-mă să sfârșesc, Felisa, și îndată ce termin veți fi liberă să gândiți ce vreți, chiar și că sunt nebun, dar așa i-am văzut eu și așa ies în fotografie. Îi văd cum erau în copilărie, mi-i imaginez, Felisa, mi-i imaginez întotdeauna cum erau în copilărie, cum erau chipurile lor, gesturile, culoarea părului, privirea. Pot să-mi imaginez ce simțeau în copilărie, și chiar dacă vi se pare uimitor, o fac pentru că nu reușesc să mi-o amintesc pe a mea, îmi imaginez copilăria lor ca să încerc să regăsesc ceva din ceea ce n-am putut reține din a mea, dar cu toate astea nu reușesc, am uitat-o cu desăvârșire, atunci dumneavoastră puteți să-i vedeți cum erau, să mi-i imaginez, Felisa, să mi-i imaginez, îi văd în realitate numai când descopăr că vor muri, atunci le fac o fotografie, și pot spune cu adevărat că îi văd, pentru că fotografiile ies așa cum le-ați văzut, dar nu sunteți obligată să mă credeți. Felisa își plecă ochii, apoi își ridică fruntea ca să-l privească iar pe doctorul Molina, de ce să nu vă cred, dumneavoastră vedeți ceea ce suntem la sfârșit, ceea ce n-am încetat niciodată să fim, poate că apropierea

morții ne redă copilăria, nimeni nu știe, sau poate știm cu toții, dar nu ne dăm seama, cred că mi-ați explicat tot ce trebuie să înțeleg, vă mulțumesc, domnule doctor, adăugă Felisa, și se bătu pe coapse, e timpul să mă apuc de treabă.

Doctorul Molina își reluă ce avea de făcut în dimineața aceea. Se duse în oraș să cumpere ceea ce își notase pe o listă, se opri la prânz să mănânce într-o bodegă unde serveau mâncarea lui preferată și se întoarse devreme. Descuie ușa casei, își atârnă pardesiul în dulap și se îndreptă spre birou. Puse aparatul pe un trepied, se așeză în fața lui pe un taburet și-și făcu o fotografie. Apoi intră în camera de developat, cu inima bătând mai, mai să-i spargă pieptul și cu un zâmbet pe buze. Ceva din adâncul ființei lui îi spunea că era pe punctul să-și amintească de copilărie.

4
Vieți exemplare

Cine știe dacă vreunul din chipurile astea încruntate, ce par copleșite de o amărăciune adâncă sau de o silă de rutină searbădă, nu ascunde un erou, un înger anonim, un om care până acum s-a remarcat numai prin strădania de a trăi fără să aibă neapărat o rațiune? Unul dintre ei va trebui să se desprindă din existența sa cunoscută și să se înalțe spre cerul gloriei, aproape fără să vrea, și mai ales fără să fie conștient de cât de extinsă este sfera faimei sale. Este bărbatul de acolo, cel din dreapta, care ține sub braț ziarul îndoit și punga de plastic atât de uzată, că abia dacă se mai poate citi îndemnul în engleză, *be yourself,* fii tu însuți, dar Bienvenido nu știe o boabă englezește, și nici n-are nevoie de asta fiind zidar, meserie pe care o practică de când avea opt ani și se cățăra pe schele ca să-și ajute tatăl. Bienvenido merge cu trenul local, bucurându-se de norocul de a fi găsit un loc liber, fiindcă astăzi zău că nu mai poate, are șalele frânte și picioarele îi atârnă de parcă ar avea încălțări de plumb, oricine în starea lui ar fi cerut un concediu medical sau o zi de odihnă, dar el nu, el își afișează orgolios meritul de a nu fi lipsit nicio singură dată de la lucru, chiar dacă în adâncul inimii îi pâlpâie teama că într-una din zilele astea trebuie să treacă peste orgoliu, căci trupul lui nu mai e atât de tânăr încât să poată suporta toate loviturile pe care i le dă viața.

Bienvenido Orcajado Anselmo e gata să adoarmă, murmurul blând al trenului îi coboară pleoapele și-i destinde mușchii

încordați ai gâtului, gura întredeschisă lasă să-i scape mici gâfâieli întrerupte, însă în ultimul moment, în secunda aceea în care somnul îl înfășoară cu firele-i de mătase, vagonul se zguduie și un geamăt prelung de fiare izbite îi răneşte timpanele, făcându-l să-și vină în fire. Deși totul se petrece în doar câteva secunde, Bienvenido nu poate percepe decât o lentă succesiune de imagini fotografice nemișcate, fiecare din ele separată de cea de dinainte și de următoarea printr-o beznă totală, și intercalarea de imagini și de negru dens este însoțită de o alternanță de sunet și liniște, mai întâi un scrâșnet îngrozitor de metale ce se răsucesc și se sfărâmă, apoi o liniște minerală și compactă, în care nu mai dăinuie decât susurul secret al sângelui zbătându-i-se la tâmple, acum spațiul oscilează, se înclină și se învârte în jurul lui, o dată, de două ori, de zece ori, poate de mai multe, și Bienvenido o vede cum se apropie, e o bară de fier, o bucată de fereastră sau de banchetă, proveniența n-o să schimbe amploarea dezastrului, e un fragment care zboară de parcă ar fi fost tras dintr-un tun, îl vede apropiindu-se, dar nu poate să se ferească, nu poate să se ferească de nimic, nici să se rostogolească pe jos și nici să se izbească de pereții vagonului până când, în sfârșit, lumea se oprește, amestecul convulsiv se domolește, și un cor de urlete se înalță împreună cu fumul acru al materialelor plastice arse.

Bienvenido Orcajado Anselmo și-a pierdut cunoștința, însă n-a murit. Își va reveni puțin mai târziu, când unul din câinii de salvare îi va adulmeca sângele și va da alarma. Deocamdată e încă leșinat, cu trupul lovit și prins într-o contorsiune imposibilă și totuși foarte reală, pentru că ruperea câtorva oase a permis anatomiei să adopte forma pe care i-a impus-o vagonul, prefăcut într-un compresor ce a zdrobit și sfărtecat mai multe persoane, iar altele au dispărut literalmente, ca și cum o răsuflare a infernului le-ar fi înghițit fără să întrebe nimic.

Trenul deraiat, fără călăuza firească ce-l hrănește și orientează, e acum o uriașă șopârlă moartă și mutilată, înconjurată de

un roi de lumini și de oameni disperați care dau și primesc ordine ciocnindu-se unii de alții, aici unul cere o targă, dincolo altul strigă că e un rănit îngropat sub un munte de fiare fumegânde, mai încolo cineva taie tabla cu un fierăstrău electric pe când tovarășii lui trag din răsputeri de o planșă de aluminiu căzută peste picioarele unei femei. Bienvenido deschide ochii, dar nu poate să vadă nimic. La început se gândește că șocul trebuie să fi stricat lumina, apoi se întreabă dacă n-o fi asta faimoasa moarte de care a auzit vorbindu-se atâta și la care s-a gândit atât de puțin, și în cele din urmă înțelege că e îngropat de viu și că nu poate face altceva decât să-și miște puțin capul într-o parte, restul trupului îi e imobilizat într-o pânză de păianjen de fiare în agonie, plăci rupte de plastic și de aluminiu, cabluri arse și alte materiale care odată au avut nume, dar acum și l-au pierdut.

Bienvenido nu va fi un erou pentru că intrase fără voie în nenorocirea asta imprevizibilă, nici măcar pentru că i-a supraviețuit din niște cauze pe care nu le cunoaștem. Dacă avea să fie subiect de discuție pentru oameni și pentru autoritățile civile și militare e fiindcă într-un chip uimitor, în mormântul lui ivit cu repeziciune, avea să salveze o viață. El, care abia dacă avea puterea să și-o păstreze pe a lui, va izbuti într-o sforțare supremă să facă miracolul de a evita ca încă o moarte să se adauge dureroasei liste care se alcătuia acum.

E de prisos să mai spunem, dar oricum o vom face, că Bienvenido Orcajado Anselmo, fie prin condiția lui umilă, fie prin temperament, nu e un om care să înfăptuiască lucruri extraordinare, nici acte demne de a fi reținute în memorie, nici măcar în a lui. De aceea în momentul acesta cumplit, când nu te poți aștepta decât ca spiritul să naufragieze în oceanul adânc al groazei, pare uimitor că Bienvenido e surprins de un fenomen ce îl predispune la curiozitate, chiar în împrejurările astea în care înțelegerea nu e disponibilă pentru a rezolva intrigi și mistere. Să ne amintim că omul acesta este cu desăvârșire

imobilizat, că începe să nu mai aibă aer, şi că deocamdată nu-şi poate da seama, din pricina absenţei absolute a durerii, dacă paralizia îi e provocată de strivirea sau ruperea uneia sau mai multor piese fundamentale ale trupului. În această stare începe să-l cuprindă o senzaţie stranie, pe care n-o mai simţise niciodată până atunci. Într-un loc pe care la început nu îl poate preciza se aude muzică. E o melodie foarte diferită de cele cu care e obişnuit de la radio, poate ceva clasic, dar cultura lui melomană modestă nu-i permite să stabilească o clasificare adecvată. Dar ceea ce e sigur şi chiar mai important decât genul muzical este faptul că răsună, şi că în această conjunctură nu e ceva ce poate trece neobservat. Ascultând mai atent, realizează că muzica nu provine de undeva din afară, ci din propriul cap, iar descoperirea îl umple de perplexitate, căci nu-şi imagina acest neaşteptat concert lăuntric. Însă îşi dă seama curând că n-a ştiut să descifreze cu claritate ce i se întâmplă şi acum, după ce a trecut tot ce-i mai rău, înţelege că în realitate trebuie să fie mort, şi că pesemne se află în cer, sau cel puţin în vreo staţie intermediară dar în direcţia corectă. Acest gând i se pare liniştitor în toate privinţele, fiindcă îl scuteşte de nenumărate inconveniente şi necazuri, cum ar fi să încerce să-şi salveze viaţa, să dorească sau să caute ajutor, şi orice alt efort la care ne-am aştepta de la cel care trece printr-o asemenea încercare. Totuşi, îl descumpăneşte faptul că, croindu-şi drum prin această inopinată atmosferă celestială, răzbesc până la el nişte glasuri şi o lumină care îi bate drept în faţă, şi are impresia că mai multe mâini îl apucă şi trag de el în sus, oare asta să fie înălţarea la cer?, se întreabă, dar răspunsul îl va avea mai târziu, când va deschide ochii într-o cameră de spital şi îi vor explica toţi că a supravieţuit accidentului de tren, şi mai ales că a dat dovadă de un curaj admirabil salvând o viaţă, ce viaţă?, întreabă puţin zăpăcit, pentru că, aşa cum e logic, se află încă sub efectul mai multor emoţii învălmăşite, se credea

mort și în drum spre cer și reiese că, după câte se pare, nu numai că e în viață, dar pe deasupra a mai și salvat viața cuiva. Ce viață?, întreabă iar, cam năuc, a băiatului dumneavoastră, îi răspund, măi să fie, la asta zău că nu mă așteptam, trebuie să fie o greșeală, nu-i niciuna, odihniți-vă, domnule, și mâine e o zi și o să puteți primi vizite, băiatul e în afară de orice pericol și soția dumneavoastră a fost anunțată. Sunteți bine, atât cât se poate, câteva oase rupte, dar ați avut noroc.

Bienvenido Orcajado Anselmo revede în minte cele întâmplate, parcă își amintește că e zidar, că se întorcea de la lucru în tren când lumea s-a întors cu susu-n jos, dar oricât se străduiește nu reușește să priceapă de ce îi vorbesc de un fiu și de o soție, când el n-a fost însurat niciodată, și nu știe să fi semănat copii pe unde a colindat pentru că, deși n-a fost un mare cuceritor, nici nu i-a lipsit vreo mică aventură, dar fără consecințe, cel puțin unele care să-i fie cunoscute. Stă așa, liniștit și dus pe gânduri, când pe neașteptate ușa camerei se deschide și o femeie cu lacrimile șiroindu-i pe obraz vine în fugă și se prăbușește lângă el, strigă, râde, plânge, îl sărută pe frunte, Doamne, Dumnezeule, credeam că o să înnebunesc, mă uitam la știrea cu accidentul la telejurnal, explică ea după ce și-a recăpătat o fărâmă de calm, când sună telefonul și poliția mă anunță că tu și Sebastian sunteți la spital, închipuie-ți, gata să fac un infarct, noroc că bărbatul Laurei, vecina, s-a oferit să mă aducă el cu mașina. Bienvenido încuviințează dând din cap, numele de Sebastian nu-i spune nimic, nici nu-și amintește de vecină și nici de bărbatul vecinei, iar în ce o privește pe femeia care-l copleșește cu sărutări și mângâieri poate jura că e prima oară în viață când o vede, totuși ea pare foarte sigură că îl cunoaște, ba chiar se poartă ca și când i-ar fi soț, ceea ce e bineînțeles o mare greșeală, fiindcă el n-are soție,

şi nu pentru că i-ar fi plăcut burlăcia, ci din lipsă de ocazii, căci chiar dacă n-a avut niciodată pretenţii prea mari, nici candidatele n-au fost prea multe, mai curând puţine sau niciuna, oricum n-are nicio îndoială că femeia de lângă el n-a figurat vreodată pe lista aceea scurtă.

Ca şi cum vizita aceea neaşteptată n-ar fi de ajuns ca să-i apese sufletul şi să-l descumpănească, se mai adaugă acum intrarea asistentei-şefe care, grozav de emoţionată, îi aduce la cunoştinţă că nişte persoane de la ziare şi de la televiziune îi cer permisiunea de a-i lua un interviu, solicitare pur formală, pentru că Bienvenido n-a apucat nici măcar să întrebe sunteţi sigură că pe mine vor să mă vadă?, că a şi năvălit un roi de ziarişti care-şi îndreaptă spre el microfoanele şi reportofoanele, întrerupându-se unii pe alţii în dorinţa înfrigurată de a obţine ştiri proaspete de la bărbatul care şi-a salvat fiul în cumplitul accident de tren produs cu puţine ore în urmă, din cauze în curs de investigare, eroul până ieri anonim, azi devenit material de consum informativ. Este mână divină sau umană?, mă refer la numele dumneavoastră, care sună a miracol[1], întreabă unul dintre ziarişti, dornic să facă pe originalul. Cel întrebat îşi priveşte noua soţie cerându-i parcă ajutor, ea înţelege mesajul şi începe o manevră de alungare a mulţimii roitoare, pe bază de zâmbete şi împingeri delicate, care îi duc înapoi pe toţi la ieşirea din cameră, trebuie înţeles, bietul de el a suferit un şoc puternic şi are nevoie de multă linişte, de ce nu veniţi mâine?, sugerează doña Pascua, şi mâinile ei dau ultimele palme uşurele pe umerii ziariştilor rămaşi în urmă, care n-au renunţat nicio clipă la camerele şi reportofoanele lor, şi pleacă acum întristaţi, gata să se întoarcă la atac atunci când cel în cauză o să se arate ceva mai dispus să colaboreze.

[1] *Bienvenido* înseamnă în spaniolă „bine-venit".

În sfârșit rămân singuri, nu pentru multă vreme, se pare că asta e ziua spaimelor și a emoțiilor, pentru că tocmai i se anunță că Sebastian, fiul de care vorbesc toți și căruia se zice că i-a salvat viața, treabă pe care Bienvenido n-a vrut s-o cerceteze, având în vedere că deocamdată nu înțelege ceva elementar, căci condiția neapărat necesară pentru orice faptă eroică de a-și salva un fiu este să-l fi avut, și asta-i ceva ce rămâne de văzut, deci tocmai i se anunță, spuneam, că Sebastian a fost externat, numai un braț fracturat și câteva tăieturi pe față, un fleac în comparație cu grozăvia accidentului, și vine acum să-și vadă tatăl.

Sebastian intră cu un braț în ghips și un leucoplast pe frunte, e puțintel palid, dar în linii mari n-arată rău, e un băiat de cincisprezece sau șaisprezece ani și are un cercel în ureche, și asta înseamnă o ușurare pentru Bienvenido care, dacă până în momentul acela avusese oarecare rezerve asupra paternității lui, are acum dovada definitivă: în ruptul capului nu și-ar fi lăsat un fiu să poarte o podoabă pe lobul urechii, așa încât ăsta-i adevărul, nu-i vorba de amnezie, cum auzise odată că li se poate întâmpla celor care suferă un accident, începea să se îndoiască de judecata lui, dar nu mai e niciun motiv care să justifice așa ceva, e limpede că toate persoanele astea sunt victimele unei neînțelegeri înspăimântătoare a cărei explicație îi este de nepătruns, cel puțin deocamdată, deși acum cauzele contează mai puțin decât hotărârea în privința felului cum să se poarte, trebuie ori să lămurească lucrurile, ori, dimpotrivă, să continue cu toată farsa asta involuntară și să-și asume rolurile de soț și de tată, și culmea! înfrumusețate de curajul unei fapte pe care o ignoră și acum.

Îi sunt de ajuns câteva clipe pentru a lua decizia corectă, nu trebuie decât să se uite la femeie și la băiat, de bună seamă par de treabă, chiar și prin intuiție ar spune că, dacă i-ar fi fost dat să aleagă o nevastă și un fiu, presupunând că ar fi fost posibil să-i aleagă pe amândoi odată, n-ar fi văzut niciun

inconvenient să rămână cu aceştia, dar adevărul e că nu-i aparţin, şi Bienvenido Orcajado Anselmo n-ar putea trăi în minciună niciun minut, fiindcă dacă nu are avere, în schimb are din plin simţul onoarei şi al adevărului, de asta nu reuşeşte să înţeleagă motivul care îl împiedică să pună în practică hotărârea luată, de a limpezi fără întârziere toată această imensă confuzie în care s-a văzut amestecat fără să vrea.

Poate că slăbiciunea fizică l-a descurajat, sau poate că nu se încumetă să-i dezamăgească pe biata femeie şi pe băiat, ar fi ca şi cum i-ar părăsi, ca şi cum ar face-o pe ea din nou văduvă şi pe el l-ar lăsa brusc orfan, o cruzime care i-ar împovăra cugetul mai mult decât i-au apăsat fiarele trenului trupul strivit. Şi dacă visează?, se întreabă pe nepusă masă, e o posibilitate la care nu se gândise, şi care ar lămuri încurcătura în care intrase. Îşi aminteşte acum că aţipise, cu câteva secunde înainte de accident, învins de oboseală şi de hurducăturile trenului, poate că e mai departe captiv în labirintul visului, şi că trebuie doar să aştepte puţin până se trezeşte, atunci va fi iar Bienvenido Orcajado Anselmo, un zidar burlac care, după o zi de muncă istovitoare, se întoarce acasă, unde-l aşteaptă o masă modestă şi consolarea amabilă a televizorului.

Bărbatul nu e prea înzestrat pentru filozofie, şi nu se gândeşte că întrebarea aceea îl aruncă fără zăbavă în mlaştina metafizicii, ocupată deja de mulţi alţii care au îndrăznit să se întrebe de ce realitatea n-ar putea fi în întregime un mare vis? Bienvenido nu judecă exact în termenii aceştia, dar minţii lui nu-i lipseşte agerimea, şi se tot perpeleşte vrând să afle cât timp e prudent să aştepte până când deşteptarea va surveni să-l salveze, însă îşi dă imediat seama că problema abordată astfel nu are nici soluţie şi nici ieşire, o secundă ar fi la fel ca eternitatea, în vis nu s-ar distinge, şi n-ar fi chip să afle dacă e mai înţelept să continue să aştepte sau dacă, dimpotrivă, ar trebui să se

resemneze, admițând că e în stare de veghe, resemnare care ar putea foarte bine să facă parte din vis.

Oricum ar fi, încurcându-se în hățișul acestor idei confuze, Bienvenido Orcajado Anselmo ajunge la concluzia că, treaz sau visând, o stare sau alta e totuna, trebuie să ia o decizie, conștient că a admite acest lucru nu-i de ajuns ca să-l poată pune în practică, și poate că asta e dovada cea mai grăitoare că nu doarme, căci contradicția între ceea ce îi dictează rațiunea și ceea ce voința îi îngăduie să facă seamănă prea mult cu ceea ce a fost regula generală a vieții lui.

Evenimentele s-au petrecut până acum într-un ritm atât de vertiginos, iar stupoarea care a pus stăpânire pe el e atât de mare, încât n-a avut încă timp să întrebe de sănătatea lui, nici să vadă în ce stare îi e trupul, să afle măcar în linii mari ce se întâmplă, dacă a suferit pierderi grave, dacă mai are toate membrele cu care a venit pe lume, și dacă își poate face planuri de viitor. Poate că acum e momentul să se informeze și să înceapă să stea de vorbă cu noua lui familie, care nu se îndepărtează nicio secundă de lângă el, întrecându-se în atenții pline de afecțiune, femeia îl mângâie pe cap și îi aranjează marginea cearșafului, băiatul îi potrivește pernele și-i povestește noutățile de la fotbal, se vede că-i place mult, și lui Bienvenido îi place, asta ajută la însuflețirea conversației, știe cineva dacă o să mă fac bine?, întreabă cu o voce care abia i se desprinde de pe buze, o să te faci bine, Anselmo, se grăbește ea să-i răspundă, după cât se pare preferă să-l cheme cu cel de al doilea nume de familie, care e și nume de botez, preferință lesne de înțeles, dat fiind că Bienvenido nu e un nume prea potrivit cu care să i te adresezi cuiva, doctorii mi-au spus că în câteva zile o să ne putem întoarce acasă, acasă, repetă în minte Bienvenido, și atunci simte cum îl trec fiorii, oare acasă la mine sau la ea?, poate la noi, și adoarme ca să nu-și mai bată capul cu asta.

Au mai trecut câteva zile, n-au avut încotro și au lăsat să intre ziariștii, care sunt foarte înfierbântați și pun întrebări directe, ce simte un părinte care și-a salvat fiul de la o moarte sigură?, cum poate avea o reacție atât de rapidă?, trebuie să vorbim de curaj sau de instinct?, și multe altele lansate la repezeală. Anselmo, fiindcă, în treacăt fie zis, Bienvenido începe să se obișnuiască să i se spună așa, răspunde cum poate mai bine, și cel mai bine în asemenea situație e să fii zgârcit la vorbe, pentru că astfel li se sugerează ziariștilor ideea că au în față un om printre ale cărui virtuți sublime se include și modestia, și astfel reușește să ascundă că nu-și aduce aminte să fi luat parte la nicio manevră, intenționată sau întâmplătoare, de salvare a fiului, ca să nu mai punem la socoteală teribila confuzie mentală provocată de împrejurările de față. După câteva ore, chipul lui filmat și fotografiat face înconjurul mijloacelor de comunicare, alături de bilanțul definitiv al victimelor tragediei feroviare. Sună telefonul în cameră, Pascua ridică receptorul cu un gest de secretară de profesie și, făcând ochii din cale-afară de mari, îndepărtează receptorul, îl acoperă cu mâna și-i șoptește lui Anselmo, accentuându-și mișcările buzelor ca să compenseze tonul scăzut al vocii, e primarul, spune că vrea să te felicite, că s-a gândit să organizeze o ceremonie în cinstea ta și să-ți acorde o medalie pentru curaj. Ochii ei scânteiază de fericire și de mândrie, peste cei ai lui Anselmo se lasă un văl cețos, dar întinde mâna și duce telefonul la ureche, da, domnule primar, mulțumesc foarte mult, e o mare onoare pe care n-o merit, n-a fost mare lucru, oricine în locul meu ar fi reacționat la fel, cum spuneți, domnule primar, mulțumesc, vă mulțumesc din suflet.

Pascua scoate strigăte de bucurie, băiatul îl îmbrățișează, iar infirmiera care se afla în momentul acela în cameră și care

a fost martoră la conversație izbucnește în plâns de emoție. În curând tot etajul a aflat vestea, și personalul și ceilalți pacienți își croiesc drum cum pot în camera lui Anselmo, căci ne vedem nevoiți să-i spunem și noi așa, ca să nu ne opunem cursului evenimentelor, și astfel, dând din coate și călcându-se pe picioare, fiecare vrea să se apropie de patul eroului, și dacă nu îi fac rău cu atâtea bătăi pe umăr și îmbrățișări e fiindcă Pascua, precum o leoaică păzind poarta unui templu sacru, s-a așezat în fața lui, cu brațele larg deschise, gata să stăvilească mulțimea bine intenționată cu impunătorul elan al sentimentelor sale.

În ziua cu ceremonia, copleșit de privirile familiei și ale iluștrilor invitați de la Primărie, de zâmbetul electoral al primarului și de blitzurile aparatelor de fotografiat, Anselmo Orcajado, cunoscut înainte ca Bienvenido Orcajado Anselmo, se înalță vertiginos spre cerul posterității, chiar dacă în fapt rămâne nemișcat, cu un imperceptibil rictus ascendent în colțul buzelor ce se străduiește să pară un zâmbet, și ochii lui tulburi sunt ațintiți înainte, căutând un punct infinit pe unde să poată scăpa, de parcă toată ființa lui ar vrea să se prefacă într-un rotocol de fum aspirat pe veci de ventilator. Slavă Domnului că stupoarea lui Anselmo, răspunsurile lui laconice și privirea piezișă au fost transformate de jurnaliști și de comentariile celor de față într-o mărturie în plus a măreției morale a acestui bărbat, fiu din popor, care nu dorește altceva decât să-și reia viața de zi cu zi și să se îndepărteze de vacarmul provocat în toate aceste zile de faima lui și de recunoștința concetățenilor, înțelegem, señor Anselmo, adaugă primarul, nu știm dacă adoptând o adresare amicală, sau crezând că Anselmo e nume de familie, și nu de botez[1], în treacăt fie spus, cine știe ce inspirație ciudată au mai avut și părinții lui, cine știe dacă în misterul numelor nu se afla deja încifrat miracolul eroic din viitor.

[1] În spaniolă, înaintea numelui de familie se folosește de obicei *señor*, și înaintea prenumelui *don*.

Întoarcerea acasă l-a speriat cel mai mult, pentru că a te întoarce undeva presupune să mai fi fost acolo, altminteri s-ar fi spus a merge acasă, ceea ce nu contrazice și nici nu întărește neapărat ideea de a te întoarce acasă. Întoarcerea propriu-zisă depindea de faptul dacă Bienvenido își va da seama sau nu, îndată ce va pune piciorul înăuntru, că e o casă în care mai fusese, și tocmai acest sentiment al familiarului nu-i deloc sigur că îl are, mai degrabă crede că lucrurile vor sta cu totul dimpotrivă, dat fiind că tot nu s-a convins că femeia și băiatul sunt în toate minţile când vorbesc cu el luându-l drept soț și, respectiv, părinte. Realitatea nu întârzie prea mult să se arate de partea sa, căci casa unde își va prelungi pesemne convalescența nu seamănă deloc cu a lui, mică și modestă, deși suficientă pentru un bărbat care trăiește singur și arareori primește vreo vizită sau are ocazia să prelungească scurtul repertoriu de utilități pe care i le oferă patul.

Căminul acela nu i se pare nici primitor, nici ostil, doar ciudat. Dacă ar conta numai primele impresii, poate că ar spune că nu arată rău. Bineînțeles că e mult mai spațios decât casa lui, iar mobilierul e de o calitate superioară față de al său, presupunând că al său, rod al vreunui chilipir din serile când se aruncă în stradă tot felul de vechituri, ar merita un astfel de nume, exagerat pentru a desemna niște scaune cu picioarele strâmbe, un pat cam denivelat din cauză de burlăcie și o masă veche cu multiple întrebuințări, principalele fiind pentru a mânca și a călca, dar și drept birou când rezolvă cuvinte încrucișate sau planșă de lucru unde meșterește câte ceva ca să prelungească viața vreunui aparat electrocasnic, totul simplu dar curat, însă aici domnește dezordinea, se știe doar că într-o casă unde e un adolescent se adevărește expresia cu susu-n jos, nu trebuie decât să te uiți în jur, deși e îndreptățită scuza că în ultimele zile n-a fost nici timp și nici dispoziție pentru a se ocupa de treburile casei, în săptămânile care vin se va ști mai bine dacă imaginea asta e cea obișnuită

sau doar una de circumstanță, cu toate că nu asta îl preocupă desigur pe Bienvenido, ci unde o să doarmă sau, ca să fim mai exacți, dacă va fi mai departe valabil regimul solitar sau va trebui să împartă patul cu cea care spune că îi e soție.

Au fost atât de mari graba și confuziile, misterele și avatarurile, încât n-a avut încă ocazia să aprecieze dintr-o perspectivă mai limpede înfățișarea acestei femei, înaltă și puțin durdulie, dar în ansamblu arătând bine. Nu-i vorba de faptul că Bienvenido, mai cunoscut acum ca Anselmo, n-ar avea gust să aprecieze tot ce e de primă calitate, ci pur și simplu de faptul că nu știe cum va trebui să-și îmbine cronica lui timiditate cu încrederea firească ce se presupune că există între un bărbat și o femeie care sunt împreună de câțiva ani. Pe de altă parte, sunt atât de multe întrebările și e atât de vastă necunoașterea noii sale vieți, că nu poate să evite dorința de a tăcea, bine măcar că accidentul și convalescența fac să fie mai mult sau mai puțin de înțeles lipsa lui de cuvinte, asta va fi în primele zile, dar nu se va putea menține multă vreme pe sârma asta slabă fără să provoace reproșuri sau să stârnească bănuieli.

Își blestemă lașitatea de a înfrunta adevărul, îi e greu să creadă că toată lumea îl ia drept erou când lui îi lipsește curajul de a face ceva atât de simplu cum ar fi să spună uitați, aici e o greșeală, eu n-am salvat pe nimeni, acum sunt împăcat fiindcă v-am spus povestea, și pe deasupra această femeie și acest băiat care susțin că sunt ai mei se înșală, sau și-au pierdut mințile, sau urmăresc vreun scop pe care eu nu-l cunosc și nici nu mă interesează să-l cunosc, eu nu vreau decât să mă întorc la casa mea, a mea, cea de toată viața, să-mi reiau munca mea de zidar, dat fiind că acum nici măcar nu știu care mi-ar putea fi meseria sau ocupația, ba și mai rău, nu sunt sigur nici de numele la care trebuie să răspund, așa că, dacă într-adevăr nu m-au omorât fiarele acelea învălmășite, se poate spune prea bine că sunt pe

jumătate mort, fiindcă n-o să fie viaţă cea care mă aşteaptă dacă nu reuşesc să scap din asemenea încurcătură.

Aşa cum bănuia, ca să nu spunem aşa cum se temea, dormitorul găzduieşte un pat dublu, nici prea lat, nici prea îngust, îndeajuns pentru ca două trupuri să încapă alături, fie strânse unul în altul şi încălzindu-se reciproc, fie, dimpotrivă, respectând graniţa indecisă a fiecăruia. Bienvenido se tot întreabă, cu inima strânsă, cum va trebui să le treacă, noaptea şi graniţa, dar femeia aproape că nu-i lasă răgaz să se mai gândească, e mai bine ca în primele zile să ai patul doar pentru tine, vei fi mai în largul tău, eu am să mă culc în salon, dar nu-ţi face griji, Anselmo, am să fiu atentă dacă ai nevoie de ceva, şi spune toate astea pe un ton matern, în timp ce îl mângâie pe cap şi-i aranjează gulerul cămăşii.

Trântit pe pat cu faţa în sus, cu braţele lipite de trup şi întepenit de parcă ar fi înfăşurat în giulgiu, Bienvenido Orcajado Anselmo îşi petrece noaptea stând de veghe. Are ochii deschişi, şi blânda strălucire a lunii ce intră pe fereastră îi e de ajuns ca să încerce să desluşească viitorul în umbrele gingaşe ce se proiectează pe tavanul încăperii. Ar vrea să poată să le descifreze, să-şi citească în ele destinul, dar nu ştie cum să le tălmăcească şi, prin urmare, viitorul îi este tot necunoscut, şi chiar dacă îl simte atât de aproape încât mai-mai că îl poate atinge cu buricele degetelor, asta nu-l ajută să-şi prevadă soarta, să afle dacă îi va fi propice sau dacă îi va provoca o decădere lentă care să-i amărască viaţa.

Se ştie dintotdeauna că noaptea face ca gândurile să fie mai negre şi că la lumina zilei chiar şi moartea pare mai prietenoasă şi mai puţin definitivă. Trebuie să fi adormit puţin, poate în zori, şi acum se simte mai liniştit, nu atât de speriat de dilema dacă să simuleze sau să lămurească faptele. Deşi judecata lui e mai departe oprită la această răspântie, în niciun moment nu pare să-şi fi dat seama că în faţă i se mai deschide o a treia cale,

cea de a fugi, și e atât de simplă, că e de ajuns s-o apuce pe acolo, la pas sau în goană, și curând totul o să rămână în urmă ca o curiozitate ieșită din comun, care preț de câteva zile i-a schimbat cursul obișnuit al existenței. Însă, din vreun motiv ascuns, pe care nu am reușit să-l deslușim, ochii lui Bienvenido Orcajado Anselmo sunt mai departe orbi la soluția asta, ca și cum o forță misterioasă l-ar ține legat de această realitate unde există o femeie necunoscută și un fiu care, nefiind al lui, îi spune tată, și o viață ce nu-i aparține, dar pe care i-au atârnat-o de gât ca și cum ar fi a lui din naștere. Dacă ar vrea, dacă într-adevăr și-ar pune în minte să scape din capcana asta făcută din fire invizibile, cuvinte echivoce, nume schimbate și identități confuze, n-ar trebui decât să se scoale din pat, să se îmbrace, să-și ia o față de soț fericit și de tată mândru, să anunțe cu un aer distrat că o să plece doar pentru câteva minute, cât să cumpere ziarul, să iasă în stradă și să caute drumul de întoarcere la cealaltă realitate, cea pe care o cunoaște cu prisosință, dar care nu fiindcă e mai bine cunoscută îi e mai puțin dragă, căci chiar dacă acolo nu se scaldă în abundență, măcar poate respira aerul proaspăt al adevărului cu care este obișnuit, și nu căldura molcomă care îi amorțește simțurile și-i întunecă judecata. Dacă ai vrea, dacă într-adevăr ți-ai pune în minte să scapi din capcana asta din fire invizibile, cuvinte echivoce, nume schimbate și identități confuze, își repetă în sinea lui, și atunci se scoală, se îmbracă, își ia o față de soț fericit și de tată mândru, intră în bucătăria care miroase a cafea proaspăt făcută și cu un aer distrat anunță că o să plece doar pentru câteva minute, cât să cumpere ziarul, dar vocea femeii aproape că-l întrerupe, m-am gândit deja la asta, iubitule, Sebastian ți l-a adus, împreună cu suplimentul ligii de fotbal, spune-mi dacă vrei suc și cafea, ai aici pâinea prăjită doar un pic, cum îți place ție. Pentru moment va trebui să-și amâne planul cu fuga, fiindcă întorsătura asta neprevăzută nu-l lasă să găsească rapid un nou argument care să-i justifice plecarea.

Simte că roşeşte uşor, de parcă s-ar ruşina de intenţia lui secretă, care brusc i se pare meschină şi laşă faţă de atâtea atenţii şi atâta răsfăţ, nu mai lipseşte decât să-i dea de mâncare în gură, mai bine nu s-ar mai gândi pentru că femeia şi băiatul par că îi ghicesc până şi cele mai mici dorinţe şi i le împlinesc, nu se ştie dacă pentru a-i face pe plac sau a i-o lua înainte, oricum îi poartă de grijă, şi plecarea lui le-ar face un rău imens.

A pierdut noţiunea timpului şi nu mai ştie ce zi a săptămânii e, pesemne e duminică, au trecut mai multe săptămâni, şi femeia îi aminteşte că mâine trebuie să se ducă la birou, şi că toţi angajaţii şi colegii sunt nerăbdători să-l vadă. În noaptea aceea, împotriva propriilor dispoziţii, Pascua i se vâră în pat căutându-i căldura, în vreme ce el se străduieşte să găsească în străfundurile minţii un semn care să-l călăuzească spre partea cealaltă. Însă nu s-ar zice că venirea ei îi displace, nu e ca aceea a unui înger, dar oricum are farmecul ei, chiar şi un nepriceput ca el e în stare să aprecieze ceea ce e bun.

După asta se simte ceva mai puţin nefericit, măcar acum are un motiv uşor de justificat pentru a-şi amâna hotărârea, şi adoarme ca un prunc, de data asta mai sigur pe el, şi ultimul gând înainte ca mintea să i se prefacă într-un infim punct de lumină în miezul întunericului este că, aproape fără să vrea, deşi puţin trebuie să fi vrut, eu, Anselmo, mai cunoscut înainte pe numele meu de botez, am făcut un pas înainte pe drumul noii mele identităţi.

De dimineaţă toţi se trezesc agitaţi. Sebastian întârzie la şcoală şi-şi ia la revedere de la tatăl lui băgându-şi capul pe uşă din coridor. Încet, Anselmo se ridică din pat, se duce la dulap şi-l deschide. Vede acolo cămăşi şi pantaloni din belşug, probabil că sunt hainele lui, cu toate că el nu recunoaşte să fie posesorul niciunuia din aceste obiecte de îmbrăcăminte. Totuşi sunt acolo, parcă aşteptându-şi stăpânul, şi alege la întâmplare o cămaşă şi nişte pantaloni. Sunt măsura lui, şi asta e încă şi mai

curios, dacă toate astea au fost pregătite, cum de au putut să-i știe talia exactă?, dar alungă imediat întrebarea, la urma urmelor nu e ciudat căci, dacă în viața asta are o nevastă și un fiu de care e lipsit în cealaltă, poate să aibă și cămăși și pantaloni, și pantofi și costume, ce e însă cam straniu e faptul că toată această garderobă nu pare foarte potrivită pentru un zidar, ci mai curând pentru un funcționar de birou sau ceva asemănător, nu-i vorba că Bienvenido Orcajado Anselmo ar avea vreun fel de prejudecăți, socotește că e tot atât de onorabil să fii slujbaș ca și forjor, zidar sau constructor de vapoare. Tot ce-l interesează acum e dacă se adeverește zicala haina îl face pe om, văzând îmbrăcămintea ce-i stă în fața ochilor, ar dori să știe unde trebuie să se ducă, dat fiind că toate îi dau de înțeles că azi e ziua cea mare în care trebuie să-și reia munca obișnuită și, dacă nu-i aceea de a amesteca mortarul și a așeza cărămizi, ar vrea să știe și el. Din fericire, Pascua e din nou atentă la toate amănuntele și se oferă binevoitoare să-l ducă ea cu mașina, ceea ce îl scutește de sâcâiala de a întreba unde este, riscând astfel să stârnească îngrijorarea și nesiguranța acestei femei care a avut parte de destule temeri și necazuri în ultimele săptămâni.

I se pare plăcut să meargă în oraș, așezat pe scaunul din dreapta, și prin geam privește în tăcere portalurile caselor, trecătorii, felinarele și magazinele care își deschid ușile ca și cum s-ar dezmorți în lumina dimineții. Merg pe străzi pe unde nu-și amintește să fi fost vreodată, deși după un răstimp i se pare că vede un magazin alimentar care îi e parcă oarecum cunoscut, poate o fi cumpărat ceva de acolo vreodată, ceea ce înseamnă că nu se află prea departe de casa lui, e o problemă pe care trebuie s-o verifice zilele astea, când Pascua și Sebastian, primarul și presa, medicii și mulți alți oameni îi vor deschide cuibul călduț în care l-au băgat.

În sfârșit, Pascua oprește mașina în fața porții unei bănci și îl sărută pe obraz, mângâindu-l totodată pe cap și dorindu-i o zi

bună, haide, dragul meu, o să fie totul bine, zice cu o expresie de duioşie, şi Anselmo schiţează un zâmbet, ar vrea să spună ceva, să-i împărtăşească dovezile astea de dragoste, să rostească nişte cuvinte afectuoase, la urma urmelor nu-i drept să se arate atât de meschin, numai că simte că spaima care îi strânge pieptul vrea să urce spre gât, cum e cu putinţă ca, aflându-se la doar câţiva centimetri de libertatea definitivă, întrucât nu trebuie decât să coboare, să se întoarcă spre ea pentru a-şi lua rămas-bun, să aştepte ca maşina s-o pornească şi să se îndepărteze, pentru a pleca atunci spre casa lui, trecând graniţa acestei irealităţi şi intrând în realitatea sa, cea pe care o cunoaşte dintotdeauna, cum de se poate oare ca, în loc să facă asta, să nu fie în stare de altceva decât să-şi vadă în continuare de rolul pe care toţi se aşteaptă să-l joace, adică să facă pe trotuar câţiva paşi şi să deschidă poarta clădirii băncii în care, după ultimele indicii, are un post sau o funcţie nu lipsite de importanţă, judecând după expresia de surpriză şi de mare bucurie de pe feţele celor care îl primesc la intrare. Funcţionarii îşi întrerup activitatea şi-l înconjoară cu mari dovezi de respectuoasă voioşie, dacă prefăcută sau sinceră e ceva ce nu vrea să lămurească deocamdată, fiind atent mai curând la comentariile şi observaţiile afectuoase cu care îl copleşesc, sperând că din toate aceste vorbe bune o să desluşească vreo pistă în privinţa funcţiei pe care va trebui s-o preia peste câteva minute. Cineva, poate unul care nu îi este atât de apropiat ca să i se adreseze cu numele de familie, strecoară un Domnule Director care îi atrage atenţia, în sfârşit, se pare că ocupă aici funcţia cea mai înaltă, ceea ce departe de a-i face plăcere îl sperie, cum poate el, un simplu zidar, un muncitor care pune cărămizi şi poate plăci de faianţă dacă n-are încotro, cum poate el să fie într-un post pentru care nu are nicio pregătire, presupunând că ar fi nevoie de una ca să ajungi director de bancă, când în materie de finanţe nu ştie altceva decât soldul

de pe carnetul lui de economii, ceea ce nu-i mare scofală, pentru că poate spune într-o clipă puținul care e de spus despre asta.

Dacă ar vrea, dacă într-adevăr și-ar pune în minte să scape din capcana asta din fire invizibile, cuvinte echivoce, nume schimbate și identități confuze, n-ar trebui decât să le spună funcționarilor lui ies un moment, notați-mi telefoanele, am o întrevedere și mă întorc imediat, și apoi să iasă în stradă, să se amestece cu procesiunea de suflete care vin și pleacă, să treacă granița acestei irealități și să pătrundă în realitatea lui, dar din nou se oprește, de data asta fiindcă și-a dat brusc seama de ceva ce nu remarcase până acum, poate pentru că era nevoie să existe o repetiție, un obicei al faptelor, acest început de rutină aproape indispensabil de a trăi și a se regenera chiar și în mijlocul celor mai nefericite împrejurări, cert e că în fiecare din situațiile cărora a trebuit să le facă față de când viața sa a luat această întorsătură pe care încă n-o înțelege prea bine, ceva i-a permis mereu să depășească starea de confuzie, să ascundă descumpănirea, călăuzindu-l în așa fel încât perplexitatea lui să treacă neobservată și gesturile lui stângace în această atmosferă necunoscută să pară firești pentru cineva care se simte poate puțin zăpăcit, cum să nu te simți astfel dacă ai fi în pielea lui!, dar fără îndoială mulțumit că se întoarce la locul care îi aparține. Această descoperire îi ușurează îndată cugetul și îl predispune să înfrunte cu și mai mult curaj uriașa misiune de a se așeza pe scaunul din biroul ce are pe ușă numele lui, Anselmo Orcajado, încă o dată această stranie inversiune care pe deasupra îl lipsește de numele lui de botez, chiar dacă în materie de bun venit trebuie să admită că până acum nu se poate plânge de nimic.

Pe măsură ce trec orele, constată cu bucurie că presimțirile lui nu greșeau. Poate datorită atitudinii sale de om obișnuit să nu fie darnic cu cuvintele într-un mediu care nu e al lui, sau poate pentru că în ziua aceea hazardul a vrut să nu se pretindă

de la el dispoziţii şi decizii importante, doar nişte acte de semnat şi nişte aprobări care nu contează prea mult, spre după-amiază Bienvenido aproape că nu-şi mai aminteşte că se numeşte aşa, intrigat şi atras de familiaritatea cu care îşi duce la bun sfârşit sarcinile, cine ar fi zis că a conduce o bancă poate fi ceva la îndemâna unui zidar care aşază cărămizi, meserie demnă şi cinstită, dar neîndoios puţin iscusită în domeniul procentajelor şi al bilanţurilor.

Aşa îşi petrece ziua, adâncit în hârtii pline de cifre neverosimile, semnând documente pe care funcţionarii i le prezintă în faţă, şi promiţând să studieze cât mai curând cu putinţă diferitele probleme care necesită aprobarea sa. Spre seară îşi dă seama că a se preface că este ceea ce nu este nu l-a costat un efort atât de mare cum îşi închipuia, şi că, dacă până acum crezuse că aşa ceva este imposibil, e fiindcă pur şi simplu nu se încumetase s-o facă. Însă, fie pentru că scrupulele sale încep să dea semne de oboseală, fie pentru că necesitatea de adaptare se impune pe deasupra verdictelor conştiinţei, e sigur că slăbirea legăturilor lui cu adevărul începe să-i stârnească o senzaţie pe care ar putea-o califica drept plăcută, ceea ce îndepărtează şi mai mult orice dorinţă de a se întoarce la trecutul lui, şi pentru prima oară în tot acest timp se întreabă dacă n-ar trebui să profite de prilejul acesta pe care i l-a dat destinul, ce mai contează dacă real sau visat, acum când experienţa îi arată că nu există decât ceea ce crede omul şi că, la urma urmelor, omul crede ceea ce vrea să creadă.

Nu mai sunt decât câteva minute până se termină ziua de lucru, cel puţin asta se poate deduce din gesturile nerăbdătoare ale funcţionarilor, care aranjează nervoşi hârtiile, deschid şi închid sertare, şi îşi privesc întruna ceasurile. Bienvenido simte cum neliniştea pune stăpânire pe el, parcă îl sugrumă, iar motivul e unul alarmant: dat fiind că n-a fost prevăzător să ţină minte sau să-şi noteze pe o bucăţică de hârtie adresa la care locuieşte acum, n-o să ştie să se întoarcă singur. Acum ar putea fi

momentul să facă pasul, să treacă granița acestei irealități și să pătrundă în realitatea lui care, chiar dacă e tot o ficțiune, este cea pe care o cunoaște dintotdeauna, dar n-o va face, am dezvăluit deja rațiunea, și anume că noua lui irealitate începe să nu i se mai pară atât de ireală, și o ciudată dar blândă mutație se instalează în sufletul lui, observându-l cu o oarecare distanțare pe Bienvenido Orcajado Anselmo care a fost el odată, un zidar și cățărător pe schele și care, prin intervenția unui accident de tren, devenise alt bărbat, același dar altul, un bărbat schimbat, care citește dosare de bancă și răspunde întrebărilor funcționarilor fără să știe ce spune sau face, dar procedând ca și cum ar ști, descoperind cât de mult pot semăna toate astea cu a ști cu adevărat, și cât de puțin le pasă celorlalți de asemănarea ori de deosebirea asta.

Vă conduc acasă, domnule Director?, se oferă serviabil unul dintre funcționari și, preț de o fracțiune de secundă, Bienvenido șovăie, nu cumva tipul nu cunoaște adresa și el trebuie să-i mărturisească faptul că nu știe unde stă, cum adică nu știți?, da, așa cum auziți, nu știu unde locuiesc, ar fi îngrozitor, i-ar da impresia bietului om că Directorul nu-i în toate mințile, ceea ce ar putea fi adevărat, ce bine că această viziune cumplită se spulberă în momentul când aude iar vocea funcționarului care adaugă am descoperit o rută nouă care ne face să economisim aproape zece minute, ceea ce înseamnă că știe unde trebuie să-l ducă.

Pe tot parcursul e foarte atent la numele străzilor, șoptind cuvintele, dar fără a ajunge să le rostească, străduindu-se să rețină drumul. A început să plouă mărunt și înserarea se oglindește în geamurile stropite ale mașinii. Lumina e de culoarea oțelului și se stinge încetul cu încetul, înghițită de un cer parcă tencuit ce coboară peste capetele oamenilor. Cu siguranță au apucat-o pe o scurtătură, pentru că înainte de a putea încerca să schimbe câteva cuvinte cu amabilul funcționar mașina se oprește și Bienvenido recunoaște portalul casei din care plecase de dimineață,

mulţumeşte şi se dă jos, dar nu se hotărăşte să urce şi se plimbă o vreme pe stradă, udându-se de ploaia care cade molcom, până când în sfârşit i se face frig şi îşi dă seama că e cazul să se întoarcă.

Nevasta şi băiatul îl primesc cu bucurie, ea vrea să ştie cum a fost astăzi, cum l-au întâmpinat funcţionarii, dacă n-a obosit prea mult, cum merg lucrurile la bancă, într-un cuvânt, ca orice femeie vrea să stea la taifas, să aibă o relatare completă a noutăţilor, şi nu-i vine să creadă că Anselmo n-are nimic deosebit de povestit, nimic, nu, nimic deosebit, totul a fost bine, Gutiérrez m-a adus acasă, ce amabil, da, foarte amabil, ţi-a fost dor de noi, da, sigur, mi-a fost dor de voi, şi spunând asta se întreabă dacă o şi simte, dacă într-adevăr începe să zărească flăcăruia ce s-a aprins pe undeva în sinea lui, dacă astăzi e mică poate că mâine va putea arde cu mai multă putere, şi atunci îl asaltează o altă îndoială, care întoarce sensul tuturor gândurilor anterioare: dacă greşeala n-ar fi asta, îşi zice, ci cealaltă, dacă în realitate şi-ar fi petrecut jumătate din viaţă crezând că este Bienvenido Orcajado Anselmo, zidar şi cărărător pe schele, fără nevastă şi fără copii, fără alte bunuri decât un pat puţin denivelat din cauză de burlăcie, o masă veche cu multiple folosinţe, şi în loc de asta ar fi Anselmo Orcajado, director de bancă, însurat şi cu un băiat, care în vreun moment al existenţei lui şi dintr-o cauză încă necunoscută s-a confundat cu celălalt, pe nume Bienvenido, şi a rămas aşa, împăcat cu confuzia şi cu destinul său, dar care acum se trezeşte în sfârşit, se trezeşte la realitate, şi recapătă ceea ce i-a aparţinut întotdeauna, casa asta, postul la bancă, nevasta care doarme lângă el, fiul care pe deasupra îi şi seamănă, şi acest cartier de care nu-şi aminteşte, dar unde toată lumea îl salută cu respect? Ciudată idee, numai gândul la ea îl sperie, deşi nu ştie de ce, dacă îşi imaginează oricare din cele două vieţi ar trebui să-i fie totuna, căci dacă în cea de acum e în stare să întrevadă o fericire modestă, nu e mai puţin adevărat că n-are nimic de reproşat celei anterioare, tot ce contează e să limpezească

lucrurile, și pentru asta într-una din zilele următoare va trebui să ia taurul de coarne și s-o pornească în căutarea adevărului.

Ar putea fi mulțumit cu ceea ce are acum, să accepte căldura acestui foc nou care îi încălzește spinarea, să se lase iubit de femeia care se îngrijește de masa și de patul lui, ba chiar să-și prelungească prin fiu modesta trecere prin viață. Nu vei mai avea o asemenea ocazie, căci a-ți schimba existența e un vis care nu i se oferă nimănui, își spune, nu încape nicio îndoială, își răspunde, numai că eu n-am visat niciodată așa ceva, viața de acum mi-a căzut la sorți fără s-o fi căutat, atunci să nu respingi ceea ce ți-a pus în brațe destinul sau providența divină, dacă așa îți sună mai bine și îți e mai pe plac, pentru că, dacă în cealaltă nu te simțeai chiar rău, cert e că erai destul de singur și de neîngrijit, în schimb în cea de acum se poate spune că ești cineva, se poate spune, fără îndoială, dar treaba e nu atât că se poate spune, cât faptul că pentru mine a fi cineva nu mă interesează prea mult, și dacă tot ne-am apucat să cumpănim beneficiile de inventar și costurile fără recuperare de fonduri, ia te uită că încep să pricep ce se îndrugă în limbajul bancherilor, nu neg că am câștigat mult, dar susțin că omul trebuie să fie ceea ce este, și nu să disimuleze ceea ce nu i se potrivește, ai zis bine, atunci trebuie să știi unde e mai multă prefăcătorie, dacă într-un șantier sau în spatele unui birou, dacă în singurătatea camerei sau salvându-ți copiii.

Săptămâna trece repede, și toate se așază la locul cuvenit. Mecanismele rutinei de zi cu zi s-au pus deja în mișcare, privirile și gesturile, vocile și reflexele își pierd dureroasa ciudățenie și necesitatea apăsătoare de a se preface începe să cedeze locul căldurii obișnuinței. Iată și vinerea, ziua cea mai plăcută a săptămânii, convingerea asta nu s-a schimbat în aprecierea lui, s-ar zice că e unul din puținele fire care se păstrează intacte, legându-i cele două existențe, plăcerea infinită a zilei de vineri când pleci de la lucru și te așteaptă viața, el n-are mari pretenții, fericirea simplă de a te întoarce acasă, și dacă s-a hotărât că

într-una din zilele astea va trebui să-şi adune forţele şi să limpezească lucrurile, la ce bun să mai amâne la nesfârşit?, e de-ajuns un telefon acasă pentru a anunţa că se va întoarce puţin mai târziu ca de obicei, şi apoi un taxi, da, un taxi, cum Bienvenido Orcajado Anselmo nu şi-a putut permite niciodată, dar acum e altfel, un taxi până la gara cu trenurile locale, şi peronul înţesat de oameni care aşteaptă ca să se împrăştie apoi prin localităţile de prin împrejurimi, şi apoi vagonul, bucurându-se de norocul de a găsi un loc liber fiindcă azi zău că nu mai poate, are şalele frânte şi picioarele îi atârnă de parcă ar avea încălţări de plumb, acum spaţiul oscilează, se înclină şi se învârteşte în jurul lui, o dată, de două ori, de zece ori, poate de mai multe, şi Bienvenido o vede cum se apropie, e o bară de fier, o bucată de fereastră, sau de banchetă, proveniența n-o să schimbe amploarea dezastrului, e un fragment care zboară de parcă ar fi fost tras dintr-un tun, îl vede apropiindu-se, dar nu poate să se ferească, nu poate să se ferească de nimic, nici să se rostogolească pe jos şi nici să se izbească de pereţii vagonului, până când, în sfârşit, lumea se opreşte.

5
Presentiment

Ne mai rămâne să depăşim ultima încercare, am spus pe neaşteptate, dar glasul mi s-a pierdut în eter, aproape fără să schimbe liniştea camerei. Nu-mi făcusem iluzia că m-ar asculta, fiindcă ştiam că atunci când se uită pe fereastra aceea, ca acum, nu e în stare să perceapă nimic, poate doar murmurul surd al gândurilor, sau priveliştea neclintită din zare. Adoptase un optimism moderat care-l învăluia ca un scut invizibil, lăsând să pătrundă numai crâmpeiele indiferente ale realităţii, cele care nu-i mai puteau face rău. Cu ce drept puteam eu să-i reproşez, să încerc să-i smulg apărarea asta care-l ajuta să ducă o existenţă suportabilă? Şi el suferise, şi când durerea a fost gata să-l răpună, sau mai curând să-l prefacă într-un cadavru căruia nu-i mai lipsea decât ultima fază pentru a muri cu adevărat, atunci s-a ridicat la suprafaţă, încetişor, o renaştere neaşteptată care i-a redat forma de totdeauna, dar conţinutul era schimbat. Era altul, dar în definitiv şi eu devenisem alta, chiar dacă nu făcusem aceiaşi paşi ca el. Vreau să spun că, în cazul meu, durerea continuă să fie infinită, şi dacă nu m-a omorât încă e pentru că există o curiozitate morbidă, pe care unii o confundă cu îndrăzneala, dar care nu-i decât curiozitatea bolnăvicioasă de a dori să afli unde e sfârşitul.

El stă mai departe dus pe gânduri, uitându-se pe fereastră, cu eterna ţigară între degete, şi cu acel uşor tremur al mâinilor care n-o să-i mai dispară niciodată. Îl privesc şi mi se pare că e

la fel de atrăgător ca atunci când l-am văzut pentru prima oară, cu părul ondulat, bărbia puternică, și ochii care pe vremea aceea erau vioi și iradiau o sclipire de veselie molipsitoare. A trebuit ca viața să se străduiască mult pentru a stinge strălucirea aceea, întunecându-i privirea care putea aprinde dorința oricărei femei, făcând-o să-și piardă capul.

Eu n-am fost o excepție, și din cel dintâi moment am fost gata să mă las târâtă în orice direcție, numai ca să nu-i pierd privirea, numai ca să fie a mea pentru totdeauna, numai ca să nu mi-o dispute nimeni. M-am gândit uneori dacă n-am fost nevoită să plătesc un preț prea mare, dar ar fi nedrept să văd lucrurile astfel, să-i fac un reproș nemeritat, căci oricum a plătit și el la fel ca mine, așa că suntem chit. Mă detest din pricina propriilor judecăți. Mai am încă destulă luciditate pentru a ști că nu pot să apreciez cât de vie îi e durerea, nici să stabilesc o comparație și nici să decid dacă adâncimea rănilor noastre e identică, sau dacă unul dintre noi are dreptul să se simtă mai nenorocit. Dar nu mă pot stăpâni. Știu că în străfundul sufletului meu, sufocat și surd, vibrează încă ecoul resentimentului. Nu-l pot învinovăți de nimic, și totuși simt nevoia s-o fac, simt nevoia ca el să accepte povara de a-și imagina că, dacă m-ar fi ascultat, ea ar fi și acum împreună cu noi. În toți acești ani m-am luptat cu acuzația asta monstruoasă și nedreaptă, însă n-am izbutit s-o învinge. N-am reușit decât s-o păstrez tainic, ca o rugă disperată spre a găsi un sens abisului definitiv în fața căruia viața mea a rămas suspendată. Camera 698. Ce inocentă pare cifra asta, aceste trei numere în care hazardul ne-a împotmolit destinele pentru totdeauna! E tot ce a rămas din enigma îngrozitoare care a distrus năprasnic orice speranță de viitor, prefăcând timpul într-o materie goală de conținut și de profunzime.

Când s-a născut Cloe, am crezut că nu poate încăpea în mine niciun dram de fericire în plus. Ce idee banală, și totuși atât de adevărată! Eu mi-o imaginasem întotdeauna, o urzisem

în visurile mele. A o concepe și a o naște n-a fost decât desăvârșirea firească a unei năzuințe care izvora chiar din copilăria mea, ca și cum toată viața n-aș fi avut alt ideal decât s-o zămislesc. Dacă oricum îl iubeam, faptul că mi-a dăruit miracolul acela l-a înălțat și mai mult în ochii mei, transformându-l în bărbatul căruia îi datoram totul. Făcând posibilă existența lui Cloe, parcă mi-ar fi dat în același timp și mie viață, iar cuvintele și gesturile nu-mi mai erau îndeajuns pentru a-i exprima sentimentul de recunoștință care mă copleșea.

Călătoream mult. Veșnic eram în mișcare, fiindcă profesia lui impunea deplasări continue în străinătate. Nașterea lui Cloe n-a fost un obstacol, ba chiar dimpotrivă. Călătoriile erau și mai plăcute. Dacă înainte mi se cam făcea dor de căminul meu, de obiectele de zi cu zi, de rutina mea liniștită, acum nu le mai simțeam lipsa. Eram toți trei împreună și nu mai aveam nevoie de nimic altceva. Îmi asumam călătoriile ca o parte din fericirea pe care soarta mi-a hărăzit-o, chiar dacă alte persoane le considerau excesive, îndeosebi familia mea, care nu vedea cu ochi buni existența ambulantă pe care o duceam, cu neîncetate schimbări de emisfere, clime și orare. Dar Cloe s-a obișnuit îndată, și înainte de a împlini șase luni străbătuse vreo douăsprezece țări. Pentru nimic în lume nu eram dispusă s-o las cu mama, deși mi-o cerea insistent din când în când. Eu nu mă puteam despărți de Karl și nici de Cloe, așa că nu exista altă soluție decât să călătorim împreună tot timpul.

Când a sosit însă invitația pentru Congresul Anual, pentru prima oară i-am sugerat lui Karl că aveam nevoie de o pauză, și că ne-ar prinde bine să rămânem acasă și să încercăm să ne familiarizăm cu un cămin care, încetul cu încetul, ne devenea mai străin decât camerele de hotel prin care ne perindam mereu. S-a arătat înțelegător, dar Congresul Anual era o obligație imperioasă. Ne-am promis atunci că, la întoarcere, ne vom

îndeplini dorința de a ne comporta, chiar dacă numai pentru câteva săptămâni, ca o familie normală.

Nu știu dacă a fost din cauza oboselii acumulate sau pentru că înțelegerea la care ajunsesem nu mă convinsese pe de-a întregul, cert e că acea călătorie mi-a fost neplăcută de la bun început. Cu câteva zile înainte Cloe făcuse febră și, cu toate că în ziua plecării îi trecuse, nu-mi plăcea ideea de a o supune fără odihnă la o nouă deplasare. Nici eu nu mă simțeam în apele mele, chiar dacă știam că e vorba de o stare de spirit trecătoare, și că e foarte posibil ca, odată pornită, să-mi recapăt entuziasmul obișnuit.

Nu stătuserăm niciodată într-un hotel atât de mare. În realitate, se inaugurase cu doar câteva săptămâni în urmă, și i se făcea publicitate ca fiind cel mai mare complex hotelier din lume, un adevărat oraș artificial unde cei care locuiau puteau găsi toate comoditățile și-și puteau satisface toate capriciile imaginabile. Eram împreună, eram bogați, Karl se afla la apogeul carierei sale, iar eu aveam tot ce-și putea visa o femeie. Totuși, nu mă simțeam liniștită. O îngrijorare vagă și tainică mă cuprindea pe măsură ce treceau orele, o frământare necunoscută pe care am încercat la început s-o ascund, până când n-am mai fost în stare. Dându-și seama, Karl s-a arătat preocupat și atent, dar eu nu puteam să-i explic, fiindcă teama mea nu avea niciun motiv care s-o justifice, erau doar spaime femeiești cărora nu se cuvenea să le dai crezare, și pe care eu însămi încercam să le alung.

După două zile, mintea m-a trădat într-un chip de neiertat. M-a făcut să-mi uit presimțirea, și mi-am recăpătat buna dispoziție firească. Am căzut în capcana fericirii, acest narcotic care ne slăbește simțurile și ne otrăvește încet voința. M-am lăsat învăluită de vanitatea prezentului, de falsa siguranță de a avea totul, de strălucirea orbitoare pe care o radia triunghiul nostru perfect. Seara, Congresul oferea un cocktail de gală pentru participanți, dar cu două ore înainte Cloe a adormit și nu ne-am îndurat s-o trezim. Ne-am hotărât atunci s-o lăsăm în cameră. Vom sta doar

o jumătate de oră, pentru a saluta pe cine se cuvine, şi ne vom întoarce imediat. Prin urmare, nu vom întârzia mai mult de un ceas, şi, pe deasupra, ne bizuiam pe avantajul dovedit că somnul lui Cloe era imperturbabil. Am şovăit dacă să-mi pun sau nu rochia nouă pentru un răstimp atât de scurt, dar Karl a insistat, spunându-mi că trebuie să-i uluiesc pe toţi, chiar dacă doar pentru o clipă, şi eu nu puteam să mă opun dorinţei lui.

Însă chiar de la început planurile nu ne-au prea ieşit, pentru că dimensiunile hotelului erau neomeneşti, şi am zăbovit aproape patruzeci şi cinci de minute până am găsit salonul care ne fusese indicat. De cum am ajuns m-am simţit copleşită de teamă, care în curând s-a transformat în panică. Totul în jurul meu se învârtea, şi chipurile persoanelor căpătau un aer straniu şi totodată ameninţător, chiar şi atunci când voiau să se arate amabile. I-am spus lui Karl că mă întorc în cameră, şi că el poate să mai stea, prin urmare, cât doreşte. Era înconjurat de o mulţime de oameni, părea că face un adevărat efort să zâmbească şi să-i salute pe toţi, şi abia dacă a avut timp să mă asculte şi să încuviinţeze dând din cap.

Am plecat în grabă, croindu-mi drum printre invitaţii care-mi stăteau în cale fără să vrea, străduindu-mă să-mi amintesc pe unde veniserăm, şi am străbătut saloane şi coridoare nesfârşite. În cele din urmă am ajuns la zona unde erau ascensoarele şi, coborând la etajul şase, am dat fuga spre camera noastră, înfrânându-mi greaţa pricinuită de îngrijorare. 690, 691, 692, numerele îmi jucau pe dinaintea ochilor, şi am ajuns la capătul coridorului. Ultima cameră era 697. Câteva secunde am rămas încremenită, nefiind în stare să reacţionez, dar imediat am dat fuga în direcţie inversă. Numerele descreşteau, dar aveam speranţa că, dând colţul, voi vedea apărând camera 698. Când am cotit, coridorul se bifurca şi am avut impresia că mă tot învârt într-un labirint, ca un animal înnebunit, până când am dat nas în nas cu un angajat al hotelului. Aproape că-mi

pierdusem vocea, şi înfăţişarea mea trebuie să-i fi stârnit îngrijorarea, dar omul s-a uitat la numărul de pe cartela mea şi m-a liniştit pe loc. Mi-a explicat că numărul 698 se află în edificiul alăturat, că pur şi simplu mă încurcasem, că trebuie să mă întorc la parter şi, ajunsă acolo, să o apuc la dreapta în căutarea coridorului care duce la complexul B. Voi găsi acolo alte ascensoare care mă vor urca la etajul şase, unde se află camera 698. El însuşi s-a oferit să mă conducă, dar nu i-am lăsat timp pentru nimic. Nu eram dispusă să mai pierd niciun minut cu ascensoarele, aşa încât m-am repezit pe scara de urgenţă şi am coborât cele şase etaje în goana mare. Ajungând în hol mi-am dat seama că trebuie să mă fi rătăcit iar, pentru că în locul acela, pustiu, era un şantier. Nu mai ştiam dacă să urc sau să cobor, şi în cele din urmă m-am hotărât să urc un etaj, şi de data asta am găsit recepţia. Am fugit la dreapta, căutând coridorul care ducea la celălalt edificiu. Am oprit un portar care mi-a indicat drumul, şi am traversat tunelul de sticlă ce unea cele două corpuri ale gigantului. Mi se tăiase răsuflarea, iar distanţa părea tot mai mare pe măsură ce înaintam, străduindu-mă din răsputeri să-mi înfrânez durerea care-mi năvălea în piept şi-mi înţepenea muşchii picioarelor. În sfârşit, am ajuns în holul următor, şi am fost nevoită să-mi fac drum printr-o mulţime de oameni care se îngrămădeau în faţa ascensoarelor. Văzându-mi disperarea, chipul schimonisit, expresia rătăcită a ochilor, s-au dat la o parte cum au putut. Unii s-au arătat supăraţi din pricina îmbrâncelilor mele, dar eu eram dispusă să urc într-unul din ascensoare chiar dacă pentru asta ar fi fost nevoie să fac moarte de om. N-a fost nevoie.

Urcatul nu se mai sfârşea. Ascensorul avea oglinzi care-mi multiplicau imaginea, reflectând strălucirea paietelor de pe rochia de seară. Subjugată de vederea chipului meu, amintirea gestului nestăpânit şi rapid de a-mi aranja părul m-a chinuit ani de zile. Când, în sfârşit, lumina plăcuţei care indica etajul şase

s-a aprins, aproape că n-am așteptat să se deschidă ușile. Dacă aș fi avut putere, aș fi trecut prin cele două uși de oțel, și graba cu care am ieșit ca din pușcă m-a făcut să mă împiedic și să cad peste căruciorul cu mâncare împins de un angajat. Nici măcar asta nu m-a oprit. M-am ridicat imediat, sub privirea plină de stupoare a acelui om, care nu s-a încumetat să scoată o vorbă, și am fugit iar de-a lungul coridorului, căutând ceea ce începeam să cred că nu voi mai găsi în veci. Numerele mi se perindau cu toată viteza prin fața ochilor, dar niciunul nu era 698. M-am întors, zicându-mi că groaza mă făcuse să mă zăpăcesc, dar tot n-am putut găsi camera. Atunci am simțit că mă ia cu amețeală și am căzut jos, fără cunoștință. Din momentul acela timpul a încetat cu desăvârșire să mai existe și s-a iscat acea întindere întunecată unde alunec întruna fără rost.

Camera 698 nu exista. După cum mi s-a explicat, nu existase niciodată. Din cauza unei greșeli de calculator se emisese o cartelă cu un număr greșit, însă conducerea hotelului a dat asigurări că problema se rezolvase.

Nu știu dacă poliția m-a crezut, dar chiar și în străinătate Karl era un om foarte influent, și agenții s-au apucat să inspecteze cele aproape două mii de camere câte avea hotelul.

Eu nu mi-am mai văzut niciodată fetița.

În toți acești ani abia dacă am mai pomenit-o. Dacă am făcut-o vreodată, Karl s-a uitat în ochii mei cu sclipirea care încă îi stăruia uneori în privire, mângâindu-mi obrazul cu duioșie, fără să adauge vreun cuvânt. A încercat o dată să-mi explice ceva, dar a înțeles imediat că strădania îi e zadarnică.

6
Prea mult roşu

Îi ziceau Gardela[1], dar se numea Haydée şi era regina cabaretului din Valle Luro. Veneau de pretutindeni s-o vadă dansând, cu fesele ei de piatră şi pantofii cu tocuri fine, care reflectau luminile sărăcăcioase ale acelui sanctuar unde perechile, cu obrajii lipiţi, alunecau în ritmul unui tangou.

Avea un fluture roşu tatuat pe şold, pe care numai câţiva aleşi reuşeau să-l vadă zburând în semiîntunericul asudat al unei camere, când muzica se stinsese şi ultimii dansatori se topeau în umbrele zorilor. Şi atunci, despuiată de toate privirile ce-i aclamau unduirea coapselor, lăsa să i se deschidă aripile fluturelui, pentru ca fericitul căruia îi venise rândul să-l urmărească pe cerul efemer al trupurilor.

De copilă se logodise cu tangoul ca să scape de ochii tulburi ai tatălui vitreg, şi se refugiase în cabarete şi în balurile de carnaval organizate la clubul din cartier.

Toţi se îndrăgosteau de ea, dar un fante din Belgrano, care purta cămăşi strânse pe talie şi fuma cu portţigaret, o străpunse cu prima săgeată într-un hotel ieftin de lângă calea ferată. Un tren în miez de noapte sufocă strigătul de triumf şi spasmele de durere, pe când în depărtare orchestra clubului ataca vehement primele acorduri dintr-un vechi cântec ce se pierdu în aerul fierbinte al nopţii. De aceea, ori de câte ori îşi legăna şoldurile spre

[1] Poreclă care derivă de la numele celebrului compozitor şi interpret al tangoului modern, argentinianul Carlos Gardel (1890-1935).

desfătarea vreunui amant, versurile unui tangou i se amestecau în urechi cu şuieratul unui tren misterios ce gonea spre nicăieri.

Cu trecerea anilor, estradele localurilor văzură defilând paşii săi mândri de dansatoare de cabaret până când ajunse în cel care îi aduse consacrarea definitivă. Acolo, printre mesele acoperite cu atlas ieftin, se deschidea o pistă unde se învârteau perechile, ele etalându-şi urmele ofilite ale rochiilor de seară, ei cu vechiul sacou din prima tinereţe. Vioara şi bandoneonul grăiau pe limba lor, pe când fumul şi alcoolul înceţoşau atmosfera, căci numai aşa devenea propice pentru ca lumea să se bucure de dans şi să-şi ascundă oboseala pe care timpul i-o aşternuse pe chip. În mijloc, regină de necontestat a zorilor, Gardela îşi făcea loc în braţele vreunui june care se încumeta s-o invite, în vreme ce alţii, respectuoşi şi răbdători, stăteau la coadă aşteptându-şi rândul. Singurii fericiţi erau cei care treceau proba de a nu tremura când îi simţeau unduirea taliei mătăsoase. Ceilalţi, dacă se arătau poate mai lipsiţi de bărbăţie, erau nevoiţi să se mulţumească privind, şi totuşi se întorceau şi sâmbăta următoare, cu speranţa că de data asta vor avea mai mult noroc. Ei îi plăceau aşa, virili şi puternici, pentru că credea că o femeie adevărată străluceşte numai în lumina unui bărbat în stare s-o omoare. Cei care o adorau, cei care îşi ţineau respiraţia când o strângeau în braţe la dans, aceştia nu trebuiau să spere nimic. Tangoul scoate totul la iveală, filozofa ea sorbindu-şi băutura şi trăgând din ţigară, şi celelalte femei încuviinţau, fiecare temându-se de bărbatul pe care i-l hărăzise destinul. Ce altceva puteau face ele, biete ucenice în arta de a fi femeie, decât s-o invidieze? Nici măcar nu se încumetau să-i imite ritmul, iar pe pista de dans rămâneau în urmă, umile. Îi lăsau ei tronul şi sceptrul, iar bărbaţilor încercau să le mai abată puţin atenţia, ca să nu li se scurgă de tot ochii după Gardela.

Era miezul nopţii într-o sâmbătă de iarnă când uşile localului se deschiseră şi intră un bărbat care venise prin ploaie. Îşi

scoase impermeabilul lăsând la vedere un costum în dungi, lucios de atâta călcat, cu vestă asortată. Slab și atrăgător, deși pleșuv, aruncă o privire turmei și știu pe loc unde era floarea localului, Gardela, care în mijlocul pistei își unduia fesele și picioarele în brațele unui veteran al locului, maestru în mișcări de dans complicate. Trecu fudul printre mese, până când își alese în sfârșit una de la care se vedea bine pista de dans și micul grup de femei care, strânse într-un colț, șușoteau despre acel nou-venit.

Beltrán era vopsitor de dulăpioare de baie. Lucra într-o fabrică din Temperley și locuia în Avellaneda, de asta n-a știut nimeni ce l-a purtat în noaptea aceea de atât de departe, tocmai până la Villa Luro, poate legenda femeii cu un fluture roșu pictat pe șold sau poate bunul renume al locului, departe de turiștii curioși care dădeau buzna prin localuri ca să-și pună în practică lecțiile de dans.

Priceput în meserie, mânuia ustensilele ca un artist și albea dulăpioarele de tablă cu trei straturi de email satinat. Nu vopsea decât în alb, fiindcă îl considera perfect, pur ca lumina sau ca apa, iar culorile le lăsa pe seama unui ucenic care învățase de la el, dar făcea multe pete. Beltrán însă era rapid și precis, nu păta niciodată și nici măcar o picătură de vopsea nu-i strica albul de zăpadă al salopetei.

Locuia singur, într-o cameră cu chirie pe care o ținea curată și ordonată, și în fiecare an o zugrăvea toată în alb. Pe măsură ce îmbătrânea, devenea tot mai obsedat de curățenie și-i plăcea ca pereții să fie de un alb fără cusur, de aceea la răstimpuri îi ștergea cu o cârpă muiată în apă cu săpun. Sâmbăta, după ce mânca de prânz și-și făcea siesta, se îmbăia, își freca trupul cu apă de colonie ca să îndepărteze orice miros de vopsea, și-și punea costumul moștenit de la bătrânul său tată, nu înainte de a-l netezi cu fierul până reușea ca dunga de la pantaloni să taie aerul ca un cuțit. Din fericire, stofa nu era prea groasă, așa că putea

purta costumul în orice anotimp, fiindu-i puţin răcoare iarna şi cam cald vara, dar părând totdeauna elegant şi distins.

În afară de alegerea vestei, varietatea revenea cravatei, una pentru lunile calde, alta pentru cele reci şi o a treia pentru timpul potrivit. Complet echipat, se privea în oglindă pentru a-şi mai da o dată cu fixativ dacă părul nu i se aranjase cum îşi dorea, şi se ducea la un local de dans din Barracas unde îl cunoştea toată lumea de douăzeci de ani.

Dar ceva nedesluşit îi schimbă destinaţia în noaptea aceea, ducându-l departe de graniţele între care îşi petrecuse dintotdeauna viaţa. De nepătruns e taina ce domneşte în străfundul inimii unui om, căruia într-o bună zi i se năzare să întoarcă totul cu susul în jos şi să tânjească după ceva nou.

Hazardu-a vrut, dacă nu moartea,
s-o întâlnească-n drumul său,
Unii vor fi zicând că-i soarta
Alţii spun că-i destinul, zău.

Astea erau, mai mult sau mai puţin, versurile pe care le recita în gând, în timp ce autobuzul îşi croia drum prin apele furioase ce inundau străzile şi trotuarele, de parcă potopul biblic s-ar fi năpustit peste oraşul cotropit de pasiunea de sâmbătă noaptea. Cu toate că, de-a lungul anilor, câte o femeie mai trecuse pentru scurt timp pragul acelui altar care era camera lui albă, Beltrán nu era prea versat în materie de cuceriri de donjuan, căci pentru el a dansa tangou însemna mai curând practicarea unei religii personale decât o strategie de vânat şi pescuit.

Cineva o strigă: Gardela, şi asta i se lipi de suflet mai mult decât propriul nume, fiindcă uneori, când inspiraţia îi picura în pahar, apuca microfonul şi-şi dăruia un tangou, mai degrabă vorbit decât cântat, rostind versurile cu vocea-i răguşită de fum.

Norocul din noaptea aceea a fost urzit de muze, adăugându-se căldurii aplauzelor care o tot chemau pe modesta estradă unde orchestranții așteptau pregătiți. Armonica scoase un geamăt trist, grăiră corzile grave ale unui pian și, închizând ochii, Gardela lăsă să i se înfiripe pe buze armonia desăvârșită între cuvinte și melodie. Nu era nici blondă, și nici nu cânta precum cârciumăreasa din cunoscutul vals, dar vocea ei știa să ajungă la inima tuturor și, în noptea aceea, mai ales la cea a lui Beltrán care, extaziat, o privea cu bărbia sprijinită în pumn. Pe masa lui, aproape în beznă, un chelner puse un pahar de Criador și o farfuriuță cu alune, pe când vocea Gardelei depăna mai departe povestea unei iubiri nefericite.

Atunci, parcă împins de o dorință de nestăvilit, Beltrán se ridică în picioare, se apropie de estradă, și uimi mulțimea celor strânși acolo invitând-o cu un semn viril din cap să coboare pe pista de dans. Ea, robită de gestul îndrăzneț, își încheie strofa și acceptă provocarea, ocrotită de zâmbetul patronului, care imediat îi îndemnă cu un semn pe băieți să cânte mai departe.

Dacă vreun murmur se auzi undeva prin sală, a fost stins îndată de monotonia pianului ce însoțea plânsul bandoneonului. Toate privirile se ațintiră spre pista luminată din spate, pustie și întinsă, unde siluetele se înlănțuiră într-o pereche de figuri ce se desfăcea, se învârtea, înainta și se oprea brusc, parcă suspendată pe marginea unei prăpăstii, și, după o secundă de șovăială, își relua mișcarea, iscând în aer o înfiorare subtilă ce se transmitea asistenței. Beltrán și Gardela dansară cu ochii închiși, mâna lui abia sprijinindu-se pe spatele ei, îndeajuns cât să-i stârnească focul tainic din trup.

În sfârșit, când răsună ultimul acord, publicul dădu frâu liber emoției stăpânite și o explozie de ovații și aplauze omagie perechea spontană. Beltrán înțelese ce anume venise să caute în locul acesta îndepărtat și Gardela încheie noaptea cu un vals scurt care-i făcu pe cei de față să delireze. Au plecat împreună,

ocolind bălțile de pe trotuar și gunoaiele, hoinărind în tăcere pe străzile prietenoase, cu case scunde. Lumina unei cafenele care-și începea ziua îi atrase până la o masă de lângă vitrină, și cafeaua le alungă vlăguirea din sânge. Ținându-se de mână, văzură răsărind zorii duminicii și visară cu ochii deschiși până când Beltrán, cu gândul de a se apropia de momentul în care-și primea răsplata, a propus o plimbare prin parcul Lezama.

Taxiul străbătu fulgerător orașul pustiu, care se trezea alene. Somnoroasă, ea își rezemă capul de umărul acelui bărbat apărut de nicăieri, în vreme ce orchestra continua să-i răsune în auz. Visă, preț de o clipă, că era într-un tren în miez de noapte, până când șuieratul o aduse iar la lumina duminicii care pătrundea prin geamul taxiului.

Se plimbară printre copacii încă plini de picături de ploaie și contemplară statuile și gânditorii lei de bronz. În tăcere, pentru că și el, și ea erau în fond ființe solitare, se luară de mână și continuară să meargă ceasuri, poate zile întregi, fără să-și dea seama nici de timp și nici de distanță. Ajunseră însetați în camera lui Beltrán, unde ea admiră albul pereților și al mobilelor. Totul e vopsit în alb?, întrebă, căci până și televizorul reflecta amprenta stăpânului. Albe erau și perdelele și jaluzelele, albă tăblia de la capul patului și lampa ce atârna din tavanul alb, alb era dulapul și alb scaunul cu dublă menire, de stat pe el ziua și de pus hainele peste noapte.

Se crăpase de ziuă, dar pentru ei era noapte, albul camerei reținea lumina într-un asfințit ca laptele. Începu ceremonia sărutărilor și mângâierilor, și acum Beltrán a fost cel care admiră pielea albă a Gardelei, care aproape că se confunda cu albul cearșafurilor. Ea-și întredeschise gura roșie, lăsând să-i scape o strălucire efemeră, iar el simți un fior alunecându-i pe șira spinării, tăindu-i respirația. Vru să-i rostească numele, dar îl uitase. Nu-și putea lua ochii de la buzele acelea care, fiind atât de roșii, păreau că se desprind de pe față, și chiar atunci

îl văzu cum zboară, dând roată uşurel. Nehotărât, fluturele bătu din aripi o secundă, până când, în sfârşit, se aşeză pe perdeaua albă.

Prea mult roşu, declară Beltrán când îl scoaseră din cameră cu forţa, cu cătuşe la mâini. Afară, în întunericul de nepătruns al nopţii, girofarul maşinii de poliţie clipea în linişte.

7
Nesomn

Paşii ei pe scară au ajuns să mă trezească. Nu ştiu cât e ceasul, dar nu vreau să aprind lumina ca să n-o văd. Ca să nu mă vadă nici.

Ştiu că este ea, fiindcă îi recunosc paşii, felul molcom de a face să geamă lemnul scărilor, atingerea imperceptibilă a mâinii apucându-se de balustradă. Aş putea să mă prefac că dorm, însă n-ar sluji la nimic. Ea o să intre oricum, întotdeauna face aşa. Caută o scuză oarecare, pretextul unei fante de lumină strecurându-se pe sub uşa dormitorului meu, de pildă, şi asta îi e de-ajuns ca să vină să mă vadă. Se aşază pe marginea patului şi mă întreabă ce am făcut peste zi. Mai întâi afişez un zâmbet forţat ca să mă prefac că prezenţa ei e bine-venită şi că întrebarea ei are pentru mine oarece interes, şi chiar un oarecare interes pentru ea. Spune-mi ce ai făcut azi, haide, povesteşte-mi, de parcă n-ar şti cu prisosinţă ce fac în fiecare zi. Dar nu ăsta e lucrul cel mai rău care mi se întâmplă. Ceea ce mă exasperează cu adevărat e că nu pot să nu-i răspund. Ea mă întreabă şi eu îi răspund. Îmi pune mereu aceeaşi întrebare şi eu îi dau mereu acelaşi răspuns, ca şi cum acest dialog s-ar înfiripa pentru prima oară, oh, îi spun, am fost la serviciu, şi-mi pun pe chip masca acelui zâmbet duios şi-mi aprind în glas flacăra entuziasmului. Nu e greu, fiindcă am mulţi ani de experienţă. Ea intră în cameră, îmi zâmbeşte, îi zâmbesc, creierul meu activează rapid opţiunea entuziasm şi gata. Uneori, dacă sunt ceva mai

inspirat, apăs pe clapa fericire și rezultatul e incredibil, până într-atât încât aproape că ajungem să ne credem unul pe altul. Și ea a devenit o expertă. Unul din cele mai bune roluri ale ei e acela de a se preface că nu se preface. Cu asta reușește încă să mă uimească, ceea ce mă atrage și poate de asta și intru în jocul ei, chiar dacă sunt convins că ea o să câștige.

În spatele cuvintelor pe care ni le adresăm este tăcerea. În tăcere se dă altă luptă, o încleștare de priviri imperturbabile și pătrunzătoare. Eu îi smulg o bucată de viață, ea îmi smulge alta mie. Nu-i ușor să ne dăm bătuți. Suntem îngrozitor de puternici. Și ea e, și eu. O să o mai ținem așa încă multă vreme. Parcă am fi semnat un pact de sânge, în care ne-am făgăduit să prelungim duelul cât mai mult cu putință. De asta suntem discreți, și ne cruțăm forțele întrucât bătălia noastră e atât de veche, încât ura s-a prefăcut într-un gest de reverență, un semn de recunoaștere și de respect. Dacă ea s-ar preda, ar deveni pentru totdeauna vrednică de dispreț, și asta ar presupune o scădere iremediabilă în stima urii mele. Dacă eu aș fi cel învins, ea m-ar devora cu dragostea ei, care omoară pe o rază mai mare decât orice resentiment al meu.

Sunt sigur că ea o să câștige. Întotdeauna am știut-o. E o partidă hotărâtă de la început, dar a ne preface că nu știm face parte din joc. Nu pot tăgădui că uneori facem un efort pentru a ne iubi, poate pentru a ne ierta. Se întâmplă din când în când și, cu toate că nu reușim defel, de bună seamă, ne dăm măcar un scurt respiro ca să ne mai ușurăm cugetul. E foarte sănătos să-ți ușurezi cugetul, o variantă bine intenționată a cinismului. Suntem chiar în stare să ne emoționăm în fața propriei noastre reprezentații. Ah, suntem destul de buni! Ea m-a învățat, bineînțeles, și eu i-am fost elev sârguincios. N-am nimic împotrivă să recunosc că ei îi datorez totul. Cruzimea mea nu ajunge atât de departe încât să-i contest meritul că dovedește o capacitate infinită de a face rău, și o răbdătoare stăruință de a-mi transmite

această virtute fără seamăn. Am devenit doi artiști ai unei farse letale, ce se prelungește ca o agonie, o mișcare de balet în care amândoi cunoaștem pasul pe care-l va face celălalt, căci coregrafia e trasată cu creionul de neschimbat al destinului.

Acum urcă. Îi place să nu facă zgomot, abia o umbră discretă, dar treptele sunt vechi și nu poate evita ca greutatea ei redusă să nu le facă să trosnească în liniștea definitivă a nopții. A ajuns pe culoar și o să stea acolo câteva clipe, ciulind urechea în străduința de a capta cel mai ușor semn care să-i dezvăluie că aș fi treaz. Rămân nemișcat în întuneric, întins în pat, cu ochii închiși, ținându-mi respirația, dar e în zadar. Ea știe, mereu știe când sunt treaz. Asemenea animalelor care în bezna cea mai adâncă se călăuzesc după miros, ori sunt în stare să-și simtă victima după temperatura trupului.

M-a detectat și acum o să bată în ușă, niște bătăi domoale și discrete, fiindcă ea e veșnic domoală și discretă, niciodată nu vrea să deranjeze, n-o să spună niciodată nimic cu intenția de a se amesteca în viața mea, vrea doar să mă întrebe cum mi-a mers azi. Mai întotdeauna i-o iau înainte. Secundele acelea de dinaintea ușoarelor ei bătăi în ușă mi se îngrămădesc în gât și mă fac să respir anevoie. Prefer să i-o iau înainte, să accelerez momentul inevitabil, reînceperea obișnuitului nostru ritual de la miezul nopții.

Sunt încă treaz, poți intra. Ah, doar pentru o clipă, nu vreau să te deranjez. Am coborât la bucătărie să-mi pregătesc un ceai, fiindcă nu pot dormi.

Aprind veioza de pe noptieră și ea se așază pe marginea patului. Își ține cana de ceai cu amândouă mâinile, încălzindu-se. Ce bine că nu te-ai culcat încă! Povestește-mi cum ți-a mers azi, ce-ai făcut, am lucrat toată ziua, oh, ai lucrat, da, am lucrat, ce altceva aș fi putut face, sigur, ai lucrat, da, am lucrat, eu nu puteam să adorm, știi doar, sunt amintirile, da, amintirile, dar nu vreau să te împovărez cu asta, ai destule pe cap cu atâta muncă, nu

contează, nu sunt încă obosit, vorbește-mi despre amintiri. Mai e nevoie din partea mea de încă un îndemn ca s-o fac să vorbească. E un calcul subtil pe care îl facem amândoi cu rigurozitate matematică, ea nu continuă până când nu reiese limpede că eu am rugat-o să-mi povestească. Atunci ea o să-mi facă pe plac și o să vorbească. În unele nopți mă amuz întârziind puțin invitația. Ea șovăie, își plimbă privirea prin cameră și așteaptă supusă să-i reînnoiesc oferta. Lasă să treacă un timp prudent și, dacă chiar și după asta rămân tăcut, ea oftează o dată sau de două ori și găsește cum să reia firul.

Tu știi că niciodată nu reușesc să-l uit. Uneori, în timpul zilei, se întâmplă ceva ciudat. Ca și cum lanțurile memoriei ar cădea și m-ar lăsa să merg. Atunci mai avansez câțiva pași, întind mâinile și simt că palpez reliefurile vieții. De mică îmi plăcea să merg cu ochii închiși și să recunosc obiectele pe pipăite, penarul cu creioane, păpușile mele una după alta, pernele de pe pat, rochiile atârnate în dulap. E ceva asemănător. Dar noaptea, când cred că sunt liberă, că pot umbla slobodă, lanțurile mă trag iar și îmi apasă pieptul, se încolăcesc pe gleznele mele și mă obligă să târăsc mai departe povara timpului. Ce ciudat că e atât de greu să porți ceva invizibil!

La fel se întâmplă și cu vina, spun parcă într-o doară, și ea rămâne câteva clipe tăcută. E nevoie doar s-o simți, adaug profitând de pauza ei, dar ea face ochii mari și mă privește cu o expresie surprinsă, parând lovitura cu o mișcare abilă de cuvinte. Ei, de ce te-ai putea simți tu vinovat, de parcă n-ai urma mereu ceea ce-ți dictează îndatoririle tale? Poți fi foarte împăcat cu conștiința ta.

Mulțumesc, dar poate că nu se gândea la mine când spuneam asta, te gândeai la oameni, da, mă gândeam la oameni. Ah, oamenii, da, oamenii care se simt vinovați. Precis că nu te-ai gândit niciodată că vina e o manifestare a decenței.

Pauză. Îi văd mișcarea buzelor, repetându-mi ultimele cuvinte într-un murmur aproape neauzit, ca și cum le-ar savura,

le ar plimba prin gură pentru a le desluși mai bine înțelesul. În sfârșit zâmbește și în ochi îi ghicesc strălucirea efemeră a vicleniei. Da, decența, îmi place să aud asta de la tine, e ceea ce noi ți-am insuflat întotdeauna. El era veșnic primul care să dea exemplu. Mi-aduc aminte că odată, nu știu dacă tu poți să-ți amintești, erai mic și ne aflam toți trei în parc. Pe neașteptate, ai apărut cu o jucărie în mână, o mașinuță sau ceva de genul ăsta, și mi-ai spus că ai găsit-o în nisip, la leagăne. Era adevărat, de bună seamă, totuși el te-a luat de mână și v-ați dus să dați o raită, întrebând copiii, până l-ați găsit pe stăpân. Tu ai dat drumul jucăriei fără tragere de inimă, dar el ți-a explicat că așa trebuie procedat în viață și tu te-ai lăsat povățuit. El era întruchiparea în carne și oase a omului decent și ăsta a fost un motiv în plus ca să mă simt mândră alături de el.

Sigur. Da, cred că mai păstrez încă niște sclipiri din amintirea asta. Oricum, memoria ta a fost întotdeauna mai bună ca a mea, recunosc. De asta mă uimește că după câțiva ani ai uitat de povestea asta când au încercat să-l mituiască și tu i-ai reproșat că nu are curajul să accepte ca să-i meargă mai bine. Îmi amintesc că îți băteai joc chiar de decența asta de care te simți mândră, de parcă ai fi contribuit cu adevărat la făurirea ei.

O privesc drept în ochi și stau să-i observ reacția, felul abia vizibil în care toți mușchii feței i se pregătesc de contraatac sau de o retragere temporară, după cum o cere tactica disputei.

Nu pot tăgădui că atunci am fost nedreaptă cu el. Dar tu n-ai avut habar niciodată ce greutăți întâmpinam pe vremea aceea, pentru că eu le ascundeam, te feream să dai piept cu ele, să te simți amenințat de nesiguranță.

Oh, nesiguranța! Veșnic a fost tema ta favorită, e drept, sperietoarea pe care ai agitat-o toată viața pentru a justifica orice era nevoie. Mai târziu, când ceea ce numești tu prosperitate a venit în sfârșit, ți-ai luat sarcina să-i amintești în fiecare zi cât de importantă e pentru tine siguranța și te arătai deosebit de

afectuoasă când vânătorul se întorcea acasă aducându-ți prada zilei. Siguranța a fost unul din marii tăi clasici. Întotdeauna am admirat neasemuitul tău talent de a administra bunul simț. Siguranță, ascensiune socială, autodepășire, numai proștii ar fi în stare să ignore importanța acestor valori, nu e adevărat, pentru că în fond tu ai vrut ceea ce vrea toată lumea, un loc călduț, la adăpost de trecut, cu atât mai bun cu cât te apără de viitor. Meritul tău e că l-ai obținut fără să dai nimic în schimb.

Asta o crezi tu, crezi că totul a fost fără să dau nimic în schimb. Lasă-mă să-ți spun ceva și apoi vei putea crede mai departe ce poftești. Tu nu știi nimic despre viața mea, nimic despre ceea ce am fost nevoită să îndur. Viața e ca un râu care duce cu el totul, apă limpede, proaspătă, dar și resturi, murdăria pe care ceilalți o aruncă fără să le pese nici cât negru sub unghie, fiindcă e mai ușor să scapi de propria scârnăvie aruncând-o la alții, cum încerci tu să faci acum cu mine. Ce știi tu ca să mă judeci? Nu eziți să dai sentințe, când în realitate n-ai văzut nici jumătate din dovezi și nu ți s-a prezentat nici măcar cea mai mică parte a faptelor.

Acum este ea, ea cu adevărat. Nu-i vorba că și-a smuls masca sau că și-a lepădat pielea travestirii și și-a scos la lumină imaginea autentică ascunsă sub ea. Nu, masca este unicul chip pe care-l poate arăta, talentul ei pentru spectacol, viclenia ei de comediantă, prefacerea cuvintelor ei, măiestria de a disimula că în spatele a toate astea nu e de fapt nimic. Aproape fără să-mi dau seama, am lăsat-o să avanseze prea mult. Pot s-o văd în străfundul ochilor ei, care acum afișează orgoliul victimei. Își ține mai departe mâinile în jurul cănii de ceai, iar silueta ei, abia profilată în lumina slabă a veiozei, pare și mai fragilă, și mai micșorată. Stăm un răstimp fără să vorbim și am impresia că fiecare cuvânt continuă să plutească în tăcere, ca particule de praf suspendate în aer.

Poate că totul e bine așa, îi spun ca s-o surprind, ce vrei să spui?, că nici eu n-am făcut tot ce-aș fi putut face. Deschide

gura să-mi răspundă, dar eu continui. Uneori îmi dădeam seama că el voia să-mi vorbească, era un fel de implorare, dar nu se încumeta s-o exprime. Mă ascundeam în spatele pudorii lui, mă prefăceam distrat, temându-mă ca nu cumva să-mi ceară ajutor, ca nu cumva să aibă nevoie de mine, ca nu cumva să mă molipsească de agonia lui. Pe atunci nu mă gândeam decât să trăiesc, aveam planuri, nu eram dispus să las nimic să mi strice prezentul și l-am abandonat într-un fel, m-am dezinteresat de durerea lui, de singurătatea lui, de privirea lui pierdută undeva în neantul disperării.

Își duce cana la gură, atât de încet că pare că n-o să ajungă niciodată, și bea puțin câte puțin, sorbind cu mare grijă, ca și cum s-ar apleca peste o fântână a cărei adâncime n-o poate ghici.

Câteodată se așeza lângă fereastră și rămânea nemișcat, în tăcere, străin de mine, de toate. Tu nu-l vedeai pentru că plecaseși, spune ea mai departe. Când veneai în vizită se sforța oarecum, făcea încercări să înjghebe o conversație. Dar îndată ce plecai, revenea la mutismul lui, la insula îndepărtată a gândurilor și mă lăsa singură. Cred uneori că renunțase la viață cu mult înainte și că nu mai rămânea din el decât o umbră întristată, o fantomă de neatins, mistuită de nefericire.

Jongleria versiunilor tale a fost întotdeauna de mare clasă. Numai tu ești în stare de trucurile astea de acrobat, mari salturi mortale în văzduhul memoriei, pentru a cădea, bineînțeles, în picioare, fără să suferi vreo zgârietură. Îmi pare rău. Îți jur că îmi pare rău că nu pot păstra aceleași amintiri despre aceleași lucruri. Se prea poate să mai am încă mania copilărească de a te contrazice, dar oricât mă străduiesc nu văd decât detașarea ta, lehamitea, sila pe care ți-o stârnea faptul că trebuia să te ocupi pentru prima oară în viață de cineva, graba ca totul să se sfârșească odată, pentru a-ți recâștiga comoditatea, nepăsarea aceea cu care observai chinul istovitor al celor care se văd obligați să trudească pentru a trăi. Îți repet că îmi pare rău, fiindcă

aş vrea cu adevărat să văd lumea aşa cum o percepi tu, cu siguranţă aş dormi mai bine, sau poate că nu, e totuna, oricum nu mai contează.

Oh, uitasem, te-au sunat după-amiază de la atelier, au zis că te poţi duce când vrei. Vezi doar, în ultima vreme trebuie să-mi notez tot, altminteri îmi iese din cap. Nu te-am întrebat dacă vrei şi tu o cană de ceai, am cumpărat ieri o marcă nouă.

Dau din cap că nu.

Cred că o să mă culc. Şi tu trebuie să fii obosit.

Se ridică atunci în picioare, încetişor, şi se strecoară afară din cameră. Sting veioza şi încerc să adorm. Nu se mai aude decât pulsaţia automată a deşteptătorului. După câteva clipe, mi se pare că răzbate până la mine un strigăt înăbuşit care se frânge în bucăţi, dar se poate să fie doar închipuirea mea. Da, trebuie să fie imaginaţia mea, pentru că acum nu mai aud nimic.

8
Refugiul

Deborah Swinnerton iubea Parisul mai presus decât oricare alt loc din lume. Ca să fim mai exacți, adora îndeosebi insula Saint-Louis, unde se caza ori de câte ori vizita orașul, ceea ce se întâmpla în medie de vreo patru sau cinci ori pe an. Pentru ea nu exista niciun peisaj asemenea celui care putea fi admirat de pe Quai d'Orléans, mai cu seamă la asfințit, când Sena înghițea ultimele reflexii ale luminii, și era mare păcat că pe strada aceea nu mai existau hoteluri. Odinioară era acolo Hotel Rolland, la numărul 20, o clădire care aparținuse marchizului de Soumont, guvernator în Cayenne și Guyana, dar își închisese porțile de foarte mulți ani și din el nu mai rămăsese decât o plăcuță. Așadar, pentru a-și împlini visul, Deborah reușise să ia legătura cu o doamnă în vârstă care locuia la numărul 26 și care îi închiria o cameră mică dar încântătoare la mansardă, de unde putea admira Sena, partea din spate a catedralei Notre Dame și triunghiul din Place de l'Île de France, de pe insula alăturată. Insulele n-au fost de fapt așa, căci au fost construite cu secole în urmă de câțiva vizionari întreprinzători, iar insula Saint-Louis seamănă cu o uriașă navă de piatră împotmolită în timp și în mijlocul maiestuosului fluviu ce împarte orașul.

Doamna Swinnerton n-avea niciun motiv deosebit pentru a fi atât de îndrăgostită de Paris, dincolo de faptul general că a iubi Parisul e aproape un lucru obișnuit. Nu existau rațiuni culturale și nici artistice, fiindcă era o casnică fără cine știe ce preocupări

intelectuale, şi nici nu avea acolo vreun amant care să-i poată justifica permanentele escapade. Pur şi simplu se simţea fericită la Paris, cu micile ei plimbări, uitându-se la trecători în vreme ce savura o cafea la vreo terasă, sau doar privind de la fereastra camerei închiriate vapoarele cu turişti ce alunecau pe apele somptuoase, înţesate de pasageri care îşi îndreptau spre clădiri aparatele de fotografiat. În dreptul porţii casei unde stătea, aproape în prelungirea portalului, era o rampă pietruită ce cobora la Sena, şi Deborah obişnuia să vină la mal pe înserat şi se aşeza nemişcată pe un scăunel pliant pe care şi-l aducea, desfătându-şi privirea cu desenele luminii pe apă.

În restul anului locuia în împrejurimile Londrei, unde se născuse, într-o frumoasă casă cumpărată de bărbatul ei şi din care amândoi făcuseră un cămin primitor la care te întorceai veşnic cu plăcere. Michael Swinnerton lucra pentru Organizaţia Naţiunilor Unite, în calitate de consilier şi expert în logistică, şi asta îl obliga să călătorească mult şi să lipsească de acasă răstimpuri îndelungate. Aveau un singur fiu care, după căsătorie, se stabilise la Melbourne, şi pe care-l vedeau tot la doi sau trei ani. Faptul că bărbatul ei călătorea atât de des şi că băiatul lor trăia în Australia contribuise în mare măsură la nevoia ei de a-şi condimenta viaţa şi singurătatea cu minunatele plimbări pariziene. Întrucât putea să şi le permită, profita de absenţele îndelungate ale lui Michael pentru a ateriza pe aeroportul Orly şi a se bucura de un lung sfârşit de săptămână în încântătoarea ei cameră de pe Quai d'Orléans.

La puţină vreme după ce doamna Swinnerton împlini cincizeci şi nouă de ani, îi muri mama, care suferea de insuficienţă cardiacă. Tatăl decedase cu mulţi ani în urmă, când ea nici măcar nu-l cunoştea pe Michael, într-un accident de maşină în care îşi pierduse viaţa şi singurul ei frate. Mama şi fiica se apropiaseră şi mai mult după această tragedie şi, dacă Deborah nu se ducea mai des la Paris, era din ataşament şi afecţiune faţă de

mama ei, căreia îi dedica mare parte din timpul său liber. Acum nu-i mai rămânea nimeni din familia din care provenea și, după înmormântare și după respectivele formalități legale, Deborah Swinnerton primi o moștenire modestă dar destul de atrăgătoare pentru ca ea și bărbatul ei să stea serile de vorbă despre cum s-o folosească. Amândoi au fost de acord să-i dea o treime lui Jerry ca să-l mai ajute la rata apartamentului pe care-l cumpărase la Melbourne, și Michael se grăbi să formuleze cu voce tare dorința pe care ea nu îndrăznea să și-o exprime.

Căutarea unui apartament de cumpărat pe insula Saint-Louis a fost mult mai dificilă decât își închipuise. Insula avea doar câteva străzi și din cauza asta prețurile locuințelor erau nespus de mari față de alte locuri din Paris. Pe deasupra, piața imobiliară e foarte statică, pentru că nu sunt prea multe persoane interesate să vândă. În sfârșit, după un an și jumătate, aproape o duzină de călătorii și lungi negocieri cu agenții și cu diverși particulari, doamna Swinnerton semnă precontractul de cumpărare a unei garsoniere pe Rue Le Regrattier, abia o idee mai mare decât camera de pe Quai d'Orléans și fără vedere spre Sena, dar care avea în schimb o fereastră mare pe unde pătrundea din plin lumina de la miezul zilei, și un ghiveci mare cu hortensii pe care fostul proprietar i-l lăsa, bucuros că o mână bună avea să le poarte de grijă.

Deși venea la Paris de ani de zile, Deborah nu învățase franceza. Ca mulți vorbitori de engleză, considera că în fond nu e necesar să mai cunoască altă limbă și nu se ostenea deloc s-o facă. Știa câteva cuvinte, era chiar în stare să înțeleagă unele fraze mai simple, dar nu binevoia niciodată să renunțe la engleză. Vecinii și comercianții cu care ținea o oarecare legătură o cunoșteau ca fiind doamna englezoaică, unii chiar se străduiau să folosească engleza, ceea ce era o dovadă de simpatie, având în vedere că nici pe francezi nu-i entuziasmează să vorbească în

altă limbă. Însă era ceva în făptura ei, în felul ei de a trăi aceste mici escapade în Saint-Louis, în simplul dar elegantul ei mod de a arăta cu degetul o mâncare pe meniul restaurantului de pe Quai de Bourbon, în naturaleţea cu care se adresa tuturor în engleză, de parcă s-ar afla pe Kings Road într-o sâmbătă dimineaţa, care o făcea agreabilă în ochii locuitorilor din cartier, deprinşi cu prezenţa ei intermitentă în peisaj, aşa cum te obişnuieşti cu întoarcerea fără greş a unei păsări migratoare.

Acum totul era pregătit pentru semnarea actului notarial de vânzare-cumpărare. Doamna Swinnerton sosise la Paris cu două zile mai devreme, chiar în perioada în care primăvara se simţea în căldura atmosferei. Michael se afla pe undeva pe coasta de vest a Africii, dar avea să vină a doua zi ca să fie alături de ea la semnarea actului. Deborah nici măcar nu ştia precis în ce loc se afla bărbatul ei, deşi asta nu se datora în niciun fel vreunei răceli survenite în căsnicia lor. Îl adora pe Michael şi, când el era plecat, obişnuiau să-şi telefoneze mereu sau, cel puţin, atât de des cât permiteau condiţiile locului unde fusese trimis. Cu toate acestea, Deborah nu arătase niciodată un mare interes pentru munca lui. Ştia că în general era obligat să călătorească în ţări din lumea a treia, foarte sărace şi supuse calamităţilor naturale sau cruzimii omeneşti, cu mult mai devastatoare. Însă pentru doamna Swinnerton toate astea erau undeva foarte departe. Ea prefera să trăiască străină de zona aceea tulbure de pe glob. Uneori, când Michael se întorcea dintr-o misiune, asculta răbdătoare ce îi povestea el, dar capacitatea sau dispoziţia ei pentru a vedea suferinţa omenească erau foarte limitate, fie şi prin ochii şi cuvintele bărbatului său. Cunoscuse de foarte timpuriu durerea, durerea sfâşietoare, care îţi arde gâtlejul, care străpunge fără milă invizibila dar eficienta barieră ce ne desparte de lumea reală. De atunci, avusese nevoie de tot restul vieţii ca să-şi reclădească mica parcelă de fericire, şi era dispusă să şi-o apere din răsputeri. Între Greenwood Place şi l'Île de Saint-Louis durase o punte pe care se putea duce şi întoarce

după bunul ei plac, fără ca nimeni să-i stea în cale. Din motivul acesta, deşi îl iubea pe Michael, îl ruga fără să fie nevoie de cuvinte să nu-şi aducă acasă de lucru, iar el îi respectase întotdeauna această rugăminte.

Adevărul e că pentru el călătoria aceea la Paris presupunea destule complicaţii. Situaţia devenea foarte gravă în regiunea aceea din Africa, tensiunile dintre diferitele grupări ce se înfruntau erau tot mai mari şi funcţionarii de la Naţiunile Unite, împreună cu reprezentanţii unor ţări, îşi înzeceau eforturile diplomatice pentru a evita izbucnirea unui război cu consecinţe prea bine cunoscute. Nu era un moment bun ca să plece, deşi pe de altă parte era, dat fiind că aproape toate ambasadele îşi evacuaseră oamenii şi aeroportul mai era încă deschis. În orice clipă lucrurile se puteau schimba şi atunci ar fi fost prea târziu să mai părăsească ţara.

În noaptea dinaintea plecării, recepţionera de la hotelul Intercontinental, unde se cazase, reuşi să stabilească o legătură prin telefon cu Parisul. Liniile funcţionau foarte prost în ultimul timp şi Deborah se bucură nespus auzind glasul bărbatului ei. Nu-ţi imaginezi, iubitule, ce frumos e totul pe aici. Azi-dimineaţă am văzut nişte perdele minunate şi eram gata să le cumpăr când mi-am zis: un moment, Deborah, nu fi nerăbdătoare, aşteaptă să le vadă şi Michael; oh, dragule, ce mult aş vrea să fii deja aici şi să mergem împreună să vedem perdelele! Prin fereastra camerei de hotel se puteau auzi rafale răzleţe de mitralieră. Noaptea circulaţia era interzisă, iar pe străzile întunecoase şi pustii nu se vedeau decât câteva tancuri. Domnul Swinnerton a fost nevoit să facă un mic efort pentru a-şi acomoda perspectiva mentală la perdelele lui Deborah, dar se arătă amabil şi înţelegător. A avut chiar şi delicateţea s-o întrebe dacă e mulţumită, în vreme ce colegul lui de cameră, un ziarist german, îi făcea semne să plece de la fereastră.

Michael se trezi dis-de-dimineaţă, cu aproape cinci ore înainte de decolarea avionului său. Voia să-şi ia toate precauţiile

posibile, deoarece experienţa îl învăţase că se puteau ivi complicaţii neprevăzute. Făcu un duş şi se bărbieri cu grijă, aşteptând să i se aducă micul dejun în cameră. Prietenul lui german se sculase şi mai devreme şi lăsase pe uşă un bilet de rămas-bun, în care îi ura mult noroc şi o revedere fericită la Paris cu soţia.

Achită nota şi dădu instrucţiuni recepţionerului să-i păstreze în depozit o parte din bagaj. După socotelile lui, trebuia să se întoarcă după cinci sau şase zile şi n-avea rost să se încarce cu tot bagajul. Coborî în garajul subteran însoţit de un băiat de la hotel care îl ajută să-şi pună lucrurile în portbagaj şi se oferi să scoată maşina în stradă. Michael îi mulţumi şi-i dădu un bacşiş consistent, dar preferă s-o facă chiar el, ca să nu fie nevoit apoi să schimbe locul. Era mai bine să nu piardă timp şi, odată ajuns pe bulevardul cu hotelul, se simţi mai relaxat. Cu puţin noroc, cam într-un ceas avea să fie la aeroport, unde trebuia să dea înapoi maşina închiriată şi tot i-ar mai rămâne timp să se uite peste ziare şi să mai bea o ceaşcă de cafea. Deşi la ora aceea interdicţia se ridicase, străzile erau tot pustii şi abia iluminate. Nişte câini costelivi îl urmăriră cu privirea, până se pierdură în umbră. Ca măsură de siguranţă blocă portierele şi traversă oraşul spre şosea fără să întâlnească în cale vreun vehicul sau vreun pieton. În parte era mulţumit de asta, dar în acelaşi timp, şi cu toate că spectacolul nu îi era nicidecum necunoscut, pulsul i se acceleră la priveliştea fantomatică a oraşului, cu puţinele lui clădiri cu tencuiala căzută şi fără geamuri, stâlpii de electricitate răsuciţi şi munţii uriaşi de gunoaie ce se înălţau ca nişte monumente ale dezolării. Se uită la ceas. Cum era mai devreme cu două ore faţă de Paris, probabil că Deborah se şi trezise. Într-adevăr, doamna Swinnerton se sculase şi coborâse să-şi cumpere obişnuitul croasant pentru micul dejun. Era o dimineaţă plăcută şi însorită şi chelnerii fuduli de la o terasă de lângă Pont de Sully, cu lungile lor şorţuri albe şi mişcările lor precise, nu-şi vedeau capul de treabă, aranjând mesele şi scaunele pe trotuar,

nepăsători la vrăbiile care zburătăceau şi se lăsau jos, disputându-şi bucăţele de pâine.

Michael zări panourile care indicau ieşirea în şoseaua către aeroport şi apăsă pe acceleraţie. Când ajunse micşoră viteza, deşi nu era o precauţie necesară, pentru că şoseaua era la fel de pustie ca şi restul oraşului. Deborah se opri în clipa aceea lângă vitrina cu articole de artă veneţiană, unde vindeau mici bibelouri de cristal de Murano. La ora aceea magazinul era încă închis şi-şi zise că poate va avea timp să mai vină în cursul dimineţii şi să aleagă unul din minunatele flacoane de parfum cu capacul ce imita o pană de pasăre, deşi nu era prea sigură că n-ar prefera celălalt model, mai scund şi mai rotunjit.

Se făcea ziuă şi cea dintâi geană de lumină îl linişti puţin. Acum mergea cu aproape nouăzeci de kilometri la oră fiindcă starea drumului nu permitea o viteză mai mare, şi văzu luminile unui vehicul ce se apropia din sens invers. Trase cât mai tare posibil spre dreapta, fiindcă şoseaua era strâmtă şi de obicei şoferii nu se deranjau din cale-afară să-şi păstreze banda. Camionul trecu foarte aproape, înţesat cu oameni care îl salutară ridicând mâna. Michael răspunse claxonând scurt. Acest simplu schimb de gesturi amicale îl binedispuse şi făcu să-i dispară încordarea care aproape pe nesimţite îl strângea de gât.

Doamna Swinnerton se întoarse în camera ei de pe Quai d'Orléans ca să-şi facă o cafea şi să-şi savureze deliciosul croasant. Le cumpăra de obicei fără unt, fiindcă prefera să nu facă abuz de grăsimi, dar ziua aceea era cu totul deosebită şi se hotărî să-şi îngăduie toate micile plăceri, inclusiv cumpărarea flaconului de parfum, cu siguranţă cel scund, deşi nu era încă foarte hotărâtă. Pe când îşi sorbea cafeaua şi se uita pe fereastră la Pont de Saint-Louis şi la catedrală, se gândi că va trebui să se despartă de această cameră, de fereastra lângă care îşi petrecuse atâtea ceasuri, extaziindu-se la vederea braţului Senei, pătrunzând cu ochii şi imaginaţia în micuţele mansarde de pe margini şi în

balcoanele unde stăruia sclipirea grena a muşcatelor. Michael trebuie să sosească diseară şi, dacă avionul nu avea întârziere, vor avea timp să cineze la restaurantul de pe Quai d'Anjou, unde serveau o raţă umplută cu ceapă care lui îi plăcea grozav.

Se uită pe oglinda retrovizoare cum camionul se îndepărta spre oraş şi după câteva minute apăru panoul care indica ieşirea spre aeroport. Totul se desfăşura cum prevăzuse. După vreo două sute de metri i se păru că distinge silueta unui om pe marginea şoselei. Stătea în picioare, într-o atitudine ambiguă, pentru că nu reieşea clar dacă voia să traverseze sau aştepta să treacă maşina. Cuprins de îndoieli, Michael reduse puţin viteza şi-şi miji ochii, ca şi cum ar fi dorit să vadă mai bine ce se întâmpla. Omul stătea mai departe în picioare, cu trupul uşor aplecat înainte şi, când maşina ajunse la mai puţin de o sută de metri, începu să-i facă semn să oprească. Michael n-avea de gând să oprească, fiindcă putea fi vorba de o capcană, de o ambuscadă ca să-i fure maşina. Avea o mare experienţă în materie de securitate şi cunoştea cu prisosinţă poveşti de genul ăsta care li se întâmplaseră multora dintre colegii şi tovarăşii lui de misiuni. Acceleră puţin şi în momentul când era gata să treacă pe lângă individ, acesta sări pe şosea în faţa maşinii, agitându-şi braţele ca un disperat. Michael avu timp să-i vadă ochii ieşiţi din orbite de groază, dar nu-l putu ocoli. Apăsă frânele şi maşina izbi cu putere bărbatul, care zbură câţiva metri în aer înainte de a cădea cu un zgomot sec pe asfalt.

Michael Swinnerton rămase câteva secunde paralizat, cu mâinile înţepenite pe volan şi piciorul drept apăsând pe frână, de parcă ar mai fi încercat încă să evite ceea ce se întâmplase deja. În cele din urmă coborî din maşină şi fugi spre trupul care zăcea pe jos într-o poziţie grotească, având membrele dislocate şi răsucite, ca o paiaţă căreia o forţă gigantică şi monstruoasă i-ar fi învârtit picioarele şi capul. Se încredinţă că omul era mort şi târî repede trupul pe marginea şoselei. Apoi urcă în maşină ca s-o scoată de pe şosea, coborî iar, şi atunci îl cuprinse ameţeala

și fu nevoit să se așeze pe jos ca să nu cadă. Situația era exasperantă și totodată absurdă. Omorâse un om fără să vrea, în drum spre aeroportul unui oraș unde nu se mai știa cine guvernează, nici cine avea să guverneze în curând, și putea pierde avionul acela care poate că era ultimul, timp de mai multe săptămâni sau chiar luni. Pe de altă parte, nu știa ce hotărâre să ia. Nu se mai putea face nimic pentru nefericitul acela, dar nici nu îndrăznea să-l lase zăcând acolo și să-și continue drumul spre aeroportul ale cărui lumini se deslușeau nu foarte departe. Să se ducă la poliție n-ar avea niciun rost, pentru că în momentul acela poliția era o instituție fără legi și fără conducere, căreia nu-i păsa probabil câtuși de puțin că un străin alb a călcat un negru, numai dacă n-ar fi putut profita de situație pentru a obține vreun avantaj. Dar domnul Swinnerton era prea integru ca să ia în seamă orbește argumentele practice, iar mustrările lui de conștiință l-au făcut să piardă niște minute prețioase, fiindcă parcă din pământ apăru o Toyota plină de negri care săriră jos și-și îndreptară spre el mitralierele, în vreme ce proprietarul magazinului de artă venețiană deschidea ușile localului și o lăsa să intre pe doamna Swinnerton, fericită și ferm hotărâtă să aleagă flaconul cu capacul alungit și delicat.

Adolphe era un bărbat încântător, care nu se despărțea de fularul de mătase nici vara, nici iarna, și care cunoștea la perfecție gustul femeilor. Îi mai vânduse câteva obiecte doamnei Swinnerton și, cum se întâmplă de obicei în cazul alegerilor feminine, nu zăbovi mult și-i împachetă flaconul pe care ea se hotărâse să nu-l cumpere. Pe când deschidea sertarul de la casă pentru a-i da restul, Adolphe o întrebă pe doamna Swinnerton de bărbatul ei. A fi simpatic și politicos ținea de meseria lui de vânzător. Se descurca relativ bine cu engleza, deși cuvintele păreau că-i ies anevoie din gură, de parcă ar fi trebuit să treacă printr-o țeavă foarte îngustă, și avea o memorie excelentă pentru a nu confunda femeile măritate cu cele văduve sau divorțate.

Foarte bine, mulţumesc, răspunse Deborah aruncând o privire la pendula ce atârna în spatele lui Adolphe, cred că e pe punctul să ia avionul spre Paris. Va sosi diseară pe Charles de Gaulle, adăugă în vreme ce întindea mâna pentru a lua pachetul şi bonul. Mă bucur mult, exclamă Adolphe cu un zâmbet larg şi o uşoară fluturare a fularului, şi o însoţi pe doamna Swinnerton până la uşa magazinului. Mă bucur mult, repetă, prelungind câteva secunde despărţirea.

Michael n-a avut timp să explice nimic, pentru că negrul care părea şeful grupului, un tânăr cu pielea feţei lipită de oase, îmbrăcat cu pantaloni scurţi şi cu un tricou cu chipul lui Jimmy Hendrix, înaintă şi-l lovi cu patul puştii în frunte, doborându-l fulgerător la pământ. Când se trezi din leşin, era aşezat pe un scaun într-o încăpere care mirosea a vomă şi a urină, cu mâinile şi picioarele legate cu bandă adezivă americană, înconjurat de o haită de adolescenţi care-şi treceau de la unul la altul o sticlă de băutură şi fredonau fără a-l slăbi din ochi.

Michael simţi cum sângele i se prelingea pe frunte încercând să-şi facă drum spre colţul ochiului drept. Îşi înclină capul ca să încerce să şi-l şteargă de umăr, dar legăturile nu-i îngăduiră s-o facă. Tânărul care îl lovise şi care părea să fie şeful ţinea în mână mapa şi-i împrăştiase tot conţinutul: paşaportul, banii, biletul de avion, cardurile de credit, permisul de circulaţie şi documentele care acreditau apartenenţa lui Michael la Organizaţia Naţiunilor Unite. Avea o ţigară lipită de buze şi-şi mijea ochii pentru a evita fumul în timp ce se uita prin hârtii. Documentul de la Naţiunile Unite îl interesă în mod special, poate fiindcă recunoştea simbolul imprimat lângă fotografia lui Michael. Făcu un semn unuia dintre oamenii de lângă el ca să-şi arunce ochii pe document şi discutară ceva într-un dialect local.

Deborah avea o după-amiază lungă în faţă. Luă un prânz rapid la ea în cameră, nişte sandviciuri şi o ceaşcă de ceai, îşi schimbă rochia şi coborî iar în stradă. Trecu pe Pont Sully şi o

luă pe Boulevard Henri IV spre Bastilia, unde se afla magazinul de la care comandase mobilierul pentru garsonieră. Pe neașteptate îi trecu prin minte că una din mesele joase nu se asorta prea bine cu canapeaua și se temea că era cam târziu să solicite s-o schimbe înainte ca să plece comanda din magazin. Sigur că exista posibilitatea să dea înapoi masa odată primită, dar asta presupunea o teribilă bătaie de cap ce trebuia evitată prin orice mijloc. Bulevardul era foarte animat, cu traficul lent, și trecând printr-o piață micuță se așeză un moment pe o bancă pentru a-și scoate un pantof, căci simțea că o supără ceva la talpă, o pietricică pesemne. Ușurată, se ridică, deși în același timp simți o oboseală bruscă. Merse mai departe încet, dar se zăpăci și în loc să continue pe Boulevard Henri IV o apucă în diagonală pe Rue du Petit Musc. Deborah Swinnerton își schițase pe harta ei mentală câteva rute prin Paris și le urma întocmai, fără să se îndepărteze niciun pas. Din cauza asta, atunci când, după o vreme, își dădu seama că greșise drumul, se sperie și se simți îngrozitor de descumpănită.

Lui Michael îi tăiară legăturile de la picioare și-l scoaseră cu forța din casă. Viesparul de zombi îl urmă, zburătăcind în jurul lui, cântând, scuipându-l și lovindu-l cu picioarele. Oricum ceremonia nu dură mult și Michael era din nou aproape inconștient când băiatul cu fața ca de craniu, ochind în grabă, îi trase un glonț în cap.

Deborah vru să se întoarcă, dar se rătăci și nu mai putu găsi bulevardul Henri IV. Respirând anevoie, căută iar o bancă unde să se așeze și să se liniștească. Ceva nu mergea bine în ziua aceea și precis că nu va ajunge la timp ca să schimbe masa. Deși știa că n-avea niciun motiv, pentru prima oară de mulți ani încoace se simți îngrozitor de nenorocită. Așteptă câteva minute să-și vină în fire, se sculă cum putu și începu să meargă, netezindu-și rochia.

Cum nu vorbea mai deloc franceza, nu vru să întrebe pe nimeni și mai zăbovi un timp până să găsească drumul.

9
Flori pentru Solomon Ryan

Vara aceea fusese minunată. Heather, căţeaua noastră, fătase şase pui care gemeau şi se rostogoleau parcă ameţiţi. Echipa Dodgers ieşi învingătoare la sfârşitul campionatului, într-un meci care ne-a dat gata nervii şi rezervele de cartofi prăjiţi, iar tata, după ce a rezistat luni de zile la rugăminţile mele insistente, a binevoit să mă lase să-i folosesc undiţa cea nouă. Dar mai presus de toate, la începutul lui august, când zilele îşi desăvârşeau splendoarea blândei lor toropeli, se întâmplă ceva care avea să-mi schimbe viaţa pentru totdeauna.

Mi-aduc foarte bine aminte de acea după-amiază. Din pricina căldurii văzduhul părea încremenit, prefăcut într-o masă densă şi umedă, strada era pustie precum bulevardul principal al unui oraş-fantomă, şi eu stăteam tolănit în vechiul nostru balansoar, legănându-mă în pridvor, în vreme ce vocea lui James Taylor călărea pe undele unui radio din depărtare. Pe neaşteptate, ca şi cum ar fi coborât pe o rază de soare, ea apăru, în picioare, lângă mine, cu rochia aceea verde ca lămâia care avea să mă înnebunească şi părul blond, lung şi răsfirat, învăluindu-i umerii. Am rămas prostit câteva secunde, uluit de surprinzătoarea vizită a acelei frumuseţi tulburătoare, până când discretul şi dojenitorul sunet al tusei sale m-a făcut să-mi dau seama de postura mea necuviincioasă. M-am ridicat atunci dintr-un salt, încercând să-mi aranjez cât de cât poalele cămăşii şi am îngăimat un salut pe care ruşinea mea îl făcu să

semene mai curând cu un măcănit de raţă decât cu tonul viril pe care îl impunea situaţia. Ea şi-a înfrânat râsul, dar pupilele nu i-au putut ascunde o licărire zeflemitoare care mi-a sporit stingherealа şi roşeaţa din obraji.

Mă cercetă cu o curiozitate de entomolog care studiază o varietate necunoscută de insectă şi, făcând un efort vădit pentru a reuşi ca un simulacru de zâmbet să-i îmblânzească semeţia chipului frumos, îmi întinse o mână în semn de salut, o mână elegantă cu degete lungi şi fine care îmi aşteptă în aer răspunsul. Părinţii m-au îndemnat să vin să facem cunoştinţă, mă numesc Sandra Miles, aşa încât, dacă nu ţi-e cu supărare, spune-mi şi tu cum te cheamă ca să pot pleca. Scurtul ei discurs reuşi să mă impresioneze, nu atât prin conţinut, din care reieşea clar cât interes îi trezeam, ci mai curând prin tonul glacial cu care lăsă să-i cadă cuvintele. Vocea îi răsuna rece şi cristalină ca gheaţa, la fel de pătrunzătoare ca pala îngheţată a unui frigider când îi deschizi uşa, şi chiar şi aşa avu asupră-mi efectul contrar, făcându-mă să simt o vâlvătaie ce-mi înfiora spinarea, arzându-mi ceafa. Spre ruşinea mea şi mai mare, din vina zăpăcelii am pierdut unica ocazie de a-i atinge mâna, pe care şi-o retrase furioasă văzând că eu nu făceam niciun gest de a-i răspunde la salut. Se întoarse cu spatele fără a-mi da timp să termin de rostit numele şi, ridicându-şi uşurel cascada de păr ca să se mai răcorească de căldură, lăsă la vedere pielea nespus de albă a gâtului şi o mireasmă suavă în aer, pe care am aspirat-o de parcă aş fi fost gata să mă sufoc.

Atunci când nu mai era decât o trăsătură de penel verde ca lămâia îndepărtându-se în capul străzii, am ştiut că un singur cuvânt de-al ei ar fi de ajuns să mă ucidă.

Spune-mi să mă omor, Sandra Miles, şi o voi face, voi face tot ce-mi vei cere tu.

Bineînţeles că ea nu mi-a cerut să mă omor. De fapt nu mi-a cerut niciodată nimic în acea lungă lună cât a durat pasiunea

aceea fără seamăn, în care mi-ar fi plăcut să săvârşesc toate vitejiile de care e în stare un bărbat pentru a cuceri inima unei femei.

În noaptea aceea cerul părea că arde până izbucni ploaia. M-am tot zvârcolit în pat, leoarcă de sudoare, pradă insomniei, în vreme ce privirea trufaşă a Sandrei Miles mă făcea să simt ruşinea iubirii mele absurde. Până la urmă, străpuns de o durere ce-mi răscolea măruntaiele, m-am repezit să cobor scările, am deschis uşa casei şi, aproape gol, am rătăcit pe stradă în potopul turbat, dezlănţuit în miez de noapte.

Spune-mi să mă omor, Sandra Miles, spune-mi s-o fac şi o voi face, voi face tot ce-mi vei cere tu, repetară umbrele, dar ploaia urlă mai tare şi-mi înăbuşi hohotele.

În mijlocul târgului, lângă magazinul de fierărie al lui Eddie Worms, părinţii Sandrei deschiseseră o florărie. Era un local micuţ, pe care îl amenajaseră cu mâinile lor. Toţi cei din familia Miles s-au străduit din răsputeri făcând muncă de tâmplar şi zugrav şi cu toţii, în afară de Sandra, au contribuit la pregătirea florăriei pentru inaugurare. Ea îşi petrecea după-amiezile aşezată lângă uşă, lustruindu-şi concentrată unghiile, pe când părinţii şi fraţii forfoteau cu şurubelniţe, bidinele şi rulete. Uneori tata mă trimitea să iau câte ceva de la fierăria domnului Worms şi atunci zburam până în centrul târgului, micşorând viteza pe măsură ce mă apropiam. Ca şi cum aş fi fost proiectat cu încetinitorul, treceam agale prin dreptul prăvăliei familiei Miles şi, cu coada ochiului, o spionam pe Sandra pe când ea îşi peria părul sau îşi lustruia unghiile de pisică. Niciodată privirea ei nu s-a încrucişat cu a mea şi, dacă totuşi s-a întâmplat vreodată, a fost ca şi cum ar fi văzut o muscă în zbor.

Puţin înainte de sfârşitul lui august era ziua mea şi am dat o mică petrecere în grădină. Au venit Bobby Spangler cu surioara, gemenii Byfield, care locuiau peste drum de casa noastră

și cu care mă jucam de obicei după-amiaza și, de asemenea, Homer Covington, colegul meu de clasă, a cărui mamă murise de câteva luni.

Mamei i se năzări că putea fi o excelentă ocazie pentru a o invita pe fata noilor vecini și mă îndemnă să mă duc la ei acasă să le spun. Și-o fi închipuit pesemne ceva văzând cum urechile mi se făceau roșii ca focul și, fără să mai spună nimic, îi zise tatei că vine în câteva minute. În scurt timp se întoarse cu ea de mână, cu rochia ei verde ca lămâia și o cireașă zugrăvită pe buze. După o rapidă inspectare a celor prezenți, Sandra se hotărî să stea de vorbă cu gemenii, care nu încetară să facă tot soiul de giumbușlucuri ca să-i stârnească râsul și s-o încânte cu glumele lor tâmpite.

Învăluit în ceața unsuroasă a cârnaților ce se prăjeau pe grătar, tata era gras și vesel și-și stropea fericirea cu sticle de bere rece ca gheața pe care o bea cu sorbituri mari. Sandra a strâmbat din nas când i s-a oferit un crenvurst cald, dar binevoi să guste o bucățică de plăcintă, numai o bucățică foarte mică, îi zise mamei, lăsând să se înțeleagă foarte clar că e o concesie pe care Grațioasa sa Majestate o făcea întregii bande de țărănoi ordinari.

Aceea a fost cea mai tristă petrecere de ziua mea din câte îmi amintesc. Tata s-a cam amețit până la urmă, cum i se întâmpla de obicei la evenimentele sociale la care participa, surioara lui Bobby n-a încetat să scâncească fiindcă voia să se întoarcă acasă, Homer s-a înfundat cu cârnați până când a vomitat totul pe iarbă, iar gemenii s-au supărat foc când nimeni n-a acceptat propunerea lor de a organiza un concurs de scuipături. Și culmea, exact în clipa în care dădeam să suflu în lumânări, Sandra Miles ceru voie mamei să se ducă la toaletă.

La sfârșit, când înserarea i-a alungat pe toți la casele lor, am rămas singur lângă șopronul cu unelte, bătând de o mie de ori o minge care mă consola de obicei în ceasurile când eram cu

moralul la pământ. Împlinisem doisprezece ani, o vârstă la care mi se părea nedemn să plângi.

II

Pentru ea m-am hotărât să mă fac hoț. Ori de câte ori mi se ivea prilejul, șterpeleam un dolar din portofelul mamei, din cel al tatei sau din geanta vreuneia din mătușile care veneau în vizită. Cu banii ăștia dădeam fuga la florăria familiei Miles și cumpăram un buchețel de anemone sau orice altă floare care era la ofertă. Era un pretext ca s-o văd pe Sandra, stând lângă tejghea, înconjurată de buchete uriașe, răsfoind distrată o revistă pentru fete, în timp ce eu îmi achitam florile. La început nu știam ce să fac cu buchețelul și-l aruncam la coș. Dar soluția asta nu mi se părea prea convingătoare, până mi-a venit ideea să-l duc la micul cimitir de la ieșirea din târg. Dat fiind că pe atunci nu aveam încă pe nimeni îngropat acolo, am ales mormântul unui oarecare Solomon Ryan, care murise de o veșnicie, și am făcut din el destinatarul omagiilor mele florale.

Aproape în fiecare săptămână mă duceam la mormântul lui Solomon Ryan și puneam pe lespede buchetul cu care îmi cumpăram acele dureroase și dulci minute în care Sandra Miles mă ignora, așa cum ignori o făptură neînsemnată și ștearsă. Cere-mi ce vrei, cere-mi să mă omor și o voi face, îmi venea să strig pe când cineva din familie îmi vindea florile cu un zâmbet și o pălmuță peste cap, iar eu îi zâmbeam ca răspuns și-i mulțumeam, înghițindu-mi durerea de a fi pentru ea un zero și nimic mai mult.

Stând jos lângă Solomon Ryan, îmi petreceam după-amiezile acelea în cimitir, meditând la lașitatea mea nenorocită. Visam în fiecare zi să mă sinucid la picioarele iubitei mele, dar nu eram în stare să-i spun niciun cuvânt, să-i spulber nepăsarea,

să mă înfiinţez în faţa tejghelei de la florărie şi să-i spun răspicat că sunt îndrăgostit de ea şi de rochia ei verde ca lămâia şi de cireşa zugrăvită pe gura ei, gura aceea pe care mi-ar fi plăcut s-o sărut cu ochii închişi şi inima plutind în aer.

Şi mi se părea că, din mormânt, bătrânul Ryan mă privea cu ochi sticloşi, condamnându-mi lipsa de curaj.

Astfel că, într-o duminică, cu doar câteva ore înainte de începerea şcolii, m-am hotărât să-mi iau inima-n dinţi şi să mă dezbar de stratul gros de melancolie.

În ciuda strălucitoarelor reclame de prin magazine, cu oferte de ghiozdane şi seturi de pixuri de toate culorile, întoarcerea la şcoală semăna cu ceea ce trebuie să simtă deţinuţii când li se termină permisia de sfârşit de săptămână. Ne priveam feţele, pe care se citeau încă somnul şi plictiseala, şi ne compătimeam unii pe alţii. Homer Covington şi cu mine ne îndreptam către şcoală ţinându-ne de umeri, izbind cu piciorul ghindele împrăştiate pe stradă. Homer era deosebit de trist în ziua aceea şi, ca să mă solidarizez cu el, mi-am luat şi eu o expresie de adâncă amărăciune, ba chiar din când în când slobozeam câte un oftat, dar adevărul e că fierbeam pe dinăuntru. Ştiam că ea va fi în clasa mea, că o voi putea vedea zi de zi şi că, în sfârşit, mă voi încumeta s-o cuceresc ca un bărbat în toată firea.

Dar, spre supărarea mea îngrozitoare, nu apăru în dimineaţa aceea în clasa noastră, şi nici a doua zi, şi nici a treia. Pe deasupra, în restul săptămânii am avut teribil de puţine ocazii să şterpelesc un dolar. Totuşi, vineri după-amiază m-am hotărât să mă înfiinţez la florărie cu buzunarele goale.

Era o după-amiază ce vestea toamna şi vântul uşor ce sufla atingând pământul mătura primele frunze galbene. Am deschis uşa florăriei cu pas ferm; ea stătea pe scaunul ei, periindu-şi alene părul. Când m-a văzut a rămas nemişcată şi pentru prima oară m-a privit în ochi, ca şi cum ar fi ghicit impulsul care mă îndemnase să vin acolo. Ce doreşti?, mă întrebă cu glasul voalat

de o teamă stranie, dar cuvintele astea două îmi răsunară în urechi precum trâmbițele Ierihonului. Am venit să te sărut, am bâiguit, tremurând din cap până-n picioare, fără să dau crezare vorbelor mele, dar încurajat că izbutisem să fac în așa fel încât limba să-mi asculte ordinele. Atunci sărută-mă, replică ea fără să-și ia privirea de la mine, iar vocea îi era ca un murmur.

Am închis ochii, asemenea cuiva care trece peste o prăpastie înfricoșătoare, și mi-am apropiat buzele de ale ei. O liniște rece puse stăpânire pe mica prăvălie și, când am deschis ochii, mi-am dat seama că se întuneca și că noi stăteam în penumbră. Am văzut atunci că pe obraji i se prelingeau încet două lacrimi care nu ajungeau prea departe. Eram singuri, înconjurați de găleți de aluminiu înțesate de flori, și prăvălia abia dacă se lumina de la strălucirea gingașă răspândită de cele două lacrimi ale Sandrei Miles. Acum ar fi mai bine să pleci, mă rugă blând, și ridicându-se în picioare dispăru în încăperea din spate.

Am mai rămas câteva minute fără să mă pot mișca, contemplând florile ce păreau că surâd cu gurile lor rotunde, deși îmi dădeam seama că de fapt nimic nu surâdea.

Sandra Miles n-a ajuns niciodată să intre în școala noastră. Mai târziu am aflat motivul: era foarte bolnavă și slabele ei forțe nu-i îngăduiau decât să-și petreacă după-amiezile așezată printre flori, periindu-și alene părul.

Însă era foarte mândră și n-a vrut să afle nimeni.

10

Vin indienii!

Din înaltul colinei, Apă Neagră privește în vale și presimte ce se va întâmpla. Sfârșitul e foarte aproape, mai-mai că îl poate simți în zvonurile din văzduh. Bărbatul acela care a venit odinioară de pe Cealaltă Parte, cu artificiile sale de foc și cu limba-i de viperă, e ca un zeu care nu poate fi omorât. A învins și nimic nu mai poate îndrepta lucrurile.

Jos, ca niște furnici harnice, sute, mii de oameni de-ai lui împânzesc valea, trăgând după ei tunuri, strivind totul cu cizmele și bidiviii lor. Apă Neagră știe că bătălia e pierdută, dar mândria nu se predă, este de nezdruncinat, nemuritoare ca vântul sau fulgerul, mai puternică decât însăși stânca și fierul. Apă Neagră observă totul, ridicat și neclintit pe calul lui bălțat. Pumnul lui drept strânge cu putere o lance împodobită cu pene de vultur și piele de cerb, aceeași care a străpuns gâtul ursului, spinarea bizonului, inima omului.

Alberto Peñalara se uită la Apă Neagră. Privirea războinicului se încrucișează cu a lui. Ochii săi de șoim sunt acum ațintiți asupra mâinii care se apropie încet, mâna lui Alberto Peñalara. Apă Neagră nu se tulbură. Vede mâna înaintând, dar brațul lui e mai departe ferm, ținând lancea și, fără să opună vreo rezistență, lasă pensula lui Alberto Peñalara să dea ultimul retuș tabloului de război.

Haide, Alberto, e timpul să cinăm, se răcește mâncarea. Alberto tresări, de parcă glasul nevestei l-ar aduce în prezent,

își curăță vârful pensulei cu o cârpă, o puse într-un borcan cu dizolvant și închise încetișor tubul cu vopsea. Înainte de a se ridica în picioare îi aruncă o ultimă privire lui Apă Neagră, care stătea mai departe imperturbabil, cu brațul său de lemn înălțat ținând lancea cu tăiș ascuțit.

Cartofi. Niște carne, puțină, se zărește printre cartofii ca niște pietricele, dar nimeni nu și-o pune în farfurie de rușine. Nici Josefina, nici bătrâna și nici Alberto. Josefina îl privește și îi face un semn din ochi înspre castron, zicând parcă doar n-ai s-o lași aici, iar el face pe distratul, ia o îmbucătură și se uită la bătrână care, cu capul plecat deasupra farfuriei, întinge pâine în sos.

Mănâncă toți trei în liniște, fiindcă nu-i nimic de spus. E o perioadă proastă pentru un pictor de soldăței de plumb. Soldați de jucărie se fabrică tot mai mult, dar acum nimeni nu-i mai pictează de mână ca Alberto Peñalara, care a învățat meseria de la tatăl și de la bunicul lui, trei generații de pictori de soldăței de plumb, nu va mai fi și o a patra, căci căsnicia asta n-a dat rod și, chiar dacă ar fi dat, mama ar fi avut grijă ca lăstarul să-și facă un viitor mai prosper decât acela de pictor de indieni și de cowboy.

Bătrâna strânge farfuriile, le spală și desface canapeaua ca să se culce. E tăcută și discretă, îndură orice fără să se plângă și încearcă să fie invizibilă. Uneori îl ajută pe Alberto și usucă soldățeii cu föhnul, ca să se zvânte vopseaua mai repede. E răbdătoare, se așază pe un scăunel cu föhnul în mână, a învățat distanța exactă, de prea aproape vopseaua se prelinge, de prea departe nu ajunge căldura, o jumătate de metru e tocmai cât trebuie, nu se poate spune că nu-i de mare ajutor când se ivește vreo comandă urgentă, ceea ce se întâmplă tot mai rar, din păcate, în comparație cu timpurile în care, într-o singură noapte, uscase Regimentul 7 de Cavalerie sau Tabăra Indienilor Comanși. Alberto și-a încercat norocul căutând să se angajeze ca vopsitor la fabrici de abajururi pentru veioze, de scrumiere de ceramică smălțuită, de plăci de faianță, dar pretutindeni i s-a dat

același răspuns, că acum mașinile automate imită decorarea manuală întocmai ca meșterii de odinioară și sunt de o sută de ori mai rapide și mai ieftine.

Ce vrei să fac, Peñalara, dacă distribuitorii îmi aduc marfă coreeană care costă de patru ori mai puțin? Da, sigur, știu prea bine, nu are tenta aceea de realism pe care dumneata o redai cu pensula, dar în zilele noastre oamenii nu mai iau în seamă asta. Uite ce e, Alberto, aproape că nu mai există colecționari dispuși să plătească oricât pentru un husar în uniformă de gală și copiii vor numai acei mutunache din plastic care apar prin reclamele de la televizor. Îmi pare rău pentru dumneata, dar n-am încotro, trebuie să vând ce-mi cere clientela. Da, da, bineînțeles că față de ce faci dumneata toate astea-s gunoi, dar să nu-mi spui că nu ți-ai dat seama că acum ne aflăm în împărăția gunoiului, telegunoiul, mâncarea-gunoi, mai lipseau jucăriile-gunoi. Nu, nu te simți jignit, Peñalara, nu e niciun sarcasm din partea mea, dimpotrivă, mă doare și pe mine la fel ca pe dumneata, de patruzeci de ani am prăvălia asta ca s-o văd acum prefăcută într-o dugheană infectă.

Alberto închise telefonul mai descurajat ca de obicei. Cu intenția de a dovedi mai multă inițiativă, încercase o rundă telefonică printre vechii lui clienți, însă rezultatele au fost aproape identice la toți, în afară de unul care a profitat de apel ca să-l întrebe dacă nu-i mai rămăseseră niște cămile, avea nevoie de trei pentru diorama pe care-o pregătea pentru Crăciun, cu ieslea unde s-a născut Iisus.

Trei cămile erau bilanțul comercial al săptămânii, trei cămile care îl îndurerau mai mult decât niciuna, și pentru prima oară în viață Alberto a avut senzația că sosise timpul să se dea bătut. Așa se întâmplase cu Apă Neagră și cu tot tribul sioux, așa se va întâmpla cu Alberto Peñalara, pictor de soldați care nu se mai duceau la niciun război.

În noaptea aceea, pe când Josefina și bătrâna dormeau, a mai făcut mici retușuri la cele trei cămile pe care reușise să le

găsească într-un sertar cu resturi de comenzi. În vreme ce-şi curăţa pensula, a dat de privirea hotărâtă a lui Apă Neagră care, stând mândru pe cal, îl cerceta de pe un raft. Hei, şefule, ne atacă crunt, de data asta e treabă serioasă!, şi Apă Neagră încuviinţă. De asta nu-şi cobora niciodată lancea.

Vestea sosi când totul părea pierdut. Alberto se întorcea de la pâine şi Josefina îl aştepta în poartă. La început s-a speriat văzând-o de departe, dar s-a liniştit imediat dându-şi seama că zâmbea, sărind în sus de bucurie şi fluturând o bucată de hârtie sau ceva în genul asta. A sunat Orozco, ţi-l aduci aminte? Alberto se încruntă, străduindu-se să-şi recupereze coordonatele acestui nume. Colecţionarul, cel care acum câţiva ani ţi-a comandat Garda Regală şi circul lui Buffalo Bill. Uite, ţi-am notat totul pe hârtia asta, vrea animalele din rezervaţia Sierra Morada, trebuie să fie un capriciu care i s-a năzărit, dar nu-i treaba mea, însă vrea să i-o faci de urgenţă, de parcă de asta ar depinde viaţa lui. Să vedem dacă o dată în viaţă te pui şi tu în valoare şi câştigi ca lumea, adăugă Josefina, strecurând o mică picătură de otravă în cuvintele ei.

Alberto luă hârtia, citi de două ori adresa şi lista cu comanda şi simţi că inima îşi schimba ritmul, de la trapul vesel la pasul obosit. Animalele din rezervaţia Sierra Morada erau o compoziţie nespus de complicată, pentru că e greu să imprimi naturaleţe animalelor şi, pe deasupra, mai era şi problema matriţelor, va trebui să vorbească cu Moreira să vadă dacă e disponibil şi dacă putea face figurile acelea. Brusc, vestea cea bună îşi schimbă culoarea şi de la verdele speranţei deveni cenuşie ca plumbul care i se strecură în străfundul sufletului. Totuşi, şi-a întins buzele până a schiţat un zâmbet şi s-a apucat de lucru. Ştia pe dinafară numărul lui Moreira.

Moreira se zbătea între obişnuita-i proastă dispoziţie şi o gripă neaşteptată care ameninţa să-l pună la pat. Când a auzit

treaba cu animalele din rezervație l-a apucat o criză de tuse care mai-mai să facă să zboare ilustrațiile de pe pereți. Alberto a fost nevoit să invoce groaznica realitate care, în fond, îi amenința pe amândoi, ceea ce era de fapt un eufemism, fiindcă o amenințare e ceva ce n-a survenit încă, ori sărăcia se instalase deja în casele amândurora, și vorba aceea, unde nu-i mâncare sălășluiește dracul. Așa că-i mai bine să se plângă mai puțin și să profite de dorința celui care, obsedat de animalele din rezervație, avea să-i facă să poată înlocui, chiar dacă numai o săptămână, lintea de zi cu zi cu o friptură. Impresionat de discursul lui Peñalara și împins de nevastă-sa care asculta toată discuția, Moreira dădu pe gât un amestec de gin cu aspirine, își puse șorțul de piele și aprinse cuptorul ca să topească plumbul.

Preț de o săptămână, în toate zilele și nopțile de veghe, Alberto Peñalara pictă și decoră piesele pe care le primea. Mai întâi, un strat de vopsea de bază care se făcea cu un pistol; urma apoi faza de decorare manuală, pentru care folosea pensule foarte fine din păr de jder, unele la fel de subțiri ca acul, cu care picta pupila la păsări sau blana dungată a cerbilor. Era nevoie de o mână foarte sigură, fiindcă anumite detalii erau greu de realizat, trebuia să le faci cu mâna ridicată, cu o lupă, și cu multă dragoste de meserie.

Cum îi era obiceiul, Alberto își desăvârși lucrarea confecționând o lădiță căptușită cu pânză în care punea una câte una piesele compoziției, animalele, paznicii forestieri, copacii. Cu mare grijă așeză cerbii și mistreții, caprele de munte și țapii, iepurii și castorii, dihorul și râsul cu urechile pline de păr, nevăstuica și veverițele, ciocârlanul, cocorul, barza și struțul, vulpea și sconcsul, lupul și muflonul.

Întotdeauna Alberto ducea el însuși comanda, fără să-i pese de distanța pe care trebuia s-o parcurgă. N-avea încredere nici în poștă și nici în firmele de transport și expedieri, și nu voia ca neglijența și nepăsarea vreunui angajat să facă să sară

smalțul de la vreo piesă. Așa că înveli lădița voluminoasă în hârtie, o legă cu sfoară, și-l puse în buzunar pe Apă Neagră, să-i fie tovarăș de drum, și o porni pe jos către autogară.

Avea de făcut un drum de aproape trei ceasuri și se așeză lângă fereastră, cu lădița pe genunchi și un sandvici cu cârnat pe care Josefina i-l pregătise ca să-și astâmpere foamea. Calculase timpul și orarele așa încât putea să înmâneze comanda și să se întoarcă acasă chiar diseară. Pe fereastră se perindară sate secetoase și plantații de măslini, silozuri mari de tablă și stâlpi de înaltă tensiune, câmpuri semănate și terenuri nelucrate, benzinării înconjurate de camioane încremenite, cârciumi văruite în alb și două râuri anemice, agonizând printre pietre și buruieni.

Autobuzul l-a lăsat la câțiva kilometri de casa lui Orozco. În bătaia soarelui de după-amiază se vedeau niște taxiuri, dar Alberto a preferat să nu prăpădească banii și a luat-o la picior cu lădița pe umăr. La jumătatea drumului s-a așezat să-și mănânce sandviciul pe pragul unei prăvălii care era închisă la ora aceea. Pe când își trăgea sufletul, a simțit o bucurie caldă ce-l răsplătea pentru multele ceasuri de trudă care-l vlăguiseră, și și-a zis că această călătorie neașteptată era un fel de mică vacanță, cum nu-și mai luase de ani de zile. O zi întreagă fără Josefina și fără bătrână era un dar ceresc și, în pofida modestei sale gustări, a savurat pâinea muiată în ulei. Și-a vârât mâna în buzunar și a pipăit lancea indianului, care era mai departe pe picior de război.

Casa lui Orozco avea un aer seniorial, pentru că era umbroasă și zidurile ei semețe erau brăzdate de mușchi și de iederă. A pus lădița jos, și-a șters sudoarea de pe frunte și a sunat. Au trecut câteva minute și, după ce a socotit că sunt suficiente pentru a apăsa iar pe buton, și-a încercat din nou norocul. De data asta ușa s-a deschis și în prag a apărut o femeie cu chipul zbârcit și o expresie îmbătrânită. Cine e? a întrebat pe un ton imperios. Am venit să aduc o comandă pentru don Orozco. Aici nu mai e nimeni, domnul Orozco a murit alaltăieri noapte;

eu sunt servitoarea. Am venit să strâng câteva lucruri. Dar trebuie să aibă familie, copii. Trăiesc cu toții în America. Atunci cui îi înmânez comanda? Cineva trebuie să se ocupe de casă, de bunuri, cred eu. Vorbiți cu avocații din sat, nu-i decât un singur birou. Poate că ei știu ceva.

Într-adevăr, secretara biroului de avocați l-a informat că aceștia se ocupau cu formalitățile de moștenire și succesiune ale lui don Natalicio Orozco, dar că nicăieri nu figura o comandă pentru animalele din Rezervația Sierra Morada. Că înțelege desigur toată munca pe care o presupunea lucrarea aceasta artizanală minunată care, în ciuda sugestiilor secretarei, zăcea acum desfăcută pe podeaua biroului, pentru că, în disperarea lui, Alberto Peñalara insistase să le arate despre ce era vorba, ca să vadă cu ochii lor cerbii și mistrețiii, caprele de munte și țapii, iepurii și castorii, dihorul și râsul cu urechile pline de păr, nevăstuica și veveriţele, ciocârlanul, cocorul, barza și struțul, vulpea și sconcsul, lupul și muflonul, care se zbenguiau printre picioarele scaunelor și ale meselor, fericiți să se vadă liberi din închisoarea lăditei.

Autobuzul de întoarcere a plecat la fix. Alberto a ales iar locul de la fereastră și, dat fiind că autobuzul era pe jumătate gol, și-a putut pune lădița pe scaunul de alături, ca să călătorească mai comod. Se gândea că va fi greu să găsească un cumpărător pentru animalele din Rezervație, și un gust de fiere îi urcă în piept, ajungându-i în gât. Își vârî mâna în buzunar și îl scoase pe Apă Neagră, care-l privi cu ochii lui plini de mândrie. Atunci se ridică în picioare, se apropie de șofer și îl rugă să-l lase să coboare chiar acolo. Alături de șosea se căsca o prăpastie stâncoasă, ce cobora până în străfundurile cu arbuști și tufișuri. Cu o mână, Alberto îl strânse cu putere pe Apă Neagră, cu cealaltă ridică lădița deasupra capului și, scoțând un strigăt de luptă, se aruncă în abis.

Și el voia să fie un indian comanș și să moară ucigând.

11

Eu am fost ea uneori

Cât de mult o uram! Chiar fără s-o cunosc, nici măcar din vreo fotografie, o uram. Îi uram numele, uram ceea ce mi se povestea despre ea, uram s-o știu bună și generoasă.

Era o ură care mă otrăvea.

O uram și pentru că era bogată, pe când noi eram săraci. Din cauza asta trebuia să-mi înghit ura, și pe deasupra să mă mai arăt și recunoscătoare.

O uram pentru că simțeam că o purtam lipită de mine, ca o a doua piele. Într-un fel, așa și era, fiindcă îmi puneam hainele ei. Ea îmi dăruia toată îmbrăcămintea când îi rămânea mică sau ceva nu mai era la modă. Primeam, de două ori pe an, un geamantan plin cu haine scumpe, atât de impecabile încât păreau noi. Mă îmbrăcam ca o prințesă, o prințesă într-o împărăție săracă, pentru că hainele erau toate ale ei.

Ea. Ea părea să se afle pretutindeni, iar eu mi-o imaginam frumoasă ca un înger, cu maniere rafinate, un mers elegant, mirosind a parfumuri de preț și locuind într-o casă imensă, pe când noi ne înghesuiam într-o cameră care mirosea a mâncare și a carne friptă. Dar mulțumită ei mă puteam deghiza în fată bogată.

Era nepoata unei prietene de-a bunicii, și trăia în Europa. Bunica ei o vizita de două ori pe an, și când se întorcea aducea veșnic un geamantan pentru mine. Momentele primirii acestor două pachete erau evenimentele cele mai importante de care aveam parte în cursul anului, pentru că oricum știam că n-avea

să se întâmple nimic altceva. Tata căpăta de lucru doar din când în când, și mama făcea curat pe la casele altora. Frații mei mă urau pentru că, fiind singura fată, profitam de hainele dăruite, iar eu o uram pe ea pentru că o invidiam, pentru că viața ei era mult mai bună decât a mea, pentru că bunica mă obliga întotdeauna să-i scriu o scrisoare de mulțumire, dragă Elena, mulțumesc din suflet pentru îmbrăcămintea atât de frumoasă pe care mi-ai făcut-o cadou, îmi vine foarte bine și sunt foarte bucuroasă, te sărut și te rog să le transmiți părinților salutări din partea mea, și așa de două ori pe an, două scrisori care îmi întorceau stomacul pe dos, fiindcă eu aș fi vrut să-i scriu cât de tare vă urăsc, Elena, pe tine și pe toată familia ta scârboasă, pe tine și hainele tale de fată bogată și cretină, ia mai du-te naibii, să crăpi de o mie de ori. Dar, de bună seamă, nu puteam face așa ceva. Trebuia să scriu cu litere mari și clare dragă Elena, mulțumesc frumos și de data asta pentru splendidele haine pe care mi le-ai trimis, paltonul mi-e de mare folos căci iarna asta e foarte frig, sper că ești bine și părinții tăi la fel.

Părinții ei. Bunica îmi povestea că părinții ei erau minunați, el înalt și distins, ea îmbrăcată întotdeauna la patru ace, amândoi studiaseră la universitate și erau doctori sau ceva în genul ăsta. Mama își petrecea toată ziua ținând regim, pentru ca până la urmă se devoreze noaptea pungi întregi de cartofi prăjiți, iar tata avea mereu un colț al cămășii ieșit din pantaloni și transpira și vara, și iarna. Am crescut convinsă că familia mea e nu numai mediocră, ci și absurdă, pe când visam la viața Elenei, și această îngrozitoare nepotrivire între ură și invidie îmi răscolea măruntaiele de mi se făcea greață.

Eu voiam să fiu diferită, voiam să fiu ca ea, așa cum mi-o imaginam, și, în definitiv, urând-o mă uram pe mine, mă disprețuiam pentru că trebuia să port haine de pomană, pentru că eram fata sărmană care le făcea milă, și parcă o vedeam pe prietena bunicii spunându-i nepoatei vai, Elenita, ce bucuroasă o

să fie nepoata lui Mabel primind toate hainele astea, sărăcuța, pentru ea e ca un vis, și alte fraze asemănătoare. Mă îmbolnăveau. Dar îmi puneam hainele.

Propria mea vanitate mă trăda, mă forța să mă umilesc, să mă înjosesc, să-i sărut picioarele binefăcătoarei mele, căci nu voiam să renunț la haine, și nici să nu le mai pot vedea fețele colegelor de la școală, niște amărâte ca și mine, cu ochii holbați, lăsându-le gura apă, și dându-și coate pe când eu mă fuduleam cu paltonul meu de import, fiindcă se vedea bine că nu e de aici, iar eu păstram secretul, născoceam povești, le spuneam că tata câștigă o groază de bani, deși nimeni nu credea așa ceva, era de-ajuns să-i vadă mutra când, uneori, pleca de la cârciumă și venea să mă ia de la școală.

Câteodată adunam hainele și mă tenta ideea să le pun într-o pungă, s-o duc pe un maidan și să-i dau foc. M-ar fi omorât în bătaie, și de altminteri în ultimul moment ieșea victorioasă lăcomia de care mi-era rușine, căci mă agățam din răsputeri de pomana aceea care îmi ascundea condiția și acoperea urâciunea vieții mele.

Am început să mă revolt, să nu mai vreau să scriu scrisorile acelea blestemate de mulțumire. Bunica și mama mă tot convingeau s-o fac, dar în cele din urmă a sosit momentul în care n-au mai putut, pentru că nicio rugăminte nu reușea să-mi slăbească împotrivirea. Atunci a venit ziua în care am explodat și, ascunzându-mă de toți, am scris scrisoarea pe care o pregăteam de ani de zile în minte, o scrisoare în care mi-am vărsat tot veninul care-mi curgea prin sânge. Nu știu cum m-am putut încumeta s-o trimit, fiindcă după ce am recitit-o m-am speriat de propria ranchiună, de oribila mea ingratitudine, și totuși ura aceasta care-mi clocotea în piept a fost mai puternică decât șovăiala, și până la urmă am pus scrisoarea la cutie.

În primele ceasuri care au urmat am crezut că lumea va sări în aer. Îmi părea de neconceput ca ticăloșia mea să nu aibă

o consecință imediată, să nu cad la pământ străfulgerată sau să nu-mi trimită cerul vreo boală care să mă doboare la pat pentru totdeauna. A doua zi m-am dus la poștă să întreb dacă nu-i cu putință să-mi recuperez scrisoarea, să dau înapoi roata timpului, să repar oarecum ceea ce făcusem. M-am întors cu mâinile goale, dar cel puțin reușisem să aflu după cât timp avea să ajungă scrisoarea, și prin urmare cât mai aveam până să iau o bătaie soră cu moartea.

Dar nu s-a întâmplat nimic. Au trecut luni de zile, prietena bunicii s-a întors din călătorie și a adus obișnuitul pachet cu haine pentru mine. Când am aflat că sosise, m-a copleșit o groază atât de mare, că mi-am pierdut și graiul și pofta de mâncare. Eram convinsă că doamna le va spune părinților mei de scrisoarea pe care o trimisesem, dovedind totodată că bunătatea și înțelegerea nepoatei ei erau mai presus de orice mârșăvie pe care ar putea-o săvârși o biată amărâtă ca mine. Dar și de data asta presimțirile m-au înșelat, fiindcă mama a venit acasă cu pachetul fără să se poată ghici pe chip nici cel mai mic semn de supărare sau nemulțumire. De aceea nimeni din familie n-a ajuns nici măcar să bănuiască motivul pentru care chiar în seara aceea m-am îmbolnăvit, pradă unei febre care îmi încingea tot trupul. Fusesem învinsă cu desăvârșire de o rivală a cărei statură se proiecta spre cer, făcând totodată ca imaginea mea să se reducă la o particulă mizerabilă, care nu merită o soartă mai bună decât să ajungă la coșul de gunoi.

Când mi-am revenit după o săptămână și am reușit să mă ridic din pat, am avut senzația că sunt nevrednică în toate privințele, și că trebuie să-mi iau o povară de pe suflet. Mi-am adunat atunci puterile și am declarat că nu voi mai purta îmbrăcămintea Elenei, că nu mai voiam să par ceea ce nu sunt, că preferam să-mi pun hainele mele, vechi și ponosite, sau cele pe care părinții ar putea să mi le cumpere din când în când, și-am slobozit toate astea până când vocea mi s-a spart într-un

plânset de nestăpânit, care m-a lăsat cu răsuflarea tăiată. Am fost pesemne atât de convingătoare, încât părinţii şi bunica s-au privit pe tăcute şi au înţeles că, renunţând la îmbrăcămintea Elenei, îmi luam adio de la copilărie.

Anii care au venit au fost grei, şi nici următorii nu m-au cruţat, căci viaţa nu m-a scutit de niciuna din încercările ei. Într-un fel sau altul, toţi cei care pe atunci făceau parte din existenţa mea au dispărut încetul cu încetul, în afară de ea, care îmi apare mai departe în vise. Are un palton roşu cu un fular şi o pălărie asortate. Eu am purtat aceste haine, m-am încălzit cu paltonul acela, mi-am cufundat nasul în lâna fularului, impregnată de parfumurile unei lumi de care mă despărţea o imensitate şi mai necuprinsă decât oceanul.

Eu am fost ea uneori, sau am vrut să fiu, sau au vrut alţii să fiu. Puţin a contat că, după mulţi ani, am aflat că nici nu existase, că bunica fura hainele din marile magazine, fiindcă visa ca eu să am ceea ce ea nu avusese şi nici nu va avea vreodată.

Chiar şi aşa n-am încetat să cred în ea, şi păstrez mai departe intactă ura pe care i-o nutream. Fiindcă nu vreau s-o pierd, nu vreau să mi-o ia cineva, nici să mi-o şterg din memorie şi nici să n-o mai urăsc.

12

Mamie's Blues

De când putea să-şi amintească, Tracey ştiuse cât se poate de limpede care-i era scopul în viaţă. În străfundul micii sale făpturi, când nici măcar nu era în stare să pună asta în cuvinte, ştia deja că unica ei dorinţă era să aibă un copil, astfel încât copilăria i-a trecut prea iute, presată de dorul de a se face mare. Părinţii şi-au dat seama de la început de înclinaţia aceasta precoce a fetei. Tatăl nu i-a dat prea mare importanţă, dar mama, înduioşată de vocaţia care se anunţa precum un semn divin, n-a precupeţit niciun efort ca să o încurajeze. Nu numai că i-a cumpărat toate păpuşile, cărucioarele de bebeluş şi alte jucării cu care să-şi recreeze o maternitate închipuită, dar şi cărţi pe acest subiect, iar când Tracey a învăţat să citească, cunoştinţele ei despre anatomia feminină, reproducere, sarcină, naştere şi îngrijirea copilului au atins curând un nivel surprinzător pentru vârsta ei.

Asupra ei, femeile gravide exercitau o atracţie aproape hipnotică. Le imita mersul, felul acela special în care-şi cuprindeau mijlocul cu mâinile amândouă, petrecea ore în şir în faţa oglinzii din camera ei cu o pernă sub rochie care-i umfla pântecul. Doamna Emerson era absolut încântată de adorabila ei Tracey, iar pentru că fetiţa era extrem de perfecţionistă, a fost de acord să-i confecţioneze o pernă ce sugera cât se poate de natural curba unui pântec de gravidă. La opt ani, Tracey era deja în posesia unei colecţii de perne de dimensiuni diferite, care sugerau creşterea normală a bebeluşului în burta mamei.

Interesul şi spiritul ei de observaţie i-au dezvoltat o capacitate uluitoare de a diagnostica numărul exact de săptămâni de sarcină, cu o precizie demnă de aceea a unui obstetrician experimentat. Avea până şi un soi de simţ divinatoriu, care o făcuse nu doar o dată să ghicească la sigur o sarcină încă înainte ca femeile în cauză să o ştie.

Emersonii îşi doriseră mai mulţi copii, dar nu s-a putut. Făcuseră amândoi tot felul de analize şi investigaţii medicale, care n-au dus la niciun rezultat şi la nicio explicaţie. De parcă toate forţele şi energiile misterioase pe care natura le cheamă la miracolul laborios al vieţii s-ar fi concentrat definitiv în persoana lui Tracey, în aşteptarea timpului şi a împrejurărilor când ar fi fost nevoie de serviciile ei. Sunt foarte fericită că nu am fraţi, i-a spus odată Tracey mamei sale. Cred că n-aş putea suporta ca tu să ai un bebe, iar eu nu. Domnul Emerson a fost îngrijorat de vorbele fetiţei. Mai nou i se părea că era ceva nefiresc în obsesiile fiicei sale, dar soţia se grăbea să-l liniştească. E doar o fetiţă, scumpule. Toate femeile s-au jucat în copilărie de-a mama. Şi-n plus, ce e rău în asta. La ea, instinctul matern e foarte dezvoltat, asta-i tot. Domnul Emerson nu avea cunoştinţe profunde despre psihologia femeilor şi nici mari curiozităţi în legătură cu enigmele sufletului feminin. Ceva îi spunea că toată afacerea asta era cam exagerată, dar a hotărât să se încreadă în judecata soţiei.

Când a împlinit nouă ani, Tracey a avut prima menstruaţie şi a insistat să meargă la ginecologul mamei ei, doctorul Felder. Doamna Emerson a primit vestea ca o confirmare a teoriei sale despre forţa instinctului matern al fetei şi a avut grijă să-şi pună la curent prietenele. Tracey a fost răsfăţată cu o serie suplimentară de cadouri, printre care o colecţie de tampoane de diferite modele şi culori, cât şi o gamă variată de produse de igienă intimă.

Doctorul Felder a fost mirat văzând-o intrând în cabinet pe micuţa Tracey. De dimineaţă citise neatent numele Emerson

pe lista de consultații, fără să bage de seamă inițiala care îl preceda. Tracey se încăpățânase să intre singură, lăsându-și mama în sala de așteptare, unde citea o revistă despre stimularea precoce a lactației. Doctorul Felder a încercat s-o convingă pe Tracey că era încă prea tânără pentru un control ginecologic și că era preferabil să discute despre neliniștile ei cu doctorul Payne, pediatrul. Numai că Tracey s-a ținut tare, argumentând că maturizarea ei biologică îi dădea dreptul să ceară un control, iar în atitudinea ei era ceva atât de persuasiv și neclintit, încât doctorul Felder a sfârșit prin a se supune, decelând în tonul copilei o modulație ce amenința să degenereze în strigăte.

Fără să mai aștepte indicațiile medicului, Tracey a purces la manevrele pe care le exersase atâția ani în jocurile și fanteziile ei, bazate pe cunoștințele asimilate din lecturi. S-a urcat pe masă, și-a dat jos chiloții și a adoptat poziția ginecologică pe care o văzuse în fotografii și în clipurile video pe care i le cumpărase mama. Doctorul Felder, cunoscut ca unul dintre ginecologii cei mai faimoși din oraș, a roșit. De-a lungul carierei sale examinase sute de femei, din toate categoriile și de toate vârstele, chiar și adolescente aduse de părinți în căutare de mijloace contraceptive sau, dimpotrivă, mâhniți de povara oneroasă a unei sarcini nedorite. Însă era ceva nedefinit și tulburător în comportamentul acestei copile întinse pe masă și exhibându-și goliciunea cu o dezinvoltură și un calm pe care rareori le văzuse la pacientele sale adulte. A făcut un ocol, a acoperit-o cu un cearșaf și a lămurit-o că mai întâi trebuia să-i facă fișa clinică, deși știa că operațiunea nu-i va lua decât două sau trei minute, căci antecedentele clinice ale noii paciente se puteau rezuma la câteva cuvinte.

Felder a palpat pântecul moale și catifelat al lui Tracey, i-a dat câteva pălmuțe și a poftit-o să se dea jos de pe masă și să se îmbrace, totul cu multe gesturi și cu multă emfază pe marginea stării fizice excelente a fetei, de parcă ar fi vrut să-i distragă

atenția. Numai că Tracey a rămas nemișcată, cu picioarele desfăcute, privindu-l drept în ochi și lăsând să cadă cuvintele, unul câte unul, ca pe niște cuburi de gheață aruncate într-un pahar. Sunt pregătită pentru control, doctore. Începeți, nu vă faceți probleme pentru mine. Clipă în care doctorul Felder a lăsat la o parte scrupulele profesionale, chiar și pudoarea personală. Căci pricepuse că Tracey, în ciuda vârstei, nu era chiar o fetiță ca oricare alta, că în purtarea ei era o extravaganță, un dram de cruzime, poate chiar fractura incipientă a unei rătăciri; a revenit la distanța medicală corectă și a extras dintr-o cutie o mănușă de cauciuc.

Tracey a ieșit din cabinet cu o expresie radioasă. Știa că făcuse un pas de primă importanță din cursa vertiginoasă către viitoarea maternitate, iar când mama ei a dat să intre în cabinet ca să se intereseze de rezultatul vizitei, a oprit-o scurt, spunându-i că totul era în ordine, că de-acum corpul ei reprezenta un teritoriu intim și privat și că nu permitea nicio intruziune străină. Din pragul ușii întredeschise, doctorul Felder a schițat un salut timid cu mâna către doamna Emerson, după care s-a închis în cabinet.

După câteva luni, Tracey constata nebună de bucurie că i se umflau sfârcurile și sânii își croiau drum spre lumea exterioară, împinși de impulsul cel nou al invizibilelor mecanisme hormonale. Spre deosebire de majoritatea fetelor care asistă la procesul de rotunjire a corpului cu un amestec de oroare și de orgoliu feminin, oricum conștiente de rolul pe care aceasta-l va juca pe câmpul de luptă al dragostei, Tracey a văzut în maturizarea apendicelor sale mamare infinita înțelepciune a naturii, care conferă făpturilor ei toate delicatele și necesarele instrumente ale reproducerii și subzistenței. Se și vedea alăptându-și viitorul bebeluș, ceea ce îi dădea o stare de extaz care iradia din tot corpul; a început să folosească metodic toate produsele de îngrijire a sânilor recomandate de revistele pentru femei.

La doisprezece ani, Tracey arăta deja ca o femeie. Era înaltă și sveltă, se mișca arogant, părând în același timp că plutește într-un spațiu doar al ei, nesupus acelorași legi ale gravitației ca restul Universului, indiferentă la tot ce o înconjura. Era o elevă privilegiată, abia de vorbea cu colegii ei, iar în timpul liber începea să se intereseze în mod serios de ideologiile care militau împotriva avortului. A asistat la câteva conferințe pe acest subiect, promovate de biserici și de comunitățile locale, iar treptat a devenit o fervență adeptă anti-avort și împotriva metodelor contraceptive. Toate aceste idei s-au transformat într-o doctrină care i s-a inoculat în minte cu o intensitate pătimașă, lucru care a dus la mărirea distanței, oricum uriașă, ce o despărțea de ceilalți. Chiar și maică-sa, care până atunci văzuse cu ochi buni toate manifestările caracterului fiicei sale, găsea că aceste convingeri erau cam exagerate și nepotrivite pentru vârsta ei.

La puțin timp după ce-a împlinit cincisprezece ani, Tracey s-a prezentat la Saint Anne Clinic ca să se înscrie la un curs de pregătire a nașterii. Secretara s-a uitat la ea cam mirată și a informat-o că astfel de cursuri se recomandau începând cu a șasea lună de sarcină. Tracey i-a ascultat explicațiile cu chipul lipsit de expresie pe care-l lua când îi vorbeau adulții, după care a întrebat unde e biroul directorului. Fără a mai aștepta să fie anunțată a dat buzna în încăpere, spunându-i directorului că nu era încă însărcinată, dar că era mai mult decât indicat ca un eveniment atât de important din viața unei femei precum era, cu siguranță, aducerea pe lume a unui copil, să fie pregătit din vreme. Când voia, Tracey reușea să fie foarte convingătoare. Directorul a deschis gura să zică ceva, dar în ultimul moment s-a răzgândit și s-a mulțumit să semneze o autorizație.

Tracey a început cursurile plină de entuziasm. Își cumpărase un caiet pentru notițe și ajungea cu zece minute înainte. Doctorița Mullholland, care ținea cursul, fusese pusă în gardă în legătură cu ciudățeniile acestui caz. Celelalte cursante s-au arătat mirate, însă niciuna n-a îndrăznit să pună întrebări.

După cea de-a cincea ședință s-a întâmplat ceva ce a făcut-o pe Tracey să-și întrerupă cursul. În toiul nopții, părinții ei s-au trezit speriați de țipetele care se auzeau din camera fiicei. Ajunși acolo, au descoperit îngroziți că Tracey zăcea pe pat, goală-puşcă și scăldată în sudoare. Se încleșta cu ambele mâini de capul patului, cu corpul arcuit, țipând și convulsionându-se spasmodic. Lucrul cel mai inexplicabil era că burta i se umflase fioros, părea un glob gata să plesnească. Episodul s-a terminat la urgență, unde i s-a diagnosticat o criză de nervi. Câteva ore mai târziu, injecția cu Valium îi readucea pântecul la dimensiuni normale, iar a doua zi i s-a dat drumul acasă.

Tracey n-a făcut niciun comentariu asupra celor întâmplate. Dar nu s-a mai dus la curs și o vreme obsesiile de maternitate, bebeluși și crimele partizanilor avortului s-au mai potolit. Soții Emerson au răsuflat ușurați și au sperat că acea criză a fetei încheiase o etapă și deschidea una diferită.

Într-un fel, așa a și fost. Câteva luni mai târziu, Tracey îi anunța că era gravidă și-și întrerupea școala ca să se dedice exclusiv sarcinii și îngrijirii bebelușului. Disperați, părinții nici măcar n-au îndrăznit să sugereze posibilitatea unui avort și au întrebat-o cu toată delicatețea despre identitatea progenitorului. Unul pe care l-am cunoscut pe-aici, a sunat răspunsul, văzând extrem de limpede dezinteresul absolut al viitoarei mame față de coautorul făpturii minuscule care-i înota în trup. În clipa aceea, ca și cum cerul s-ar fi înseninat subit, făcând loc unei lumini revelatoare, părinții și-au dat seama că Tracey se jucase dintotdeauna de-a mama, dar niciodată de-a soția, și că în ciuda vârstei nu arătase niciun pic de atracție față de sexul masculin.

Perspectiva de a deveni mamă singură și adolescentă nu i-a știrbit tinerei nimic din hotărâre: de la bun început, și-a asumat rolul cu entuziasm și simț de răspundere. În lunile care au urmat s-a ocupat de toate cele necesare venirii pe lume a copilului. A instalat un leagăn în odaia ei, după ce a zugrăvit-o și a

decorat-o cu motive adecvate, iar în curând casa s-a umplut cu o cantitate alarmantă de mobilier şi articole pentru copii, pe care Tracey le comanda la marile magazine. Cataloagele de obiecte şi îmbrăcăminte pentru copii se îngrămădeau zi după zi, tot aşa şi loţiunile, şampoanele, cremele împotriva iritaţiilor şi pachetele de scutece de unică folosinţă, cumpărate cu argumentul că e mai bine să le ai din vreme şi că o bună aprovizionare economiseşte timp.

Era îngrijorată să nu uite cumva vreun amănunt, iar pentru asta îşi lua tot timpul notiţe, punea pe hârtie tot ce avea de făcut, făcea liste lungi de cumpărături şi lipea autocolante cu datele la care trebuia să se prezinte la control, să ia vitaminele, să se ducă la analize şi la ecografie. Soţii Emerson asistau speriaţi la trecerea săptămânilor care aduceau cu ele griji noi. Către luna a patra de sarcină, Tracey a început să fie preocupată de starea fătului. Îşi elaborase o dietă scrupuloasă pe care mama ei se străduia s-o respecte întru totul, şi era extrem de exigentă în ceea ce priveşte calitatea alimentelor. Nu admitea nimic care conţinea aditivi sau coloranţi, nimic care să nu fie garantat ecologic, îşi contabiliza riguros proteinele şi caloriile fiecărei mese.

Soţii Emerson fuseseră mereu nişte oameni foarte sociabili, primiseră dintotdeauna la ei rude, prieteni şi vecini. Tracey a interzis categoric orice vizită, căci putea fi purtătoare de germeni sau virusuri care să afecteze dezvoltarea fătului; şi pronunţa cuvântul „făt" într-un fel care-i întorcea tatălui ei stomacul pe dos. Începuse să se ocupe deosebit de mult de igienă, folosea o grămadă de produse dezinfectante şi de lichide de sterilizare pentru a asigura o curăţenie perfectă casei, obiectelor şi alimentelor. Pentru orice eventualitate, ieşea din casă doar când nu avea încotro şi îşi silea părinţii să se spele pe mâini ori de câte ori veneau de afară şi să-şi dezinfecteze talpa pantofilor pe un covoraş umezit cu un produs chimic.

Într-o seară, tatăl îşi lua cina în tăcere urmărind la televizor un meci de baseball. Tracey s-a lansat într-un lung monolog pe

tema influenței negative a televizorului asupra copiilor, a deschis un caiet în care rezumase studii și statistici făcute de pediatri și educatori, pline de date alarmante despre modul în care emisiunile TV deformau mintea fragedă și sensibilă a celor mici. Domnul Emerson a dat cu pumnul în masă de-au sărit farfuriile și a întrebat-o cu un glas înecat de furie dacă asta era valabil și pentru copiii nenăscuți. Tracey a rămas imperturbabilă, a suspinat ușor și a trecut la capitolul referitor la stimulii care acționează pozitiv sau negativ asupra vieții mentale a fătului. O oră mai târziu, domnul Emerson pricepea că bătălia era pierdută și se resemna să înlocuiască emisiunile sale preferate cu muzica clasică, mult mai potrivită dezvoltării embrionare corecte a viitorului său nepot. Căci se știa deja că avea să fie băiat, măcar asta-l mai liniștea un pic, și își imagina că peste niște ani avea să se joace cu puștiul, să-l învețe să arunce mingea și să-l ducă la meciurile echipei Rangers.

II

Micul Chris a venit pe lume fără probleme. Era un plod sănătos și vioi, care se agăța de sânul mamei fără nazuri, așa cum o fac mulți bebeluși la început. Tracey era radioasă și peste poate de fericită, deși refuzase cu strășnicie să primească vizite la spital și apoi acasă, de frică să nu se molipsească copilul cu ceva. Îi interzicea mamei sale să-l ia în brațe, ca să nu-i strice copilului caracterul, făcându-l prea dependent. În plus, era foarte important ca în casă să domnească o liniște perpetuă, pe fundalul suav al muzicii clasice, astfel că soții Emerson s-au obișnuit să comunice în șoaptă, pentru ca glasul ridicat să nu altereze seninătatea indispensabilă formării psihologice a lui Chris.

Cu puțin înainte ca micuțul să împlinească un an, bunicii săi au făcut un fel de sindrom Stockholm. Ca reacție de apărare pesemne înaintea tensiunii tot mai greu de suportat generate

de măsurile permanente de siguranță, precauțiile și grijile cu igiena, hrana, bolile, prizele, scările, zgomotele și chiar și cele mai ușoare semne aleatorii de viață, și după ce rezistaseră mai bine de un an și jumătate, soții Emerson au adoptat progresiv comportamentul fiicei lor. Făceau baie de două ori pe zi, păstrau casa în penumbră, comunicau aproape numai prin semne și spălau și dezinfectau toate lucrurile cu care intra în contact copilul. Tracey părea la fel de fericită, dar începuse să se îngrașe. De niște luni bune și pe ascuns se îndopa cu înghețată comandată la telefon în timp ce ai ei dormeau și vizita pe furiș frigiderul. Se simțea vinovată pentru că încălca propriile reguli dietetice, însă impulsul foamei îi era de nestăvilit, răsturnându-i riguroasa disciplină.

Pe măsură ce se apropia data primei aniversări a lui Chris, Tracey a hotărât că venise vremea ca micuțul să cunoască strada. Cu două zile înainte de plimbarea inaugurală a organizat totul de parcă ar fi fost vorba de o expediție în teritoriile virgine, nu o tură prin cartier. A controlat de mii de ori cărucioarul, a pregătit pentru orice eventualitate o sacoșă cu scutece, lapte praf, apă minerală, aspirine pentru copii, o folie de plastic în caz de ploaie, a sunat la serviciul meteorologic, dar mai ales a făcut diverse calcule asupra orei celei mai potrivite pentru plimbare, luând în considerare o serie de variabile precum temperatura, umezeala, gradul de poluare atmosferică și fonică și intensitatea luminii. Domnul Emerson, care între timp trecuse cu arme și bagaje în tabăra prevenției fanatice, a sugerat ora cinci dimineața. Era o oră perfectă: nu era trafic, drept care riscurile unui accident, ca de pildă o ciocnire, se reduceau considerabil, emanațiile de gaze de eșapament erau minime, strada era liniștită, iar calmul din zori de zi ar fi amortizat impactul psihologic asupra copilului. La rândul ei, doamna Emerson era de părere că ideea plimbării era cam precipitată, deoarece nepotul nu era încă pregătit să înfrunte agresivitatea lumii

exterioare, însă Tracey a reușit să o convingă. Ca s-o liniștească și mai mult, venind ziua și ora stabilite, i-a aplicat micului Chris niște căști pe urechi ca să-l protejeze cu acordurile duioase ale unei sonate de Brahms. Când erau gata să plece, bunicul a avut deodată o idee și a propus ca, pentru mai multă siguranță, el și soția să se alăture expediției. Tracey nu a fost chiar entuziasmată, dar n-a găsit argumente contrare.

Domnul Emerson a deschis ușa spre stradă plin de precauție, a scos capul și, văzând că afară totul era în ordine, le-a făcut semn să iasă. Copilul era plin de însuflețire, își agita brațele, dădea din picioruțe, părând să priceapă că urma ceva de-a dreptul magic. Bunicul conducea echipa mergând cu câțiva pași înainte, atent la orice pericol posibil. Era urmat de Tracey, care împingea căruciorul, iar doamna Emerson constituia arieregarda, cărând sacoșa cu scutece și provizii.

În timp ce mergea, Tracey a perceput o senzație ciudată, pe care n-a reușit să și-o lămurească. După puțin timp și-a dat seama că trecuse mult de când nu mai ieșise din casă, luase în greutate, iar asta era un motiv în plus să nu iasă afară. Îl convinsese chiar și pe medicul pediatru să vină periodic acasă să-l vadă pe Chris. Trecând prin fața magazinelor cu haine în vitrine, a cafenelelor cu mesele și scaunele încă strânse, a micului restaurant unde obișnuiau să mănânce duminica, un val ușor de nostalgie i-a mângâiat corpul, precum o mătase care păstrează un vechi parfum. Viața, viața aceea pe care credea că o poate reproduce înăuntrul unui balon perfect și dezinfectat, era acolo afară, acolo fusese în toți acești ani, numai că ea nu voise s-o atingă. Deodată, tatăl ei a scos un strigăt de atenționare, arătând cu mâna luminile unui autobuz care venea încet pe bulevard. Deși nu trecuseră decât opt minute, soții Emerson au insistat că pentru prima oară era de ajuns și era cazul să se întoarcă.

Luminile autobuzului se apropiau. Alarmat, domnul Emerson a ordonat retragerea, însă autobuzul avansa mai repede și în câteva secunde avea să fie în dreptul lor.

Autobuzul a trecut mai departe de ei, dar domnul Emerson simțea că-i iese inima din piept. Tracey ar fi vrut să continue plimbarea, dar știa că nu avea putere să-și impună voința. Era limpede că și Chris ar fi dorit prelungirea plimbării, căci odată ajunși acasă a început să plângă amarnic, iar bunicii au devenit foarte nervoși.

Tracey continua să se îngrașe și comportamentul ei începea să se modifice. Uneori părea plictisită de copil, redusese treptat numărul de loțiuni, creme și jucării pe care le cumpăra, odată domnul Emerson a trebuit să plece în toiul nopții la farmacie pentru că rămăseseră fără scutece. A doua zi, soția sa a făcut inventarul, constatând îngrijorată că stocul de produse de curățenie și dezinfectante scăzuse și că erau destule indicii că fiica sa își lăsase baltă o serie de responsabilități. I-a comunicat aceste impresii soțului, care i-a mărturisit la rândul său propriile observații, care confirmau sumbrele păreri ale soției. Observase că Tracey făcea baie doar o dată pe zi, că adesea uita să pună doza de dezinfectant când spăla hăinuțele copilului, iar în două rânduri o prinsese la parter, uitându-se la televizor, în timp ce Chris se juca pe podea cu mașinuțele din plastic. Pe podea?!, a strigat îngrozită doamna Emerson, în timp ce soțul său confirma tăcut. Dar pe podeaua asta dăm doar cu dezinfectantul albastru, n-o sterilizăm niciodată, căci se presupune că Chris n-are ce căuta acolo. Nu pot să înțeleg, cred că ar trebui să stăm de vorbă cu ea, a adăugă femeia, vizibil amărâtă, iar soțul o luă de mână ca s-o îmbărbăteze.

Au stat de vorbă cu fiica lor, însă Tracey era parcă departe și neatentă. Îi asculta fără să se justifice sau să se apere și, în plus, fără să pară realmente interesată de ce spuneau. Era literalmente cufundată în interiorul corpului ei obez, cu ochii micșorați, cu privirile ascunse în fundul obrazului umflat de grăsime, dar mai cu seamă își pierduse busola obligațiilor ei de mamă și simțea greutatea lanțurilor groase ale dragostei ce-o legau de fiu. Fără

să fie nevoie de alte cuvinte sau de negocierea unui contract, bunicii au preluat din mers ştafeta îndatoririlor lui Tracey.

După ce a împlinit doi ani, într-o zi Chris a înghiţit o gumă de mestecat ivită nu se ştie cum într-un sertar, mai ales că dulciurile fuseseră printre primele articole interzise în acest cămin. Doamna Emerson mai să facă o criză de nervi cu copilul în braţe, în maşină, lângă soţul ei, care gonea către urgenţă. Ploua, vizibilitatea era redusă, pavajul devenise o pistă de patinaj care scotea din când în când câte o maşină în decor. Tracey preferase să rămână acasă, să mănânce floricele de porumb prăjite în unt şi să se uite la un concurs la televizor.

Domnul Emerson a fost teribil de iritat de atitudinea neglijentă a medicilor, care au refuzat să-i facă o radiografie copilului sau o spălătură stomacală, nedând nicio importanţă faptului că înghiţise o gumă de mestecat. În cele din urmă, când doamna Emerson şi-a exprimat temerea că guma putea fi contaminată de germeni, pediatrul de gardă a făcut ochii mari, a stat o clipă pe gânduri şi a improvizat un răspuns care i-a liniştit pe cei doi. A, asta era, a zâmbit el, păi aflaţi că glucoza din care se face guma de mestecat conţine un component care neutralizează germenii şi bacteriile, şi a spus-o cu un ton atât de convingător, că Emersonii au răsuflat uşuraţi.

În ciuda eforturilor lor de a compensa gravul dezechilibru determinat de schimbările lui Tracey, lucrurile n-au mai mers ca la început. Ordinea universală ce orbitase în jurul tronului lui Chris, ecosistemul neprihănit creat cu scopul de a împiedica pătrunderea oricărui agent care ar fi putut perturba fericirea şi integritatea fizică şi mentală a copilaşului, rutina mecanică a acţiunilor preventive şi profilactice, totul începea să se crape şi să dea rateuri. Emersonii luptau din greu pentru ca obiceiurile să nu degenereze, însă a venit clipa când nu s-au mai putut opune. Tracey ajunsese până într-acolo încât lăsa o fereastră deschisă în camera ei pentru că-i era prea cald. Părinţii ei erau

dezolați, nici măcar nu aveau cui să se plângă, căci de câțiva ani pierduseră legătura cu vechii prieteni, iar la telefon sunau doar furnizorii care întrebau când să livreze comanda. Cu toate acestea, nu s-au dat bătuți nicio clipă, nici măcar atunci când au găsit biletul pe care Tracey îl lăsase prins în ușa bucătăriei.

Trebuie să ne ocupăm în continuare de el, spuse în șoaptă doamna Emerson, și bărbatul ei a confirmat, în timp ce se apuca să frece pentru a doua oară cu dezinfectant gresia din baie.

13
Darul

Era îngrozit, şi avea şi de ce. Lui Moussa Kimbawé îi zdrobiseră cu ciocanul toate degetele de la mână pentru că furase servieta unui străin. Dar el nu făcuse nimic. Îl aşezaseră pe un scaun descleiat, în faţa unei mese vopsite în verde, pe care se găsea doar o scrumieră doldora de mucuri puturoase. O lumină puternică îi bătea drept în ochi, împiedicându-l să distingă chipul celui care-i vorbea de la capătul celălalt al mesei. Din când în când, omul slobozea o gură de fum care, în timp ce traversa raza de lumină, se învârtejea precum norii ce prevestesc furtuna. În spate, într-un colţ al încăperii, un altul stătea în picioare, ascuns şi acesta în întuneric. Cel care fuma n-avea nicio grabă. Fuma agale şi vorbea rar, pronunţând desluşit cuvintele, pentru a fi convingătoare, fără a fi şi violente. Cel pe care-l căutăm noi e unchiul tău, Baba Dembélé. Tu doar să ne spui unde-l putem găsi şi te lăsăm să pleci. Dar dacă nu ne spui, tare mă tem că am să mă supăr. Nu vreau, Sékou, îţi jur că nu vreau s-o fac. Nu mă sili.

Sékou Traoré ştia că unchiul său era un militant al Frontului de Eliberare, însă nu avea nici cea mai mică idee unde se ascundea. Ultima dată când îl văzuse, Sékou avea zece ani, iar acum tocmai împlinise paisprezece. Baba Dembélé putea fi oriunde, putea chiar să fi murit, dar poliţaiul n-avea să-l creadă. Tremura ca varga şi simţea şuvoiul cald care i se scurgea de-a lungul picioarelor, fără să-l poată controla. Poliţaiul care stătea în

picioare sparse tăcerea cu un hohot de râs, iar Sékou tresări pe scaun de parcă ar fi fost curentat. Hai, puștiule, fă ce ți se spune. Nu avem toată ziua la dispoziție, vrem și noi să mergem acasă. Glasul îi era la fel de senin, dar se simțea că nu avea la fel de multă răbdare.

Sékou își scormonea mintea în căutarea unei idei. Își dădea seama perfect că trebuia să le spună ceva tipilor, că nu se vor mulțumi dacă le spune că nu știe. L-am văzut ieri acasă la Mamadou Kouyaté, rosti el brusc și bătăile inimii îi răsunară în urechi precum tobele.

Era o minciună. Mamadou Kouyaté era o bătrână care trăia la marginea orașului. O cunoștea toată lumea pentru că avea puteri, oamenii veneau la ea ca să-i scape de deochi sau când le mureau vitele sau când copiii vomitau sânge. Unii o plăteau cu câte o găină, alții cu un sac de orez, cei mai pricopsiți îi lăsau un inel de aur, o capră sau o sticlă de whisky. Mamadou avea puteri, însă niciodată nu-l ascunsese pe Baba Dembélé, iar Sékou Traoré o știa. Toți știau. Chiar și polițiștii. Dar l-au lăsat să plece.

Noaptea, Sékou a făcut febră și a visat-o pe Mamadou, cu chipul plin de riduri adânci precum brazdele lăsate de plug. Ai vorbit, Sékou, îi spunea aceasta. Acum ești blestemat, la fel și maică-ta, tot așa și unchiul tău. Sékou se trezi țipând, mama lui se sculă imediat. E doar un coșmar, Sékou, și îi șterse fruntea și capul cu o cârpă.

Fatoumata Kombouchy era văduvă și se descurca așa cum putea. Muncea la un abator din oraș, iar duminicile vindea ceva verdețuri într-o piață stradală. Tatăl lui Sékou își rupsese gâtul căzând de pe o schelă și lăsase ca moștenire o vacă și o mică datorie la cafeneaua lui Ibrahim Laico. Fatoumata plătea datoria ducându-se de două ori pe săptămână să curețe mesele și să spele vasele după plecarea clienților. Ibrahim era un om bun. Mărită-te cu mine, îi spunea, și scapi de necazuri. Dar ea nu-i răspundea niciodată. Ibrahim era destul de bogat, însă

prea bătrân și avea deja mai multe neveste. În plus, ea nu mai voia să știe defel de bărbați.

Dimineața, Sékou n-a mai avut febră. S-a îmbrăcat iute și a fugit pe stradă. A trecut de tarabele unde se vindea pește, a scurtat-o prin labirintul de străduțe înguste al medinei și a ajuns la câmp, unde bumbacul se legăna în bătaia vântului, făcând valuri molatice care străluceau sub soare. Alergând mai departe, a ajuns la șosea, și, lăsând în urmă colibele înghesuite de pe malul râului, a luat-o spre nord, unde se vedea doar savana și, pe alocuri, câte o cabană de chirpici, cu câțiva pui costelivi care ciuguleau aiurea țărâna. Soarele se mișca mai repede decât picioarele sale, dogorind, dar Sékou s-a oprit doar când a ajuns acasă la Mamadou. Era așezată în pragul colibei, măcinând grăunțe într-un mojar de lemn. Cel puțin nu au ridicat-o, și-a spus Sékou, ceva mai liniștit. S-a apropiat încet, Mamadou a ridicat capul și și-a umflat nările, amușinând mirosul acelui nou-sosit. Era oarbă, dar avea un miros foarte fin și s-a aplecat să apuce o piatră. Cine ești? a întrebat cu voce spartă. Trebuie să pleci, Mamadou, i-a răspuns el. O să vină poliția după tine, căci crede că îl ascunzi pe Baba Dembélé. Mamadou Kouyaté și-a înclinat capul într-o parte ca o pasăre și a râs. Apropie-te ca să te pot atinge, a spus, însă Sékou n-a avut curaj. Ți-e frică, ehe, tuturor le e frică de Mamadou, dar au nevoie de ea, de-aia vin la ea, deși le e frică. Și polițailor le e frică, a mai spus ea și a tras o dușcă din sticla pe care o avea la îndemână. Acum poți să te duci, a mârâit apoi, și privirea ei uscată s-a întors spre Sékou, străpungându-i trupul.

Sékou s-a răsucit pe călcâie și a rupt-o la goană spre casă. Pe drum s-a oprit să se scalde în râu, iar odată ajuns în medina, rătăci o vreme pe străzi, ocolind fuioarele de lână proaspăt vopsită care se scurgeau pe pământul uscat. A dat o tură prin piață, atras de aroma dulciurilor care se prăjeau în uleiul galben și gros, s-a oprit la tarabele cu legume și fructe cărora precupeții le făceau reclamă în diferite limbi și dialecte. Prin crăpăturile

coviltirelor de trestie se filtrau firicele de lumină aurie, alternând cu fâșiile de umbră și formând o dantelă de penumbră vaporoasă, care mai potolea căldura și atenua formele și culorile.

O mână i se lăsă pe neașteptate pe umăr și-l strânse precum o gheară de fier, făcându-l să țipe de durere și de spaimă. Ia te uită, e chiar băiatul, rosti un glas din spatele lui, iar Sékou îl recunoscu pe loc. Dădu să scape, dar gheara se înfipse și mai abitir, imobilizându-l lângă zidul unei case. Nu l-am găsit încă pe unchi-tu, spuse polițaiul, dar punem noi mâna pe el zilele astea. Dacă dai peste el din întâmplare, spune-i c-o să ne vedem curând.

Sékou a rămas pe loc, tăcut și cu chipul schimonosit de durere, până când mâna i-a dat drumul. A pornit în fugă spre casă, ajungând la ceasul la care întunericul se lăsa peste minaretele moscheii de chirpici, iar glasul muezinului spărgea văzduhul chemând la ultima rugăciune a serii.

II

Tunica Fatoumatei era udă de sânge, mânerul cuțitului îi aluneca printre degete. Dar chiar și așa, lama ascuțită pătrundea în carnea caldă, căutând încrengătura oaselor, mușcând și tăind cu râvnă mușchii și cartilagiile mielului. Mai era o oră până în zori, dar sub acoperișul de tablă ruginită al abatorului se respira un aer greu de căldură și de duhoarea rămășițelor acoperite de muște albastre, care bâzâiau frenetic și murdăreau totul. Bărbați și femei veneau și plecau cărând hălci de carne și piei proaspete, iar cârpele de pe cap le confereau un aer fantomatic, de stafii cocârjate și tăcute, plutind parcă în penumbra fetidă a unui loc ieșit din lume și timp. Un șef de echipă poruncea răcnind ce trebuia făcut și avea grijă ca vagabonzii și cerșetorii care dădeau târcoale flămânzi camioanelor să nu se apropie prea mult. Omul

își aprinse o țigară și se uită la Fatoumata. O privi preț de câteva minute, suflând fumul pe nas. Când își savura țigara, stătea absolut nemișcat, precum șopârla pe nisip. Ai un băiat, nu-i așa, o întrebă, iar glasul lui, obișnuit să urle, suna ciudat de blând și subțire. Fatoumata își șterse sudoarea de pe frunte cu antebrațul și dădu din cap afirmativ. De ce nu-l aduci să lucreze cu tine? Mai am nevoie de oameni și am aflat că fiu-tău e băiat bun. Nu cred că e ceva potrivit pentru el, răspunse femeia, ai dreptate, dar niciun loc nu e bun pentru cei săraci, iar aici nu e mai rău decât să bați străzile. Nu fi căpoasă, femeie, gândește-te mai bine. Nu ți-ar strica niște bani în plus.

Se răsuci pe călcâie și se întoarse la camioane, exact la timp ca să-i ardă un ciomag pe spinare unui bătrân zdrențăros care voia să șterpelească o bucată de carne. Moșul scoase un mormăit de durere, dar tot reuși s-o șteargă cu prada. Șeful de echipă nu se arătă afectat peste măsură, dar goni preventiv cu țipete și lovituri restul hoardei, care se depărtă fără chef. Șeful de echipă știa că, după o vreme, aveau să revină. Așa se întâmpla zilnic, erau precum vulturii hoitari care zburau în cercuri deasupra prăzii unei feline, sau ca muștele care nu plecau niciodată, indiferente la cârpele muiate în insecticid cu care încerca periodic să le alunge.

Sékou veni la abator să-și caute mama. Văzându-l, Fatoumata se sperie și scăpă cuțitul din mână. De ce ai venit, întrebă ea nervoasă, ți-am zis doar că n-ai ce să cauți aici. Știu, mamă, dar trebuie să-ți spun ceva. Fatoumata își încălță sandalele și-i făcu semn să iasă. Se crăpase de ziuă, o lumină dulce de culoarea chihlimbarului cuprindea casele și turlele medinei. Primele camioane demarau încet, legănându-se ca niște elefanți beți pe drumul de pământ și pietre, umplând aerul de mirosul acru de benzină și de fumul uleiului ars.

Fatoumata și-a dus fiul la o cișmea și și-a clătit brațele și părul. Ia zi, l-a îndemnat prost dispusă și temându-se să nu

fie certată că-şi părăsise postul. Îl caută pe Baba, mamă, de unde ştii, poliţia m-a întrebat de el de două ori. Am reuşit să-i păcălesc, dar se vor întoarce. Fatoumata Kombouchy deschise larg ochii negri care-i sclipeau de frică. Ce le-ai spus, ce ţi-au făcut, nimic, dar data viitoare n-or să-mi mai dea drumul. Vorbeşte mai încet, fiule, privi ea neliniştită în jur. Aerul aude tot şi duce mai departe.

Fatoumata aproape că uitase de fratele ei. Din ziua în care Baba Dembélé se alăturase gherilei nu mai auzise nimic de el. Cu câteva luni în urmă se zvonise că Baba ajunsese mare şef. Se spunea chiar că lui i se datora bomba care aruncase în aer o garnizoană din sudul oraşului, ucigând mai bine de douăzeci de soldaţi ai guvernului şi rănind cam o sută. Fatoumata habar n-avea de politică. Se pricepea doar la miei şi la sărăcie, iar apariţia Frontului de Eliberare nu-i adusese nimic bun în viaţă. Coaja de mizerie sub care îşi duceau viaţa ea şi vecinii ei era la fel de groasă şi de uscată ca înainte, doar că acum erau cu toţii ceva mai bătrâni şi mai obosiţi. Nu aşteptau nimic de la grupul lui Baba, nici de la guvern, şi nici de la organizaţiile umanitare care împărţeau lăzi cu alimente prin cartierele colbuite, unde oamenii stăteau în uşa colibelor uitându-se cum trec timpul şi jeepurile voluntarilor care le puneau întrebări şi îi fotografiau.

Iar acum îl căutau pe Baba şi credeau că ea sau băiatul ei ştiau ceva.

Fatoumata tremura toată. În fundul ochilor ei marcaţi de malarie sclipea o undă de ură şi de ciudă. Du-te acasă, Sékou, vorbim diseară. Se uită după fiul ei, care se depărta pe drumul de pământ, cu picioarele lui de lăcustă şi tricoul pătat de sudoare şi de praf. Îl urmări cu privirea până când silueta i se topi în lumina roşiatică a dimineţii. Îşi udă încă o dată fruntea şi se întoarse la lucru târşâindu-şi picioarele care abia o mai ţineau. Şeful de echipă se uită la ea chiorâş, dar fără să-i

spună nimic. Un miel proaspăt tăiat atârna de cârlig, iar cuțitul Fatoumatei se mișcă repede, despicând carnea caldă încă, de parcă ar fi fost inima unui dușman invizibil.

III

Focul lumina chipurile descompuse de spaimă. Bărbații alergau de colo-colo, dar orice efort era în zadar, căci focul cuprinsese de-acum casa. Femeile își dădeau pumni în cap și vorbeau în neștire, gemând la vederea pereților care se făceau scrum. Fatoumata și Sékou stăteau deoparte, tăcuți, cu ochii țintă la incendiul care le devasta cocioaba. Nu reușiseră să salveze nimic din puținele lor bunuri, dar se mulțumeau cu faptul că rămăseseră în viață, căci era limpede că focul purificator le era destinat lor. Nimeni nu văzuse și nu auzise nimic. Însă Fatoumata avea somnul ușor și-l putuse trezi pe Sékou înainte ca flăcările să-i cuprindă cu totul.

Niște vecini s-au oferit să-i găzduiască, dar Fatoumata nu avea încredere. Pricepuse mesajul, drept care s-a mulțumit să accepte lucrurile pe care i le-au oferit în dar, ceva îmbrăcăminte, niște tigăi vechi, niște căni ciobite, pe care le-a adunat rapid într-o legătură. Sékou și-a condus mama pe o scurtătură pe care o știa, ca să nu treacă pe străzile medinei. Orientându-se după lumina lăptoasă a stelelor, au intrat în plantațiile de bumbac și s-au făcut nevăzuți în noapte. Au dormit în coliba unor rude care locuiau în afara orașului.

A doua zi în zori orașul s-a trezit într-o zarvă mare. Oameni veniți de pretutindeni se scurgeau pe strada principală, împingând căruțe cu saltele rulate și lăzi vechi, mânând cu strigăte turmele de oi și câteva vaci costelive, speriate de glasurile puternice și de câinii care lătrau. Amestecați în mulțime și încercând să treacă nevăzuți, se vedeau și niște soldați

care nu purtau arme, desculţi şi care-şi lepădaseră uniformele în grabă. Localnicii au ieşit din casă şi au aflat că o coloană a Frontului de Eliberare înainta spre oraş. Era adevărat, căci în zare se vedea praful ridicat de camioane şi tancuri.

O jumătate de oră mai târziu, primele vehicule intrau în medină. Zeci de cadavre însângerate şi de nerecunoscut erau târâte cu frânghii legate de bara din spate, iar pe capota camioanelor stăteau tinerii luptători de gherilă, adolescenţi transpiraţi care fumau kif şi-şi treceau unii altora sticlele de bere şi rachiu. Din când în când, de parcă ar fi slobozit un hohot de râs, trăgeau în aer câte o rafală scurtă de mitralieră. Purtau desagi cu muniţie, în bandulieră lansatoare de rachete, iar, în chip de trofeu, unii aveau la brâu mâini tăiate şi urechi din care mai picura sânge proaspăt. Unul dintre ei, cu ochii injectaţi, se distra trăgând în câinii care fugeau terorizaţi. Nerăbdători, şoferii se lipeau cu camioanele de ariergarda lentei procesiuni şi turau motoarele ca să o silească să se mişte mai repede. Câţiva bătrâni s-au împiedicat, unul a ajuns sub roţi, dar vacarmul era prea puternic ca să i se audă ţipetele. Brusc, la un ordin transmis prin staţia radio, coloana de camioane se opri şi un bărbat cu aer de şef coborî dintr-un jeep. Partea dreaptă a chipului său era frumoasă, parcă sculptată în abanos fin. Stânga era deformată de o arsură uriaşă, care se cicatrizase prost, formând cheratoame de piele trandafirie şi lucioasă. La brâu purta un pistol, un şir de grenade şi o macetă fără teacă, sclipind feroce. Ţinuta sa era sălbatică şi majestuoasă şi privea cu indiferenţă la ce vedea. Dădu un ordin prin radio şi mai mulţi luptători de gherilă se răspândiră printre case. Se auzi din gură în gură că Baba Dembélé îşi căuta sora şi nepotul.

La căderea serii, soldaţii găsiră coliba care cei doi se refugiaseră. Le-a luat un timp s-o convingă pe Fatoumata că n-avea de ce să se teamă, că îi vor duce la fratele ei. I-au urcat într-un camion care a demarat cu toată viteza direct spre

oraș. Baba era nerăbdător, se uita întruna la ceas și la punga în care avea cadoul pe care îl aducea nepotului. Se plimba prin holul hotelului paradit în care-și instalase provizoriu cartierul general, înconjurat de camioane și saci cu pământ. Luptătorii se împrăștiaseră prin medina, și, din când în când, se auzeau focuri de armă. Un adjutant apăru în cele din urmă, un băietan de vreo cincisprezece ani, anunțându-l că vehiculul în care se aflau Fatoumata și Sékou sărise în aer după ce trecuse peste o mină antitanc.

Baba auzi vestea în timp ce-și termina farfuria cu carne și orez alb. Se ridică fără grabă de pe scaun și căută cadoul pentru Sékou. Nu mai am ce face cu tine, spuse încet și, ieșind afară, aruncă punga într-un foc aprins de soldați.

Capul polițistului ardea încetișor, iar la sfârșitul nopții era doar o rămășiță urât mirositoare, pe care vântul n-o lăsa să moară de tot.

14
Urâții

Au fost găsiți îmbrățișați în patul unei camere de hotel ieftin, de felul căruia sunt o mulțime în preajma gării. Patroanei i s-a părut ciudat că de două zile nu ieșiseră din cameră și că nu răspundeau când le bătea în ușă. Trupurile goale erau atât de țepene și înlănțuite, că a fost nevoie să fie scoși împreună fiindcă angajații de la pompele funebre din oraș nu avuseseră curaj să-i dezlipească. În ciuda meseriei, erau impresionați și n-o ascundeau. Morții se înnodaseră între ei, poate ca să se consoleze reciproc, poate ca să treacă peste remușcarea pe care o aduce uneori ultima clipă.

Erau tare urâți.

Erau atât de urâți că săreau în ochi, chiar celor obișnuiți să vadă lucruri oribile. El să fi avut vreo patruzeci de ani. Era gras și moale, cu grăsimea prost distribuită și pielea plină de negi. Acolo unde trebuia să fie gâtul, cutele gușii se întindeau ca niște cortine groase și gelatinoase, iar chelia, total asimetrică, era presărată cu smocuri absurde de păr lipsit de culoare și formă. O porțiune a frunții era groaznic de înfundată, de parcă craniului i-ar fi lipsit o bucată de os, probabil urmare a unui accident teribil de violent sau a unei intervenții chirurgicale. Dar lucrul cel mai uluitor era nasul, un organ supradimensionat, care răsărea din obraz precum o trompă umflată și granuloasă, acoperită de o piele sub care se vedea o rețea fină de vene albastre.

Din pudoare și respect, nimeni n-a îndrăznit s-o spună cu voce tare, însă e cert că toți s-au întrebat care din ei era mai urât,

căci era limpede că nici ea nu era mai prejos. Avea o vârstă nedeterminată, niște picioare enorme, disproporționate față de restul corpului, picioare artritice care se încovoiau la vârf. Lațele de păr subțire și unsuros erau lipite de frunte și de obraji, ceea ce era preferabil, căci ascundeau parțial un chip cu urme adânci de acnee, niște buze subțiri și adunate înăuntru, de parcă gura n-ar fi avut dinți, și un nas care se limita la două găuri ca de hârcă, în contrast cu apendicele brutal al bărbatului. Era de o slăbiciune înspăimântătoare, pielea ceroasă era lipită de oase, de parcă ar fi suferit de o malnutriție severă, și era greu de crezut că trupul acesta s-ar fi putut ține pe picioare fără să se spargă în bucățele. Era totuși greu să recunoști la ea cel mai mic semn de feminitate, chiar și curbura sânilor dispăruse, consumată de cașexia misterioasă care o transformase într-un firicel de umbră.

Învăluită în îmbrățișarea monstrului, semăna cu un șarpe răsucit și asfixiat. Tot din pudoare, cei de la pompele funebre și polițiștii care făceau poze s-au abținut să se întrebe dacă cei doi erau mai siniștri vii sau morți, deocamdată fascinația neliniștită a urâțeniei lor era mai puternică decât obligația de a face cercetări asupra cauzei decesului. Au rămas în picioare, într-un colț, în așteptarea procurorului și a medicului legist, spunându-și din priviri că dorința lor supremă era ca noaptea să se termine mai iute. Cei doi inspectori își terminaseră treaba, vârâseră în pungi de plastic puținele lucruri pe care le lăsaseră morții, inclusiv flacoanele de barbiturice și sticlele goale de coniac și rachiu de anason. Bagaje n-au găsit, amănunt pe care patroana hotelului nu l-a considerat important, căci era ceva obișnuit ca un cuplu să vină pentru o noapte, așa cum ceruseră și cei doi, și nici n-a fost important până când și-a dat seama că trecuse mult timp fără ca ei să dea vreun semn de viață, așa că urcase să vadă ce se petrece.

Firește, doar nu sunt oarbă, a răspuns ea când au întrebat-o dacă nu se mirase văzându-i la recepție. În viața mea n-am văzut

niște oameni așa de urâți. Și așa de triști, a adăugat după o pauză, de parcă i-ar fi fost rușine că vorbise astfel de niște morți.

Procurorul și medicul legist au sosit aproape simultan, deși fiecare venea din altă parte. Procurorul, de la ridicarea unui cadavru de pe scările metroului, probabil unul care alunecase și-și spărsese capul, deși nu era absolut sigur că fusese vorba de un accident, iar medicul legist fusese luat pe sus de la o petrecere și aducea cu el mirosul paharelor cu gin tonic băute și al hainelor impregnate de fum de țigară. Primul s-a uitat prin cameră, a stat de vorbă cu inspectorii de poliție, care i-au arătat flacoanele de barbiturice și sticlele goale, cel de-al doilea și-a tras pe mâini mănușile de cauciuc și și-a mișcat degetele, ca și cum s-ar fi pregătit să intre în luptă. Înainte de a atinge și a cerceta un cadavru, avea obiceiul să-i dea târcoale, să se învârtă în jurul lui precum o felină care-și adulmecă victima înainte de a-i sări la gât, și adevărul e că amușina totul, căci atunci când lucra își folosea toate cele cinci simțuri și era în stare să citească în mirosuri ca într-o carte deschisă. Ceilalți îl urmăreau uimiți, pentru că, deși îl cunoșteau ca pe un cal breaz, tot nu pricepeau cum de putea tipul ăsta să-și vâre nasul în locuri atât de scârboase, să aspire miasmele de parcă ar fi fost vorba de apă de colonie, și-apoi să plece voios, adăugând, de regulă, că i se făcuse foame.

În fine, se repezi asupra cadavrelor, pipăindu-le delicat, cu degetele transformate în tentacule rapide care intrau în orificii și pliuri, scotoceau prin mucoase și fire de păr, deschideau pleoapele inerte și palpau duritatea mușchilor și a viscerelor. Odată treaba terminată, își scoase mănușile cu un plescăit care răsună în tăcerea plină de așteptări a celor prezenți. Da, e neîndoielnic că e vorba de o sinucidere. Oricum, trebuie făcută autopsia, analizat conținutul stomacal, dar eu unul sunt sigur că și-au luat viața la doar câteva ceasuri după ce-au intrat în cameră, pentru că sunt morți de vreo patruzeci și opt de ore. Ce nu pricep eu este de ce erau goi, căci nu sunt semne că ar fi

avut contact sexual, vreau să zic, în fine, nici nu pot să-mi închipui așa ceva, dar, firește, ce-mi închipui eu nu are ce căuta în dosar. Noapte bună, domnilor, mâine vă trimit raportul, adăugă în timp ce-și punea paltonul, iar ceilalți așteptară să vadă dacă pomenește ceva despre pofta de mâncare, numai că de data asta n-a fost cazul. Totuși, în timp ce cobora scările, se întoarse o clipă, ezitând. Dar ce urâți sunt, zău că da. Procurorul și inspectorii de poliție confirmară clătinând din cap.

Sigur că i-am observat. Era musai, că deși am văzut cam de toate la viața mea, așa ceva zău că n-am mai văzut, vă jur. Produceau o impresie teribilă. El mergea gâfâind ca un câine bătrân, cu limba scoasă, o ținea de mână de parcă ar fi tras după el o frânghie destrămată. La început m-am speriat așa de tare, că, după ce m-a întrebat dacă aveam camere libere, nici n-am putut să răspund, imaginați-vă ce rușine, bieții oameni. Dar după aia, după ce m-am uitat mai atent la ei, în timp ce deliberau în șoaptă dacă să rămână aici sau nu, mi-a atras atenția ceva ce m-a făcut să uit că erau așa de urâți. Se purtau foarte tandru unul cu celălalt, mai ales el, o ținea de mâna aia de copilă sfrijită ca pe o pasăre și îi vorbea cu o dulceață care m-a lăsat paf. Săracii, mi-am zis, pare-se că se iubesc mult, dar nu asta m-a făcut să-mi fie milă, nu știu cum să vă explic. Ți se făcea rău să te uiți la ei, dar felul în care se priveau m-a făcut să îmi zic că poate sunt fericiți în felul lor, și-acum vedeți, au venit aici ca să moară, mare necaz, și cred că sunteți și dumneavoastră de acord că ăsta nu e un loc unde să dai colțul. Da, sigur, știu, cică la sfârșit nu contează, e tot aia.

Nu, habar n-am de unde veneau și unde se duceau. Eu nu întreb nimic, dacă mi se spune ceva ascult, deși nu mă interesează, nu mă amestec în viața nimănui și nimeni nu se bagă într-a mea. Așa îmi merge bine și n-am probleme. Ăștia n-au spus nimic, el mi-a dictat datele pentru fișă și mi-a zis că rămân

doar o noapte, că vor pleca devreme, dar să nu-i trezesc. În timp ce el vorbea, ea se uita la buzele lui de parcă voia să-i prindă cuvintele din zbor, și avea niște ochi așa de triști, că în timp ce urcau am rămas un pic pe gânduri, curioasă să știu ce era cu ei. Dar după aia m-am uitat la televizor și mi-au ieșit din minte. Trebuie să te eliberezi de problemele altora, înțelegeți, că pe aici se perindă mai mulți inși decât pe la Lourdes și o grămadă din ei au o față așa de amărâtă, că-ți vine să le zici, stai blând, că n-o fi dracul așa de negru, numai că eu nu zic nimic, eu tac. Nu ca patroana pensiunii de alături, care se vâră în vorbă cu toți și-și face sânge rău toată ziulica. Eu, în schimb, sunt mai profesionistă, bună ziua, bună seara, fiecare în banca lui și Dumnezeu deasupra. Așa e, sunt cam filozoafă de felul meu, mi-a plăcut mereu să mă gândesc.

Păi, nu pot să spun că erau clienți permanenți, dar, din când în când, își făceau cumpărăturile aici. Nu, nu cred că el era mare băutor, cel puțin așa mi-a făcut impresia. M-a frapat că veneau mereu împreună. Niciodată el sau ea separat, parcă erau lipiți. El umbla foarte anevoie, poate din cauză că era atât de gras, sufla ca o locomotivă, ea se lăsa purtată, cu aerul ei de fantomă, cu ochii aceia care priveau speriați în jur, cine știe ce vedea, biata femeie. Da, adevărul e că erau groaznic de urâți, niște orori, parcă i-ar fi pedepsit Dumnezeu, vorba vine, precis că li se întâmplase ceva îngrozitor. El avea o parte din țeastă înfundată, nu cred să fi fost din naștere, mai curând un accident, știu eu, o nenorocire. Iar ea era pesemne bolnavă, căci slăbiciunea aia nu era ceva normal. Oricum, nu avea nimic plăcut, dar faptul că era scheletică îi punea capac. Acum, nu știu dacă asta folosește la ceva, dar vă jur că rar mi-a fost dat să văd un cuplu atât de amorezat. El se purta cu ea de parcă ar fi fost o copilă, ea îi răspundea din priviri, căci nu vorbea niciodată, știți, nu i-am auzit niciodată glasul. Ba chiar am ajuns să cred că era mută,

dar nu era așa, am văzut că ea îi vorbea, însă numai pe stradă. Aici, în magazin, i-o fi fost rușine, că doar el îmi spunea ce să le dau. Și tare politicos, săracul de el. Îmi amintesc că o dată, când să-mi plătească, și-a dat seama că-și uitase portofelul. Lasă că-mi plătești altă dată, nu-ți face griji, omule, i-am zis, pentru că păreau de încredere. Dar el n-a vrut, a lăsat cumpărăturile și s-au întors peste o jumătate de ceas cu banii. Mi-a fost și milă, că doar mergea atât de greu. Nu, n-am nici cea mai mică idee ce s-a întâmplat cu ei, nu erau niște clienți cu care să-ți vină să trăncănești, nici nu păreau să fie dornici de așa ceva. Apăreau ca din aer, nici nu știu unde locuiau, apoi se întorceau în neant, ca două fantome, două făpturi ireale care pluteau în derivă.

Îi știam din vedere, atât. Știți, după ce ești repartizat cu serviciul într-un cartier anume, ajungi până la urmă să-i cunoști pe toți. Unora le dăm porecle, ca să ne treacă timpul mai ușor, că se întâmplă să treacă o zi întreagă și să patrulăm fără să se întâmple nimic. Pe ei îi poreclisem nu-prea-mult, uite-i pe nu-prea-mult, ia uite ce moacă au azi nu-prea-mult, și tot așa. A fost găselnița caporalului, mi-a zis într-o zi, i-ai văzut pe ăștia, umblă prin cartier, dar nu prea mult, cumpără din când în când, dar nu prea mult. El era mult, iar ea era nu prea, ați înțeles, adică el era gras, adică mult, ea era slabă, adică nu prea avea greutate. Da, știu că era o prostie, dar râdeam și noi, ce să facem. Erau un cuplu tare ciudat, păreau să fie oameni de treabă, dar tare ciudați. Ea fuma întruna, cred că aprindea țigară de la țigară, jur. N-am mai văzut așa ceva. Nu era viciu, era altceva, ca și cum viața ei, gata să se destrame, se agăța disperată de chiștoacele alea așa cum te agăți de cornișa unei ferestre. El părea mai normal și o bună bucată de vreme, în ciuda aspectului său șleampăt, dădea impresia că are grijă de ea, pentru că se purta cu ea de parcă ar fi fost o fetiță mică, să pună piciorul acolo, să nu se împiedice, și vorbea tot timpul în numele ei. Numai că

în ultimul timp pesemne că boala i se agravase, pentru că rolurile s-au schimbat, acum ea avea inițiativa, ea era pe post de baston, cu toate că abia era în stare, imaginați-vă ce tablou, îți venea să treci pe trotuarul de vizavi ca să nu-i mai vezi. Caporalul e foarte superstițios, de la o vreme încoace, când se întâlnea cu ei pe stradă își atingea genunchiul stâng, cică să gonească ghinionul. Și uite că ghinionul i-a lovit pe ei, că au sfârșit cum au sfârșit. Nu, nu știu de ce s-au sinucis, deși, dacă stau să mă gândesc, cred că erau tare nenorociți, poate le era frică să nu moară unul din ei și celălalt să rămână singur, mai există astfel de cupluri care fac un pact să plece împreună. Eu așa mă gândesc, dar nu am date. Mai ales că n-am schimbat nicio vorbă cu ei. Dar așa mi-a venit în minte.

Rezultatele autopsiei i-au lăsat pe toți cu gura căscată. Medicul legist era un tip isteț, care nu se încredea nici în lucrurile evidente, nici în rutina meseriei. Citind analiza conținutului gastric al cadavrelor, ar fi fost lesne de conchis că ambii muriseră ca urmare a ingestiei de barbiturice și alcool. Numai că ceva nu se potrivea, iar omul nu accepta soluțiile facile. Era o chestiune de orgoliu personal, de autosfidare, pentru că, oricum, era vorba de un caz închis, care nu mai admitea îndoieli sau suspiciuni. Cu toate acestea, făcu tot posibilul pentru a ajunge la concluzia că ea murise înaintea lui, asfixiată de teribila îmbrățișare finală a gorilei. Ar fi murit oricum, dar era cert că pastilele nu apucaseră să-și facă efectul: micul ei corp, fragil precum o frunză uscată gata să pice, nu rezistase la strângerea acelor brațe colosale. Poate că omul nu avusese intenția s-o sufoce, cugetă medicul în timp ce fuma o țigară înaintea cadavrelor pe care, urmând ritul milenar, le spintecase ca să poată citi în măruntaiele lor. Ar fi fost un efort inutil, căci moartea ei era asigurată, poate doar dacă ar fi strigat ca să ceară ajutor. Să presupunem, cugetă legistul, că ambii au căzut de acord să se

sinucidă împreună, dar pe urmă ea s-a căit după ce a luat pastilele și, cu o urmă de conștiință și de puteri, a încercat să strige după ajutor. Și atunci el, care nu voia să dea înapoi, o luase în brațe ca s-o liniștească, ba chiar să-i înăbușe strigătele, la fel cum a făcut Frankenstein cu fetița pe care n-a vrut nicio clipă s-o omoare. Nu era o teorie absurdă, deși poziția corpurilor nu confirma nicidecum această ipoteză, căci nu se vedeau semne cum că ea s-ar fi opus sau ar fi făcut ceva ca să scape din îmbrățișare. Cercetă atent spinarea și gâtul bărbatului, căutând urme de unghii sau zgârieturi, dar nu găsi nimic. Pe de altă parte, chipul ei nu exprima defel rictusul fricii, mai curând o senzație de pace, de parcă perspectiva apropiată a morții ar fi întins asupra micii sale făpturi ușurarea sfârșitului. În plus, indicele de adrenalină era normal, iar medicul legist avea obiceiul și metoda de a-și întări savanta imaginație cu cifrele laboratorului. Așa încât concluzia era una singură: ea murise din dragoste, iar acum trebuia să vadă dacă și el murise din același motiv, deși cauza evidentă ar fi fost un un alt gen de venin.

II

Javiera Flotats se născuse într-o casă amărâtă dintr-un cartier sărac din zona Ensanche, la puțin după terminarea războiului, și crescuse cu pâine cu rumeguș și slănină rânced pe cartelă. La șase ani, poliomielita a atins-o serios, dar tot a avut mai mult noroc decât frații ei, căci n-a rămas paralizată. A rămas măruntă, cu pieptul înfundat precum corpul unei viori strivite, iar când a ieșit din spital a fost trimisă imediat la măicuțele de la Azilul Sfânta Zămislire, pentru că maică-sa dispăruse pe bulevardele murdare ale orașului vechi, iar despre taică-său se aflase că reușise să se îmbarce pe un vapor care l-a dus undeva în America de Sud, unde a rămas la fel de sărac și de bețiv.

Când a făcut doisprezece ani, maicile au plasat-o slujnică la o casă, unde n-a rămas mult, pentru că, dincolo de faptul că era urâțică, nici n-avea putere să frece podelele sau să ducă tăvi. În urma bolii, plămânii ei erau doi săculeți uscați care abia puteau trage aerul, și numai efortul de a se îmbrăca dimineața o lăsa epuizată și istovită pentru tot restul zilei.

Faptul că era urâtă și strâmbă a salvat-o de prostituție, dar la asta a contribuit și împrejurarea că era insensibilă la foamea care le silea pe multe fete să facă trotuarul. Despre ea s-ar fi putut spune că se hrănea cu aer, ceea ce nu era o metaforă, ci explicația faptului că nimeni n-o văzuse vreodată mâncând, fenomen comentat deja de măicuțele care nu se hotărau dacă era vorba de un miracol divin sau de un semn al diavolului, incertitudine care n-a avut darul să-i prelungească Javierei șederea la azil.

Fără tutori și fără acoperiș, a rătăcit o vreme prin mahalalele de la marginea orașului vechi, perioadă a vieții ei din care n-a rămas nimic consemnat, deoarece atât pentru ea însăși, cât și pentru martorii involuntari și poate indiferenți ai acestei istorii, existența ei a căpătat din nou sens doar când hazardul a făcut-o să-l întâlnească pe bărbatul vieții ei, pe care avea să-l urmeze peste tot, chiar și în moarte, făcând din dragostea sa pentru Valentín Romera busola care, de-atunci, i-a indicat neștirbit destinul fatidic.

Valentín Romera lucra la un circ, care pe atunci se oprise la Barcelona. Obezitatea sa bolnăvicioasă și copleșitoarea sa urâțenie ar fi fost de natură să-i confere un loc meritoriu printre atracțiile circului, însă Valentín nu s-a bucurat de notorietatea bărbatului cu trei ochi, nici de cea a femeii cu barbă, sau de cea a piticilor siamezi lipiți spate în spate care făceau tumbe în opt labe în arenă. Nici nu-i făcea pe urși să danseze, nici nu se arunca legat la ochi de sus într-un butoi în flăcări. Se mulțumea să dea o mână de ajutor așa cum putea, măturând arena, cărând găleți cu apă pentru animale sau întinzând frânghiile cu forța

sa de titan. Valentín nu avea alte amintiri în afara celor legate de circ. Pare-se că mama lui fusese o trapezistă care-l făcuse cu un român înghiţitor de săbii, lăsându-l pe copil orfan în urma unui triplu salt mortal ratat. La rândul său, românul se topise în ceaţă într-o dimineaţă, şi, deşi nimeni nu-l luase oficial în grijă pe cel mic, toţi circarii l-au crescut fără cine ştie ce entuziasm, dar cu o doză de compasiune suficientă ca să supravieţuiască. Şi pentru că proverbul care spune că o nenorocire nu vine niciodată singură nu e vorbă în vânt, abia se ridicase nitel, că o cămilă i-a ars o copită în cap chiar în ziua când împlinea patru ani, şi poate de aceea soarta a făcut să nu moară, lăsându-l pentru totdeauna cu dublul semn al unui crater adânc în ţeastă însoţit de altul, mai discret, în creier.

La douăzeci de ani ajunsese la înfăţişarea oribilă pe care avea s-o aibă cel găsit mort mulţi ani mai târziu, dar circarii sunt obişnuiţi cu ciudăţeniile, căci arta lor vine de la limitele monstruosului, aşa că nu-l respingeau, ci îl tratau oarecum afectuos, chiar dacă îl foloseau ca pe un sclav disponibil în orice clipă.

Într-o dimineaţă, Valentín a descoperit-o dând târcoale pe lângă cuştile fiarelor; acţionând pe post de oglindă a propriului suflet, imaginea prăpădită a Javierei a strălucit precum cea a dublului său, sora sa întru destin, restituirea a tot ce nu avusese, iar săgeata lui Cupidon i s-a implântat atât de adânc, încât n-a mai conceput să trăiască fără ea. Iar Javiera s-a lăsat luată de mâna căreia nu i-a mai dat drumul niciodată, legată de el ca o insectă care se înfige în pielea unui animal mai mare ca să trăiască pe seama altei vieţi.

Circarii nu s-au opus venirii ei. Dimpotrivă, s-au bucurat că Valentín îşi găsise o parteneră, iar urâţenia femeii li s-a părut o completare firească a urâţeniei lui. Nu se înşelau, căci asemănarea e de regulă mai puţin vizibilă decât diferenţa. Făcând pe maestrul de ceremonii, patronul i-a căsătorit într-o dimineaţă de duminică, iar ei nu i-a lipsit cortegiul de pitici care s-o scalde

într-o ploaie fină de orez, nici lui coiful împrumutat de îmblânzitorul de lei cu care să-și ascundă, cât de cât, craniul mototolit. Adăpostiți de miracolul trist al circului, au rămas străini de orașele și satele străbătute, căci nu se aventurau nicicând în afara taberei, temători de o lume populată de făpturi mai feroce decât tigrul și pantera neagră. Izolarea le conferea o anume siguranță și se consolau reciproc de durerea de a trăi. Numai că au îmbătrânit animalele și clovnii, piticii și trapezistele, saltimbancii au făcut artrită, circul s-a tot micșorat, în cele din urmă cuștile și vagoanele hodorogite de atâtea drumuri au fost vândute pe mai nimic și din toate a rămas doar o amintire, care s-a șters și ea.

Pe atunci încă nu se inventaseră ministerele împotriva dezolării, nici ajutoarele speciale, nici căminele de primire, drept care urâții au ajuns pe drumuri; norocul a făcut ca el să găsească un post de paznic de noapte la un garaj. Nu era cine știe ce, dar măcar puteau să plătească chiria unei camere, ceva mult mai bun decât băncile din stația de autobuz sau peroanele metroului.

În ciuda penuriei în care trăiau, sărăcia se simțea mai puțin când erau împreună, astfel că uneori ea îl însoțea la lucru, la garaj. Javiera se așeza pe un scăunel, fumând țigară de la țigară, în timp ce Valentín căuta rezultatele la loto în ziarele vechi. În penumbra din subsolul garajului sau strânși unul în altul în cămăruța lor, se simțeau în siguranță, la adăpost de lumea ostilă, feriți de batjocură și de privirile directe. În felul lor se iubeau, chiar presupunând că iubirea asta nu depășea cu mult nevoia, dar toți cei care-i văzuseră vreodată spuneau într-un glas că se iubeau mult de tot.

Doctorul Peralta, legistul districtului central din Barcelona, desfăcuse pieptul unora care muriseră din amor și aproape că putea ghici cauza încă de la prima vedere. Era convins că sinuciderile celor care se iubeau lăsau în aer o urmă, că amorul, ca și sufletul, nu murea odată cu trupul, că mai rămânea o vreme

plutind acolo, până-l risipea vântul, amestecându-l cu alte mirosuri, mai puțin nobile. Aici miroase a amor, obișnuia să spună, încreținându-și nasul de copoi, iar poliția descoperea curând că moartea fusese cauzată de disperare, sau de ură combinată cu gelozie, sau de abandon, sau de dragoste trădată. Aici miroase a amor, spunea Peralta, iar asta era suficient pentru ca investigația să se îndrepte în direcția potrivită.

În noaptea aceea, după autopsia urâților, gândurile nu l-au lăsat să doarmă. Simțise și de data asta mirosul amorului, dar amestecat cu alte arome, și intuia că parcă era ceva ce nu se potrivea. Peralta era un fanatic al simetriei, al formelor sferice, al soluțiilor fără rest. Cu toate că, mai mult ca sigur, nimeni n-avea să-și mai amintească vreodată de nenorociții aceia, era prea orgolios ca să nu ia în seamă chemarea enigmei, așa că, în zilele care au urmat, s-a împărțit în două, o jumătate o dedica noilor cadavre care se adăugau la lista evenimentelor, cealaltă se încăpățâna să dea târcoale unui caz care nu merita să umple nici măcar o pagină dintr-un dosar. Pe de altă parte, nici nu știa exact ce căuta și se întreba întruna ce îl mâna oare să o facă pe polițistul. Rolul lui era să explice cauza unui deces, ora la care se produsese, caracteristicile armei folosite dacă era vorba de o crimă, reconstituirea factorilor mecanici dacă, dimpotrivă, era de presupus că fusese un accident, însă nimeni nu-i cerea să găsească mobilul sau suspecții. În măsura posibilului, trebuia să descopere dacă în spatele aparențelor unei sinucideri era posibil să se ascundă un asasinat. Existau nenumărate feluri de a provoca o moarte fără a lăsa urme sau dovezi, cât și trucuri tot mai ingenioase de a ascunde urmele sau de a schimba semnele de pe un cadavru pentru a face incertă ora decesului. Toate astea făceau parte din munca sa, iar în cazul urâților își îndeplinise cu asupra de măsură atribuțiile. Dar Peralta nu se mulțumea să se limiteze la regulament. Fiu și nepot de polițiști, avea în sânge vocația de detectiv și adesea se distra să le sugereze câte ceva

polițiștilor, care îl cam luau în serios, căci nu doar o dată acest medic legist divorțat, fumător înverșunat și petrecăreț până în zori dovedise o istețime deosebită în a da de urma adevărului.

Numai că de data asta era cazul să vorbească cu bătrânul Carrascosa.

III

Íñigo Carrascosa fusese agricultor în tinerețe, apoi păstor de oi, și abia la bătrânețe se apucase să învețe să scrie și să citească. Din acel moment nu se mai lăsase de citit, iar la nouăzeci și doi de ani avea o bibliotecă de șase mii de volume citite și era destul de versat în informatică. Lui Peralta îi făcea plăcere să treacă pe la el din când în când, căci bătrânul îi oferea nu numai prilejul unor conversații extrem de plăcute, dar avea și darul de a-i pune în ordine ideile ca nimeni altul. Iar lucrul cel mai bun la această prietenie era că nu trebuia niciodată să stea la rând: Íñigo Carrascosa era disponibil la orice oră, renunțase la somn în urmă cu câțiva ani și avea un talent neîntrecut la preparatul cafelei la ibric.

Peralta ajunse acasă la bătrân către ora două noaptea, cu puțin înainte de dezlănțuirea unei furtuni care avea să mai potolească arșița. Câteva fulgere tăcute sclipiră pe cerul înnorat, dar doctorul avu timp să iasă din mașină și să se adăpostească sub pridvorul lui don Íñigo și să aștepte răbdător ca omul să răsucească toate cheile și să tragă toate zăvoarele ușii. Din precauție, repeta el de fiecare dată, neuitând să o facă și de data asta, în timp ce-l poftea, zâmbind, pe Peralta să intre în salon. Dar dacă vrei, putem sta un pic în pridvor să ne uităm la furtună, îi sugeră el arătând spre cer, iar lui Peralta i se păru bună ideea. Ar fi fost plăcut să stea de vorbă pe fondul murmurului ploii.

În scurt timp, legistul îl puse la curent cu motivul acestei vizite, iar bătrânul profită de pauză pentru a se duce la bucătărie.

Reveni după câteva minute cu două cești cu cafea și, în timp ce se așeza, făcu niște observații despre ploaie, despre campania electorală care începuse în această săptămână etc. Peralta sorbi din cafea fără să-și piardă răbdarea, căci știa că mintea lui Carrascosa funcționa pe niște frecvențe speciale și era esențial să nu-l zorești cu întrebări directe.

Știi ce cred eu, spuse deodată bătrânul, ți-a scăpat exact principalul, vreau să spun că nu avem mobilul sinuciderii. Uluit, Peralta deschise gura să-i răspundă, însă Carrascosa își continuă raționamentul cu glas tare. Chestia e că nici măcar nu te-ai întrebat în legătură cu motivele, ți s-au părut evidente. Ți-ai zis că doi oameni așa ca ei aveau motive din belșug să părăsească viața asta, iar eu cred că asta e o prejudecată ca oricare alta. Cred că deznodământul nu e chiar așa de evident, dincolo de tot ce mi se pare tot mai puțin evident, se spune că la bătrânețe nu te mai miră nimic, însă la mine e taman pe dos, caracterul continuu al lucrurilor care mă înconjoară se sparge în bucățele mici, fiecare cu strălucirea ei specială, sau cu opacitatea ei, depinde, dar toate devin ceva separat de mine, de parcă m-ar pofti pentru prima dată la spectacolul lumii. Mâna lui, tremurând ușor, ridică ceașca de cafea spre buze, dar se opri ca să le lase să mai adauge ceva. Fac pariu că nici nu ți-a trecut prin minte că ea putea să aibă un amant, de pildă, pentru că te-ai mulțumit să crezi în aparențe. Nu vreau să-ți sugerez nimic, e doar o presupunere la întâmplare. Da, știu că, dacă ai fi fost perfect convins că lucrurile s-au petrecut așa cum par să se fi petrecut, n-ai fi aici să vorbești cu mine la ora asta, dar dă-mi voie să-ți spun că a fi înfiorător de urât și nenorocit nu înseamnă că nu poți avea un amant. Am cunoscut pe vremuri o femeie oarbă și beteagă care scotea din minți destui bărbați. Era de-a dreptul o pocitanie, dar omul e o ființă capricioasă, numai că de data asta ai uitat acest amănunt. Precis că ai bănuielile dumitale, dar bunul simț nu te lasă să mergi mai departe.

Peralta simți că roșește. Îl asculta pe Carrascosa sorbindu-i fiecare cuvânt, ca un copil absorbit de discursul tatălui său, ca un meloman vrăjit de o muzică minunată. Ploaia încetase, lăsând în loc liniștea nopții, abia întreruptă de stropii care se scurgeau din copaci și de pe acoperișuri, iar Carrascosa părăsise subiectul și se întorcea la politicieni și la ultima conferință de presă a sindicatelor. Peralta se uită la ceas și, constatând că era aproape patru, își aminti că nu ajunsese încă la performanța de a renunța definitiv la somn și își luă la revedere de la bătrân, mulțumindu-i pentru cafea și conversație. Nu era convins că era mai lămurit, numai că știa din experiență că o discuție cu Carrascosa era precum vinul bun, avea nevoie de timp ca să se învechească. Bătrânul era mult prea deosebit pentru a lua de bun argumentul vulgar al amantului. Avea și el miros fin, dar, spre deosebire de Peralta, el mirosea cu creierul, nu cu nasul și era capabil să perceapă toate nuanțele istoriilor pe care le auzea. Ceea ce nu însemna că putea pune în cuvinte exacte bănuiala difuză ce i se desena în minte. Efectua doar prima parte a excavației, indica locul unde trebuia căutat, restul îl lăsa în seama lui Peralta. Astfel funcționau lucrurile între ei, iar rezultatele meritaseră întotdeauna osteneala.

Peralta se urcă în mașină, porni motorul, însă trei străzi mai încolo trase pe dreapta, opri motorul și-și aprinse o țigară. Poate că noaptea asta nu era făcută ca să dormi, își zise în timp ce scotea pixul și carnetul de notițe.

IV

Păi, așa cum le-am zis și polițiștilor deunăzi, nu-i mai văzusem până atunci. Și aveau niște fețe care nu se pot uita, de-asta să fiți sigur. De acord, mai povestesc încă o dată. Era ora opt seara, în jur de opt. Țin minte pentru că ei au venit la pensiune

exact când să înceapă telenovela. Nu pierd niciun episod, de-asta am aici televizorul, spuse femeia arătând spre un aparat cam vechi, cu un mileu croşetat pe capac şi plasat într-o cămăruţă din spatele recepţiei. Încă de la şapte jumate mă aşez aici, dacă apare vreun client îl servesc, după care mă aşez la loc. În seara aia când au venit ei am avut un fel de presimţire rea. Nu, nu mi-a trecut deloc prin minte chestia cu sinuciderea. Nu ştiu, îmi produceau un soi de repulsie, Doamne iartă-mă. Pesemne că v-am făcut o impresie proastă, credeţi poate că mi se rupe de oameni, dar nu e aşa. Treaba e că ăştia doi parcă nu erau de pe lumea asta. Bun, pe concret. El m-a întrebat dacă aveam camere libere, apoi a întrebat de preţ, logic. M-am prins imediat că suma era pentru ei una considerabilă, pentru că s-au uitat unul la altul, pe urmă s-au tras mai încolo să delibereze, deşi, dacă stau să mă gândesc, chiar nu ştiu ce mai conta preţul dacă veniseră cu nişte planuri atât de macabre. N-am auzit ce-şi spuneau, dar m-a mirat felul în care-şi vorbeau, mai ales el era foarte drăgăstos, o ţinea tot timpul de mână, de parcă s-ar fi temut să n-o zboare vântul. Cred că aţi cercetat-o bine, nu ştiu ce avea femeia asta, parcă nici oasele ei n-aveau greutate. El era nespus de trist, ea părea mai curând speriată, şi uite că mi-am mai amintit ceva, acum când am zis că era speriată, am auzit că el îi spunea ceva, ca şi cum ar fi vrut s-o liniştească, aici nu ne va găsi nimeni, şi a repetat asta de mai multe ori. Adevărul e că n-am prea luat în seamă vorbele astea, că, după ce mi-am revenit din prima impresie, n-am mai vrut decât să termin mai repede cu ei şi să mă duc la telenovela mea. Dar e sigur că el a spus aici n-o să ne găsească nimeni. Nu ştiu ce-o fi vrut să însemne asta, că în ziare nu scrie că ar fi făcut ceva. Poate că încerca să o lămurească pe ea că n-o să-i întrerupă nimeni.

M-au întrebat şi asta data trecută şi le-am spus ce vă spun şi acum, nu aveau bagaje, niciun fel de sacoşă sau servietă, nimic. Au venit cu mâinile goale. Peralta împinse mai încolo cafeaua

oferită de patroana pensiunii și trase către el scrumiera, aprinse o țigară și se sprijini de spătarul scaunului, suflând fumul spre tavan și privind zugrăveala coșcovită. După câteva minute de tăcere reluă discuția cu interlocutoarea sa privind-o fix în ochi, nu înțeleg tocmai bine un lucru, doamnă, dumneata spui că cei doi au venit cu mâinile goale, nici măcar cu o pungă de cumpărături, în plus ești sigură că n-au părăsit camera nicio clipă. Totuși, lângă cadavre s-au găsit patru sticle de băutură, pe care nu le puteau aduce în buzunar. Femeia rămase pe gânduri, apoi ridică din umeri. Da, e corect ce spuneți dumneavoastră, dar n-am nicio explicație. Doar dacă le-au fost date de altcineva, cineva care era deja cazat la pensiune, sau cineva care a venit mai târziu. Ia să ne uităm în registru, spuse ea, plesnindu-se ușor peste genunchi în timp ce se ridica energic și-și târșâia papucii în drum spre recepție. Ia să vedem, în ziua când au venit cei doi aveam trei camere ocupate, uitați numele și datele de venire și de plecare. În seara aia, în afară de ei, n-a mai venit nimeni. A doua zi de dimineață vedeți aici că a mai venit un client nou. Îmi permiteți, ceru Peralta și se uită pe registru. Conform estimărilor în urma autopsiei, cuplul nu întârziase prea mult să purceadă la ceremonia morții. Astfel că, dacă cineva le adusese sticlele trebuie că era cineva care se afla deja la hotel. Asta nu făcea decât să complice o poveste oricum destul de absurdă și lăsa în ceață motivul pentru care cei doi preferaseră să-și ia viața în alt loc decât cămăruța care le ținea loc de cămin. Un motiv bizar îi determinase să caute alt loc, iar dacă avea încredere în auzul fin al patroanei pensiunii, grasul era convins că aici nu aveau să fie găsiți, cu toate că era de luat în considerare că unul din ei, sau amândoi, suferea de mania persecuției, ceea ce lăsa în orice caz intactă enigma apariției sticlelor.

Peralta fu uimit să vadă registrul, căci, dată fiind categoria pensiunii, nici nu credea că ar putea exista așa ceva. Femeia avea un scris mărunțel și copilăros, tipic celor care au o instruire

elementară, însă în general era un model de ordine, cu rubrici trasate cu creionul și rigla, cu ziua și ora venirii și plecării clienților, numele cu majuscule, urmate de prenume și de seria și numărul carnetului de identitate sau pașaportului, deși acest ultim element nu era chiar obligatoriu. Legistul citi atent lista persoanelor care se cazaseră în zilele care precedaseră găsirea cadavrelor, fără a găsi vreun amănunt util. Mai rămâne posibilitatea ca la ei în cameră să fi urcat cineva și dumneata să nu fi prins de veste, absorbită fiind de televizor, exclamă brusc Peralta ca și cum ar fi vorbit singur. E posibil, nu zic că nu, spuse femeia. Ba chiar, acum că ziceți, parcă-mi aduc aminte că la un moment dat am văzut un tip la tejghea, iar când l-am întrebat ce dorește, mi-a spus că greșise hotelul și nu pe ăsta îl căuta. Nu zic că nu ar fi putut urca la amărâții ăia și să fi coborât repede fără ca eu să-mi dau seama. Era un bărbat la vreo cincizeci și ceva de ani, bine îmbrăcat, aș zice că prea elegant pentru un hotel de categoria asta, că oi avea eu mândria mea, dar nu mă păcălesc singură. Avea o geantă de voiaj din alea scumpe, nu prea mare, mi-a atras atenția că semăna mult cu una pe care o avea tata, odihnească-se în pace, o geantă din piele maro-închis cu închizători aurii, parcă bronz sau așa ceva. Vorbea spaniola perfect, dar se vedea că era străin. Nu știu, poate italian, poate neamț, că eu nu-i deosebesc, grăi patroana, făcând un gest din care se deducea că nu era cazul să i se ceară asemenea subtilități.

V

Antonia Bermejo Portela nu vedea bine cu un ochi, însă, în ciuda vârstei, își păstrase auzul fin și plăcerea de a bârfi și de a-și vârî nasul în viața altora. Locuia ușă în ușă cu camera pe care Valentín și Javiera o închiriaseră și se distra spionând toate mișcările vecinilor. Cei doi îi produceau o silă vecină cu groaza, dar

mai puternică era curiozitatea ei fremătătoare față de cele două ființe aproape ireale, pe care le spiona de la fereastra dormitorului, care dădea într-o curte interioară de unde zărea fereastra cuplului. Niciodată nu străluciseră prin dialog, deși Antonia încercase inițial cele mai bune trucuri pentru a afla câte ceva de la ei, însă fără succes.

Cum se întâmplă adesea cu persoanele dedate la bârfă, Antonia era extrem de suspicioasă, astfel că abia după ce-și puse ochelarii de citit ca să se uite la legitimația doctorului Peralta și compară de mai multe ori chipul cu fotografia, acceptă să scoată lanțul de siguranță și să-i deschidă ușa. Iar odată aflat motivul vizitei, se dovedi o colaboratoare atentă, căci doar ideea de a-și vârî nasul în ceva atât de emoționant precum o anchetă a poliției o umplea de fericire.

Nu primeau niciodată musafiri, răspunse la o întrebare a lui Peralta. Bănuiesc că ați aflat deja că erau foarte singuratici și rezervați. Pe mine mă descumpăneau, după cum v-am spus, dar tot le dădeam bună ziua când ne întâlneam pe culoar. Și ei răspundeau, vru să știe legistul. Da, să zicem că răspundeau, dar numai el, și aproape neauzit, și mereu cu capul plecat, de parcă i-ar fi fost rușine. Ei nu i-am auzit glasul. După atâția ani în care le-am spionat obiceiurile, era inevitabil, vreau să zic, ca locuind alături să aflu câte ceva din ce se petrece în casa vecinului, deci, după toți anii ăștia, m-am mirat că tipul ăla a început să-i viziteze des. Când l-am văzut prima dată, acum vreo trei luni, l-am remarcat din prima: nu țin minte ca în clădirea asta să fi intrat cineva așa de elegant. Purta un costum bine croit, părul cărunt și des era dat cu briliantină, ba m-am uitat și la manșete și am observat că purta niște butoni care păreau de aur, așa ceva nu prea vezi pe toate drumurile, mai ales în cartierul nostru. Am fost mirată să-l văd că intră în apartamentul de alături, dar ceea ce m-a făcut și mai curioasă a fost să văd de la geamul dormitorului meu că vizitatorul cel misterios vorbea cu ei, cu răposații adică.

La cererea lui Peralta, femeia îi arătă cu plăcere dormitorul și fereastra de la care încercase ani în șir să pătrundă în intimitatea mută a Javierei și a lui Valentín. Iar acolo își ținu respirația, pregătindu-se pentru interogatoriul la care era dornică să răspundă. Mă întrebam dacă îți mai amintești ce-ai văzut de la geamul ăsta, spuse legistul pe un ton distrat, oh, dar sigur că da, exclamă Antonia redobândindu-și imediat locvacitatea. Am văzut tot, și vă asigur că, deși nu auzeam nimic, am priceput imediat că se petrecea ceva ciudat. Judecați și dumneavoastră, ei doi erau așezați, ea pe un scaun, el pe fotoliul lui desfundat, vă imaginați ce greutate trebuia să suporte biata mobilă, amândoi cu ochii în pământ. Iar omul acela stătea în picioare, în mijlocul încăperii. Se plimba de colo-colo, ca fiarele închise în cușcă de la grădina zoologică, iar după cum se mișca și gesticula aveam impresia că strigă la ei, că era furios. Ei păreau speriați, n-aveau curaj să-l privească, stăteau cu ochii pironiți în dușumea. Și-atunci s-a întâmplat ceva de necrezut, vă jur că nu-mi venea să-mi cred ochilor. Fac pariu că nici nu vă imaginați, grăi Antonia Bermejo Portela, făcând o pauză pentru a pune la încercare talentul divinatoriu al interlocutorului. Peralta își stăpâni nerăbdarea și refuză oferta, punând în glas toată dulceața de care era în stare. Scumpă doamnă, povestea asta e infinit mai interesantă spusă de buzele dumitale decât de ale mele. Te rog să continui.

În prezența acestei dovezi de galanterie, Antonia se îmbujoră un pic, dar își reluă pe dată firul lăsat în suspans. Bărbatul și-a scos haina fără grabă, a pus-o pe un scaun, s-a întors și i-a tras bietului Valentín un pumn în cap, mai să-l doboare. A fost ceva de spaimă, el și-a acoperit capul cu mâinile, crezând că o să fie lovit din nou, dar tipul și-a netezit părul, și-a pus haina și a ieșit din cameră. Javiera și Valentín au rămas pe loc, cred că ea plângea, dar nu sunt sigură, pentru că stătea cu capul plecat, au stat așa o vreme, apoi el s-a ridicat și a tras jaluzelele. Eu eram îngrozită și perplexă, nu înțelegeam cine era omul ăla și ce voia

de la ei. Chestia e că de-atunci a mai venit de câteva ori și scena se repeta aproape la fel, deși n-a mai fost vorba de pumni în cap. Da' tot aia era, bieții nefericiți trebuie că erau terorizați și n-aveau încotro, trebuiau să suporte furia brutei ăleia fără să se poată apăra.

Bănuiesc că, dată fiind capacitatea dumitale de observație, nu ți-ar fi greu să-l recunoști pe individ dacă l-ai vedea, sugeră Peralta pe un ton admirativ. Firește, l-aș recunoaște imediat. Așa ceva nu se uită în veci, dar nu cred că tipul o să se mai întoarcă aici. Nu cred nici eu. Și încă ceva, știi cumva dacă era străin. Oh, da, uitasem să vă spun, într-o zi ne-am nimerit împreună în lift, a fost ceva inevitabil, eu eram gata să închid ușa și el a apărut pe neașteptate și a năvălit în ascensor. Să mor de frică și mai multe nu. Atunci el m-a întrebat la ce etaj merg și am observat că avea accent străin, dar n-aș putea să vă spun de unde.

Peralta își dădu seama că vizita atinsese limita de sus a profitului și se despărți de femeie, mulțumindu-i pentru timpul acordat. Antonia fu cam dezamăgită de plecarea doctorului, căci ar fi vrut să mai prelungească discuția, bănuind că altă ocazie de a participa la o investigație a poliției nici că avea să se mai ivească. Dacă aveți nevoie de mine ca martor vă stau la dispoziție, nu uitați, mai spuse ea cu glas tare, în timp ce Peralta se făcea nevăzut pe scări în jos. Legistul evita în măsura posibilului liftul, cică să se mențină în formă, adevărul e că-i era frică.

VI

Dumneata vii mereu cu ploaia, decretă Carrascosa deschizând ușa. Peralta ridică din umeri și, înainte de a intra, își scutură de formă pardesiul ud fleașcă. În timp ce bătrânul prepara cafeaua, legistul se învârtea prin salon și îl punea la curent cu ultimele descoperiri.

Carrascosa se iți în ușa bucătăriei și întinse un deget lung și uscățiv. Peralta, ți-am mai spus și înainte, te-ai încrezut prea mult în aparențe. Poți fi urât și fericit, adăugă el cu un zâmbet maliţios, uită-te chiar la dumneata. Surprins, Peralta își trecu mâna peste obraz, voind parcă să verifice prin atingere observația prietenului său, dar continuând să dea ture și să sloboade trâmbe de fum și să vorbească. Precis că au fost constrânși să se sinucidă de tipul de care mi-a vorbit vecina lor. Descrierea coincide cu cea a patroanei hotelului, care, pe de altă parte, a nimerit-o la fix observând că cineva care urmează să se sinucidă nu întreabă de prețul camerei. Cei doi trebuie că știau ceva, cunoșteau un dat, o informație de importanță vitală pentru tipul care făcea presiuni asupra lor, sau poate că posedau ceva. Dar nu-mi trece prin minte ce interes putea el să aibă pentru amărâții ăia.

Bani, îl întrerupse Carrascosa în timp ce punea pe masă tava cu cafea și sticla de whisky. Bani, ce altceva, să nu crezi că-i păsa de unde-și cumpăra hainele Valentín acela. Peralta îi aruncă o privire neîncrezătoare, dar ce spui acolo, ai înnebunit, de unde bani, că abia aveau ce să mănânce, ce bani.

N-am spus că aveau bani, doctore, îl contrazise bătrânul amestecând cafeaua parfumată cu un strop de whisky. Zic că vizitatorul cel rău voia să afle ceva care l-ar fi putut duce probabil la niște bani. Sau asta credea el, și de fapt asta contează. Nu cred că voia să le facă felul, poate voia doar să-i sperie, ba chiar să-i îmbete ca să li se dezlege limba. De-aia le-a adus sticlele de băutură. Ceea ce nu și-a imaginat însă e că poate s-au speriat în așa hal, că s-au sinucis.

Peralta rămase o vreme tăcut. Recapitulă raționamentul prietenului său, lăsându-se condus de noul fir luminos apărut în intriga ceţoasă a cazului, dar simțind în același timp că era puțin probabil să-l găsească pe cel răspunzător de moartea a doi oameni la a cărei rezolvare nu-l zorea nimeni. De parcă i-ar fi ghicit pesimismul, don Íñigo rupse tăcerea. Dumneata te-ai

limitat la cercul celor care au fost martori conjuncturali la viața acestui cuplu, și știm deja că astfel de oameni furnizează cel mult o descriere a aspectului jalnic, pe lângă informații despre comportamentul social ciudat și, firește, despre urâțenia superlativă a celor doi. Dar toate astea nu ne duc nicăieri dacă nu reușești să pătrunzi și în celălalt cerc. La ce te referi. La cei care i-au cunoscut cu adevărat, cei care le cunosc povestea, care pot veni cu un element suficient de interesant din trecutul lor ca să ne apropiem de o pistă. În locul dumitale, aș căuta printre supraviețuitorii circului.

Peralta se ridică din fotoliu și se duse la bucătărie să-și ia un pahar cu apă. Carrascosa, îți dai seama ce spui, protestă în timp ce se întorcea în salon, nu uita că asta nu e o anchetă oficială, procuratura a închis cazul. Eu mă ocup de asta în timpul meu liber, iar ce spui dumneata ar implica vreo șase polițiști, care să bată o jumătate de lume. Asta în ipoteza că a mai rămas careva în viață, oamenii ăștia nu au domiciliu fix, sunt precum țiganii care rătăcesc dintr-un loc în altul. Când s-a închis circul s-or fi răspândit pe cinci continente.

Ascultă, Peralta, știi foarte bine că altă soluție nu ai, doar dacă tipul pe care-l căutăm n-are o criză acută de remușcare mistică și vine să-ți sune la ușă. Fă ce-ți spun și află ce s-a întâmplat cu directorul circului, că de undeva trebuie să începi.

Bine, don Íñigo, ai dreptate. Sunt furios pe mine însumi pentru că nimeni nu mă obligă să mă vâr în încurcături și ajung mereu să mă văd amestecat în câte una. Dar eu ce să mai spun, zâmbi hâtru bătrânul. La anii mei ar trebui să trăiesc liniștit, dar uite că-mi tot vii cu probleme de felul ăsta. Hai, vezi ce faci și vino cu alte bârfe. A, și încă ceva, adăugă în timp ce-l conducea, dacă ai cumva la îndemână fotografiile cadavrelor făcute de poliție, mi-ar plăcea să le văd și eu. Medicul reveni cu mapa, o sprijini de masă și căută în ea. Scoase un plic cafeniu și i-l întinse. Vezi să nu te sperii, îi făcu cu ochiul, apoi trase ușa după el.

Mai ploua și acum, dar pentru că nu era frig preferă să se plimbe puțin înainte de a se urca în mașină și de a se duce acasă. Dar, dacă stau și mă gândesc, mai bine mă duc direct la serviciu, își spuse după ce se uită la ceas. Se lumina de ziuă și o foame năprasnică îl purtă către singurul loc în care la ora aceea ar fi putut primi o omletă din trei ouă și o cană mare de cafea tare.

VII

Nu știu cum te mai suport, Ricardo, bombăni femeia în timp ce bătea ouăle cu furculița de parcă ar fi fost vorba de creierii lui Peralta. Am divorțat de tine acum zece ani ca să trăiesc liniștită, iar tu îmi suni la ușă la șase dimineața pentru că ești mort de foame. Păi, să nu mă apuce toți dracii. Se vede treaba că niciuna dintre gagicile tale nu știe să aibă grijă de tine ca mine. Măcar fii bun și povestește-mi în ce bucluc te-ai mai băgat de data asta.

În ciuda anilor, a halatului, a papucilor și a chipului nemachiat încă arată bine, cugetă Peralta în timp ce sorbea din cafea și mușca dintr-o felie de pâine prăjită. O jumătate de oră mai târziu era sătul și îi relatase tot ce știa până la acea dată. Cordelia asculta distrată în timp ce strângea vasele și le punea în chiuvetă. Bun, își șterse mâinile, și ce-ai de gând mai departe. Să te angajez pentru anchetă. Și eu cu ce mă aleg. Cu o mențiune onorifică în memoriile doctorului Peralta, medic legist al Comunității Autonome a Cataloniei și detectiv amator în timpul liber, de care profită și ca să dea iama prin frigiderul fostei sale neveste. Mă topesc după afacerile tale, Ricardo. Nici să nu te gândești.

Cordelia își petrecu toată dimineața căutând prin arhivele primăriei. Cum era logic, circurile aveau nevoie de aprobare pentru a se așeza pe un teren municipal, astfel că datele acestea rămâneau pesemne undeva. Problema era că Peralta aflase numele circului, numai că autorizațiile erau cerute în numele

unei societăți comerciale sau al unui reprezentant. A căuta prin dosare putea lua săptămâni sau luni întregi, iar răbdarea Cordeliei rezista doar câteva ore. Funcționara de la birou rontăia creionul cu care dezlega cuvinte încrucișate, bucurându-se anticipat de pensionarea iminentă și lăsând telefonul să sune în neștire, până s-o plictisi. Deodată, își coborî ochelarii în vârful nasului și o privi pe Cordelia ca și cum ar fi văzut-o atunci pentru prima oară. Râu din America de Sud, în șapte litere, începe cu o. Cordelia se uită în stânga și în dreapta, apoi își atinse pieptul cu arătătorul. Cu mine vorbiți, da, doamnă, vă întrebam dacă știți cumva care ar putea fi râul din America de Sud care are șapte litere și începe cu o. Orinoco. Mersi frumos. Mă scuzați, cum ziceați că se numea circul ăla pe care-l căutați. Circul Mare din Istanbul. Adevărul e că mi-a sunat un clopoțel în clipa când ați spus Orinoco, stați puțin, mormăi femeia în timp ce se ridica să caute niște dosare, patronul era un italian, acum mi-am amintit, veneau aici în fiecare vară și-și înălțau cortul pe un maidan mare care a existat până acum câțiva ani pe drumul spre aeroport, cum îl chema pe tip, Turinoco sau Borinoco, era tare simpatic, venea personal să ia aprobarea, uite-l, și funcționara extrase un dosar cu marginile uzate și i-l dădu Cordeliei. Cel puțin avea un punct de pornire.

VIII

Alberto Turinocco se născuse la Trieste și, în 1934, se mutase la Barcelona, unde împreună cu un cumnat din Llobregat fondase Marele Circ din Istanbul, o companie destul de bună, care în anii ei de glorie ajunsese să adăpostească chiar și o sută de artiști sub cupola circului. În timpul războiului emigraseră în Mexic și America de Sud, unde Alberto Turinocco și cumnatul său făcuseră o adevărată avere combinând arta circului a primului cu

contrabanda cu smaralde columbiene a celui de al doilea. După război au revenit în Spania și au organizat turnee în aproape toate capitalele și marile orașe europene. Un accident de mașină a pus capăt parteneriatului și vieții cumnatului din Llobregat, iar Turinocco a rămas să conducă singur afacerea, care între timp se lărgise cu săli de jocuri și discoteci pe Coasta de Azur, la San Remo și la Hamburg. În tot acest timp, don Alberto a rămas burlac. Averea sa, sporită chiar mai presus de ce-și închipuise, a păstrat tot timpul două caracteristici de bază: proveniența tulbure și destinația necunoscută, dat fiind că Alberto Turinocco nu și-a părăsit niciodată apartamentul modest închiriat la Barcelona, n-a avut nici mașină, nici iaht, nici măcar o bicicletă, iar hainele destul de vechi încăpeau perfect într-un dulap simplu cu două uși. Se zvonea că păstra într-un loc tainic saci plini cu smaralde, însă nimeni n-a putut dovedi vreodată aceste bârfe care vorbeau de mitica faimă a istețului italian.

Circul, sursa inițială a acestei bogății, a ajuns să fie pentru don Alberto sanctuarul amintirilor sale, care au îmbătrânit laolaltă cu el până când n-a mai avut destulă putere să-l conducă și-a trebuit să se resemneze să-l vadă murind. Avea doar o soră, căsătorită cu cel ce-i fusese partener cofondator al Circului Mare din Istanbul, și un nepot, o pramatie care aspira să intre în afacerile familiei, dar care, ca urmare a unei bătăi cu cuțitele pentru oarece femei, fusese silit să se facă nevăzut, nelăsând nicio urmă nici în arena circului, nici în memoria unchiului, mulțumit că scăpase de buruiana cea rea.

Atras parcă de mirosul morții și de perspectiva de a-și revendica rolul de moștenitor universal, Isidro Balaguer își făcu apariția după treizeci și ceva de ani la căpătâiul unchiului, care agoniza cuprins de febră și de spasme. Aflând că don Alberto și-ar fi pierdut întreaga avere în operațiuni bursiere riscante, Isidro mai să înnebunească; a făcut o criză de furie și a fost gonit din spital de doi infirmieri, atenți ca decesul

bătrânului să nu fie grăbit prin cine știe ce metode. Puțin înainte de a fi azvârlit în stradă, nepotul apucase să urle ceva despre niște smaralde, un lucru de neînțeles pentru cei de față, dar care l-a determinat pe unchi să iasă brusc din comă, să apuce să rostească misteriosul nume al lui Valentín Romera, apoi să-și dea sufletul în pace și cu un surâs pe buze.

Cordelia a avut nevoie de două săptămâni până să dea de un saltimbanc ungur încă în viață, de o bătrână croitoreasă care lucrase la circ cârpind costumele artiștilor, de un fost fachir nebun, care dormea și acum pe un pat de cuie, și de un omuleț care, în bătaia tobelor, își riscase seară de seară capul vârându-l între fălcile unui leu îmblânzit cu damigene de vin îndulcit. Punând cap la cap amintirile zdrențuite ale acestora, Cordelia a reconstituit povestea lui don Alberto. Pentru ca piesele să se îmbine și prezumțiile despre nepotul cel impertinent să se transforme în certitudini, mai rămânea doar să pună la locul ei informația prin care atât patroana pensiunii, cât și Antonia Bermejo Portela îl descriseseră pe suspect ca pe un tip cu accent străin, informație întărită cu vârf și îndesat atunci când cei patru l-au descris la unison pe Isidro Balaguer ca pe un șarlatan profesionist, care poseda mai multe pașapoarte și era în stare să-și asume diverse cetățenii, în funcție de împrejurări și de cât de tare se apropia Interpolul de el. Întrebați în legătură cu faptul că don Alberto îngăimase numele lui Valentín Romera odată cu ultimul său suspin, niciunul dintre cei patru nu știu să găsească o explicație, cu toate că-și aminteau cu toții că italianul avea mare drag de orfanul cel monstruos, căruia obișnuia să-i dea câte o palmă peste căpățâna uriașă de hipopotam, în timp ce-i repeta că într-o bună zi avea să fie bogat, comentariu la care cei prezenți se distrau, luându-l ca pe încă o dovadă de bună dispoziție a bătrânului.

Mândră de rezultatele anchetei, Cordelia a primit de la Peralta aprobarea de a asista la ședință acasă la Carrascosa care,

aflând că o femeie avea să-i calce pragul, și-a călcat cămașa cea mai puțin uzată și și-a lustruit conștiincios pantofii.

Peralta a întârziat o jumătate de oră, iar când Carrascosa i-a deschis ușa, a văzut-o pe Cordelia instalată în salon. Ne-am prezentat singuri, l-a criticat bătrânul. Îmi pare rău că am întârziat, scuze, dar a trebuit să fac o autopsie urgentă și procuroarea era plină de draci. Apropo, am noutăți care fac inutile motivele inițiale ale acestei reuniuni, dar ne lasă toată libertatea să ne bucurăm că ne vedem. Tocmai am văzut un fax care a ajuns la comisariat, trimis de poliția din Amsterdam. Ieri-seară o macara a scos din canal o mașină care căzuse în apă. Pare-se că șoferul, care a pierdut controlul vehiculului și a murit înecat, era chiar amicul nostru Isidro Balaguer. Caz încheiat.

Don Íñigo rămase tăcut preț de câteva minute, apoi se ridică în picioare. Deschise dulapul cu băuturi, le oferi celor doi câte un whisky, își turnă un deget de tescovină și își drese glasul. Nu, Peralta, nici gând. Nu știu de dumneata, dar mie mi-a mai rămas simțul sportivității. Doar n-o să abandonezi cazul fără să rezolvi enigma mobilului doar pentru că suspectul a dat ortul popii în orașul ăla în care trebuie să fii tot timpul atent ca să nu cazi în apă.

Zău așa, Ricardo, interveni Cordelia întărind spusele lui Carrascosa, acum n-o să-mi spui că m-am înhămat la toată corvoada asta doar pentru ca tu s-o lași baltă din vina acelui fax olandez. Doar nu te-a lovit menopauza cerebrală.

Bine, bine, se apără Peralta ridicând mâinile cu palmele desfăcute. Presupun că ai aflat de la Cordelia tot ce-a reușit să descopere în legătură cu italianul. Senzația mea este că romanul ăsta se întinde tot mai mult, iar noi ne tot depărtăm de început. Dacă mergem așa, o să uităm că pornisem să rezolvăm moartea urâților, mai protestă el, terminându-și fraza cu o dușcă de whisky.

Te înșeli, dragă prietene, spuse bătrânul. Sfârșitul lui Turinocco ne duce la început. Ultimul lucru pe care l-a făcut pe

lumea asta a fost să invoce numele lui Valentín Romera. Face asta răspunzându-i nepotului care-l ceartă și-l amenință aflând că averea lui s-a dus dracului. Îmi imaginez că accidentul cumnatului n-a fost chiar un accident, că italianul a plănuit totul ca să rămână cu afacerea cu pietre și fac pariu că zvonurile despre cantitatea acestora erau mai mult decât o simplă legendă.

Nu știu ce vrei să insinuezi, dar chiar dacă ar fi așa, dacă smaraldele ar exista, mi se pare îndoielnic ca ele să se fi aflat în posesia lui Valentín și a soției sale, fu de părere Peralta.

De acord cu dumneata, însă treaba e că Isidro Balaguer chiar a crezut ce a murmurat unchiu-său pe patul de moarte, i-a amenințat pe nenorociții ăia, i-a terorizat, iar apoi, văzând că nici așa nu reușea să scoată ceva de la ei, și-a schimbat tactica, i-a urmărit până la pensiunea în care se refugiaseră și i-a îmbătat ca să-i facă să-și dea drumul la gură. Nu vom ști niciodată ce s-a petrecut acolo, dar eu presupun că Balaguer i-a silit să înghită pastilele. Dumneata ai făcut și studii de psihiatrie, așa că vei fi de acord cu mine că a lua niște pastile nu e o încercare de sinucidere tipică pentru doi oameni ca Valentín și Javiera. Nefericiții de genul lor folosesc metode mai violente pentru a-și lua viața, se așază pe șinele de tren sau beau șoricioaică. Până și pentru sinucidere există stiluri, care țin de clasa socială a unuia sau altuia. Un conte își trage un glonț în tâmplă cu un pistol cu plăsele de fildeș, dar nu se spânzură de un cârlig.

Așa cum ai demonstrat la autopsie, ea a murit asfixiată de îmbrățișarea lui care, speriat, a vrut să o protejeze, să acopere oasele acelea fragile cu anatomia sa monumentală. Este reacția cuiva care vrea să salveze singurul lucru de pe lume pe care l-a iubit cu adevărat, ceva recunoscut la prima vedere de toți martorii.

Păi, dacă-i așa, sări Cordelia, prinsă de raționamentul lui don Íñigo, nu ne rămâne decât să demonstrăm ce a vrut să spună bătrânul Turinocco atunci când a pomenit numele lui Valentín Romera.

Scumpă doamnă, grăi Carrascosa cu un surâs galant, dovadă că era încântat de participarea Cordeliei la dezbatere, cred că mă aflu în situația de a-ți putea satisface curiozitatea, iar dacă îmi permiteți un moment am să vă arăt ceva care m-a preocupat în nopțile astea. Se ridică și se duse la un sertar din care scoase plicul cu fotografii lăsat de Peralta, plus niște desene pe care le întinse pe masa din sufragerie. Peralta, ajută-mă cu lampa aia, ca să vedem mai bine, îi indică el o piesă din bronz masiv cu abajur de cristal în formă de lalea. Iar după ce lumina i se păru suficientă și toți trei stăteau în jurul mesei cu capetele aplecate, Carrascosa extrase o fotografie și o împinse ușor către Cordelia. Și acum spune-mi ce vezi, o rugă el, încrucișându-și brațele în așteptarea răspunsului.

IX

Cordelia ezită o clipă să se uite la fotografie, scuturată de un fior pe spinare. Exact cum se așteptase, ceea ce se vedea acolo era destul de dezagreabil și în clipa aceea realiză pe de-a-ntregul faptul că scotocise în istoria unor indivizi pe care nu-i văzuse niciodată, nici măcar în acele sumbre portrete post-mortem. Vedea acum urâtele ființe, încleștate într-o ultimă îmbrățișare, așa cum trecuseră pragul nefericitei lor vieți. Chiar și așa iradia de acolo o tandrețe amară, poate din cauza fragilității care-i amenințase dintotdeauna și care se vădea și acum în trupurile inerte.

Uite, se auzi glasul grav și sonor al lui Carrascosa, cu asta o să vezi mai bine detaliile, și îi întinse Cordeliei o lupă. Mirată, femeia se apucă să cerceteze atent fotografiile, neștiind ce să caute exact. Mi-a luat mai multe nopți să restabilesc sensul acestei istorii neobișnuite, și v-o spun ca să aveți o estimare a timpului care m-a ținut ocupat, căci în ce privește somnul, acesta a devenit un răsfăț pe care la anii mei nu mi-l mai pot permite.

Cordelia îl asculta cercetând mai departe cu lupa reliefurile neliniștitoare ale lui Valentín și ale Javierei. Era gata să-l roage să-i dea o orientare mai precisă, când privirile îi căzură pe ceva destul de neclar la prima vedere. Ce e pata asta, parcă e un tatuaj. Exact, spuse Carrascosa și, spre uimirea prietenilor săi, le arătă încă o fotografie, pe care cei doi se apucară să o cerceteze curioși.

Mi-am permis să măresc un fragment, sper să nu te superi, dar mi s-a părut neapărat necesar pentru a merge mai departe. Fotografia prezenta un tatuaj ciudat de pe gâtul lui Valentín: silueta unui dragon în interiorul căreia se citeau cuvintele ÎN NUME. Carrascosa se ridică iar, își mai turnă tescovină din sticla din bufet și îi puse la curent cu rezultatul căutărilor sale.

În afară de multele sale dovezi de istețime, Turinocco ăsta era și un glumeț, sau poate un filozof care vedea viața dintr-un unghi aparte, pentru că, fiind în același timp foarte bogat și foarte discret, ducea o existență izolată și departe de luxul în care averea i-ar fi permis să se scalde, după cum am aflat din cercetările făcute cu talent de Cordelia. Știa că, mai devreme sau mai târziu, nepotul avea să apară ca să-i ceară socoteală, drept care s-a hotărât să ia niște măsuri legale. Dar lucrurile nu se opresc aici, pentru că totodată Turinocco a avut grijă să țească o pânză deasă de zvonuri și să împrăștie prin toți bârfitorii versiunea conform căreia l-ar fi numit moștenitor unic al averii sale pe Valentín Romera. La rândul meu, am făcut anumite cercetări și am dat de un bătrân acrobat, acum la pensie, care și-a amintit că-i făcuse lui Valentín tatuajul cu dragonul și cuvintele cele misterioase, pare-se cerute de italianul cel maliții os. Atunci m-am apucat de treabă și mi-am spart capul cu ÎN NUME. Ce nume, întrebară la unison Cordelia și Peralta, asta m-am întrebat și eu și am hotărât să încep cu numele celor doi. Le-am sucit pe toate părțile, am făcut zeci de anagrame, până când, adăugând și numele lor de familie, am dat de ceva ce-o să vi se pară

la fel de enigmatic şi fascinant cum mi s-a părut şi mie, declară Carrascosa. Se sculă de pe scaun şi se îndreptă spre o tablă plasată într-un colţ unde scrise cu creta şi cu litere mari ES VITAL NO VER LA OTRA MENTIRA (ESTE VITAL SĂ NU VEZI CEALALTĂ MINCIUNĂ). Asta se poate face din literele lui Valentín Romera şi ale Javierei Flotats, şi chiar mai rămân două, J şi F, întâmplător iniţialele femeii.

Cordelia şi Peralta amuţiră, cu ochii la bătrânul care scrisese pe tablă, uluiţi de puterea mirifică a limbajului. Peralta tuşi stingherit din cauză că nu fusese el cel care să descopere misterul.

Fraza dădea limpede de înţeles că, dacă există cealaltă minciună, precis există şi prima. Cred că nu e exagerat să spunem că prima minciună se referă la circumstanţele morţii asociatului lui Turinocco. Expertiza declarase că fusese vorba de un accident, dar încă de pe atunci au existat dubii care au apărut în ştirile de presă ale vremii, după cum am constatat căutând în arhive. Se zvonea că italianul pusese la cale accidentul ca să rămână cu toată afacerea, profitând de faptul că asociatul său rămăsese văduv şi rupsese orice legătură cu fiu-său, pe care îl şi dezmoştenise. Şi-atunci care e cealaltă mincină, îl întrerupse Cordelia, nerăbdătoare să afle unde ducea acest fir nou al poveştii. Carrascosa zâmbi percepându-i tonul cam imperativ şi ridică mâna, îndemnând-o să aibă răbdare. Deci ai impresia că nu am avansat cine ştie ce. N-am vrut să spun asta, se apără femeia, credeam doar că ai găsit rezolvarea. Păi, am cam găsit-o, se lăudă bătrânul privindu-şi distrat unghiile, am nevoie doar de un minut să-ţi explic. Îi ceri prea mult, mârâi ironic Peralta, dar o privire a lui Carrascosa îl opri să mai facă şi alte observaţii la adresa temperamentului Cordeliei.

Bătrânul se ridică iar, se frecă peste şale şi îşi puse ochelarii, pregătindu-se parcă să revină în prezent. Cum îţi spuneam, Peralta, nu trebuie să te încrezi în bunul-simţ al lucrurilor. Dumneata te-ai lăsat copleşit de înfăţişarea celor două pocitanii,

ți-a fost milă de urâțenia și de tragedia lor, dar n-ai fost curios să cercetezi mai atent tatuajul de pe greabănul monstrului. Și acum să trecem la cealaltă minciună.

Care e minciuna aia pe care e vital să nu o vezi, iată problema pe care a trebuit s-o rezolv, dar trebuie să recunosc că am avut și baftă. Acum ne este limpede că Valentín n-a văzut un sfanț din imensa avere a lui Turinocco, a cărei destinație continuă să fie necunoscută. Se pare că don Alberto avea o anumită simpatie pentru Valentín, e posibil să fi existat, în ciuda deosebirilor între ei, o misterioasă și tainică identificare între italian și diformul său protejat, care reprezenta condiția de orfan, lipsa de apărare a ființei omenești, inocența celui slab. Ce ironie magnifică, omul puternic și bogat dând de înțeles că îi lasă averea unui nenorocit din toate punctele de vedere. Bănuiesc că, într-un fel sau altul, fiul asociatului a prins de veste și a făcut presiuni asupra urâților pentru ca Valentín să-i semneze o procură. El și Javiera or fi trecut prin toate chinurile iadului din cauza individului înveninat de ură, în stare să facă orice pentru bani. Terorizați, urâții au hotărât să se refugieze o noapte la hotel înainte de a lua trenul și a pleca departe, probabil în Franța. Dar nepotul le ia urma, își modifică strategia și decide să-i îmbete, poate că astfel face rost de semnătură. Nu e greu să-l faci pe cineva să se sinucidă dacă știi cum să manipulezi mecanismele panicii.

Uite, Peralta, că tot te dai în vânt după rapoarte, ce am primit prin poștă azi-dimineață, grație unui amic care lucrează la o agenție de informații pentru marii investitori. Pentru că ești aproape la fel de sărac ca mine, precis că nici n-ai auzit de arhipelagul Dragonului, undeva în Antile, unul din paradisurile fiscale unde se refugiază pirații moderni. E o mână de insulițe grupate în jurul a două mai mari, Jacinta și Federica, nume care încep întâmplător cu J și F. Bătrânul Turinocco și-a băgat acolo averea considerabilă, asta în timp ce bătea toba despre presupusul testament. Chestia e că până la urmă au pierdut

toți. Imaginează-ți mutra pe care ar fi făcut-o Isidro Balaguer dacă ar fi ajuns în insulele alea și ar fi aflat că numele lui Valentín Romera nu figura în niciun act. Numai că se vede treaba că tipul era grăbit în toate cele, inclusiv în a se îneca într-un canal din Amsterdam, o chestie deosebit de idioată.

Don Íñigo se uită la ceasul care arăta ora trei dimineața. Îi lăsă pe Peralta și pe Cordelia să citească absorbiți lista de bunuri și depozite bancare din raport și se duse la bucătărie să pună de cafea. Mai rămân niște fire nelegate, dar vă las pe voi să le găsiți, adăugă din ușă, pentru că eu am făcut destul.

Aerul nopții era calm, se simțea că vine toamna. Ce nu pricep eu e de ce au fost găsiți în pielea goală, spuse Cordelia după o vreme, în timp ce mergea alături de Peralta spre mașină. Exact la asta mă gândeam și eu. Cred că trebuie să verificăm totul încă o dată. Cred că n-ai pretenția s-o facem chiar acum. Acum nu, când ajungem la tine acasă și după ce ne luăm micul dejun.

La ora asta nu-ți dau nici măcar un pahar cu apă.

Mă mulțumesc cu o cafea.

Nici poveste.

Și pâine prăjită.

Visezi.

Categoric.

De acord.

15
O afacere bună

Nu știu ce-or pune în supa asta că are un gust așa de scârbos, spuse bărbatul, deși nu schiță niciun gest prin care să refuze hrana mizerabilă pe care o oferea adăpostul. Ce ciudat, în pofida anilor care au trecut, nu reușesc să-mi pierd gustul meu bun. Cum vă spuneam mai devreme, toată viața taică-meu a încercat să-mi vâre asta în cap: numai cu profesioniștii, îmi repeta, tu să ai de-a face numai cu profesioniști, Carmelo, ascultă-mă și nu umbla cu oameni de două parale, dar știi dumneata cum e, tinerețea e o boală care se vindecă greu, iar pe atunci eram prea crud ca să-mi plec urechile la bietul de el, odihnească-se în pace. Sigur, dacă azi ne dau orez cu lapte, ți-l recomand, nu e rău deloc, cam uscat, dar se poate mânca. Treaba e că, în ciuda strădaniilor tatei de a-mi da o educație, o meserie, ceva care să-mi asigure viitorul, eu eram o frunză-n vânt, un neterminat, unul dintre aceia pe care, dacă vrei să-i găsești, îi cauți mai întâi prin cârciumi, săli de biliard, bordeluri, genul ăsta de locuri care atrag tipii care nu dau doi bani pe viitor. Așa eram eu. Ai mei mă porecliseră Contele Dracula, pentru că dimineața, când majoritatea oamenilor se scoală, sau sunt pe punctul de a o face, eu mă întorceam acasă să mă culc. Pentru mine, lumina zilei avea un singur sens, era semnalul care punea capăt singurului lucru pentru care merita trăit: noaptea. Uite că am avut noroc, ne dau orez cu lapte, ce zici, ia să gust, am mâncat unul mai bine făcut în alte adăposturi, dar iată că nu te-am mințit, și ăsta se poate mânca.

Celălalt schiță un gest de aprobare. Nu auzea bine cu o ureche, dar încerca să pară interesat, ca să nu-și jignească colegul

de masă. Zi mai departe, insistă el, în timp ce curăța fundul străchinii cu lingura.

Viața mea era noaptea. Eram un netrebnic în toată regula, un inapt pentru orice treabă, cum se spune în armată, un vagabond precum greierele din fabulă, dar aveam ceva pe care-l recunoștea toată lumea. Aveam șarm. Să nu crezi că asta însemna pur și simplu că eram simpatic. Sper să-mi scuzi lipsa de modestie, e mult mai rău să ascunzi adevărul. În plus, în situația mea, când mănânc și dorm din când în când în adăposturi de caritate, ce interes aș avea să te mint pe dumneata, un necunoscut, un biet nenorocit ca și mine, cu tot respectul. Pe atunci eram tipul cel mai seducător pe care ți-l poți închipui. Eram în stare să înmoi inima oricui, iar forța mea de convingere era irezistibilă. Eram cunoscut peste tot, mi se dădea de băut pe datorie, mi se iertau datoriile la cărți, trăiam pe seama femeilor și, culmea, reușeam chiar și să-l liniștesc pe tata, făcându-l să creadă că acuși-acuși o să-mi caut o slujbă bună. Nu mă întreba cum reușeam, pentru că nici eu nu pricepeam. Dar cert e că toată lumea mă adora, iar dacă era vreo petrecere, eu eram invitatul care nu putea să lipsească, cel care însuflețea ambianța cu mii se bancuri și povești, majoritatea inventate, dar care făceau lumea să râdă. Le-am jucat feste unora care pentru mult mai puțin erau în stare să căsăpească omul în bucăți și să-l azvârle în șanț, dar mie mi se ierta totul. Dar să știi că aveam și o mare calitate. N-am fost niciodată un turnător. Lumea avea încredere în mine pentru că eram un tip corect, mai ales că dădeai la tot pasul de nemernici puși pe scotocit, doar-doar le-o ieși vreun profit. Eu nu eram așa. Poți să mă crezi sau nu, e dreptul dumitale, dar îți jur că nu ceream nimic, mi se dădea totul, pentru că le eram simpatic, pentru că păream mai tânăr decât eram, bun, acum nu mai e cazul, dar mai ales pentru că eram nespus de frumușel. Cel din fața lui își ridică o clipă ochii din strachină, oprindu-se din mâncat. Ei, doar n-ai pretenția să mă verifici după cum arăt acum, chiar că ar avea haz. Ți-am zis,

abia trecusem de douăzeci de ani și mai aveau să treacă destui până să-mi cadă dinții și să ajung să dorm pe stradă, lucru pe care aproape că-l prefer uneori, că în adăposturile astea nu știi cine-a dormit în pat înaintea ta.

Celălalt se încruntă, încercând să stabilească dacă era sau nu de acord cu această idee, însă interlocutorul său nu-i lăsă timp de gândire.

Ce păcat că n-am păstrat nicio fotografie de atunci, ca să vezi că nu te mint, se văită acela în timp ce schița gestul de a se căuta prin buzunare. Dar n-are importanță, doar nu te mint. E drept că eram un pierde-vară și un iresponsabil, dar mai aveam o calitate: eram convins că soarta era de partea mea. Și știi dumneata cum merg treburile: e de-ajuns să crezi pentru ca să fii cuprins de o încredere și o lipsă de griji aproape nelimitate, iar asta-mi întărea convingerea că nu trebuia să fac niciun efort, că norocul vine la mine așa cum veneau femeile, tipii care mă primeau în cercul lor de prieteni sau chefliii care mă băteau pe spate și mă tratau cu bere sau cu țigări. Apropo, nu ai cumva o țigară, că azi am uitat să-mi cumpăr, a, nu fumezi, păcat, păcat pentru mine, nu pentru dumneata, că acum se trâmbițează pe toate drumurile că fumatul dăunează sănătății, înainte fumam cu toții și nu se întâmpla nimic. Unde rămăsesem, a, da, chestia cu norocul. Și ca să vezi că nu sunt scorneli, norocul a venit până la urmă, cum era predestinat, căci deși taică-meu era convins că talentele mele nu erau bune la nimic, eu știam că într-o bună zi va veni clipa când să profit de bunul meu renume adus de viața de noapte. Cred că ai mei nu mă înțelegeau. Închistați în criteriile lor clasice, credeau că viitorul se clădește pe bază de privațiuni și sacrificii, prin ani și ani de spart piatra sau de mâncat cartea, doar așa ajungi să ai o meserie. Dar eu știam că alta era chemarea mea, ceva care mă scotea din mediocritatea unei cariere de conțopist sau funcționar, meserii prin care unii cred că poți avea asigurat un loc în rai.

Eu am fost slujbaș într-un birou, îl întrerupse celălalt, dar firma a dat faliment și am rămas pe stradă.

Păi, vezi că am dreptate, dar nu mă crede nimeni, am văzut atâtea și știu că lucrurile nu sunt așa de simple cum par. Siguranța, ah, siguranța, masele sunt îndobitocite de ideea siguranței, păi siguranța e că ajung în groapă convinse că siguranța e o chestie măreață și nici nu bagă de seamă că până la urmă viața lor s-a dus în mă-sa. Eu nu regret nimic, pentru că am fost pe punctul de a-mi împlini visul, dar nici tâmpit nu sunt și știu că în ultima clipă am stricat totul. Pot să-mi închipui, spuse celălalt, cu o privire complice, așa se întâmplă aproape mereu. O fi, numai că în cazul meu motivul a fost foarte simplu și recunosc că la tinerețe orgoliul e mai tare decât judecata și te face orb și surd. Cu profesioniștii, zicea taică-meu, tu să ai de-a face numai cu profesioniștii, dar eu mă făceam că plouă, iar vorbele alea m-ar fi putut salva, dar le-am înțeles prea târziu, așa cum vin toate. Dar asta a fost la sfârșit, iar eu nu ți-am spus încă începutul. Păi, eu credeam că ăsta e sfârșitul, spuse celălalt privind în jur și căutând un pretext ca s-o șteargă. Nici pe departe, povestea abia acum începe, în seara în care-mi serbam douăzeci și patru de ani, petrecând cu gașca în discoteca la modă care-mi era a doua locuință și refugiu, unde-mi aveam cercul de admiratori. Deci era ziua mea și cineva a propus un toast. Eram toți cu paharele ridicate și tocmai atunci am auzit mare vacarm la intrare. Ne-am dus să vedem despre ce era vorba și am dat de o scenă neobișnuită. În ușă se proțăpise un negru înalt cât casa și cam de o sută cincizeci de kile. Cu o cămașă înflorată pe el și un lanț de aur la gât gros cât un odgon. Dar chestia cea mai tare era că-l ridicase pe portar în aer doar cu o mână, la vreo jumătate de metru. Manolo, care nu era chiar o piticanie, dădea din picioare ca o marionetă, vânăt la față și cu ochii gata să-i iasă din orbite. Și atunci vedem că în spatele negrului mai e unul, dar care abia de-i ajungea până la mijloc. În costum la două rânduri, cu revere late și cu o cravată care lucea ca un bec. Aruncă o privire în local și-i face semn uriașului să-i dea drumul lui Manolo ca și cum ar fi fost o bucată de cârpă. Imperturbabili, de parcă s-ar fi scuturat

de o scamă, cei doi intră în local, vin la bar și întreabă dacă e careva care să știe englezește. Ei, și aici norocul îmi face cu ochiul, căci e ceva ce nu ți-am spus încă, nu se poate, ba da, e că vorbeam engleza, dar ce-ți spun eu, o dominam pentru că avusesem o iubită americană și știi dumneata, în pat se transmite totul. Mie-mi spui, eu m-am pricopsit odată cu păduchi lați, evocă celălalt, acum ceva mai interesat de făgașul pe care-l lua povestea. Nașpa, dar nu, americanca mea mi-a transmis engleza. Și aia ciupește mai rău, nu, omule, e vorba de limba engleză, *english*, a, nu, englezește nu știu.

Și cum îți spuneam, barmanul Saturnino mă strigă, Carmelo, ia fă-te încoa', ia să vedem dacă ești și tu bun la ceva. Mă duc și încep să fac pe interpretul pentru cei doi tipi, care beau romul ca pe apa minerală. Ceva nemaipomenit, îți jur că în viața mea n-am văzut pe cineva care să bea pahar după pahar fără să i se clintească un mușchi de pe obraz. Bănuiesc că ai ghicit deja ce s-a întâmplat, le-ai căzut cu tronc, exact, astfel că atunci când au plătit au scos un teanc de dolari cât o cărămidă și s-au apucat să împartă bacșișuri ca pe bomboane, fără a mă uita pe mine, firește, răsplătindu-mi oficiile de traducător cu o sumă frumușică. Nu văzusem un dolar în viața mea, păi cum să văd dacă trăgeam mâța de coadă, la fel ca acum. Am fost atât de emoționat, că nu știam ce să spun, apoi mi-am dat seama că nu ne prezentasem, am zis Carmelo Linares, *pleased to meet you*, iar ei mi-au strâns mâna. Ăla mărunțel era Gigio, uriașul era Margarito, halal așa nume, dar n-am mai stat de vorbă pentru că au plecat. Ne vom întoarce, au spus înainte de a ieși pe ușă, în timp ce Gigio vâra o bancnotă în buzunarul lui Manolo, ca să nu-i poarte pică.

În seara următoare uitasem deja tot, dar uite că negrii s-au ținut de cuvânt și au revenit. Nici nu s-au apropiat bine de bar, că au și întrebat de mine, apoi mi-au făcut semn să-i urmez. Am ieșit pe stradă, îi aștepta o mașină din alea scumpe în care m-au băgat fără nicio explicație. Nu mi-a fost frică, dimpotrivă, am fost încântat, pentru că intuiția îmi spunea că mă așteptă ceva

măreț, după cum s-a și dovedit. Mașina demarează ca la circuitul de la Le Mans, traversează orașul cu o viteză nebună. Șoferul se uită din când în când la mine prin oglinda retrovizoare și-mi zâmbește. Negru și el, ținând între dinți un trabuc stins. Pusese muzica la maximum și ținea volanul doar cu o mână, cu cealaltă marca ritmul pe bord și se fâțâia pe scaun de ziceai că acum se scoală în picioare. Ajungem în fine la o casă de la marginea orașului, în cartierul diplomaților. Nu-mi puteam crede ochilor, un conac ca în filme, cu o poartă impunătoare care s-a deschis în fața noastră pe un drum pietruit printre copaci. Intrăm într-un salon uriaș, unde se află o grămadă de tipi bine îmbrăcați, majoritatea negri, dar și câțiva albi, ba chiar și unii care păreau chinezi sau japonezi. Mă salută de parcă m-ar cunoaște de o viață, mă pomenesc cu un pahar în mână, apoi împins ușurel spre fundul salonului. Acolo ajung escortat de Gigio și de Margarito, un grup de persoane se dă deoparte în fața mea de parcă aș fi cine știe ce mare sculă, și-atunci aflu că matahala aia de pe fotoliul de catifea roșie, îmbrăcată într-un costum alb de mătase din care-i răsare chipul de abanos, e nimeni altul decât Walter James Mathew Kimball Salazar, prim-ministrul insulei Morambé. Unde vine asta. Asta m-am întrebat și eu, că n-auzisem de insula asta. Poți să-ți închipui, un dobitoc ca mine, ale cărui cunoștințe de geografie se limitau la centrul orașului, de unde să știu eu de insula aia. Am făcut o mutră inteligentă ca să nu fac o gafă. Noroc că elefantul acela, am aflat apoi că prietenii îi spuneau Little Ball, adică Biluță, salvează situația strângându-mi mâna gata s-o facă fărâme și-mi trage un scaun lângă el. Nu-ți dau acum toate amănuntele ca să nu te plictisesc, esențial e că instinctul meu nu mă înșelase. Intrasem în palatul ăla drept Carmelo Linares și atât, de meserie petrecăreț. Dar când lumina zorilor începea să se reverse peste străzi, iar noii mei prieteni mă depuneau acasă cu un plic doldora de dolari pe post de aconto, eram Carmelo Linares, reprezentant în Spania al Delegației Comerciale a Guvernului din Morambé. Doamne ferește. Exact

vorbele tatei, care mă așteptase toată noaptea treaz și cu un ciomag în mână, chitit să mă dea afară din casă.

II

Așa e viața, prietene, ca o ruletă, într-o bună zi câștigi și ești altul. E ceva grozav, pentru că cei mai mulți duc o viață netedă precum sticla și nici măcar nu-și dau seama, ceea ce e un avantaj, pentru că aceia care-și dau seama se umplu de venin, sau de tristețe, care e tot un fel de venin. Eu am avut noroc. Am tras o dată lozul cel mare, chiar dacă norocul n-a durat prea mult, sunt mulțumit. Vezi dumneata, eu nu le am cu filozofia, n-o să mă apuc acum să dau lecții despre viață. Pentru mine viața a fost sclipirea aceea care a strălucit în beznă preț de o clipă, lăsându-mi amintirea a ceva extraordinar, la care nu visasem nicicând. Și fii atent că-ți vorbesc de o afacere care, dacă ar fi ieșit, m-ar fi transformat într-o persoană respectabilă, cineva care acum ar fuma un trabuc și ar privi marea pe geam, în loc să stea aici și să înghită porcăria asta pentru care mai trebuie să fiu și recunoscător, înconjurat de amărâții ăștia care vorbesc singuri și se scarpină de purici. Dar n-are importanță, când mi-o veni rândul măcar am să fiu sigur că trecerea mea pe aici a avut un sens. Restul nu există, mie poveștile astea cu raiul și cu Sfântul Petru nu mi-au spus niciodată nimic. Eu cred doar în sclipirea aia pe care am trăit-o atunci și în supa asta din resturi care e tot ce mi-a rămas din foamea mea uriașă de odinioară.

Insula trebuie că e frumoasă, spuse celălalt, dându-și ochii peste cap și scobindu-se între dinți cu unghia. Posibil, însă eu n-am ajuns s-o cunosc. Ți-am spus doar, cariera mea a fost precum strălucirea unui licurici, dar nu te impacienta, că mai e de spus ce e mai important. Reprezentant suna al naibii de impunător, iar când maică-mea mi-a văzut cărțile de vizită tipărite cu litere aurite și cu stema statului Morambé, i s-au umplut ochii

de lacrimi. Ai mei m-au bombardat cu întrebări la care am încercat să răspund cât mai bine, pentru că, vezi dumneata, munca mea trebuia să fie, cum să spun, mai aparte. Tipii ăia numai proşti nu erau, erau plini de dolari şi nu puneau în joc o părticică din bugetul naţional doar pentru că aveau încredere în talentele comerciale ale unuia ca mine, ale cărui succese financiare maxime se limitaseră la câştigarea unor partide de cărţi. Aveau nevoie de mine pentru ceva foarte concret. Ei aveau afaceri în Spania, mai ales pe litoral, şi călătoreau mult. Deşi eu eram un amărât, aveam ceva în comun: ne plăceau petrecerile, băutura, femeile, domenii în care mă pricepeam destul de bine. Sarcina mea consta în distracţie, trebuia să organizez în aşa fel încât să petreacă nopţile di granda. Îţi dai seama, parcă m-ar fi atins o zână cu bagheta ei fermecată. Am început prin a-mi cumpăra haine, ca să arăt ca un dandy, şi o maşină decapotabilă care i-a lăsat cu gura căscată pe cei din cartier. Dar să nu crezi că misiunea mea era uşoară. Nu puteai să le oferi orice, căci fiind plini de parale nu se mulţumeau cu nişte fete din alea pe care le agăţi pe plajă. Lasă că aveau şi tot felul de gusturi. De exemplu, am aflat curând că Margarito, n-ai fi zis la mutra lui de gorilă, avea plăcere la bărbaţi. Da, uriaşul, garda de corp a celuilalt, a lui Gigio, care Gigio era şi el destul de capricios, îi plăceau chestiile mai ciudate, pricepi dumneata, şi una-două îl apucau dracii, drept care trebuia să fiu atent, că, dacă scăpa frâiele, totul se ducea naibii. El nu era prim-ministru, dar poruncea mai mult decât toţi, iar Margarito îl asculta ca un dulău blând. Pe de altă parte, se purtau aşa cum se poartă străinii când vin în altă ţară, adică nu ţineau seama de legi şi norme. Aşa că eu trebuia să fac pe dracu-n patru ca să le satisfac capriciile şi să evit pe cât posibil să iasă cu scandal, ceea ce nu era deloc uşor dacă avem în vedere că vorbim de nişte tipi care aveau în ei mai mult alcool decât sânge şi erau gata să scoată pistolul pentru orice fleac. Culmea, printre obligaţiile mele se numărau ţinerea la distanţă a poliţiei şi evitarea oricărui fel de publicitate. Ce mai, curată echilibristică, dar

aici își spunea cuvântul experiența mea din viața de noapte, singura și cea mai bună școală la care învățasem temeinic.

Lumina zilei e pentru spiritele realiste, pentru cei care se scoală devreme, duc o viață sănătoasă, cultivă moderația și nu se lasă târâți de impulsuri. Pe mine, realitatea nu mă stimulase niciodată, iar dacă aș fi avut curajul s-o privesc în ochi și la lumina soarelui, pesemne că m-aș fi topit de rușine. Noaptea, în schimb, e un văl magic care îndulcește contururile, care încețoșează privirea cu care ne vedem pe noi înșine și ne face să scăpăm de celula în care stăm închiși. Noaptea puteam să mă mint, să visez că eram altul, iar minciuna asta, efemeră cum era, m-a făcut să trăiesc în anii care au urmat, despre care n-am să-ți povestesc, căci prea vor semăna cu cei pe care-i cunoști din proprie experiență. După cum vezi, cad în păcatul nostalgiei, care e încă un beteșug din cele aduse de bătrânețe, la fel ca reumatismul sau artrita.

Nu-mi aduce aminte.

Ai dreptate, hai să-ți povestesc mai departe. Au fost doi ani di granda, ar ieși o carte dacă aș aduna toate istoriile și întâmplările din perioada aceea de glorie, când eram plătit ca să mă bălăcesc în mediul meu. Mă pregăteam pentru primul meu voiaj în insulă, prim-ministrul făcea șaizeci de ani și se anunța un bairam în stare să provoace un tsunami. Margarito a aterizat într-o seară în sudul Spaniei, unde eu însoțeam niște directori veniți pentru prima oară, foarte exigenți, firește, și cărora le cășunase pe luptele cu tauri. Erau atât de beți, că voiau zor-nevoie să coboare în arenă și să facă pe nebunii cu taurul. Dar a apărut Margarito, habar n-am cum mă găsise, care i-a trimis la culcare la hotel cu șuturi în fund. Pe mine m-a luat la un bar și mi-a spus să plec imediat pe insulă, unde era nevoie de experiența mea de organizator de petreceri pentru că Biluță, adică prim-ministrul, spusese că era musai să fac parte din comisia de sărbătorire. Îți dai seama ce emoționat eram, gata-gata să bocesc de fericire, dar lui Margarito nu-i plăceau efuziunile, cu toate că în intimitate era un poponar pasiv, dar cu mine se purta serios, n-am ce să-i reproșez.

A doua zi îmi fac bagajele și, când să ies din hotel ca să mă duc la aeroport, sună telefonul. Nu știu dacă dumitale îți plac filmele, mă mai duceam până să dea firma faliment, de ce mă întrebi, păi mă întrebam dacă ai văzut vreodată un film cu suspans din alea în care sună telefonul și toți spectatorii își țin respirația pentru că știu că asta înseamnă că urmează ceva teribil. Cred c-am văzut pe vremuri așa ceva, încercă celălalt să-și stoarcă memoria, dar nu-mi aduc aminte care era subiectul. Hai să-l spun pe al meu. Telefonul ăsta vestea o răsturnare de planuri și, mai rău, începutul sfârșitului carierei mele, deși asta aveam s-o aflu abia după câteva săptămâni. La telefon era Gigio, care urla ca nebunul și, din cauza nervilor, vorbea în morambeză, un dialect rar, folosit în insulă alături de engleză și de alte limbi. Când am reușit, în cele din urmă, să-l calmez și să-l fac să revină la engleză, așa am aflat că tot guvernul era întors pe dos pentru că prim-ministrului i se năzărise să-și serbeze ziua de naștere în Spania. Așa că ai pierdut ocazia să vezi insula, precum zici, dar asta n-ar fi fost cel mai grav. O deplasare a prim-ministrului pentru o astfel de sărbătorire însemna niște complicații uriașe. Trebuia să mobilizezi sute de oameni, invitați, angajați și gărzi de corp. O turmă care avea nevoie de cazare, mâncare bună, distracție, și asta în Spania, unde, în definitiv, eu eram singurul care trebuia să se ocupe de toate. Da, dar totodată aveai ocazia să câștigi bani serioși, cugetă celălalt, dovedind în sfârșit un început de raționament. Ai dreptate, și să nu crezi că n-am luat și asta în calcul. Până atunci făcusem bani frumoși din comisioanele de la cazinouri, hoteluri, restaurante, săli de dans și toate locurile în care-i duceam pe cei din guvern ca să-și facă plăcerile. Ca să-ți dau un exemplu, aveam chiar și o înțelegere cu o distilerie de rom care-mi îmbutelia niște comenzi speciale, cu sticle etichetate cu portretul regelui Spaniei, sub care era scris Furnizori ai Casei Regale. Tipii erau înnebuniți după sticlele alea, erau convinși că ori de câte ori trăgeau o dușcă din ele sângele lor devenea puțin albastru. Comisionul primit pe sticlele băute era suficient ca să-mi cumpăr costumele, așa că petrecerea

prim-ministrului ar fi putut fi afacerea vieții mele, o felie din tortul de aniversare oferit înainte de pensie.

Timp de o săptămână n-am pus geană pe geană. Pentru prima dată în viața mea lucram și ziua, făcând rezervări, căutând localuri, închiriind mașini cu zecile, angajând cele mai bune fete din zonă. Până la urmă ai să ajungi un cinstit om al muncii, Carmelo, îmi spuneam, nici taică-tău nu te-ar mai recunoaște. Toate ar fi putut ieși perfect, dar m-a trădat ambiția. Făcusem socotelile și a ieșit o sumă de ți se ridica părul măciucă, și asta fără să pun și ce-aș fi primit în mod oficial pentru serviciile mele, iar aici negrii erau niște domni, n-am avut a mă plânge. Dar cum îți spuneam, banul îl cheamă pe dracul, mă refer la cel pe care-l purtăm în noi. Blestemata mea de imaginație, exaltată de lăcomie, a fost cea care mi-a dictat un plan prin care să pun cireașa pe tort. Trebuie să recunosc că o influență a avut-o și Gigio, care m-a sunat din nou ca să se intereseze de mersul pregătirilor. Mi-a reamintit că lucrul cel mai important era ca prim-ministrul să se distreze bine, scop pentru care trebuia să asigur un material de calitatea întâi, să nu mă zgârcesc la bani, că și ei erau dispuși s-o facă lată. După ce a închis, mintea mea a început să lucreze asiduu și ideea mi s-a arătat precum soarele la orizont, rotundă și strălucitoare, cerându-mi toată abilitatea posibilă. Dacă vor material de prima calitate, asta va costa scump, Carmelo, mi-am zis, așa că trebuie să cauți tot ce-i mai bun în Spania, să cumperi ieftin și să revinzi cu prețul aurului. Pricep, spuse celălalt, întărindu-și afirmația cu un râgâit sonor. Ideea era o adevărată operă de artă, iar eu mă simțeam precum un mare artist, impresionat până la lacrimi de propria-mi genialitate. Biluță va avea tot ce e mai bun, iar asta nu putea însemna decât un lucru: Miss Spania în persoană.

Cum adică, Miss Spania, cum adică să faci rost de ea, doar așa, pe ochi frumoși. Nu știu de ce te miri, ține cont că până atunci obținusem lucrurile cam tot pe ochi frumoși. Oricum, ideea era mult mai ingenioasă decât crezi. Firește că n-aveam să i-o aduc pe Miss Spania, așa, pe de-a moaca, nici nu știam cine

era aceea. Dar tot atât de bună era vară-mea, Hortensia, care pe atunci avea douăzeci de ani şi era o bomboană de fată. Deci verişoara matale Hortensia era Miss Spania. Nu, omule, nu era, era ea bună, dar nici chiar aşa. Îţi ziceam că o prezentam pe post de Miss Spania pe vară-mea, asta aş fi aranjat-o cât ai clipi din ochi, falsificând diploma, eşarfa, tot ce mai era nevoie. Vara matale era din branşă. Nu chiar, dar nici nu crescuse la maici, iar când am pus-o la curent cu planul şi a aflat ce de bănet putea câştiga într-o noapte s-a arătat gata să semneze în faţa notarului. Ce afacere, mamă-Doamne, ce afacere! Cei din Morambé aveau să plătească o adevărată avere, prim-ministrul avea să petreacă o noapte cu Miss Spania, ceea ce constituia un detaliu de mare importanţă, vară-mea avea să-şi ia partea, iar eu mă gândeam unde să-mi cumpăr un apartament, ca să mă retrag din afaceri.

A venit şi ziua cea mare, când Walter James Mathew Kimball Salazar a aterizat cu avionul său particular pe pământul iubitei noastre patrii, însoţit de un alai de mai bine de două sute de personalităţi. Cu alte două avioane au sosit invitaţii speciali şi o armată de gărzi de corp care să vegheze la siguranţă, deşi cea mai mare parte a timpului aveau s-o petreacă în pat, scăldându-se în rom şi pipăind dosuri de gagici. Gigio şi Margarito au fiscalizat totul, au primit din partea mea raportul de activitate şi l-au aprobat cu zece plus. Dar i-am făcut praf când le-am spus de surpriza specială pe care o rezervasem pentru noaptea aniversării prim-ministrului. Nu le-a venit să creadă. Miss Spain, Miss Spain, repetau cu ochii holbaţi, *are you sure*, eşti sigur. Cum să nu fiu sigur, băieţi, la fel de sigur cum mă cheamă Carmelo Linares, doar mă cunoaşteţi, când promit ceva mă ţin de cuvânt. Şi, ca să vezi cât de inspirat eram, le-am cedat proprietatea intelectuală a ideii. Nu pricep. Adică eu aveam să încasez paraua, dar în ochii prim-ministrului tot meritul avea să fie al lui Gigio şi al lui Margarito. Asta i-a impresionat al naibii de tare, iar piticania mi-a declarat că din acea clipă mă puteam considera fratele lui. Bravo, Carmelo, te-ai scos, mi-am zis eu frecându-mi mâinile şi,

de bucurie, ne-am dus toți trei la restaurant, aproape bătându-ne la sfârșit cine să plătească nota.

A fost o săptămână de neuitat, cei din guvern au fost atât de mulțumiți de petrecere, încât erau gata să-mi ofere o funcție pe insulă, ba chiar și cetățenia. Iar eu mă fâțâiam de colo-colo primind elogiile cu o mutră plină de modestie, declarând întruna că prim-ministrul merită tot ce-i mai bun, ceea ce-i făcea să creadă că eram bun și de ambasador. Și cred că aș fi ajuns și asta, fii atent la ce-ți spun, numai că, în fond, omul nu se depărtează prea mult de modelul de personaj pentru care a fost programat încă din leagăn. Iar eu mă născusem ca să pierd, purtam asta în sânge, iar marca fabricii nu se șterge niciodată, oricât te-ai strădui să-ți transformi viața într-o poveste, așa cum făcusem și eu, crezând că așa aș fi putut ajunge cineva. Ar fi fost de-ajuns să urmez sfatul tatei: cu profesioniștii, Carmelo, tu să ai de-a face doar cu profesioniști. Ce nu știa tata, dincolo de bunele lui intenții, e că pentru a-i urma acest sfat trebuia să fiu și eu un profesionist, iar eu nu eram. Eu eram o pramatie cu baftă, un fraier care credea că lumea fusese făcută într-o oră. Și nici nu-mi trecea prin cap că se putea prăbuși într-o clipă.

Totul părea să meargă ca pe roate. Hortensia a sosit în ziua stabilită, aducând toate diplomele, plus altele inventate de mine. Găsisem chiar și o tiparniță care trăsese câteva coperte de reviste cu poza vară-mii, cu eșarfa cu Miss Spania peste piept. Totuși, era ceva ce-i frământa pe Gigio și pe Margarito. Piticania îi tot șușotea ceva la urechi mastodontului, care țâțâia din limbă și clătina din cap. Nu suntem siguri, a zis Gigio într-un târziu. Siguri de ce, întrebă bătrânul, privind cu coada ochiului restul de orez cu lapte rămas în farfuria povestitorului. Exact asta am întrebat și eu, iar ei au spus că sigur că fata era o bomboană, dar nu erau siguri că va putea face față. Nu pricepeam nimic, ceea ce se vedea și pe mutra mea, și-atunci Margarito s-a aplecat spre mine și mi-a spus un amănunt la care nu mă gândisem până atunci. Sir Walter James Mathew Kimball Salazar nu este prim-ministru

doar pentru meritele sale politice. Mai e și amănuntul că poartă o măsură ieșită din comun. Adică poartă pantofi cât niște bărci. Nu, omule, era un fel de a vorbi. Voia să-mi spună că elefantul ăla avea o trompă uriașă, pe măsura lui, și că Miss Spania li se părea prea puțin profesionistă, își găsi cu greu Gigio termenul adecvat. Cuvintele lui mi-au bubuit în urechi de parcă le-ar fi rostit însuși Iisus Hristos. Și mi-am dat seama că lucrurile se puteau termina rău, cum s-a și întâmplat. Vară-mea Hortensia a rămas între patru ochi cu prim-ministrul, jucându-și rolul ca o artistă, dar imediat ce Little Ball și-a scos din teacă spada pe care o purta între picioare, fata a început să țipe ca o nebună și a rupt-o la goană pe culoarele hotelului. Prim-ministrul, care avea deja la bord vreo șase sticle, a fugit după ea gol-pușcă, rupându-i-se de tot și de regele Spaniei pe deasupra, a alunecat pe scară și și-a rupt un picior și patru coaste. Vară-mea a reușit să ajungă pe stradă și să sară într-un taxi. Și eu am avut noroc: am profitat de vacarm și am șters-o englezește, înainte ca gărzile de corp să mă facă chisăliță. A trebuit să stau ascuns o vreme, pentru că mă căutau în toată Peninsula Iberică. Mare ghinion, că o a doua șansă n-am mai avut. În anii care au urmat am încercat mai multe afaceri, dar au eșuat toate. Evident, niciuna nu a fost atât de plină de emoții ca aceea de PR al guvernului din Morambé. În cele din urmă mi-am epuizat toate trucurile și m-am predat. Așa se termină povestea, restul poți să ți-l imaginezi singur.

Celălalt se ridică în picioare, oftă și spuse că pleacă. Măcar ai ceva de povestit, e o mângâiere, eu nici măcar asta nu am. Își croi drum printre mese, adunând bucățile de pâine rămase și vârându-și-le în buzunare. Înainte de a ajunge la ușă se întoarse, apropo, ce s-a întâmplat cu Miss Spania, vreau să spun cu vara matale Hortensia. Bună întrebare. Ca să vezi cum e viața asta: au prins-o la autogară. S-a măritat cu Gigio, care a dus-o cu el în Morambé. Mi-a trimis o dată o carte poștală. Zicea că insula e o adevărată minune.

Celălalt clătină din cap, apoi ieși în stradă. Se înnopta, trebuia să găsească un loc unde să doarmă.

16
Explozia

1. În dimineaţa asta, după apelul telefonic, m-am învârtit o vreme prin casă, zăpăcit, neştiind ce să fac. Aşa că m-am aşezat la birou şi m-am apucat să răscolesc prin sertare. Scrisori de la bancă, ilustrate vechi, facturi de la magazine. Nu căutam ceva anume, deşi presupun că încercam să te caut pe tine. Primisem vestea, aveam sufletul rănit, dar iată că stăteam aici, răscolind printre hârtii de parcă aş fi putut să te găsesc printre ele. În cele din urmă, într-un carneţel cu însemnări scrise cu creionul, am dat de o fotografie, o poză polaroid, deşi culorile se păstrau încă destul de bine. Mă uit la dată şi socotesc că ai trei ani, stai în fund pe plajă cu o găletuşă şi o lopăţică şi ai nisip umed pe obraz. Eu stau lângă tine, în picioare, pentru ca umbra mea să te apere de soare. Îmi aduc aminte că făcusem un castel, îl înconjurasem cu un şanţ pe care l-am umplut cu apă de mare şi un val ne-a măturat brusc opera.

Telefonul a sunat din nou. E unul din ei, nu ştiu cine, dar n-are importanţă, e ca un animal care se hrăneşte cu stârvuri şi vine chemat de duhoarea morţii, mirosul lui preferat. Zice că vrea să-mi transmită compasiunea sa. În timp ce-l ascult, privesc fotografia ta, fotografia noastră. Am continuat să te văd aşa, cu ochii memoriei, de parcă corpul ţi-ar fi crescut în jurul copilului încremenit pe care-l ghiceam. În schimb, pe mine nu m-am văzut, deşi bănuiesc că asta păţesc cam toţi. Din viaţa mea păstrez o serie de iluminări întrerupte de întuneric, de aceea ezit să mă recunosc în acest cap pe care părul creşte vâlvoi, în acest

chip pe care nu se văd încă rosăturile timpului. Dar cum în fotografie ești tu, deduc că tipul acela trebuie că sunt eu.

Hiena continuă să mârâie la capătul celălalt al firului, molfăindu-și discursul, acest venin care ni se livrează zilnic prin aer ca să-l inhalăm, și îi spun că poate să-și vâre compasiunea în cur. Ai grijă, mă avertizează el fără să ridice tonul, fără doar și poate stăpânindu-se, pentru că, în definitiv, își închipuie prin ce trec. Să nu cumva să uit că nu sunt de aici, îmi sugerează. Aș vrea să-i răspund, dar nu-mi lasă timp, închide. Mai bine așa, cel puțin pentru moment.

2. Deschid televizorul ca să văd ce se întâmplă afară. Au întrerupt programul ca să anunțe ultimele știri, *breaking news*, cum se zice în limbaj jurnalistic. Măcar de-ar fi ultimele știri, numai că știm cu toții că vor urma altele, și altele, pentru că mai rămâne mult sânge de vărsat. Viața ta, mai bine zis, moartea ta, cea care a fost a ta înainte să o fi aruncat la câini, e doar una dintre atâtea altele.

Crainicul tocmai ți-a pronunțat numele. În gura lui și cu imaginile locului unde s-a întâmplat, mi-e greu să te recunosc. E un nume oarecare, un nume în plus, nu al fiului meu. Fiul meu se numea așa, într-adevăr, însă numele pe care-l aud e al altuia. E numele cuiva de foarte departe, din care abia percep o umbră vagă, o vibrație efemeră a apelor stătute ale uitării, căci nu reușesc decât să-mi amintesc de celălalt, de copilul de pe plajă. De aceea sting imediat televizorul, pentru că am nevoie să te recapăt, să te recuperez pe tine. Celălalt, cel care se află acum pe buzele tuturor, în cerneala proaspătă a ziarelor, în dezbaterile idioate de la radio, acela nu se mai poate întoarce la mine. L-am pierdut definitiv, cu mult înainte de telefonul din dimineața asta. De aceea mai sunt în viață, pentru că o jumătate din mine era deja moartă, și nu puteau s-o omoare de două ori.

3. Brusc, simt că mi-e foame. Senzația asta familiară, obișnuită, mă stupefiază și mă umple de rușine. N-a trecut nici măcar

un ceas de când m-au anunţat că eşti mort, iar mie mi-e foame. E urgenţa asta imperioasă şi de neamânat a organismului, nu ştiu dacă trebuie să mănânc, să mă predau acestei chemări interne, sau e cazul să o ignor. Ştiu că în anumite culturi, sau în alte epoci, doliul era însoţit de post. Este o formă de respect şi deşi nu prea are sens, căci aici suntem doar tu şi cu mine, ceea ce dăinuie din tine în camera asta şi ceea ce rămâne din mine în clipa asta mă face să-ţi datorez acest respect, pe care-l datorez omenirii, ce-a mai rămas din ea.

N-am chef să răspund la telefonul care în curând o să sune întruna, de la poliţie, de la Ministerul de Interne, de la presă, aş vrea să mă zidesc în muţenie, să smulg firul de la aparat şi să stau aşa, tăcut, până ce liniştea să prindă o crustă care să mă separe definitiv de tot ce mă înconjoară.

Dar telefonul sună fără să apuc să mă hotărăsc şi ridic receptorul din automatism. E un ofiţer superior; cu glas blând şi ton profesional, pe cât de înţelegător, pe atât de aseptic, îmi transmite ce ştiu deja şi mă informează că peste o oră va veni o maşină să mă ia ca să mă ducă la morgă. O oră e bine, întreabă el, o oră mi se pare suficient, îi răspund. Suficient să mă bărbieresc şi să fac duş şi să aleg costumul şi cămaşa cu care să mă îmbrac. Când vine maşina, sunt gata. Zeci de ziarişti aşteaptă pe stradă, când mă văd ieşind năvălesc precum o haită de lupi care se bat pe o pradă. Mă împing şi mă înghesuie, parcă mă mitraliază cu aparatura, un vacarm indescifrabil de întrebări îmi loveşte urechile. Poliţia intervine, formează un tunel prin care mă strecor până la bancheta din spate a unei maşini care demarează în viteză. Lângă mine stă un bărbat în civil, îşi spune numele şi funcţia, nu-i dau atenţie. Îmi întinde mâna, răspund mecanic, fără cuvinte îi dau de înţeles că n-am chef de conversaţie.

Îmi sprijin capul de geam, privesc peisajul oraşului. Cade o ploaie măruntă, asfaltul murdar şi uleios are reflexii de curcubeu. Trupele antitero sunt răspândite pretutindeni. Poartă cagule ca să nu li se vadă chipul, dar chiar şi aşa le ghiceşti frica. Frica e

stăpâna absolută a acestui pământ, frica tuturor față de toți, o frică rece care ne face tari, care ne roade pielea, îmbătrânind-o și făcând-o insensibilă.

4. Săptămâna trecută îmi luam micul dejun într-o cafenea, în picioare, la bar. Ambianța era veselă, clienții păreau fericiți, sorbeau căni mari cu cafea fierbinte în care muiau niște prăjituri aurii și pufoase după care le duceau la gură. Într-un colț, televizorul anunța ultimul atentat. Doi polițiști sfârtecați de o bombă. Se arată imaginile victimelor, pe cele ale membrilor armatei invadatoare, în terminologia politico-tehnică folosită de călăi, căci așa se exprimă ei. O fată și un băiat. Mă întorc să văd mai bine, pentru că n-am ochelarii la mine. Mi s-a părut că văd o asemănare între chipul lui și al tău, ceva în privire, sau în forma ochilor, dar nu, e doar imaginația mea. Oricum, aveți în comun tinerețea și nenorocirea de a nu fi putut scăpa la timp de groapa asta comună în care ne chinuim. Se face liniște. Toți ascultă știrea. Niciun cuvânt, niciun gest, nimic care să vădească ce gândesc, ce simt în timp ce-și imaginează trupurile sfârtecate. Nu au încredere unii în alții, drept care își păstrează părerile pentru ei. Oricum, sunt tăbăciți. O calozitate groasă, ca de toval, li s-a format în jurul inimii, dacă o fi adevărat că acest organ e sediul emoțiilor. Știrea se termină, glasurile se aud din nou, fiecare își reia conversația superficială în jurul cafelei fierbinți cu madlene care ți se topesc în gură.

5. Mașina înaintează pe bulevard, făcându-și drum prin traficul dens al dimineții. Însoțitorul meu îmi oferă o țigară pe care o refuz. Mă privește atent, ca și cum ar vrea să-mi citească gândurile. E sigur că a citit un raport despre mine, e la curent cu opiniile mele, pe care le-am manifestat public în toți anii mei de profesorat, dar chiar și așa ar dori să știe ce e în fundul sufletului acestui tată al cărui fiu e – fusese – un militant căruia abia acum câteva ore i-a explodat în mâini bomba destinată altuia.

Presupun că sunt un caz delicat și complex. Tipul e polițist, prin urmare știe foarte bine că fiii moștenesc păcatele părinților. Dar nu e sigur că părinții trebuie să moștenească păcatul fiilor.

6. Ajungem în fine la Institutul de Medicină Legală. Am trecut de sute de ori prin fața clădirii, în drum spre Universitate. E o construcție neoclasică, solemnă, la care nu m-am uitat niciodată atent, la fel ca la atâtea alte edificii publice a căror rațiune de a fi este să-i lase pe trecători indiferenți. Niște litere mari din bronz anunță clar, Institutul de Medicină Legală, dar până azi le-am citit cu o totală lipsă de interes, așa cum citeam Departamentul Provincial de Statistică sau Consorțiul Regional de Transporturi. De-abia acum înțeleg cu adevărat semnificația reală a acestui depozit, deși refuz să accept ceea ce tocmai mi s-a spus, refuz să ascult ce-mi spune omul care a ieșit să mă întâmpine și mă salută cu gravitate, în timp ce mă conduce înăuntru. Mi-e frig, mă las condus de funcționarul în halat alb descheiat și mirosind a dezinfectant. Îmi vine s-o iau la fugă, să alerg pe culoarele cufundate în penumbră prin care plutește dezolarea, să ajung pe stradă, să respir aerul curat, să-mi bucur auzul cu zgomotul traficului, al picamărelelor care sparg trotuarul, orice, numai nu liniștea asta de mormânt, dar știu că n-am s-o fac, că voi merge mai departe după omul în halat, ai cărui pantofi cu talpă de cauciuc scârțâie pe pardoseala de marmură lustruită.

7. Deduc că nu mă vor sili să te văd, nici măcar n-au sugerat, vor doar să-mi arate niște fotografii, să-mi pună niște întrebări, se vor mulțumi să le spun că recunosc cicatricea aceea de pe braț, cea pe care ți-ai făcut-o când ai căzut cu bicicleta în ziua când mi-ai cerut să scot roțile ajutătoare și când n-am ajuns la timp ca să te țin, trebuia să fiu mai atent, dar a fost doar o secundă de neatenție din partea mea, iar mâinile mele n-au apucat să-ți împiedice pierderea echilibrului, ce să-i faci, se mai întâmplă, părinții nu se ridică întotdeauna la înălțimea datoriei pe care o

au. Mă întreb dacă în datoria asta intră și să ai grijă ca fiii tăi să nu moară sau să omoare în numele unor cauze strâmbe sau perverse, cu argumente în care-și deghizează infamia, sau dacă rolul nostru de părinți se limitează doar la a avea grijă să nu-și vâre degetele în priză și să nu dea iama în flacoanele cu medicamente. Mi-aș dori să existe un cod, un manual, o listă de instrucțiuni și îndatoriri, pentru ca ambele părți, părinți și copii, să știe la ce să se aștepte, la ce se pot aștepta unul de la altul.

8. Mă așază la o masă luminată de un spot foarte puternic și scot niște fotografii dintr-un plic. Întreb dacă o să-mi arate cicatricea de pe braț, dar neagă dând din cap. O doctoriță care tocmai a intrat îmi vorbește cu o voce caldă și domoală, explicându-mi că brațele sunt acele părți ale corpului care s-au deteriorat cel mai mult, folosește acest termen pe care precis că l-a ales cu multă grijă, pe cel adevărat preferă să-l facă uitat, și îi sunt recunoscător, nici eu n-aș vrea să-l aud, dar oricum rezultă limpede că cicatricea s-a evaporat, iar cea care dăinuie în amintirea mea nu mă mai poate ajuta nicicum la identificare.

Fotografiile pe care mi le pun în fața ochilor datează de dinainte de explozie cu câteva zile. Pesemne că te urmăreau de ceva timp și-ți făceau poze în timp ce așteptau ordinul judecătoresc ca să te aresteze. Îmi pun ochelarii și mă aplec asupra fotografiilor: tu ieșind pe ușa unei clădiri, tu urcându-te într-o mașină condusă de alt tânăr, tu intrând într-un supermarket, apoi ieșind cu două pungi cu provizii, un băiat normal, ca mii de alți băieți. El este, este fiul dumneavoastră, mă întreabă ei, pură rutină, ca să închidă dosarul, ritual juridic, pentru că știu perfect cine ești, că ești fiul meu și că eu sunt tatăl tău, poate că m-au adus doar ca să vadă cum sunt eu, cum arată omul care a zămislit monstrul, și poate sunt un pic dezamăgiți, căci carcasa din care a ieșit fiara adăpostește doar un om simplu și obișnuit, care în plus nici nu e din partea locului, cum bine mi s-a amintit în dimineața asta.

E fiul dumneavoastră, întreabă încă o dată, pentru că se vede treaba că eram absorbit și nu le-am răspuns, da, el este, confirm, mai bine zis încerc, pentru că vocea m-a lăsat, trebuie să tușesc ca s-o fac să revină, glasul mi se aude ca un scrâșnet dezacordat, fără putere.

Mă uit din nou la fotografii. Sunt ușor neclare, mai mult ca sigur că au fost făcute cu teleobiectivul, capul tău e înconjurat de un cerc roșu făcut cu o carioca, precum o țintă de luat în cătare, numai că nu a fost necesar, ținta s-a lichidat singură, fără să vrea, sau poate asta a și vrut, cine știe.

Porți părul tuns foarte scurt, abia te deosebești de cel care a ieșit din întâmplare într-una dintre poze, un trecător care se pomenise lângă tine în acea clipă, unul care nu va afla niciodată că imaginea sa e prinsă într-o fotografie a poliției, alături de tânărul care a fost spulberat câteva zile mai târziu. Ce-o fi făcând acum tipul ăsta, mă întreb, poate citește o carte de poeme în timp ce merge cu autobuzul spre birou, poate se întoarce acasă după ce-a părăsit fără chef apartamentul iubitei, poate că se află într-o aulă, ascultând un curs și visând cu ochii deschiși la weekendul în care va cuceri femeia vieții sale. Nu pricep de ce mă gândesc la toate astea, e mai presus de mine, simt că așa mă îndepărtez ca un satelit care se micșorează până ajunge un punct tremurător în spațiu.

Doctorița îmi întrerupe divagațiile astea stupide și mă invită să mă ridic de pe scaun și s-o urmez pe alte culoare, ne apropiem parcă de inima depozitului de morți incerte, care au nevoie să fie cercetate pe dinăuntru, forțate cu fierăstraie și scalpeluri, dălți și cuțite, ca să-și dezvăluie taina. Intrăm în alt birou unde trebuie să semnez niște hârtii, și scoate dintr-un fișet metalic o pungă de plastic transparentă în care zăresc câteva obiecte. E o parte din lucrurile pe care le avea la el și care n-au fost distruse de deflagrație, sau nu de tot, îmi explică în timp ce răsucesc între degete un ceas de oțel înnegrit și un lănțișor de aur care a scăpat în mod inexplicabil din dezastru.

Medicul legist îmi spune ceva, dar nu pot să o aud. O rog să repete, mă scuz, ea zâmbește ușor, îmi înțelege situația și starea de spirit, mă întreabă din nou cu toată delicatețea dacă doresc o înmormântare sau prefer o incinerare, și dacă doresc o zi pentru priveghi. Îmi dau seama că doar eu pot hotărî asemenea detalii, obligatorii, firește, dar trebuie să fac un efort serios ca să depășesc strania înstrăinare pe care o simt, pentru că acum impulsul acela de a fugi îngrozit, de a traversa zidurile ca să ajung la lumina acestei zile nenorocite s-a diminuat, ca atunci când ești departe și cuvintele care ajung la tine sunt vechi, golite de sens, bătrâne ca florile uscate.

9. Mă înspăimântă un gând de care nu pot scăpa. Mă întreb ce-or să pună în sicriu, ce-o mai fi rămas din tine. Mă întreb dacă e adevărat că la o distanță de doar câțiva metri de unde mă aflu acum, într-un sertar frigorific din acest stup, te afli tu ajuns bucăți, secționat, hăcuit, rupt, bucățele din fiul meu aruncate într-o ladă de oțel. Mă întreb dacă bucățile din fiul meu chiar sunt fiul meu, dacă fiul meu e suma fragmentelor, sau nu mai e nimic. Dacă sufletul se desprinde de trup, rămâne trupul. Dacă trupul e smuls din unitatea sa, oare cum trebuie să se cheme.

Întrebări.

10. S-au oferit să mă ducă acasă cu mașina, refuz invitația, prefer să merg pe jos, le spun, iar funcționarii aprobă din cap. Sunt înțelegători, nu-și arată sentimentele, în privirea lor nu e nici urmă de ostilitate față de mine, față de tatăl celui al cărui martiriu neașteptat ne-a scăpat de alți morți. Ciudată inversiune a răului, limba de foc s-a răsucit și, de data asta, a devorat chiar dragonul. Mă cutremur dându-mi seama că mii de oameni sărbătoresc vestea. Mă cutremur la gândul că aș putea fi unul dintre ei.

Merg. Merg cu pas vioi ca să mă încălzesc, ca să alung suflarea de gheață care mi s-a vârât în oase și mă face să tremur ca un câine fără stăpân, deși sus pe cer soarele de toamnă e darnic. Cred

că trebuie să mă întorc acasă, dar nu urmez o traiectorie directă, bat străzile, mă opresc fără să vreau, fac ocoluri și ajung într-o piață. Un grup masiv de membri ai organizației de tineret se pregătește de marș. Mă uit la ei. Sute de adolescenți așezați pe jos, formând grupuri mici, râzând, glumind între ei, pocnindu-se în glumă cu steagurile și pancartele pe care e scrisă sigla Organizației, literele morții. Dacă îi vezi așa, nimeni nu și-ar putea închipui că în gloata asta veselă care viermuiește în soare clocesc ouăle șarpelui, că micile jivine oarbe se vor naște la noapte, la adăpostul întunericului care nu-i va părăsi niciodată. Câți ani să aibă, în cât timp își va face efectul laptele cu gust de aguridă care li s-a dat de băut, încerc eu să fac socoteala și încerc să găsesc în memorie ziua nefastă când te-ai întors dintr-o tabără de vară, schimbat, de nerecunoscut, blindat într-o tăcere dușmănoasă pe care nu o pricepeam, trimiseserăm un copil cu ochi veseli și ne trimiseseră înapoi un tânăr căruia îi furaseră zâmbetul și inima, care nu făcea decât să repete lozinci mustind de ură, fraze mecanice pe care Profeții le urlau zi și noapte, pentru ca mesajul Urii să pătrundă în fiecare moleculă a celor chemați pe altarul sacrificiului.

Îmi cad ochii pe un băiat, un adolescent mărunt și îndesat, pe obraz i-au ieșit semnele furtunii de hormoni care-i fierbe în trup, dar expresia mai păstrează un rest de duioșie, încă n-au apucat să-i umple inima cu mituri și momeli, nu l-au capturat pe de-a-ntregul, pentru că-l văd cumva izolat de ceilalți, de parcă n-ar fi absolut sigur că ar vrea să fie acolo, deși pesemne că-i e frică să părăsească haita, să plece de lângă turma care ascultă de influența magnetică a urii. Îmi vine să mă duc la el, să-l iau de o aripă și să-l desprind de crescătoria în care micile larve aspiră să se dezvolte și să se înmulțească, până la a se transforma într-o epidemie care cuprinde sate și orașe, cătune și case, o boală care face să putrezească rădăcinile copacului sacru. Firește, logic, nu fac nimic, căci n-ar ajuta la nimic. Probabil că mi-ar înțepa mâna, mi-ar injecta veninul care-i curge deja prin limfă, chiar dacă nu știe încă.

11. Nu știu dacă voi putea trece peste rușine, căci a-i supraviețui unui fiu e ceva nedemn de un tată, o ofensă adusă legilor rațiunii și vieții, căci rațiunea și viața cer ca până și moartea să asculte de o ordine și să respecte o direcție, contrariul e o aberație greu de tolerat și cu atât mai greu de iertat, drept care mă întreb dacă de azi înainte nu va trebui să-mi justific în fața conștiinței fiecare respirație, să mă ascund de propria-mi privire, fugind de oglinda care mă trădează că sunt viu.

12. Din nou acasă. Au trecut doar câteva ore, însă cred că va trebui să mă obișnuiesc să percep altfel timpul, un timp lipsit de contur și conținut, un timp golit de orice semnificație, care se dilată și se contractă identic, care plutește insipid și incolor în sufletele care au pierdut până și gloria durerii. Când am aflat, când am realizat că moartea te-ar putea vizita înainte ca eu să intervin, și iartă-mă pentru vanitatea de a fi crezut că te-aș fi putut apăra de așa ceva, am vrut să te trimit în altă țară, ceea ce sigur că a fost imposibil, și n-am avut încotro, am rămas să aștept vestea care avea să vină mai devreme sau mai târziu, vestea că făcuseși pasul, săriseși șanțul, atât de îngust, atât de puțin adânc și atât de fragil, care desparte omenirea de propria-i distrugere, și iată că, venind din lumea subpământeană în care te mișcai, vestea a ajuns în cele din urmă la suprafața lumii în care-aș fi vrut să te păstrez. Dar mi-ai scăpat din mână, m-ai lăsat pradă singurătății, deposedat de ființa care-mi dădea măcar speranța perpetuării, și nu mi-ai lăsat nici măcar speranța să dăinuiesc prin tine, speranța de a-ți lăsa moștenire numele și trecerea mea prin lume, atunci în mine a avut loc distrugerea totală a bărbatului care eram.

Sună telefonul și soneria, în același timp. Sunt șacalii care te caută, care adulmecă în jurul casei, care-ți vor hoitul ca să hrănească haita, dar n-am să-i las, n-am să le dau rămășițele tale pentru festinele lor oribile și riturile lor sângeroase. Au spart cu o piatră un geam, vor să mă sperie, să-mi frângă voința, să mă silească să-i las să-ți vadă cadavrul, să-ți transforme moartea

într-o lozincă, într-un discurs patriotic, vor să-ți manipuleze numele și amintirea, dar n-am să le fac bucuria asta. Nu mă interpreta greșit, dacă refuz nu o fac pentru ca să-ți protejez onoarea, ci ca să fie limpede că nu sunt dispus să te iert, și voi face tot ce-mi stă în putință ca să-ți răpesc gloria postumă de a fi unul dintre martirii lor. Aș putea să cobor la subsol, să iau pușca atârnată într-un cui, să vâr un cartuș pe țeavă, să ies în stradă și să gonesc dintr-un foc roiul de muște de bălegar. Nu e nevoie, căci se apropie deja furgonetele poliției.

13. Am să închid casa, trebuie să plec pentru un timp. Deocamdată s-au împrăștiat, însă vor reveni. Vor să mă oblige să mă alătur unei asociații a rudelor deținuților politici, să-mi transform catedra într-un canal prin care să urle în voie și să-și amestece amenințările cu vechiul repertoriu de legende monomaniace și minciuni calculate.

Va trebui să dispar o vreme, să mă ascund în aerul rarefiat al clandestinității. Trebuie să știu ce se simte sub pământ, ce temperatură are acolo sângele, cum se adaptează ochii la întuneric, cum sunt visele celor învăluiți de umbră.

14. Am cumpărat o furgonetă veche și am aranjat-o ca să pot dormi în ea. E comodă, nu mă simt chiar rău în acest cămin ambulant și improvizat. Nu am încă un plan ferm, mă limitez deocamdată să dau târcoale. Străbat așezările, le observ, mă uit de departe la mitinguri, notez nume, decupez fotografii din ziare și le păstrez într-o cutie, alături de binoclu și de un reșou de voiaj pe care-mi fac dimineața cafeaua.

Probabil că mă caută la telefon prietenii, colegii de la Universitate, vreo rudă, consternați de știre și neliniștiți de brusca mea dispariție. Trebuie să înțelegi că nu aveam alternativă. Pentru ceea ce-mi propun era nevoie să mă hotărăsc repede, să acționez fără zăbavă și să mă afund în singurătate, așteptând momentul oportun.

Nu caut pe cineva anume dintre ei. Aş putea să mă înverşunez împotriva unui lider, a unui şefuleţ de trib, unul dintre cei care fac paradă de sânge şi neam, care-şi intimidează vecinii, se îmbată prin cârciumile din oraş şi sărbătoresc moartea. Ştiu cum să dau de ei, pe unde-şi fac veacul, unde locuiesc. Dar m-aş mulţumi cu oricare, chiar şi cu un anonim, un simplu trupete, dintre cei care poartă cagulă şi, deocamdată, se mulţumesc să dea foc la maşini şi la pubele.

15. Cred c-am găsit ce căutam. Îl urmăresc de câteva zile, i-am învăţat drumurile şi obiceiurile. Încă nu ştiu cum am s-o fac, dar o să îmi vină mie o idee. Până atunci îl urmăresc şi observ tot ce face. L-am fotografiat din spatele furgonetei, unde am făcut o deschizătură bine ascunsă prin care fac fotografii şi mă uit cu binoclul. Are o expresie stupidă, aşa cum au aproape toţi, e curios cum chipul se adaptează creierului şi adoptă idioţenia ideilor şi slăbiciunea spiritului.

16. Gata. Am făcut-o. A fost mai uşor decât credeam. E în puterea mea, legat de mâini şi de picioare în şopronul unei ferme părăsite. Am avut grijă să nu strige şi-mi petrec ziua stând lângă el, observându-l, cercetându-i privirile, vreau să descopăr ceva, un semn, să aflu unde li s-a tatuat pecetea fratricidului, pe unde li s-a inoculat veninul. Ştiu că nu există antidot, nici pentru ura lui, nici pentru ranchiuna mea, că aş putea să-l ucid de o mie de ori şi că de o mie de ori aş simţi iar gustul răzbunării care-mi lasă în gură amăreala insipidă a golului, a absenţei tale reînnoite. Ţin alături briciul, pe care l-am ascuţit cu grijă, o lamă în stare să taie chiar şi aerul, şi respiraţia. L-a văzut, în pupilele sale dilatate sticleşte teroarea. I-o fi foame, dar e tare şi se stăpâneşte. Ce nu poate stăpâni sunt necesităţile pântecului, şopronul duhneşte atât de rău, că nu pot să mănânc în timp ce-l păzesc, trebuie să ies la aer şi să mă gândesc la pasul următor.

17. Încerc. Deschid briciul, care sclipește în semiîntunericul celulei improvizate, i-l apropii de ochi. Gol ca un animal, geme și se zvârcolește pe pământul. Nu știu dacă am să fiu în stare, dacă voi avea curajul să-i scot ochii din două mișcări, dar el nu știe că ezit și panica îi slăbește din nou sfincterele, se răsucește ca un șarpe, se târăște spre perete, ar vrea să se strecoare printre scânduri ca o năpârcă, dar știe că n-are scăpare. Probabil că se întreabă cum de a fost posibil, cum l-am prins tocmai pe el, care până acum câteva zile se împăuna cu cei de teapa lui, punând foc, mânjind ziduri și adunând informații pentru călăi. Nu-i cunosc numele sau vârsta, nici funcția pe care o are în rețea, nici nu mă interesează. Mă interesează doar să aflu cum îi pot spori teroarea, prelungi chinul, cum pot să-l scot din minți. Vreau ca frica să-l ducă la nebunie, să turbeze de foame, limba și gâtul să i se calcineze de sete.

N-am scos niciun cuvânt, nu i-am spus nimic din care să deducă ce se întâmplă. N-am să-i dau nici cel mai mic indiciu din care să creadă că e o afacere politică. Asta i-ar da curaj, ar recrea pe loc farsa de victimă oprimată. Nu sunt dispus să-i ofer o astfel de ieșire. Tac, iar tăcerea mea absolută îl nedumerește. Ați vrut să mă faceți să tac, ei bine, tac. Descopăr că foamea și setea transformă tăcerea într-o tortură atroce, la fel ca aceea produsă de foc sau de bătaie. Am avut grijă să nu poată vorbi nici el. I-am lăsat doar ochii. L-am privat de mișcare, de hrană și glas, de haine, apă și milă. Dar i-am lăsat libertatea de a mă privi, de a-mi căuta pe chip un semn care să justifice și să dea sens captivității, o căutare în van, pentru că chipul meu s-a transformat într-o mască, o mască lipită de carne și pe care n-am s-o mai pot lepăda nicicând.

18. Se vede treaba că răzbunarea e o plăcere care nu e permisă oricui. Încerc să-mi limpezesc gândurile, pentru că pe zi ce trece focul care mă mistuia interior se răcește, iar acum, în timp ce pornirea oarbă care mă făcea să înaintez pe furiș dispare, trebuie să

caut puteri în raţiunea care gândeşte şi judecă. Ce ciudat mi se pare să fiu aici, lângă omul pe care socotinţa mea nesăbuită l-a condamnat, ştiind că e în puterea mea să-l căsăpesc bucată cu bucată, căci e logic că nu aş fi vrut să-i dăruiesc bucuria unui glonţ în cap, secunda care să-l trimită pe lumea cealaltă fără suferinţă sau calvar, ce ciudat că am visat la ziua asta, refăcând în imaginaţie fiecare detaliu, fiecare mişcare, fiecare urlet de durere, fiecare supliciu care i-ar fi prelungit suferinţa cu încă o zi, cu încă un ceas, cu încă o clipă, ce ciudat că toate astea se diminuează, risipindu-se în aerul îngheţat al înfrângerii, pentru că trebuie să recunosc că sunt înfrânt, că sunt lipsit de curajul sau de laşitatea care ar trebui să mă ajute să-mi consum răzbunarea, dar nu, e invers, eu sunt cel înfrânt, iar el mă ţine prizonier, captiv în absurda cumpănă care m-a făcut să-mi văd neputinţa, pentru că nu-ţi pot răscumpăra moartea, mâna mea nu răspunde şi nu ascultă, aş vrea să folosesc briciul, sau să vărs peste el bidonul cu benzină pe care l-am adus din furgonetă, să aprind un chibrit şi să las focul, care le spală pe toate, să facă scrum toate astea, dar stau liniştit, atât de liniştit, că, pentru prima dată în zilele şi chiar în anii ăştia, îmi dau seama de ceea ce se întâmplă, de ceea ce i se întâmplă fiecăruia dintre noi, cei care n-am reuşit să fugim din acest loc, din aşezările şi câmpiile pe care nu creşte decât buruiana fricii.

19. Mă întreb dacă răzbunarea îmi va da o nouă viaţă, una eliberată de amintire, sau, dimpotrivă, mă va urmări până la moarte spectrul nesăbuit al conştiinţei mele. Nu ştiu dacă prefer ruşinea de a mă transforma în ceea ce detest sau durerea de a mă resemna să fiu încă unul din lungul şir de nefericiţi. Cât de fragilă e esenţa vieţii, maşinăria asta ingenioasă. Dacă suntem privaţi de căldură şi hrană, abia dacă rezistăm câteva zile. În timp ce-mi răsucesc în minte deciziile şi faptele, el începe să cedeze interior şi să slăbească. Aş putea chiar acum să-l dezleg, să-l las liber, nici măcar n-ar fi în stare să se ţină pe picioare. Ar muri nu

doar de foame și frig, dar și pentru că n-ar înțelege nimic, așa cum murim toți pe aici, fără să înțelegem de ce murim.

Zorii zilei risipesc încet întunericul, conturează treptat peisajul, readuc vederii forma stâncilor și a copacului, strălucirea rece a pârâului din apropiere, secera lunii suspendată pe cerul vinețiu. Toată frumusețea asta nu poate fi adevărată, și nici nu e, servește doar la înșelarea simțurilor, ca să confunde judecata cu bucuria ochiului, ca să ascundă nefericirea care ne învăluie ca o umbră, războiul care ne decimează încetul cu încetul.

Ce-ai zice dacă m-ai vedea acum, alături de unul de-ai tăi, căruia îi răpesc viața fără să mă ating de el, ucigându-l prin sete și frig, ce-ai zice dacă m-ai vedea așa, căzut pradă unei cruzimi pe care nu mi-aș fi bănuit-o niciodată, cruzimea asta care stătea pitită în mine, tăcută și nemișcată precum un animal la pândă, așteptând clipa în care să sară la beregata victimei. Poate că ai zice că am înnebunit, și nu neg asta, sau că sunt de două ori ticălos, pentru că cel puțin tu credeai în faptele tale, în timp ce eu mă îndoiesc până și de jalnica satisfacție pe care mi-o oferă această răzbunare știrbă.

După cum vezi, nu pot fi un model. Probabil, mai bine spus: sigur că nu sunt mai bun decât tine sau decât el, sau decât oricare dintre ei. Numai că măcar mai am puterea de a mă căi, de a mă condamna, de a mă detesta pentru că nu sunt în stare să stăpânesc bestia care se zvârcolește în mine, devorându-mi judecata.

În orice caz, culpabilitatea mea nu o exonerează pe a ta, nu numai pentru că a ucide în numele adevărului e o crimă mai mare decât una justificată prin minciuna sentimentelor, chiar și cel mai aspru judecător știe să facă deosebirea, dar și pentru că amândoi știm cui îi era destinată moartea pe care o pregăteai pe ascuns.

20. E ora cinci dimineața și farurile furgonetei sparg ceața deasă care acoperă drumul. Am dat un telefon ca să știe unde poate fi găsit și trebuie să mă grăbesc să nu mă întâlnesc cu patrulele. Trebuie să mă întorc undeva, să reînnod o viață, să mă

cufund în tăcerea complice și să fac ce fac toți, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat.

21. Nu te mira, o știu de mult, pentru că vestea macabră s-a infiltrat în rețelele de informatori care colaborează cu poliția, pentru că printre voi găsești tot felul de oameni, începând cu turnătorii de cea mai joasă speță. Când vestea a ajuns la urechile mele, primul lucru la care m-am gândit îngrozit a fost dacă aveai vreo implicare în acest plan, dacă ai fi fost dispus să faci acest pas, să treci linia subțire care-l desparte pe om de prăbușirea sa cea mai îngrozitoare. Acum știu că e cu putință, pentru că eu însumi am căzut pradă ororii care nu are scuze.

Aș putea țese nenumărate ipoteze și tot n-aș ști niciodată adevărul despre ceea ce s-a întâmplat în ziua aceea. Dacă ai eșuat în ce îți propuseseși să faci pentru că o urmă obscură și ascunsă de conștiință ți-a oprit mâna asasină sau dacă n-a fost decât hazardul intempestiv și superb, asta n-o vom ști niciodată. Am apărat dintotdeauna virtutea cunoașterii ca pe una dintre cele mai lăudabile expresii ale îndrăznelii umane, dar acum mă consider înfrânt și spun pentru prima oară că aș fi preferat să plutesc în derivă pe marea ignoranței. Nu mă miră că oricare dintre ai tăi era gata să ridice mâna asupra mea, însă nu reușesc să-mi revin după cele pe care mi le-au spus. Căci au reconstituit totul, ți-au găsit hârtiile, scrisorile, jurnalele, au refăcut traseul planului tău și au reușit să afle cine era destinatarul artefactului pe care-l pregăteai. De aceea, împotriva tuturor principiilor mele, fac un pas îndărăt și visez un spațiu pentru ignoranță. Era de-ajuns să știu că voiau să atenteze la viața mea. Nu trebuia să aflu și cine avea s-o facă.

17
Doamna R.

Rareori trece mult timp fără să o văd. Apare brusc lângă mine, în timp ce mă uit seara la televizor sau se iţeşte de după un copac în parc, când lumina e încă blândă şi îndulceşte culorile lumii.

Uneori o aud cum mă cheamă, fiecare literă din numele meu răsună ca un ecou, aproape şi totuşi departe, mă las purtat de el, închizând ochii, scăpând pentru o clipă de toată osteneala vieţii.

Încă nu împlinisem patru ani când ne-am mutat în casa aceea. Mama o numea căsuţa franceză, pentru că semăna cu acele case din sudul Provenţei, deşi era mult mai elegantă, cu cele trei etaje ale sale şi mansarda în care erau îngrămădite mobile vechi şi alte vestigii din istoria familiei. În ziua mutării am aflat prima dată ce e tristeţea. Mama încerca diverse metode de consolare, mă ducea de mână în grădina cu arbori înalţi, îmi promitea un căţel pe care nu l-am avut de fapt niciodată, dar nimic nu-mi putea lua tristeţea de a mă vedea despărţit de micul meu univers, care acum zăcea închis într-o puzderie de cutii de carton împrăştiate prin toată casa. Oamenii de la firma de mutări intrau şi ieşeau, transpiraţi, gâfâind sub greutăţile cărate, eu mă aşezasem lângă uşa din faţă, plângând întruna, simţindu-mă ignorat de toţi şi totodată prins în agitaţia din jur.

Atunci a apărut ea pentru prima dată, ca o explozie bruscă de seninătate în toată nebunia aia de mobilă şi bagaje. Se oprise dincolo de grilaj, îmi zâmbea şi-mi făcea semn să mă apropii. Abia o vedeam prin vălul umed de lacrimi şi muci care-mi

scăldau chipul, dar era ceva în zâmbetul ei care m-a făcut să îl urmez. Am mers împiedicându-mă până la gard, iar acolo ea s-a lăsat pe vine și a întins o mână printre zăbrele. Uite ce am găsit, mi-a spus și mi-a arătat ceva mic care se mișca. O fi căzut din cuib și e speriat pentru că nu știe cum să se întoarcă acasă. Văzând mica făptură care-i tremura în mână, am încetat să mai plâng, poate pentru că simțeam că măcar exista cineva care putea să mă înțeleagă. Așa ne-am cunoscut, iar din acea zi am știut că n-am să mai fiu singur.

După-amiază doamna R. s-a prezentat părinților mei și m-a invitat acasă la ea la o gustare. Mama s-a arătat recunoscătoare, uite, cu mutarea asta copilul e tare supărat, o să-i facă bine o pauză, nu prididesc cu toate astea, și și-a trecut dosul mâinii peste frunte, gest prin care sublinia cât era de epuizată. Doamna R. m-a dus acasă la ea, care era alături de a noastră, și m-a prezentat celor două fete și cățelei, adăugând că, dacă aveam noroc, voi vedea și pisica albă, care era tare sperioasă și stătea mai mult pe sub paturi. Toți m-au înconjurat, urându-mi bun venit. Cățeaua m-a salutat cu două lătrături după ce m-a mirosit din cap până-n picioare, iar fetele, de fapt două adolescente, au scotocit prin dulapuri ca să găsească oarece jucării pe care le păstraseră. Căminul doamnei R. era cât se poate de pitoresc, pentru că încăperile și saloanele erau zugrăvite în culori vii și diferite, existau multe tablouri și fotografii peste tot. Deși nu înțelegeam nimic din stiluri și decorații interioare, eram totuși în stare să percep deosebirea față de ambianța cam severă care se pare că le plăcea părinților mei. Dar lucrul cel mai interesant era, fără doar și poate, bufetul, ticsit de borcane cu biscuiți, găvane cu gem, bomboane și tablete de ciocolată. Doamna R. mi-a pregătit o cană cu ciocolată rece cu biscuiți, am devorat totul dintr-o suflare, iar aroma aceea s-a cuibărit imediat în raftul cu amintiri de neșters. Ziua aceea, care-mi adusese o durere necunoscută, a lăsat loc unei emoții la fel de noi, atât de confuze și tulburătoare, încât repede trupul mi-a fost cuprins de o căldură neobișnuită.

Am și adormit, răpus de febră și de senzațiile care mă răvășiseră, iar seara cred că am fost adus acasă și culcat în noua mea cameră care mai mirosea încă a zugrăveală proaspătă. Vor trece ani până să înțeleg ce mi se întâmpla în vara aceea. Febra aceea, prima din multe altele ce-aveau să mă pârjolească la focul lor dulce și dureros, anunța o emoție încă neclară, dar irezistibilă, ce se va repeta mai târziu, deși poate nu cu intensitatea aceea cu care le percepi pe toate când îți socotești vârsta pe degetele de la o mână.

Doamna R.

Deși viața avea să mă facă să cunosc cuvintele cu care numești, evoci, fixezi în gândire lucrurile care există pe acest pământ, dar mai ales pe cele ce viețuiesc doar în labirintul viselor, niciunul nu mi se pare mai real ca umbra luminoasă care mă urmează în permanență și oriunde, cu fiorul clipei de început, a primului zbor al dorinței peste peisajul incert al copilăriei. Fără prea multă experiență în meseria de a trăi, nu știam dacă eram atras doar de frumusețea ei fără de cusur sau dacă eram subjugat de magneticele contradicții ale temperamentului său. Firește, fiind ceva mai mare decât mama mea, făcea parte din categoria oamenilor mari, în care pe atunci puteai și trebuia să ai încredere. Și totuși, în ea, în imaginația ei, în mersul ei, în felul în care zi de zi reușea să reînnoiască măcar un pic din cotidian, exista ceva, un joc, un proiect pictat pe pânza translucidă a fanteziei, un cântec improvizat pe marginea unui cuvânt, a unei culori sau a formei capricioase a unui nor, ceva care o apropia de lumea mea, de scara propriei mele minți, mereu gata de noi revelații și dispusă a se lăsa purtată de experiențele visării. Ea era o persoană adultă, drept care se ocupa de toate acele lucruri serioase și inevitabile pe care și le asumă adulții, dar în același timp era în stare să se deplaseze într-o zonă paralelă, în care reușea să-și salveze o parte din viața ei și în care mă invita și pe mine să pătrund în fiecare seară, atunci când soarele începea să scadă și venea ora plimbării.

Nu i-a trebuit prea mult mamei ca să devină geloasă. Sigur, doamna R. era adorabilă, însă nu-și putea ascunde neplăcerea

provocată de interesul meu prematur față de o altă femeie. După ce trecuse o lună, nu mă mai mulțumeam să aștept nerăbdător sosirea serii, momentul în care aveam să aud soneria și s-o zăresc pe geam în fața ușii, cu pălăria ei de paie și foarfeca de șterpelit flori din grădini străine. În mine se deșteptase dorința de a-i face curte, așa că după masă o ștergeam spre casa ei și-mi lipeam nasul de geamul ușii de la intrare, sperând să o văd. Uneori stăteam așa cu orele, n-aveam curaj să sun, însă cu timpul am devenit mai încrezător și mă cățăram pe grilaj ca să ajung la sonerie. Nu exista forță în stare să mă oprească, poate doar invidia capricioasă a mamei, care mai găsea câte o scuză absurdă prin care-mi interzicea să plec, crezând că în acest fel îmi putea atenua chemarea exaltată a inimii, când adevărul e că aceste piedici în calea entuziasmului meu nu făceau decât să-mi sporească dorința de a fi alături de ea. Mama a înțeles în cele din urmă că nimic nu putea sta în calea fragedei mele ardori amoroase și s-a resemnat să mă împartă cu doamna R., care percepea poate delicatul conflict sentimental pe care-l iscase și încerca să fie discretă și diplomată.

N-am aflat niciodată de ce nu exista și un domn R. în casa aceea, împrejurare care, pe de altă parte, era net în avantajul meu, pentru că aveam impresia că bărbătească mea prezență era mereu bine-venită și celebrată. Erau clipe când mi-era cu neputință să-mi ascund frenetica excitare produsă de accesul meu privilegiat la intimitatea acelui cămin locuit doar de misterioase făpturi feminine: atunci mă descărcam alergând pe scări în sus și în jos sau mă apuca un râs nebun care mă scutura tot și-mi înroșea obrajii transpirați.

Și exact când credeam că atinsesem cota maximă de fericire la care poate ajunge un bărbat, vacanța s-a terminat, punând capăt delicioaselor ritualuri vesperale. Am aflat că doamna R. lucra și că fetele se duceau la școală. Am fost nevoit să mă supun dureroasei probe a răbdării, să mă obișnuiesc cu trecerea zilelor nesfârșite și pustii și să aștept sfârșitul săptămânii, când se restabilea

rutina plimbărilor, a preparării gemului și a gustărilor în fața desenelor animate de la televizor. Am învățat și gustul amar al după-amiezilor de duminică, marcând apropierea absenței, și nimic nu-mi poate șterge senzația aceea de crepuscul definitiv, întrucât copilăria nu moare dintr-odată, ci în fiecare după-amiază de duminică, pe parcursul întregii vieți.

Precum îndrăgostitul care ajunge mai devreme la întâlnire, o așteptam să se întoarcă de la lucru așezat pe treptele din fața ușii. Mama, care își recunoștea înfrângerea după ce se luptase în zadar cu propriile sentimente, privea acum cu duioșie manevrele stângace ale purtării mele pătimașe. Imaginația mea mă purta prin tot soiul de scenarii fabuloase, croind planuri îndrăznețe de evadare, în care doamna R. și cu mine lăsam totul în urmă și ne exilam la capătul lumii, pe o insulă secretă unde aveam să trăim doar noi doi, pe vecie.

Și cum șederea mea în casa doamnei R. se prelungea tot mai mult, resentimentele n-au întârziat să apară. La gelozia mamei mele, acum sporită și chinuitoare, s-a adăugat aceea a fiicelor doamnei R., pentru care prezența mea începuse să devină un motiv de ceartă și, din când în când, de insulte. Eu încercam să stau în afara acestui vârtej de emoții feminine, cu toate că, în fundul sufletului, eram mândru că le provocam în mod involuntar. Mama părea convinsă că doamna R. încerca să mă sechestreze prin forța ei de seducție, căreia era deosebit de greu să-i reziști. Dar totodată bunul ei simț o oprea să-i reproșeze ceva: doamna R. lăsa limpede de înțeles că nu pretindea defel să-i ia locul, cu toate că, în inima mea, aș fi dat orice pentru ca temerea mamei să se concretizeze. Nu că n-aș fi iubit-o pe mama, care îmi purta o dragoste mai presus de orice îndoială și la care îi răspundeam cât puteam mai bine. Numai că pe atunci nu știam încă să-i explic că sentimentele mele pentru doamna R. erau ceva cu totul deosebit, că prin ea tocmai îmi descoperisem o delectare ce depășea tot ce-mi oferise până atunci mama cu atâta generozitate.

Într-o seară am văzut de la fereastra camerei mele o mașină care se oprea în fața porții ei. Un bărbat a coborât, a sunat la ușă și și-a aprins o țigară. Nu-l mai văzusem până atunci; inima a început să-mi bată tare, de parcă ar fi intuit un mare pericol. După o vreme ea a apărut, îmbrăcată ca niciodată. Purta părul strâns, lăsând la vedere linia fină a gâtului, iar rochia neagră avea sclipiri oțelii chiar și la lumina slabă de pe stradă. El a deschis portiera mașinii, ea s-a strecurat înăuntru și n-am mai văzut-o. Durerea mea a fost nemărginită. În noaptea aceea am ajuns să simt iminența morții, care urma să pună capăt sfâșierii mele lăuntrice, iar orele au devenit eterne în timp ce stăteam la geam, neputându-mă resemna cu faptul că un necunoscut mi-o răpea într-un mod atât de neașteptat. Experiența anilor care au trecut m-a făcut să cunosc chipurile urâte ale dragostei, cele care te duc la dezamăgire, singurătate, chiar la disperare. Dar nicio veghe nu a fost mai amară decât cea din noaptea aceea, când somnul întârzia să vină. Chiar și așa, după atâția ani, îndrăznesc să spun că aș trece bucuros din nou prin toate în schimbul unei ore petrecute lângă ea, ascultându-i poveștile în care mai cred și acum. Mult mai târziu, viața m-a purtat prin alte pasiuni, care și-au lăsat siajul pe marea obosită a memoriei. Dar cu bună știință sau nu, în fiecare femeie care m-a iubit și pe care am iubit-o căutam semnul acela secret care se gravase în tăișul tuturor dorințelor nedesăvârșite care mi-au jalonat orele și anii.

Într-o după-amiază de duminică de început de toamnă, doamna R. i-a cerut voie mamei să mă ia la plimbare cu mașina. Am mers spre munți pe o șosea îngustă mărginită de pini, urcând pe serpentine în înserarea plină de melancolie. A oprit pe o esplanadă, am coborât să admirăm priveliștea maiestuoasă a văii, abia voalată de o ceață subțire și mătăsoasă purtată de vânt. M-a luat de mână și ne-am apropiat cu grijă de buza prăpastiei abrupte care parcă se prăbușea în adâncul pământului. Era prima dată când vedeam un hău atât de adânc și de amețitor, un fel de gură uriașă căscată spre cer și gata să înghită tot ce

se apropia. Am strâns-o tare de mână pe doamna R. și parcă mi s-a oprit respirația: abisul mă sugea cu suflarea lui rece. Am simțit că nimic nu-mi putea opri căderea. N-am avut curaj să mă uit la doamna R. și, cu toate că mă ținea zdravăn de mână, pământul a început să mi se fărâmițeze sub picioare, în timp ce o forță irezistibilă mă trăgea în jos, mă târa spre hăul cel înfricoșător. Am vrut să țip, dar degetele spaimei mi-au strangulat glasul. Încet, am căzut înainte, supt de gâtlejul uriaș în care se termina lumea. Înainte să închid ochii, am făcut un ultim efort și mi-am ridicat privirile și am văzut-o pe doamna R., cu chipul ei atât de dulce, care se depărta lent, până când a devenit un punct în depărtare, care a dispărut brusc.

Nu mai țin minte ce s-a întâmplat după aceea. Știu doar că la un moment dat am deschis ochii și eram în mașină alături de ea, care conducea înapoi spre casă, fredonând un cântec și făcându-mă atent la zborul unei păsări de pradă care se rotea alene pe fundalul palid al cerului. Nu eram în stare să mă uit la nimic, am tăcut tot timpul, obsedat de întrebarea pe care n-am îndrăznit niciodată s-o rostesc cu glas tare.

18
Cealaltă

I

Vania Kostovici Utzubiek recitea scrisoarea scărpinându-se întruna în cap. O revăzuse de atâtea ori c-ar fi putut s-o spună pe de rost, cu toate acestea simţea nevoia imperioasă să o recitească, temându-se să nu-i fi scăpat vreun cuvânt, vreo nuanţă, vreun detaliu de punctuaţie care să-i lămurească motivul acestei veşti inimaginabile. Pe chipul palid precum ceara se rostogoleau lacrimi mari şi grele, care i se înnodau în barbă înainte de a pica pe hârtie, ştergând cerneala. În ritmul ăsta misiva avea să se transforme într-o acuarelă nedefinită şi mesajul se va topi în obscuritatea misterului, la fel cum făcuse Irina în timpul scurtei absenţe a lui Vania.

Nu putea pricepe. Trăise absolut convins că era a lui pentru tot restul vieţii, că făcea parte din natura imuabilă a lucrurilor cu care era obişnuit, de exemplu imaginea platanului maiestuos din faţa geamului camerei sau cea a turlei bisericii care se zărea în depărtare, pe jumătate ascunsă de peisajul vălurit. Iar acum trebuia să se confrunte cu ceva care nu-i trecuse nicicând prin minte, nici măcar ca o ipoteză sau un joc pervers al imaginaţiei. Îl părăsise, plecase pentru totdeauna, fără a-i lăsa niciun dram de speranţă, aidoma celui care pierde un inel în ocean şi ştie că nu-l va recupera niciodată.

În cele din urmă, Vania a lăsat scrisoarea din mână şi a rămas nemişcat pe scaun, cu braţele atârnând moi şi fără putere. Încercă

să și-o imagineze pe Irina traversând pridvorul, urcându-se în trăsură și poruncindu-i vizitiului s-o ducă la gară. Coborând și așteptând pe peron – și-atunci își spuse că poate dacă ar încăleca pe cal ar ajunge înainte de sosirea trenului, dar trupul nu-l asculta, voința i se topise precum ceața zorilor, nu era în stare de nimic. Pe geam vedea platanul care era tot acolo, mai departe se vedea biserica, iar soarele palid de iarnă se cufunda în penumbra orizontului, lăsând loc întunericului, la fel cum viața lui se mistuia dintr-odată fără ca el să mai poată face ceva. Bezna s-a lăsat peste lume și peste sufletul lui, iar el a închis ochii pentru ca moartea să-și sfârșească lucrarea.

Când s-a trezit, lumina zilei pătrundea radioasă prin fereastră, iar glasul Irinei îi vorbea cu dulceața dintotdeauna. Azi-noapte nu m-ai lăsat să dorm. Murmurai întruna, la un moment dat mi s-a părut că plângi, sărăcuțul de tine. N-am avut curaj să te trezesc, deși aveam impresia că visai urât.

Un vis.

Vania s-a ridicat în capul oaselor, cu inima bătându-i tare și corpul scăldat într-o sudoare rece. Ar fi vrut să strige, să rădă și să plângă în același timp, dar nu putea. Era încă sub efectul groaznicului coșmar, pe care nici măcar nu-l putea povesti, ca și cum s-ar fi temut ca prezența Irinei să nu fie o continuare a visului, una chiar mai dureroasă decât prima parte. A stat așa preț de câteva minute, confuz, fără să scoată vreun cuvânt. Pe urmă a vorbit. Am avut un vis oribil, în care plecai pentru totdeauna, a rostit cu glas scăzut, parcă rușinându-se că spune ceva atât de absurd și înfiorător. Irina a râs jucăuș, l-a îndemnat să se scoale și să dea uitării experiența sumbră a nopții. Vania Kostovici s-a luptat din răsputeri să scape de neliniștea care-l cuprinsese și a reușit să se dea jos din pat. S-a îmbrăcat încet, a băut ceaiul servit de soția sa, n-a vrut să mănânce nimic și s-a grăbit spre rutina zilnică a muncii sale ca șef al Departamentului de Proiecte și Reforme al Primăriei.

A doua zi, arhitectul Kostovici Utzubiek își recăpătase dispoziția dintotdeauna și dădea ordine energice și pline de

entuziasm echipei de ingineri și constructori, revedea proiecte, aproba propuneri și discuta cu colaboratorii apropiați.

După câteva luni, apropiata aniversare a nunții i-a dat o idee. Irina Petrova era o femeie de o frumusețe copleșitoare, cu un suflet gingaș și copilăros, deși întărit de un spirit senin, inteligent și rafinat, pe care-l folosea ca să facă din casa lor un refugiu tihnit și elegant, o oază de iubire în care Vania se întorcea seară de seară spre a se dărui fericirii de a avea doar pentru el o făptură unică și incomparabilă. De aceea s-a hotărât să-i răsplătească dragostea dând curs unei promisiuni pe care i-o făcuse pe când erau logodiți, într-o seară de duminică în timp ce se plimbau prin parc, în mijlocul unui alai de burghezi gătiți în straiele și pălăriile lor cele mai bune. Avea să o ducă la Paris, orașul amanților, unde nopțile erau o zarvă veselă luminată de romanticele felinare cu gaz, ca să respire împreună aerul cafenelelor, petrecerilor și sălilor de concert.

Irina a scos un țipăt de bucurie, a bătut din palmele fine ca o fetiță emoționată și l-a îmbrățișat cu atâta forță că omul s-a dezechilibrat. După care a luat-o la goană prin casă, anunțând vestea servitorilor, care se iteau zâmbitori în pragul odăilor lor, molipsiți de bucuria stăpânei.

II

Gare du Nord se trezise cu mult înainte de sosirea trenului. Hamalii stăteau înșirați de-a lungul peroanelor în așteptarea călătorilor care nu se deplasau nici măcar pentru zece kilometri fără un număr mare de bagaje care să le ofere siguranță, un fel de prelungire a intimității familiare la care renunțaseră pentru câteva zile. Deși Irina adora să meargă cu trenul, chipul ei vădea semnele oboselii, pe care încerca să le ascundă ca să nu-și dezamăgească soțul, vizibil emoționat să se afle în orașul promisiunilor sale.

Pentru Irina, Parisul a fost mai mult decât o plimbare turistică. Frumusețea tulburătoare a arhitecturii, domesticirea rațională a grădinilor și parcurilor, monumentele și palatele maiestuoase, totul o mișca până la extaz. Dar, neîndoielnic, noaptea era cea care-i stârnea imaginația și dădea frâu liber simțurilor. Noaptea era îmbătătoare, populată de personaje exotice care treceau printre mesele cafenelelor, stârnindu-i fantezia feminină și aproape făcându-l gelos pe Vania, o gelozie ambiguă dar suportabilă, căci sensibilitatea supraexcitată a Irinei se descărca în îmbrățișări nocturne arzătoare, prin care își revărsa o pasiune pe care o avusese mereu, dar care, spre deliciul bărbatului ei, sporea acum în contact cu atmosfera licențioasă a acestui oraș făcut pentru amor și carne.

Irina era mult mai tânără decât Vania, dar nu-i dăruise copii. Medicii nu găsiseră nicio cauză pentru sterilitatea ei, însă Vania avea teoria lui pe care o păstra secretă. Era convins că natura infantilă a Irinei n-ar fi suportat competiția cu alt copil și, în egoismul lui de bărbat copt, chiar se bucura că nu trebuia să împartă dragostea femeii și nici să constate cu tristețe urmele pe care creșterea copiilor le lasă pe fragila făptură feminină.

Într-o seară s-au dus la un restaurant la modă, recomandat de un liftier de la hotelul la care trăseseră, un ghid turistic perfect al Parisului dacă primea câțiva franci în plus. Localul s-a dovedit a fi o pitorească tavernă de epocă, plină de ambianța și de șarmul acela aparte al cârciumilor pariziene dat de lumina scăzută și de fumul dens de țigară. În fundul localului, într-un cuptor de lut tradițional se rumeneau purceluși întregi, iar aburii vinului de Bourgogne își croiau drum până la glanda pituitară a comesenilor care vorbeau foarte tare, însuflețiți de primele efecte ale banchetului. Irina mergea înainte, strecurându-se printre mese, pe urmele chelnerului care îi conducea la un separeu. Zăpăcit de fum și vacarm, Vania rămăsese mai în urmă, întrebându-se dacă alegerea chiar fusese inspirată sau dacă mai aveau timp să caute un loc mai liniștit. Dar Irina s-a întors spre el

și atunci Vania a constatat că chipul ei strălucea de o bucurie nestăpânită, de parcă restaurantul acela ar fi fost chiar unul din visurile adunate în anii în care își imaginase Parisul. Așa că a respirat adânc, gata să sacrifice propria nevoie de liniște pe altarul iubirii pentru soția sa.

Deodată, cineva s-a ridicat de la o masă, un tânăr elegant și cu privirile aprinse de băutură, care a oprit-o pe Irina apucând-o de braț. În fine, drumurile noastre se încrucișează din nou, a exclamat el într-o franceză cu un ușor accent slav și un ton triumfător care a făcut-o să se cutremure. Speriată, Irina a încercat să-și desprindă mâna, în timp ce-i răspundea într-o franceză impecabilă că era vorba de o confuzie, că nu era ea cea pe care credea că o întâlnise. Dar omul nu o asculta, continua să surâdă și s-o strângă de braț. De la distanța de câțiva metri, Vania privea scena fără să audă sau să priceapă despre ce era vorba; s-a apropiat printre mesele ticsite de soția sa care se lupta să-și elibereze brațul. Dând cu ochii de el, necunoscutul a lăsat-o pe Irina, s-a retras doi pași, s-a scuzat cu o plecăciune ceremonioasă, dar privirile nu i se dezlipeau de chipul femeii, de parcă în sinea sa omul ar fi fost convins că nu era niciun fel de confuzie. Totuși, mergând cu spatele, s-a scuzat din nou și, înainte de a se pierde printre mesele din fundul sălii, a spus ceva neclar, parcă era vorba de un iepure stacojiu și alte cuvinte la fel de absurde.

Irina tremura de parcă în loc de o simplă neînțelegere însăși gheara diavolului ar fi apucat-o de brațul acoperit de mănușa lungă de mătase neagră. Vania încerca s-o liniștească, chelnerul aștepta lângă masa rezervată, imperturbabil și posac, o atitudine tipic pariziană. Irina voia să plece, în cele din urmă mângâierile și cuvintele de alinare ale lui Vania au calmat-o. N-a fost decât o confuzie, i-a spus el, omul și-a cerut scuze, în mod repetat, totul s-a rezolvat, porumbița mea dulce, gata, hai să uităm incidentul ăsta lipsit de importanță, că mor de foame. S-au așezat la masă, au comandat, după o jumătate de ceas totul părea uitat, deși, din când în când, Irina se uita pe furiș în direcția în care

dispăruse necunoscutul. O dată privirea i s-a întâlnit cu cea a lui Vania, care s-a abținut de la orice comentariu.

III

După cină, târziu în noapte, au decis să se întoarcă la hotel pe jos. Briza care bătea dinspre râu era răcoroasă și i-a ajutat să scape de atmosfera închisă și înăbușitoare din restaurant. Vania și-a amintit de o întâmplare din tinerețe, care a făcut-o pe Irina să râdă în hohote. Femeia mergea ca beată, oprindu-se tot la doi pași pentru că râsul nervos îi urca în valuri din rărunchi și îi tăia respirația. Lui Vania i s-a părut mai frumoasă ca oricând, iar odată ajunși la hotel s-au dezbrăcat în grabă, tăvălindu-se pe covorul gros din cameră. Goală, Irina continua să râdă, iar asta îl excita și mai tare pe Vania, care-i potopea trupul cu mâinile lui mari, cu limba și cu nările, de parcă ar fi vrut s-o absoarbă cu toate simțurile la un loc. Răspunzând parcă unui semn, Irina își pregătea corpul ca să-l primească, dar deodată Vania a încremenit cu chipul desfigurat. Unde ți-e cicatricea, a întrebat cu glas răgușit, spart de o neliniște care a speriat-o pe Irina, la fel cum o speriase mâna tipului din restaurant care i se încleștase de braț. Ce spui tu acolo, Vania, a exclamat, dar în ciuda senzației de stranietate, a încercat să dea cuvintelor ei un ton indiferent. Spun că nu văd cicatricea pe care o aveai pe coapsă, a insistat Vania punându-și degetul pe un punct de pe interiorul coapsei drepte a Irinei Petrova. Aici ai avut mereu o cicatrice, micuță cât unghia unui nou-născut, dar care nu mi-a scăpat privirilor. Am descoperit-o prima dată când am făcut dragoste, iar de-atunci am făcut o adevărată pasiune pentru minusculul accident al pielii tale, care concentra parcă toată forța de atracție pe care o exerciți asupra mea. Și acum n-o mai văd, a dispărut, a adăugat Vania cu un gest categoric prin care-și întărea descoperirea. De pe covor, Irina și-a privit picioarele și s-a aplecat să

vadă mai de aproape locul semnalat de Vania. Brusc, a realizat poziția ridicolă în care stătea și i s-a făcut rușine, rușine că era pe jos, rușine că era goală, o goliciune care cu doar o clipă în urmă era acoperită de vălul imaterial al dorinței lui Vania. A dat să se ridice, dar el a apucat-o de braț, unde te duci, a întrebat, după care, privindu-și îngrozit mâna, și-a retras-o oripilat, înțelegând parcă ce făcuse.

Pentru prima dată de când erau împreună, Irina s-a uitat la Vania Kostovici ca la un străin. Mi-e frig, a spus în timp ce se ridica în picioare, mă duc să-mi iau halatul. S-a acoperit iute, apoi s-a așezat pe unul din uriașele fotolii ale apartamentului încercând să se calmeze. Nu știu ce-i cu tine, Vania. Nu știu despre ce vorbești. Da, e posibil să fi avut o cicatrice mică, dar gândește-te că au trecut niște ani de când ne cunoaștem, că pielea și corpul mi s-au schimbat și așa cum nu mai sunt cea de atunci, și cicatricea aia minusculă poate că a dispărut. Poți să crezi sau nu, Vania Kostovici, dar n-am altă explicație mai bună pentru o chestie atât de stupidă și în care pare-se că ai plasat esența dorințelor tale față de mine. Confuz și posomorât, Vania a dat să mai spună ceva, dar n-a avut timp, pentru că Irina s-a închis în baie. După o vreme, a bătut rușinat în ușă. Irina, dragostea mea, te rog să mă ierți, nu știu ce m-a apucat, poate c-am băut peste măsură, hai, ieși să ne împăcăm. Ușa s-a deschis peste albeața dezgolită a Irinei, împăcarea s-a pecetluit cu îmbrățișarea care fusese întreruptă.

În noaptea aceea, Vania n-a reușit să adoarmă. A stat nemișcat în pat cu ochii deschiși în întuneric, încercând să-și pună în ordine gândurile care i se buluceau în cap, un adevărat torent de imagini confuze care-l chinuiau. Zorii au venit în cele din urmă, iar când a simțit că soția lui se trezește, s-a prefăcut că doarme în timp ce ea se ducea să-și pregătească baia. De-abia atunci a simulat că se trezește și i-a strigat bună dimineața Irinei, care aproape că nu-l auzea din cauza apei care umplea cada. Vania a băgat capul pe ușă, ea i-a spus că era un pic indispusă și prefera

să rămână să se odihnească. Avea să profite ca să scrie niște cărți poștale, a mai adăugat fără chef. Dar tu ieși, dacă vrei, și ne întâlnim la prânz la masă.

Vania s-a simțit ușurat de perspectiva de a petrece câteva ceasuri singur. În mintea sa se luptau forțe stranii, care-l împiedicau să se gândească la altceva, ideile se învolburau și nu le pricepea semnificația. Un singur lucru prindea contur tot mai clar peste toată tulburarea aceea. Irina mințea. Încă nu știa motivul, dar își dăduse limpede seama că mințea. Nu avea el multe cunoștințe de medicină sau de biologie, dar avea destule ca să știe că o cicatrice care stă de ani de zile într-un loc nu dispare dintr-odată. Dar oricât de mult întorcea subiectul pe toate fețele, tot nu ajungea la o explicație satisfăcătoare, iar, pe de altă parte, nu reușea să și-l scoată din minte. În timp ce se depărta de hotel l-a izbit convingerea că era prins într-o enigmă care-l absorbea pe de-a-ntregul și de care nu putea scăpa. S-a străduit să se gândească la altceva, să fie atent la peisajul râului care tăia orașul în două sau la superba imagine a bisericii Sacre Coeur de pe colina Montmartre, dar în zadar. Glasul Irinei, care se dădea jignită, îi răsuna în urechi, el analiza fiecare cuvânt al ei, fiecare nuanță, încercarea ostentativă de a scăpa de întrebări printr-o manevră abilă de inocență prefăcută, urmată de o supărare care îl silise tot pe el să-i ceară iertare. Vania știa că femeile se pricep la așa ceva și la multe alte șmecherii, dar tot nu pricepea ce scop avea ea să-l mintă în legătură cu un lucru indiscutabil: semnul minuscul pe care doar el era în stare să-l perceapă pe suprafața fină a cărnii, atât de aproape de frumoasa crăpătură a sexului ei, nu mai era, se șterse.

A grăbit pasul, fără a-și propune o țintă anume. De fapt, se lăsa în voia picioarelor care-l purtau singure, pentru că gândurile lui erau în altă parte. A pătruns într-un cartier de străduțe înguste, izolat de traficul intens, și inima i-a tresărit, bătând atât de tare, că aproape a leșinat. La câțiva metri mai încolo, privirile i s-au oprit pe o firmă care spânzura deasupra unui soi de han sau birt de doi bani.

Iepurele Stacojiu.

Vania a încremenit în faţa uşii. Ştia perfect unde auzise acest nume şi imaginea bărbatului din restaurant care o apucase pe Irina de braţ şi o privea sardonic i-a răsărit imediat în minte. Iar atunci Vania Kostovici a simţit că o lumină începea să risipească ceaţa care-i încetinise înţelegerea. Şi-a reprodus toată scena, expresia speriată a Irinei, rânjetul bărbatului atât de sigur pe el, contrastul între cuvintele de scuză şi strălucirea ochilor batjocoritori, care nu se lăsaseră păcăliţi de reacţia temătoare a Irinei. Singura concluzie posibilă era că ea minţise şi atunci. Fără doar şi poate că-l cunoştea pe bărbatul acela, dar, dintr-un motiv anume, se prefăcuse că era vorba de o confuzie. Necunoscutul ştia foarte bine că ea se prefăcea şi, la apariţia soţului, alesese să nu rişte un scandal şi optase pentru o retragere discretă, nu înainte de a lăsa un semn, un indiciu. Aşa că Iepurele Stacojiu era real, la fel de real cum fusese cicatricea care nu mai era, la fel de real precum literele strâmbe de pe scândura firmei.

Vania a şovăit înainte de a intra. Era destul de lucid ca să-şi dea seama că descoperirea faptului că Irina minţea întuneca şi mai mult toate datele care formau într-un fel substratul istoric al vieţii sale cu ea, astfel că dacă se hotăra să intre în local n-avea habar ce trebuia să caute. Pe de altă parte, dacă făcea cale întoarsă şi pleca, probabil că n-ar fi ajuns în veci să rezolve incredibila serie de jumătăţi de revelaţii. În cele din urmă a coborât scările care duceau la un demisol. Un miros puternic de mâncare ieftină şi aer închis i-a izbit nările când a deschis uşa. În semiîntunericul de dinăuntru se aflau doar câţiva bărbaţi cam jerpeliţi, pesemne nişte beţivani care căutau încă de la ora aceea uşurare în falsa alinare pe care le-o dădea alcoolul. Contrastul dintre hainele lui elegante şi atmosfera tristă ce domnea în local l-a făcut pe Vania să se simtă ridicol, însă clienţii nici nu l-au luat în seamă, de parcă nou-venitul ar fi fost transparent. În spatele tejghelei nu era nimeni, aşa că Vania a cercetat locul pe îndelete.

În fund era un culoar îngust, abia luminat, care ducea la camerele și dependințele interioare. Pereții pătați de slin și umezeală parcă se uneau în urma lui în timp ce el o lua de-a lungul coridorului. A găsit în fine o ușă de lemn, hâită de vreme și de lipsă de îngrijire, fără clanță sau zăvor. Vania a întins o mână care tremura, ușa s-a deschis scârțâind amarnic.

Vania Kostovici Utzubiek nu era un om bisericos. Deși fusese educat într-un mediu conservator, înclinațiile sale intelectuale și morale îl îndepărtaseră curând de orice interes față de Dumnezeu și de cele sfinte. Cu toate acestea, oroarea care i s-a arătat înaintea ochilor l-a făcut să fie convins că deschisese poarta Infernului. Acolo, în penumbra unei odăi scârbos de murdare, întinsă pe un mindir jegos, Irina înălță privirea și se uită la el cu ochii scoși din orbite.

Vania a scos un strigăt, femeia s-a ridicat dintr-un salt și a fugit pe o ușiță de lângă pat. S-a repezit după ea, străbătând alte odăițe care dădeau una în alta, până când ultima ușă l-a scos într-o curte interioară, care dădea în străduța din spatele locantei. Cuprins de spaimă, Vania s-a întors înapoi și a căutat din nou în toate camerele. Nimeni nu i-a stânjenit căutarea, n-a venit nimeni să-l întrebe de sănătate sau să-l amenințe că pătrunsese în sectorul privat al localului. Deși puținii clienți erau tot acolo, a avut impresia că locul era părăsit, de parcă patronii și locuitorii ar fi murit sau ar fi fugit, lăsând în urmă doar prezența spectrală a micului grup de amărâți, care păreau mai curând fantome decât oameni în carne și oase. Sufocat de disperare, Vania a repetat căutarea buimacă prin clădire până s-a convins că Irina fugise pe stradă. Și a pornit după ea.

Începuse ploaia, caldarâmul străzilor se acoperise de un strat subțire de apă murdară și uleioasă. A alunecat și și-a oprit căderea sprijinindu-se în mâini. Se lovise zdravăn, dar frenezia lui era mai tare decât durerea, astfel că a pornit mai departe prin bălțoace. Epuizat de atâta alergătură, a căzut în genunchi, primind resemnat loviturile ploii care se întețise.

IV

Irina Petrova se plimba nervoasă prin holul hotelului. Frumusețea ei răpitoare nu trecea neobservată, bărbații care intrau sau ieșeau o priveau admirativ și curios, întrebându-se de ce o cuconiță ca ea era singură, deși era limpede din privirile pe care le tot arunca spre ceasul de pe perete că aștepta pe cineva. Vania a apărut în curând, și văzând halul în care arăta, Irina a scos un strigăt. Era ud leoarcă, hainele îi erau pline de noroi, își pierduse pălăria, dar asta era nimic față de expresia din ochii lui, care păreau să fixeze un punct îndepărtat și invizibil. A bâiguit o explicație ambiguă, a spus că fusese atacat și că în timp ce încerca să se apere căzuse. Irina a început să plângă și a cerut ajutor ca să-l ducă în cameră pe omul care tremura de febră. Împreună cu doi angajați ai hotelului a reușit să-l culce în pat, i s-a adus o supă caldă și s-a trimis după medic.

Irina nu s-a clintit de lângă patul lui, doctorul spunea că nu e nimic grav, e doar o răceală care va trece cu ceaiuri fierbinți și două zile de repaus. După ce a rămas singur cu Irina, Vania a închis ochii, în timp ce mâna Irinei îl mângâia pe păr și pe frunte. Ardea de febră și nu mai știa bine prin ce trecuse. Creierul îi palpita precum o inimă, iar fiecare bătaie îi aducea câte o imagine frântă, câte un gând fragmentar. Avea impresia că-și pierduse capacitatea de a se mișca și că limba umflată și uscată nu-l mai asculta. Era chinuit de sete, dar incapabil să vorbească sau să-i indice femeii de lângă el că era imperios necesar să bea, să-și potolească fierbințeala gurii care-l ardea ca un foc. A deschis ochii și a văzut-o pe femeia care se apleca asupra sa, ștergându-i fruntea transpirată cu o pânză de in. Avea trăsături delicate și mâini fine, îl trata cu o tandrețe imensă și îi șoptea ceva neînțeles. Deodată, pesemne că febra începea să scadă, memoria i-a revenit și firul celor petrecute a prins să se depene. A retrăit imaginea oribilă a Irinei din cămăruța din subsolul cel sinistru, în timp ce se uita îngrozit la femeia care-l ștergea de sudoare și îi vorbea cu

glas mângâietor. Atunci Vania și-a amintit visul, coșmarul dureros avut cu câteva luni în urmă, iar amintirea i-a dat pe loc un fel de seninătate lăuntrică. Febra a dispărut, în locul ei s-a instalat o pace calmă pe care n-o mai simțise nicicând. A înțeles că boala și durerea veneau din imposibilitatea sau poate din refuzul său de a alcătui ceva coerent și ordonat din intuițiile fragmentare care-l bântuiseră, din vârtejul de semne care îi arătau o concluzie tot mai lipsită de echivoc, dar căreia i se opusese cu toată puterea voinței. Nu căutase adevărul. Se prefăcuse că-l caută, dar de fapt nu dorea să-l afle. Îl îmbolnăvise faptul că se răzvrătise împotriva adevărului evident, iar acum când, în fine, era dispus să îl admită, sănătatea îi revenea în corp. Visul fusese o premoniție, o avertizare pe care nu voise s-o ia în seamă. Scena din restaurant, când bărbatul acela recunoscuse femeia, fusese al doilea semn, nici pe acela nu știuse să-l interpreteze. Dar dispariția cicatricei fusese ceva clar. Femeia crezuse că reușise să-l păcălească, adevărul e că aproape reușise, dar, grație providenței care-i îndrumase pașii orbește la taverna imundă al cărei nume fusese rostit precum o cheie secretă, putuse să constate oribilul adevăr.

Irina îl părăsise. Ceea ce păruse un vis era adevărul adevărat. Irina plecase de lângă el, plecase a doua oară atunci când o descoperise în cămăruța aceea. Atunci o găsise, însă doar ca s-o piardă iar. În locul ei se găsea acum altă femeie, care-i semăna ca o geamănă; l-a trecut un fior la gândul că ar fi putut trăi o viață întreagă fără să-și dea seama.

S-a uitat din nou la femeia care stătea lângă el și îi pândea fiecare respirație, care acum, de parcă i-ar fi citit gândurile, îi ridica ușor capul ca să poată sorbi puțină apă. Vania Kostovici s-a întrebat care ar fi decizia cea mai bună pe care putea s-o ia. Femeia îl privea zâmbitoare și mângâierile ei erau plăcute. Ceva mai liniștit, și-a zis că acum cel mai bine ar fi să se întoarcă acasă. Acolo va avea timp să vadă ce era de făcut.

19
Reuniunea

I

Învăluit în fularul cadrilat și în fumul trabucului pe care-l răsucea între degete, grasul Farengo s-a ridicat în picioare după ce s-a luptat să-și extragă burdihanul prins între marginea mesei și scaunul lipit de perete. Mișcarea a dezlănțuit o salvă de aplauze și urale, pentru care grasul a mulțumit apoi a cerut să se facă liniște, pentru că în seara asta, a început el prin a spune, era mai inspirat ca de obicei, ceea ce era mai mult decât un anunț, căci, de mai bine de cincizeci de ani, Farengo oficia pe post de poet principal al grupului, iar talentul nu făcuse decât să-i sporească odată cu trecerea timpului.

Ca în fiecare an, localul se închidea seara pentru public, drept care masa cea mare era rezervată pentru ei, foștii colegi de la Institutul Lasarre, care nu lipseau de la reuniune decât din motiv de deces. Jiménez, singurul care rămăsese credincios condiției de holtei, fusese dintotdeauna maestrul de ceremonii, cât și cel însărcinat cu stabilirea unui meniu care să umple cât de cât demn stomacele fără a goli prea mult buzunarele, dat fiind că Fortuna nu le zâmbise tuturor la fel de grațios.

Vreme de mai bine de cincizeci de ani, fiecare reuniune fusese copia perfectă a celei precedente și totul era previzibil ca apa. Conviețuirea în cadrul liceului crease un tezaur de povești și întâmplări care deveniseră tradiția culturală a grupului, un soi de mitologie privată pe care nu se plictiseau s-o repete și s-o

reinterpreteze. Mai întâi venea pomelnicul de isprăvi sexuale, obicei care se consolidase pe măsură ce bătrâneţea cea insidioasă punea stăpânire pe toţi, ca un fel de exorcism menit să alunge demonii decrepitudinii. Apoi urma amintirea emoţionantă a profesorilor, inclusiv a acelora care-i chinuiseră cu tabelele de logaritmi sau cu analizele gramaticale, un caz curios în care timpul, departe de a o spori, topise ranchiuna, înlocuind-o cu un sentiment de compasiune, ba chiar de duioşie. Urma evocarea marilor clasici. Ziua în care Salvieri reuşise să agaţe un cârlig de undiţă de peruca profesoarei de desen şi să-l lege de spătarul scaunului, astfel că la terminarea orei biata doamnă Bustamante s-a ridicat arătând tuturor chelia lucioasă şi jalnică, sau ziua în care chiorul Sanjenjo se strecurase noaptea la rectorat ca să-şi înlocuiască teza penibilă la trigonometrie cu o versiune corectă. Şi doar ceasul rău făcuse ca portarul de noapte să audă zgomote în încăpere şi să vină cu lanterna în inspecţie, ceea ce l-a silit pe Sanjenjo să rămână două ore nemişcat sub bancă, ud fiindcă se scăpase pe el şi neîndrăznind să iasă. Păcat că el nu mai era aici să spună povestea, dar colegii nu lăsau să i se piardă amintirea, astfel că nicio cină nu s-ar fi putut termina fără relatarea epopeii pe care parcă o auzeau acum pentru prima dată.

Deşi categoric marcată de câte o pierdere, fiecare întâlnire era cumva un motiv de fericire, o seară în care ceremonia sacră a amintirilor lăsa pentru câteva ceasuri în umbră nefericirile vieţii, ale căror urme se citeau limpede pe chipurile acestor bătrânei care râdeau întruna, în timp ce vinul îi făcea să uite că erau bunici. Acum era rândul grasului Farengo. Discursul său era momentul cel mai aşteptat al serii. Ca la un ordin de sus s-a făcut linişte, Farengo şi-a dres glasul şi a pornit să-şi depene verbul prodigios. Dragi prieteni, iubiţi colegi, nouă ni s-a dezvăluit taina, secretul pe care strămoşii noştri l-au căutat în cartea cerului şi în jarul focului. Despre sensul vieţii, despre scopul ultim al existenţei, întrebări care au

chinuit minţile din toate timpurile, şi iată că nouă ne-a fost dat să aflăm răspunsul, care stă în acest ritual de fiecare an când ridicăm paharul, pentru noi şi pentru cei ce nu mai sunt cu noi, căci s-au pierdut pe drum. Cu variaţii mai mari sau mai mici, cu câteva adjective în plus sau în minus, discursul grasului Farengo aşa începea şi, ajuns în acest punct, primea prima recoltă de aplauze şi câte o lacrimă discretă. Însă anunţul că de data asta inspiraţia sa avea să fie mai înaripată ca oricând a adus o notă de curiozitate în sufletul celor prezenţi, mai pregătiţi ca de obicei să se emoţioneze la proza alambicată a colegului Farengo. Chelnerii s-au înşirat de-a lungul barului, bucătarii au venit şi ei din bucătărie cu tichiile lor albe în mână. Făceau şi ei parte din tradiţie şi pentru nimic în lume n-ar fi pierdut discursul anual al acestui moşulică dolofan, care nu se despărţea de fular nici măcar în lunile de vară, şofer de autobuz la pensie şi cititor asiduu din Seneca şi Ovidiu, căruia maică-sa văduvă nu-i putuse plăti facultatea de Litere pentru că abia dacă aveau ce să mănânce.

Dragi colegi, începu să grăiască grăsanul intrând treptat în voce, o astfel de ocazie ne îndeamnă de obicei la nostalgie, dar astăzi voi propune ceva nou. De când ne-am văzut ultima dată, anul a trecut ca o cometă, ca o boare, ca un zvon abia auzit. Nostalgia e un sentiment trădător, e o căldură plăcută care ne mângâie oasele fără să ne dăm seama că, după o vreme, ne-a copt la foc mic, lăsându-ne slăbiţi şi uscaţi. De aceea, continuă Farengo, în noaptea asta vă invit la o ceremonie de exorcism, de expulzare a nostalgiei din viaţa noastră. Ajuns aici, glasul grasului a atins inflexiunea sa cea mai dramatică; după câteva secunde care au ţinut auditoriul cu sufletul la gură, a continuat pe un ton cât se poate de serios.

În noaptea asta mergem la curve, a anunţat omul, ridicând paharul şi dând pe gât restul de vin.

Mai întâi s-a lăsat o tăcere grea, ca şi cum cei prezenţi ar fi refuzat să admită că discursul se terminase şi mai ales că

auziseră bine. Unii s-au uitat la grăsan cu gura căscată şi cam speriaţi, alţii au tuşit discret, un fel de descărcare nervoasă menită să disimuleze tensiunea care se instaurase. Grasul, care îşi lăsase capul pe spate ca să uşureze traseul lichidului pe gât, şi l-a îndreptat şi a privit asistenţa, care continua să-l fixeze incredulă. Ce se întâmplă, i-a sfidat aproape strigând la ei, adică nu mai suntem în stare, ne-am boşorogit definitiv şi nu mai suntem buni decât să spunem bancuri? Farengo era un adevărat magician al cuvântului, de mic copil reuşea să obţină ceea ce dorea, de când pricepuse, încă de la primele bâiguieli, că din gura sa emana o forţă căreia nimeni nu putea să-i reziste. Sau aproape nimeni, căci odată produsă miraculoasa transformare a stuporii în vacarm de strigăte şi aplauze, colegul Gancedo a profitat de zarvă pentru a face ce făcuse o viaţă întreagă: a ieşit pe furiş în stradă, exact la timp ca să oprească taxiul care trecea prin faţa localului.

Între timp, înăuntru domnea un vacarm aproape infantil. Toată lumea dădea pe gât ultima duşcă de vin şi se grăbea să plătească nota. Farengo a cerut încă o dată linişte, s-a uitat la ceas şi a anunţat a doua parte a planului pentru noaptea aceea. I-a rugat să se încoloneze pe stradă în ordinea catalogului, apoi, aşezându-se în fruntea plutonului de moşi entuziasmaţi, a privit spre colţ, chiar în clipa când un autobuz de noapte cu traseu lung cotea şi se oprea în faţa restaurantului. Cu pieptul bombat, a ridicat braţul arătând spre autobuz: iată că vine şi caleaşca noastră, urcaţi, domnilor, uşor, nu vă înghesuiţi, că e loc pentru toţi.

Iar după ce toţi şi-au ocupat locurile, grasul a cerut aplauze pentru şofer, un tinerel zâmbitor care părea mândru de misiunea încredinţată. Nepotul meu Felipe, a explicat el strigând ca să fie auzit, ne-a făcut favorul de a împrumuta acest autobuz de la firma la care lucrează. Dacă-l prind, îl dau afară, aşa că vă rog să apreciaţi gestul pe care-l face pe altarul familiei. Din nou aplauze, tropăieli şi fluierături apreciative din

partea fericiților călători, cărora Felipe le-a răspuns agitându-și mâinile în chip de salut, după care a pornit motorul și a luat-o spre Paradis.

II

Șoseaua era cam pustie. Orașul rămânea în urmă, cufundat în somn. Felipe a dat drumul la radio, a găsit un post cu muzică specific cubaneză, atmosfera s-a aprins și mai tare, de parcă cei prezenți își recăpătau o vigoare juvenilă, care sporea kilometru după kilometru. După vreun ceas, niște becuri colorate care luminau o clădire vopsită în verde papagal le-au dat de înțeles că ajunseseră la destinație; o firmă de neon clipea leneș anunțând Sheila's Club Bar.

Farengo a coborât primul, le-a făcut semn celorlalți să se dea jos, s-a uitat la ceas și a văzut că totul mergea așa cum fusese stabilit. Nimeni nu știa ce se întâmplă, abia după ce au coborât cu toții s-au uitat unii la alții și au rămas tăcuți. În cele din urmă, unul l-a întrebat pe grăsan care era treaba. Farengo era nervos, dar le-a cerut să fie calmi. Avem doar două ore, două ceasuri fix, a spus cu un glas în care se simțea emoția. Nu uitați, două ore, după care totul va fi ca înainte, așa că nu pierdeți vremea. Peste două ore toată lumea trebuie să fie la autobuz.

Înăuntru domnea un semiîntuneric roz, dar după ce ochii li s-au obișnuit au văzut grupuri de femei la bar, altele pe scaune sau în picioare, femei care le făceau semn șoptindu-și ceva la ureche sau râzând cu mâna la gură. După câteva minute nou-veniții au prins curaj și au intrat în materie. Înțelegând cumva că nu era cazul să pună întrebări, bărbații s-au apropiat de femei, mai întâi timid, apoi tot mai încrezători. După o jumătate de oră, unii urcaseră deja la etaj, trași de fetele care vorbeau într-o limbă care părea să fie rusa sau poloneza. Jiménez era deja destul de beat; s-a prăbușit pe un pat, în timp ce una dintre

rusoaice îi trăgea pantalonii. Ca să vezi, spunea femeia cu accentul ei tărăgănat, ce înseamnă tinereţea. Pesemne că n-ai mai mult de şaptesprezece ani, a adăugat scoţându-şi rochia. Optsprezece, a zis Jiménez după ce a cugetat o clipă, aş zice că mai puţin, a insistat ea, şi a încălecat peste faţa lui, asfixiindu-l cu mireasma sexului. În celelalte camere se auzea un concert de paturi scârţâinde şi gemete prefăcute, în vreme ce la parter cei care fuseseră mai puţin grăbiţi dansau bolero cu fetele, pipăindu-le coapsele mătăsoase.

Grasul Farengo îşi arvunise o poloneză doar pentru el şi n-avea de gând să piardă timpul cu patul sau nasturii. Intră direct în baie, o ridică pe poloneză cu braţele sale de urs, se înfipse în ea şi o ţinu aşa, izbindu-se de pereţi şi gâfâind precum un mistreţ, în timp ce femeia striga de-adevăratelea, pentru că omul chiar îi plăcea, ditamai bruta care o pompa precum o maşinărie scăpată de sub control. În spaţiul redus al băii, Farengo se răsucea cu capul înfundat între sânii polonezei, când deodată auzi alarma propriului ceas, asta tocmai când îşi revărsa întreg conţinutul pasiunii dezlănţuite. E timpul, a strigat el, i-a dat drumul femeii şi a ieşit din baie grăbit. S-a proţăpit în mijlocul salonului răcnind tunător că se terminase timpul, gata băieţi, e vremea s-o întindem, cu toţii acasă, asta a fost. Cei de sus coborau de-a valma, unii pe jumătate despuiaţi şi cu pantofii în mână. Gata, gata, repede, striga Farengo, dirijând operaţiunea de evacuare cu mişcări ample ale braţelor, la autobuz, ne-am luat porţia. Cineva a constatat că lipsea Jiménez; grasul a urcat scările ca o furtună, s-a uitat în toate camerele şi a dat de Jiménez care-şi îmbrăţişa rusoaica. Eu nu plec de aici, grasule, a spus omul pe un ton calm, eşti nebun, doar v-am spus că avem două ore şi-atât, după aia efectul dispare, ştiu, Farengo, ştiu, dar eu rămân, în definitiv pe mine nu mă aşteaptă nimeni. Farengo s-a uitat la ceas şi a părăsit odaia în fugă, luând-o pe scări în jos. A ieşit în stradă şi s-a urcat în autobuzul în care ceilalţi îl aşteptau. Câteva femei ieşiseră şi ele în prag şi le făceau cu mâna. De departe parcă ar fi nişte moşnegi, a spus una.

Autobuzul a revenit în oraş înainte ca zorile să coloreze marginile cerului. Felipe i-a lăsat pe toţi la casele lor, grasul a rămas ultimul. Când a ajuns şi el, şi-a luat rămas-bun de la nepotu-său cu o palmă peste umăr, apoi a mers puţin pe jos. În timp ce urca spre apartamentul său cu liftul, s-a privit în oglindă şi şi-a atins obrazul. Abia atunci şi-a dat seama că nu mai avea fularul. A intrat încetişor în casă, s-a dezbrăcat fără zgomot şi s-a vârât în pat încercând să nu-şi trezească nevasta. A adormit rapid, în timp ce-şi repeta în gând discursul pentru anul următor.

20

...Ci ne izbăveşte de bine

I

Imnul naţional al ţării W. era un marş vioi de cavalerie moştenit din perioada colonială, pe care fanfarele militare continuau să-l cânte la marile ocazii pentru că oficialii nu reuşiseră să pună în locul lui ceva mai bun. Nu era o bucată lungă, dar conţinea un pasaj deosebit de dificil pentru instrumentele de suflat, care cerea un efort mai curând fizic şi care, suprapus peste căldura inumană, îi lăsase pe instrumentişti epuizaţi şi muiaţi în sudoare. Cu toate acestea, au rezistat în picioare pe esplanada prăfoasă şi arzătoare, ascultând scurtul discurs rostit de funcţionarul Ministerului Sănătăţii şi Bunăstării Poporului, care a scuzat inevitabila absenţă a ministrului, ocupat cu alte angajamente care nu sufereau amânare. Din fericire, şi datorită rigorilor climatice care oscilau între soarele mistuitor şi frigul asasin, ceremoniile oficiale durau foarte puţin, astfel că, după câteva cuvinte urmate de tăierea panglicii în culorile naţiunii, Marele Spital General din Deşertul I. a fost inaugurat în mod glorios. Muzicanţii şi-au şters transpiraţia cu batistele lor albe, şi-au adunat rapid instrumentele şi s-au grăbit să urce în autobuzul care-i aştepta o sută de metri mai departe, la umbra rahitică a singurului copac din zonă.

Maşina funcţionarului s-a apropiat şi ea, urmată de vehiculul care transporta escorta, funcţionarul a urcat şi el. Micul alai s-a îndepărtat ridicând un nor mare de praf, angajaţii spitalului şi-au lăsat în jos mâinile cu care-şi fereau ochii de

soare, s-au răsucit și au pătruns în clădirea cea nouă. Adică medicii și infirmierele, câțiva din personalul administrativ, plus Omul de Serviciu.

În țara W. se petrec lucruri din astea. Majoritatea locuitorilor se luptă zilnic cu foamea, sunt decimați de boli oribile, îndură urgia naturii, dar din când în când o parte din bugetul național e destinată unor opere faraonice, menite să sporească faima unor membri ai guvernului. Cu un an în urmă a fost inaugurat un frumos aeroport în apropierea lanțului muntos K., dar acesta s-a dovedit a fi absolut ineficient pentru că avioanele nu dispun de un unghi adecvat pentru aterizare. Acum a venit rândul Marelui Spital General, ridicat în zona cea mai depopulată din toată țara, Deșertul I., o regiune în care abia de găsești vreo urmă de viață animală, ce să mai vorbim de oameni. Nu a avut loc o dezbatere propriu-zisă în legătură cu locul cel mai potrivit sau necesar pentru a construi un spital. În W. se întâmplă frecvent ca hotărârile să se adopte în urma unor procedee pe cât de labirintice, pe atât de necunoscute, de care nimeni nu e pe deplin conștient sau răspunzător. Iar rezultatul final este că niciun funcționar nu ar putea da seamă pentru acțiunile respective, ceea ce, din fericire, nici nu e atât de grav cum ar putea părea, dat fiind că o mare ordine internă domnește în această națiune și niciun supus al ei n-ar formula întrebări și n-ar cere explicații.

Construirea Marelui Spital General din Deșertul I. a presupus un efort considerabil din partea Administrației. Condițiile geografice ale regiunii și izolarea de restul teritoriului, lipsa oricărui fel de comunicații cu zonele populate și rigorile climei au cerut uriașe sacrificii economice și umane. Dar toate astea au rămas în urmă și silueta mândră a edificiului se ridică precum un vapor de beton înfipt într-o mare incandescentă de piatră și nisip.

Construcția are șase etaje, o aripă la parter pentru urgențe și o clădire mai mică, despărțită de un șir de palmieri proaspăt sădiți, care să slujească drept dispensar pentru vaccinări și centru de planificare familială. Deocamdată locul e pustiu, nu se

ştie încă dacă din lipsă de personal sau din lipsă de cerere, căci oamenii ăştia nu le au cu vaccinurile şi nici cu planificările, cu atât mai puţin familiale, căci copiii se zămislesc, se nasc şi mor fără ca să se preocupe cineva de calcule sau prevenţie. Drept care şi dat fiind că nici la urgenţe nu e înghesuială, căci nu se văd la orizont candidaţi dispuşi să traverseze în grabă cele două sute de mile de pârjol care despart spitalul de regiunile unde ar putea apare o problemă de viaţă şi de moarte, ne vom îndrepta atenţia către clădirea principală, destul de bine utilată, ce-i drept, şi prevăzută cu necesarul de medici şi infirmiere, fiecare la postul său şi gata să pornească motoarele grandioasei maşinării sanitare.

Medicii sunt mulţumiţi, îşi inaugurează noile halate şi cabinete, iar domnul Director se hotărăşte să folosească dimineaţa pentru a inspecta instalaţiile. La parter se află cabinetele de consultaţii şi blocul operator, chirurgul de serviciu e un grăsan care gâfâie în timp ce bea căni cu ceai fierbinte ca să lupte împotriva căldurii. Azi fiind prima zi, e posibil să nu aibă prea mult de lucru, dar, pentru orice eventualitate, îşi verifică instrumentarul şi abia apoi se relaxează, se aşază şi iar se ridică să-l salute pe domnul Director care tocmai a intrat şi surâde mulţumit văzând patul din oţel lucios, tuburile de oxigen, monitorul cu ecran verde şi luminiţe care pâlpâie. Directorul se interesează de anumite detalii tehnice pe care chirurgul le expune cu plăcere, căci e încântat de postul lui, chiar dacă doar pentru o conversaţie între colegi; îşi aranjează burdihanul şi prinde a descrie aparatura modernă de care dispune în cabinet, mândru precum ţăranul care-şi laudă verzele sau vânzătorul care-şi expune cele mai frumoase ţesături. Directorul e foarte atent, se pare că bisturiul electric i-a atras curiozitatea, o bijuterie a bioingineriei, explică chirurgul, păcat că n-am nicio operaţie programată, dar poate cu puţin noroc apare azi un pacient pe care să-l tai de urgenţă, astfel domnul Director ar putea vedea cum funcţionează această minune a tehnicii, tăieturi curate şi precise, îşi croieşte drum prin ţesuturi şi-n acelaşi timp cauterizează marginile plăgii pentru a evita

sângerarea, așa ceva nici în capitală nu avem, asigură chirurgul, iar Directorul face ochii mari și dă din cap în semn de aprobare, în sensul că e mulțumit de explicație și chirurgul i se pare competent, iată că i-a răspuns limpede la întrebări, pare entuziasmat și cu vocație autentică pentru bisturiu.

Inspecția continuă. În fundul culoarului la dreapta e secția de radiologie și diagnostic imagistic; într-acolo se îndreaptă acum Directorul, însoțit de câțiva medici specialiști care, plictisindu-se în cabinetele lor, decid să se alăture vizitei, formând astfel un mic alai de halate albe descheiate și stetoscoape atârnate de gât, care trece pe lângă Omul de Serviciu, un tip oarecare, uscățiv, scobit în obraji, care plimbă cu mișcări cumpătate mopul înainte și înapoi, iar peste fâșia umedă delimitată de activitatea sa imperturbabilă tropăie veselă și vorbăreață mica procesiune de doctori doritori să facă ceva folositor. Omul de Serviciu nu se tulbură, se dă doar la o parte ca să treacă doctorii, după care revine și șterge urmele pașilor, lăsând din nou totul strălucitor. Din buzunarul drept de la spate atârnă o cârpă de șters geamurile, din cel stâng, o batistă cu care-și șterge sudoarea frunții, care, în ciuda instalațiilor puternice de aer condiționat, țâșnește ca o apă densă care-i produce mâncărimi, dar nu-l împiedică să se concentreze cu toată seriozitatea asupra sarcinii sale, fără să confunde nicicând cârpa cu batista și invers.

Sălile de radiologie și diagnostic imagistic miros a nou, la fel ca întreg spitalul pesemne, dar aici mirosul e parcă mai intens. Aparatele produc frică, sunt niște monștri enormi în stare să înghită un corp dintr-o singură mișcare, dar se presupune că sunt prietenii oamenilor, așa spun medicii, și au fost inventate pentru a salva vieți.

Directorul ascultă comentariile radiologului, ceilalți specialiști sunt și ei atenți, radiologul se umflă puțin în pene pentru că știe că, într-un fel sau altul, el este sufletul spitalului, toți depind de el, un chirurg n-ar îndrăzni să se atingă de un pacient fără o

radiografie sub ochi, nici specialistul în boli digestive n-ar prescrie tratamentul adecvat, nici traumatologul n-ar putea confirma ce oase sunt rupte. Vizita aici s-a terminat, acum vin la rând saloanele pentru internări, pentru asta trebuie să revină în holul central din dreptul blocului operator, apoi s-o ia pe culoarul din stânga, iar asta înseamnă că trec iar pe lângă Omul de Serviciu, care se ocupă de aceeași porțiune, poate c-a văzut o pată recalcitrantă pe care doar el, specialist în murdărie și pete de diferite aspecte și origini, e în stare să le observe, alaiul calcă iar pe porțiunea udă, probabil că fără intenție, dar din nou rămân urme pe gresie și Omul de Serviciu e silit să frece iar ce fusese respălat, fără ca asta să-l afecteze sau să-l supere, de parcă în sinea sa ar fi adoptat filozofia Curățeniei Perpetue fără să-i pese că trebuie să repete treaba ori de câte ori e nevoie.

Docta procesiune de pași se îndepărtează, culoarul strălucește iar ca o oglindă sau ca o apă nemișcată, tâmplele Omului de Serviciu, lucind de sudoare, zvâcnesc în ritmul brațelor care se mișcă de parcă ar lucra pământul. De la coarnele plugului la cârpă și mop, de la lumea rurală deschisă la captivitatea între pereții care miros a dezinfectant, nimeni nu știe cum de-a ajuns aici și nimeni n-ar putea ghici ce gânduri sau simțăminte sufletești se produc în sinea acestui om al cărui chip exprimă atât durerea celor învinși, cât și orgoliul dur al unui zeu neînfrânt. Oasele tari, palmele aspre uzate de muncă, trupul subțire și elastic precum coarda întinsă a unui arc, care cu fiecare mișcare reușește un exercițiu automat de echilibru și armonie, aproape niciodată afectat de invizibilul defect despre care vom vorbi mai încolo, un mecanism de tendoane și mușchi bine acordat, pe care gândirea nu l-a corupt sau parazitat. El nu e aidoma celorlalți ocupanți ai clădirii sau la fel ca aceia care au participat la proiectarea ei. Nu aparține Cerului celor înțelepți și nici Iadului celor ce guvernează destinele glorioasei națiuni, dar nici castei tulburi de funcționari care cască uitându-se după muște și nici curții înveninate a celor ce-și freacă fundurile de scaunele ministerelor

îndoielnice. E doar un spectru care se roteşte în jurul lui însuşi, o umbră abia perceptibilă în limbul confuz al celor uitaţi.

II

Se spune, căci în ciuda marii izolări a spitalului veştile ajung repede, că la trei luni de la inaugurare cineva s-a încumetat să traverseze Deşertul I. în goana mare, cu trupul acoperit de pustule, şi nici n-a fost nevoie să fie îngropat, pentru că după ce a parcurs o treime din drum nefericitul s-a prăbuşit pe nisipurile de foc, iar vulturii şi alte animale de pradă i-au lăsat oasele curate şi albe precum un zâmbet grotesc. După aceea n-au mai apărut alţi emuli, fie pentru că locuitorii ţării W. se bucură acum de o sănătate de fier, fie pentru că majoritatea preferă să înfrunte moartea zvârcolindu-se în casele lor. Oricum ar sta lucrurile, cert e că Marele Spital General continuă să taie frunză la câini, ceea ce nu-i deranjează deocamdată pe cei din administraţie, care şi-au găsit cu ce să-şi omoare timpul, unii frunzăresc presa cu ştirile de la curte, alţii, mai puţini, ceva mai vioi şi progresişti, zgârmă şi îngrijesc pământul unei mici grădini situate la umbră, în spatele clădirii principale, pe care o udă canalizând apa produsă de instalaţia de aer condiţionat, alţii, în fine, profită de atmosfera soporifică pentru a dormi duşi pe scaune sau întinşi pe birouri, printre dosarele care se macină aşteptând în van un istoric clinic sau o fişă prin care să-şi îndeplinească menirea.

Altfel îşi umple timpii morţi colectivul de infirmieri, mai gregar din fire, alternând filmele văzute la video în cafenea cu tăvăleli furişe pe paturile şi brancardele spitalului, măcar ca să le dea o utilitate şi să prevină ruginirea arcurilor până vor veni ocupanţii lor legitimi şi autentici.

Totuşi, cel mai rău din punct de vedere moral o duc medicii, căci e neîndoielnic că identitatea lor depinde de bolnavul pe care-l tratează, de muribundul pe care-l resuscitează, de orbul

căruia-i redau lumina ochilor, de lehuza căreia-i extrag din pântec copilul sănătos, de rănitul pe care-l cos, de accidentatul căruia-i pun oasele la loc, de anemicul căruia-i redau culoarea, de înecatul căruia-i redau suflul, de febrilul pe care-l răcoresc, de ulcerosul ale cărui arsuri le sting; și e limpede că în acest spital nu abundă trupurile care trebuie salvate, să nu zicem de la moarte, ei s-ar mulțumi chiar și cu o eczemă sau o constipație, dar chiar și de la propria sănătate, care dacă e prea înfloritoare îl face pe un doctor bun să se îndoiască, deoarece nu doar o dată sfârșitul vine pe neașteptate, când nimic nu lasă să-l anticipezi, de aceea e bine să nu fii nici prea sănătos și nici prea bolnav, pentru ca doamna cu coasa să nu ne prindă nepregătiți și neînarmați.

Nu le e ușor medicilor să omoare timpul, o expresie care nu prea le place celor care se ocupă cu arta prelungirii vieții – deși vulgul i-a poreclit măcelari – și nici să-și justifice posturile în lipsa adjuvantului firesc al științei lor, cu toate că n-au lipsit propuneri de a organiza colocvii sagace pe teme clinice, conferințe docte pentru a se ține la curent cu ultimele noutăți și discuții despre cazuri imaginare inventate de cei mai experimentați, cu scopul de a testa ascuțimea de diagnostic a celor mai tineri. Nimeni, nici măcar cei porniți să critice politica sau să bombăne partidele, nu neagă faptul că spitalul beneficiază de cele mai bune dotări, între care se numără și o magnifică și spațioasă *aula magna*, în care medicii se adună ca să discute și să nu-și piardă umorul care mai pică uneori pe măsură ce sporește lipsa exercițiului practic. Incinta, un amfiteatru cu pupitre albe, e scăldat în lumina care pătrunde prin ferestrele enorme ce urcă până în tavan, lăsând să se vadă peisajul oscilant al nisipurilor și, în fundal, purpuriul lanțului muntos K.

Medicii stau în jurul mesei de anatomie, pe care, în lipsa unui cadavru, se odihnește un schelet din plastic, material publicitar al unui laborator sau al unei fabrici de medicamente, iar sesiunea clinică se desfășoară cu mari dovezi de fantezie și nu puține contribuții de bunăvoință, care servesc la completarea

imaginară a oaselor cu organele și viscerele corespunzătoare, cu ligamentele și tendoanele, mușchii, rețeaua fină de vene și artere, totul învelit în succesivele straturi de piele, până când în mintea tuturor apare silueta virtuală a unui corp inert, deschis și pradă privirii impudice a științei lui Hipocrat.

În acest timp, cățărat pe o scară lungă și subțire de lemn precum o insectă la capătul unei crenguțe, Omul de Serviciu, cu mișcări tăcute și imperturbabile, scufundă o perie în găleata cu apă și detergent, o aplică pe o porțiune de geam, apoi șterge imediat spuma cu o lamă din cauciuc, de parcă ar bărbieri obrajii unui uriaș. Nimeni nu-l bagă în seamă, căci tăcerea care-l înconjoară e atât de densă, încât devine inaudibilă chiar și privirilor, dacă ne putem permite această licență pentru a descrie magistralul exercițiu de camuflaj care reușește să cuprindă în același timp două simțuri.

Un medic, mai exact chirurgul-șef, cel pe care l-am cunoscut la începutul vizitei, are sarcina în dimineața asta de a diserta pe marginea unei boli teribile, ale cărei simptome le descrie gesticulând cu bisturiul ținut între arătător și degetul gros al mâinii drepte, folosindu-l ba pentru a indica presupuse organe în falsul pacient, ba pentru a desena scheme în aer, precum un spadasin în luptă cu o armată invizibilă. Din câte se pare, e vorba de ceva ce afectează creierul și, conform explicațiilor chirurgului-șef, întrerupte discret de mici mișcări spasmodice ale mâinii sale stângii, prin care încearcă în zadar să-și țină pantalonii pe burdihan, boala începe cu amețeli, uneori atât de cumplite, încât provoacă leșinul; și ca și cum realitatea ar dori măcar o dată să compenseze penibilul dezechilibru între teorie și practică de la Spitalul General, un zgomot puternic întrerupe discursul gâfâit al chirurgului și toate capetele se răsucesc către una din ferestrele mari urmărind cum alunecă scara – mai înainte au căzut găleata și periile – iar apoi însuși Omul de Serviciu, care după ce face cu brațele niște mișcări ca de morișcă, se prăbușește la pământ și rămâne întins și țeapăn

precum scheletul din plastic care până atunci polariza atenția celor prezenți.

Se bulucesc cu toții afară, lepădându-și pixurile și notițele, fluturându-și halatele și scoțând diverse exclamații. Se adună în jurul celui căzut, care dă semne că-și vine în fire, deschide mai întâi un ochi, apoi și pe celălalt, e speriat mai curând de puzderia de fețe care-l privesc decât de durerea provocată de căderea care era gata să-l facă praf. E tare omul, obișnuit să facă față unor lucruri mult mai dure și unor lovituri mult mai nemiloase, se simte rușinat că și-a părăsit starea de transparență pentru a dobândi o materialitate vizibilă, mai rău, palpabilă, pentru că nici n-a apucat să schițeze o mișcare abia perceptibilă, menită redobândirii poziției erecte, că mai multe mâini, mâinile astea uscate și răcoroase cu care sunt prevăzuți medicii, de parcă și așa ceva ar fi inclus în programa universală a formației lor academice, se așază pe corpul lui, delicate dar ferme, imobilizându-l de-a binelea. Nu te mișca, prietene, poruncește un glas, deși nu reușește să distingă cărui cap dintre multele care-i acoperă câmpul vizual îi aparține, căutare zadarnică din moment ce în cazul de față nu e vorba de o necesară coincidență între ce se spune și cine o spune, căci omul nici n-are cum se opune ordinului, chiar dacă ar ști cine l-a emis, deoarece vorbei îi urmează pe dată fapta, ba chiar invers, fapta a precedat vorba, și-ar fi inutil să contrarieze toate aceste mâini experte care-l țin la pământ, în vreme ce dinspre coridor se aude un scârțâit de roți care se apropie cu viteza luminii, și imediat mai multe mâini îl ridică și-l depun delicat pe brancarda care, în fine și spre marea ușurare a domnului Director, inaugurează un scop mai potrivit cu cel pentru care a fost concepută.

Omul de Serviciu simte niște degete care-i deschid pleoapele, o lumină îi rănește pupilele de parcă i s-ar fi turnat ceva fierbinte în ochi. E încă zăpăcit de cădere, însă nu atât cât să nu-și dea seama că, în ciuda celor întâmplate, se simte destul de bine și ar dori să se întoarcă la treaba de pe urma căreia își

câştigă traiul, cu toate că raţiunea îi dă de înţeles că se află pe mâini bune, drept care nu îndrăzneşte să contrarieze adunarea de înţelepţi care-l ascultă, îl palpează şi îi injectează în venă ceva necunoscut, dar nu întreabă, confuzia ultimelor minute e mai puternică decât dorinţa de a pune capăt acestor manevre de prim ajutor, care parcă se lungesc fără rost.

Nu pare că ar avea vreun os rupt, dar trebuie să-i facem o radiografie a craniului ca să fim siguri că nu e o comoţie cerebrală, grăieşte traumatologul, care, pare-se, i-a luat-o înainte chirurgului-şef, ce nu găseşte ceva mai bun de propus pentru a conduce el cazul. Auzindu-se pomenit, radiologul îşi croieşte drum printre medici şi infirmiere şi le face semn brancardierilor să aducă pacientul – deocamdată folosim acest termen generic care se adaptează perfect la orice stare de sănătate, căci a vorbi de rănit ar însemna să anticipăm prea mult – în sala de raze şi alte minuni ce servesc la a vedea ce se petrece într-un corp fără a fi nevoie să fie deschis.

Cele două ramuri ale ştiinţei medicale, cea care măreşte în mod misterios virtuţile ochiului şi cea care preferă arta tăiatului şi a retezatului, apar precum două trunchiuri groase şi orgolioase ce se apleacă fiecare pe partea sa, dar ştiu că, de fapt, aparţin aceluiaşi copac şi că n-ar face nimic unul fără celălalt, căci cel de-al doilea şi-ar toci degeaba tăişul instrumentului său dacă n-ar şti unde exact să-l aplice, iar cel dintâi degeaba ar vedea atât de adânc dacă prin asta tot nu i-ar reda bolnavului sănătatea. Tot aşa, chirurgul şi radiologul se prefac că se ignoră, dar, înţepeniţi în propria egolatrie, îşi dispută incertul bolnav precum cele două femei care se bat pentru copilul din parabola lui Solomon, cu toate că, deocamdată, nimeni n-a propus ca pacientul să fie spintecat, şi asta nu pentru că chirurgul n-ar avea chef, ci pentru că, neexistând încă motive clare, trebuie să-şi stăpânească nerăbdarea şi să aştepte verdictul imaginilor.

De parcă o alarmă stridentă ar fi sunat, întreg personalul spitalului mişună de la un etaj la altul, deşteptând atmosfera

soporifică în care au plutit în toate lunile astea, iar energia neconsumată găsește – sau măcar se pregătește să găsească – scopul căruia i-a fost menită și care, din lipsă de oportunități, părea absolut inutilă. Ca și cum ar fi căzut din cer, sau de pe geamul mare al *aulei magna,* pentru că s-a aflat din gură în gură și toată lumea a aflat Știrea, apariția unui pacient, rațiunea primă și ultimă a acestei instituții pe care înțelepciunea guvernanților a făcut-o să răsară în buricul arzător al Deșertului i-a redat personalului sanitar entuziasmul, iar vocațiile sale, care lâncezeau într-o trândăvie care uneori devenea exasperantă, revin la viață, revigorate de perspectiva de a dispune de un corp pe care să-l vindece.

Se pregătesc toate dispozitivele. Se verifică instrumentarul chirurgical, rezerva de sânge și plasmă, buteliile de oxigen, flacoanele cu ser și morfină, cutiile cu antibiotice, de parcă s-ar fi anunțat sosirea iminentă a victimelor unei catastrofe biblice. Între timp, Omul de Serviciu stă întins pe pat, cu un termometru în gură și cătrănit rău. O succesiune marțială de picături translucide se scurge dintr-o pungă atârnată de un suport, intră într-un tub subțire de plastic și pătrunde printr-un ac în vena brațului stâng al pacientului, căruia sperietura i-a întins și mai mult pielea obrazului, făcând și mai vizibili pometii ososi și cearcănele cavernoase de sub ochii care privesc holbați mâinile zorite care completează fișe, apasă taste și butoane, agită flacoane, umplu seringi și pregătesc bandaje și plasturi. Însoțit de un asistent și două infirmiere, care parcă se află la finalul unei curse pe viață sau pe moarte, radiologul intră în salon cu o jumătate de duzină de imagini pe care au rămas imortalizate mai multe porțiuni din lumea misterioasă care există sub pielea noastră.

Mâinile se agită din nou, radiografiile proaspete sunt ridicate la lumină, cercetate de mai multe perechi de ochi care scrutează umbrele și penumbrele de pe ele, căutând microscopica și afurisita calamitate care musai să se ascundă undeva, deși e limpede că, măcar pentru un profan, aspectul pacientului nu arată

semne de gravitate sau boală, poate doar dacă e vorba de ceva ce în anumite circumstanţe – iar aceasta e una dintre ele – poate provoca Ştiinţa în venerabila ei râvnă de a descoperi totul.

Dacă până acum lucrurile s-au mişcat pe culoarul strâmt al primelor impresii, care se mai numeşte şi primul ajutor în contextul care ne preocupă, începând de acum ele vor pătrunde definitiv în universul obscur şi tipic al lumii ştiinţei medicale, în care se vorbeşte un limbaj tainic, având cuvinte lungi şi semnificaţii grele, inaccesibil urechilor profane, dar căruia n-avem încotro şi trebuie să ne predăm ca să scăpăm de răzvrătirile trupului.

Ca prin ceaţă, Omul de Serviciu vede cuvinte care zboară prin aer, aude un murmur de fraze înlănţuite care umplu camera până când nu mai încape nici măcar o literă. Din câte pricepe el, din modulaţiile vocii unuia sau altuia, medicii nu se pun de acord, traumatologul şi chirurgul-şef discută despre importanţa pe care ar trebui s-o aibă pata minusculă situată de partea asta a craniului, la dreapta cerebelului; în timp ce au loc aceste discuţii riguroase, profitând de faptul că toţi cei care-l înconjurau strâns s-au dus mai încolo, uitând de el pentru a se ocupa de realitatea sa radiografică, Omul de Serviciu se ridică uşor ca să vadă cu ochii lui radiografiile care continuă să fluture prin aer, deşi n-ar fi în stare să deosebească în ele o ureche de un picior, iar cu mâna neînţepată încearcă să-şi pipăie capul, cu scopul de a verifica dacă e adevărat ce zic ăia, căci a priceput că subiectul discuţiei lor se găseşte în regiunile superioare.

Dezbaterea experţilor se transformă în simpozion, i se alătură alte glasuri, mai puţin categorice căci sunt ale unor profesionişti mai tineri, ale căror opinii nu merită atât de mult credit, nefiind apărate de vârstă şi calitatea de veteran. Pe măsură ce se adună argumentele şi verdictele, două mari linii de gândire şi acţiune prind a se defini şi a despărţi apele nervoase ale controversei. Pe de o parte avem Adepţii Chirurgiei, hotărâţi să practice neîntârziat o trepanare prospectivă menită a pune capăt îndoielilor şi a preveni o înrăutăţire posibilă în orele următoare,

iar pe malul celălalt, dacă putem spune așa, se află Evoluționiștii, cei care, după cum o spune însuși numele lor, sunt adepții observării evoluției pacientului și preferă să lase natura să lucreze înainte de a interveni cu instrumentele arsenalului curativ. Polemica se întețește, între timp Omul de Serviciu e din ce în ce mai neinteresat să urmărească discuția, căci pe măsură ce minutele trec, își recapătă treptat starea normală, ba chiar ar putea spune că nu-l mai doare nimic și, nepricepând o iotă din ce se vorbește acolo, plus că propria inspectare a capului nu l-a neliniștit defel, decide să se ridice și mai mult pe targă și să aprindă cu telecomanda televizorul suspendat într-un colț, pentru că a început să se plictisească și azi parcă e meci, drept care ia canalele la rând până găsește ce caută, ceea ce îi confirmă din nou că nu e nimic stricat în capul său, care funcționează așa cum trebuie, așa că se hotărăște să se distreze un pic și să dea uitării balamucul ăsta în care s-a pomenit pentru că n-a fost atent și s-a dezechilibrat cu scara.

Știe careva de unde a venit omul ăsta, întreabă un glas răgușit care până atunci nu s-a auzit deloc, dar acum răsună atât de tare, încât curmă scurt disputa care se poartă cu argumente tot mai docte deși divergente, ce vrei să spui, e întrebat atunci neurologul, stăpânul glasului și, pare-se, ultimul care s-a alăturat disputei clinice; exact ce-am spus, dacă are cineva vreo idee cine e omul ăsta pe care-l vedem zilnic spălând geamurile și frecând pe jos, de unde a venit, dacă i s-a completat fișa clinică, dacă îi cunoaștem istoricul, antecedentele familiale sau orice alte date care ne-ar putea fi de folos pentru a stabili, de exemplu, cauza căderii. Cauza căderii, repetă acum toți în cor, căci cele două tabere își suspendă brusc diferendele și se unesc într-un unic și coerent front menit să răspundă cererii neurologului – cauza căderii – insistă corul pe un ton mai acut, care subliniază nuanța de incredulitate, dar cui îi pasă de așa ceva când cel mai urgent e să determinăm amploarea efectelor, efectele, domnul meu, vezi dumneata, daunele imediate și cele

latente, căci știi cel mai bine că în materie de lovituri nu e cazul să te iei după starea de sănătate a pacientului, câți nu păreau bine mersi după ce le-a căzut o cărămidă în cap și au mierlit-o brusc după mai multe zile, când toată treaba era deja uitată.

Am impresia, răspunde neurologul, că creați o falsă antiteză acolo unde nu e cazul, că nu vreți să vedeți criteriile acolo unde trebuie, adică într-o completă solidaritate între gândire și acțiune; iar aceste cuvinte, deși nu lămuresc pe deplin corul de experți, sunt rostite cu atâta vigoare filozofică încât subjugă mai curând prin învăluirea metafizică decât prin faptul că s-ar putea sprijini pe o fundamentare clinică. E foarte adevărat, continuă omul, că o lovitură poate avea consecințe ascunse, drept care e corect să purcedem la observație și să nu ne lăsăm convinși că nu s-a întâmplat nimic, așa cum pretinde adesea cel accidentat, însă cazul care ne-a adunat aici nu aparține categoriei pe care am putea-o numi A Cărămizilor Căzătoare Imprevizibile, pentru că, dacă am fost bine informat, acest om – și simpla lui pomenire face ca toți cei prezenți să-și aducă aminte de existența Omului de Serviciu, care continuă să fie absorbit de deplasarea balonului pe teren, e vorba de cel de fotbal, căci am lămurit mai sus că și-a pierdut orice interes pentru celălalt teren, cel pe care i se evaluează starea –, acest om, continuă neurologul după pauza în care ceilalți au reconfirmat printr-o ocheadă prezența bolnavului, nu a primit propriu-zis o lovitură printr-o întâmplare nefericită, ci a căzut fără să cercetăm deocamdată motivul, iar aici s-ar putea ascunde un rău mult mai adânc decât efectul produs de izbitura care, chiar dacă a fost brutală, tot o consecință este.

Ochii ageri ai chirurgului-șef și ai traumatologului descoperă rapid primele semne pe care discursul neurologului le lasă pe chipul medicilor mai tineri care, atrași de cuvintele cele dichisite, își spun, mai ales cei mai lucizi, că acea controversă între cauze și efecte depășește protocolul de urmat, face parte chiar din felul în care putem concepe lumea, drept care e cazul să nu piardă nicio silabă.

Domnul Director, pe care l-am cam lăsat la o parte din clipa în care s-au declanșat mecanismele de prim ajutor pentru că știința sa în acest mare complex e mai curând de administrator decât de medic sau, ca s-o spunem pe cea dreaptă, face parte dintre doctorii care au devenit funcționari pentru că nu aveau talent pentru știința medicală, găsește de cuviință să-și reia poziția de șef și să ceară atenție, ridicând mâinile în sensul de a face ordine, lucru imediat acceptat, dat fiind că rumoarea și gălăgia deveniseră insuportabile.

Vrând parcă să se asigure că nimeni nu crede că soliditatea experienței sale rezidă doar în volumul burdihanului, chirurgul-șef propune o intervenție de diagnostic foarte fină, ultimul răcnet în materie de intervenții chirurgicale în interiorul craniului, ceva atât de nou încât nici măcar nu e nevoie de spitalizare ulterioară, drept care pacientul ar putea să-și reia lucrul în mai puțin de douăzeci și patru de ore, ceea ce ar contribui la economia spitalului, care de două ore și trei sferturi înregistrează pierderi pentru că unul dintre angajații săi e vremelnic indisponibil, la care se adaugă costurile mobilizării personalului sanitar care se ocupă aproape în totalitate de bolnav, chiar dacă marea majoritate a venit pentru că n-avea altceva mai bun de făcut, dar pentru cazul de față toți sunt plătiți. Domnul Director se arată mulțumit de discursul chirurgului, strălucit în măsura în care a reușit să armonizeze o acțiune concretă lipsită de orice speculații metafizice, cu interesul pentru randamente și optimizarea resurselor economice, căci nu e cazul să azvârlim cu banii și nici să ne batem joc de fondurile ministerului, îi face el cu ochiul chirurgului-șef, care la rându-i aruncă în jur o privire triumfătoare, ce se oprește într-un târziu în ochii neurologului. Care neurolog ascultă fără să clipească inițiativa terapeutică a chirurgului, întărită de aprobarea explicită a domnului Director, după care cere cuvântul, simțindu-se în plus apărat de chipurile medicilor mai tineri, cei care, după cum am spus, credeau că întrevăd în poziția neurologului ceva mai mult, deocamdată n-ar ști să spună exact

dacă ceva mai plin de compasiune sau mai adevărat, n-au priceput exact, dar oricum ceva ce lipsea cu totul din imperioasele propuneri ale chirurgului. Nimeni nu cade așa dintr-odată, insistă neurologul, cu atât mai mult dacă vorbim de cineva pentru care a munci cățărat pe o scară e la fel de firesc și obișnuit ca a semăna sau a coase răni – ultimele cuvinte le rostește pe un ton atât de blând, că nici măcar chirurgul nu se simte vizat – prin urmare trebuie să ne mire că un comportament perfecționat prin obișnuință și rutină s-a modificat fără ca aparent să intervină factori externi, de unde putem deduce importanța unui studiu care să scoată la lumină o ușoară ischemie, o îngustare vasculară, o modificare gravă a tensiunii arteriale, fie în sus, fie în jos, sau presiunea puternică a unei tumori care s-a apucat să facă pe nebuna. Oricum, în urma analizelor, vom stabili dacă problema ține de farmacie sau de scalpel, de pastile sau de trepan.

Sau de ambele, decretează traumatologul, ieșind dintr-o letargie discursivă la care-l silise o bruscă dificultate de a lua partea unuia sau altuia din curentele epistemice în dezbatere, și e tare mulțumit că a făcut o sinteză între dialectica propusă de teza chirurgului și antiteza neurologului, o soluție împăciuitoare care-i satisface pe toți și îi îndeamnă la acțiune imediată, lucru pentru care e necesar să se restabilească interacțiunea pe viu cu bolnavul, deloc respectuos față de condiția lui fragilă de bolnav, căci Omul de Serviciu, departe de planurile medicale care se stabilesc în beneficiul său, se află în picioare în fața televizorului, urmărind cu o curiozitate autentică evoluția meciului, deși chipul nu știe, în virtutea obișnuinței, să exprime vreo emoție, ceea ce atrage imediat atenția neurologului care, așa cum e logic și cum îi dictează specialitatea, e mai atent la anomaliile faciesului, la rictusuri, contracții sau relaxări, astfel că expresia hieratică a Omului de Serviciu îl face să bănuiască o confuzie mentală care-i confirmă prevestirile cele mai rele, am văzut imaginea asta de multe ori, spune apropiindu-și arătătorul dreptei de figura pacientului, a cărui unică reacție e să se eschiveze ca să nu

piardă o lovitură de pedeapsă care tocmai avea loc, ceea ce în ochii neurologului constituie semnul fără echivoc al unei tremurături involuntare, un reflex care anunță cât se poate de limpede tragedia cerebrală ascunsă.

La un ordin al doctorilor, televizorul e stins și pacientul readus la pat, dezbrăcat și acoperit cu un halat subțire, care-l umple de rușine și-l silește să rămână în decubit dorsal, cu tavanul ca singur orizont, în timp ce diverși electrozi cu respectivele fire colorate i se aplică peste tot, astfel că în scurt timp din tot corpul îi răsar fire care parcă i-au crescut din carne și se leagă toate de un uriaș aparat cu luminițe și butoane, care scoate bâzâituri suave și fluierături intermitente.

Urgența situației – sau a tabloului clinic, ca să folosim limbajul corect – pare a fi lăsat cu mult în urmă precedentele cercetări ale neurologului, interesat atunci să aducă în conștiința colegilor săi, și de ce nu, în propria sa conștiință, faptul că ne aflăm în fața unei ființe omenești, una care aici e cunoscută doar prin porecla derivată din funcția sa, Omul de Serviciu, de parcă așa s-ar fi numit de la bun început, când de fapt nu se știe nimic despre el, nici măcar cum îl cheamă, dacă purcede dintr-un cătun îndepărtat al regiunii sau e pur și simplu un apendice al spitalului, o piesă de mobilier, un accesoriu precum cele care au sosit ambalate în cutii de carton sau bidoane din plastic.

Deși nimeni n-a îndrăznit să obiecteze în vreun fel, nici măcar nefericitul care zace, împotriva voinței sale, silit să-și asume un rol pentru care n-a fost angajat, pe chipurile doctorilor mai tineri, cei care crezuseră a întrezări în discursul neurologului o lumină incipientă de schimbare a ideilor, se poate citi o umbră de dezamăgire, ca atunci când speranța dispare sub triumful tradiției conservatoare. Cauze sau efecte, evoluție sau bisturiu, conceptele au sucombat sub prestigiul faptelor, și deși faptele nu demonstrează încă nimic, sunt mai necesare decât conceptele. Și-n timp ce electrozii captează agitațiile spasmodice ale undelor cerebrale, se iau deja măsurile pertinente pentru a face o puncție

rahidiană, cu scopul de a elimina bănuiala că umorile craniene ar putea fi contagiate de miasmele victorioase ale unei infecții.

Omul de Serviciu, a cărui minimă vocație pentru expresie a scăzut și mai mult ca urmare a faptului că i s-a pus o mască de oxigen, care-i ascunde chipul pe jumătate, își folosește, în ciuda împrejurărilor potrivnice, ochii pentru a încerca să obțină vreo frântură de informație din vârtejul de acțiuni, ordine și mișcări ale persoanelor și aparatelor care are loc în jurul său, iar cu aceștia, mai bine spus, cu ochiul stâng, căci a sosit momentul să lămurim că e orb de ochiul drept din naștere, deși nimeni nu știe asta, fiind ceva care n-a avut consecințe serioase pentru el, din când în când o ușoară pierdere a echilibrului, deci cu ochiul sănătos, cum spuneam, zărește un ac gros ridicat precum o lance războinică gata să-i fie înfipt în spate, și pentru prima dată în viață, o viață care a trecut printre renunțări tăcute și obediențe, simte ceva ce seamănă cu o fierbințeală de ulei care-l arde pe dinăuntru și-atunci, sărind ca un iepure, își smulge masca, se desface din încâlceala de fire și electrozi și tuburi de ser, și, sub privirile publicului uluit, printre care și neurologul, chirurgul-șef care-și așteaptă rândul cu bisturiul în mână, și traumatologul, își manifestă revolta, nu vreau să-mi faceți nimic, spune cu un firicel de voce, după care pică leșinat. Privirile neurologului și ale chirurgului se încrucișează, primul își ridică sprâncenele în contrast cu rictusul malițios de triumf al celui de-al doilea, care face un efort suprem pentru a-și disimula imensa satisfacție și rostește ca din întâmplare „o fi fost o Cărămidă Căzătoare Imprevizibilă", după care face un semn asistenților și se îndreaptă cu pași hotărâți spre sala de operație.

III

Încă o dată chirurgia a dovedit că e capul medicinii, în cazul de față chiar în capul Omului de Serviciu. Cu o iscusință tehnică demnă de cea a unui ceasornicar din Renaștere, chirurgul-șef a

cercetat atent diversele cotloane ale craniului, ajutat de camere minuscule, pârghii, desfăcătoare şi aparate de perforat. Slavă Domnului, n-a fost decât o sperietură, e posibil chiar să fi fost vorba de o neatenţie a pacientului, cine ştie, dar deocamdată putem fi liniştiţi, declară chirurgul într-o simplă şi informală şedinţă informativă improvizată în uşa sălii de operaţie. Starea bolnavului e stabilă, a ieşit din anestezie şi se odihneşte în sala de terapie intensivă.

Ce-a fost mai greu a trecut, neîndoielnic, iar Omul de Serviciu se recuperează rapid, nu chiar atât de repede cum a promis chirurgul, dar destul de bine, are poftă de mâncare şi înghite tot ce i se pune în farfurie, se distrează uitându-se la televizor şi primind vizita infirmierilor care vor să se asigure că sănătatea pacientului se restabileşte cu paşi fermi, au prins drag de Omul de Serviciu pe care până atunci nici că-l vedeau, dar uite că acum hazardul sau destinul, încă nu s-a stabilit, dar zău dacă are vreo importanţă, l-au transformat în cineva pe care-l răsfaţă şi-l veghează zi şi noapte..

Sigur că nu există fericire completă, în orice împrejurare şi în orice epocă apar crăpături prin care se strecoară necazul, sau întorsături de drum unde dai de cele o mie de chipuri ale obstacolelor neprevăzute. Şi nu aceasta avea să fie excepţia care confirmă regula, căci tocmai când totul anunţa o grabnică reîntoarcere la rutină, adică la cârpele de şters pentru Omul de Serviciu, la partidele de cărţi în cazul celor de la departamentul materialelor sanitare, la siestele din infirmerie, la recoltatul legumelor din mica grădină care prosperă la umbra aripii de urgenţe, la vizitele periodice şi ceremonioase de inspecţie ale domnului Director, când totul părea că reintră în cotidianul Spitalului General din Deşertul I., s-a întâmplat ceva neprevăzut.

La început a fost o mică nepotrivire. În dimineaţa celei de-a zecea zi de după intervenţia chirurgicală, la ceasul matinal la care soarele e doar o roşeaţă înainte de a urca în înaltul cerului, chirurgul-şef şi neurologul intră în camera Omului de Serviciu

însoțiți de un administrator care duce sub braț niște dosare, iar pe chip o expresie de contrariere; avem o mică problemă, îi spune chirurgul pacientului, iar acesta, încă pe jumătate adormit, încearcă să deschidă ochii și dă din cap, dând de înțeles că e gata să asculte, spuneam, deci, că avem o mică problemă, continuă chirurgul, domnul secretar o să-ți explice, iar secretarul deschide un dosar, tușește politicos ca să-și limpezească vocea și ideile, pentru că nici el n-a priceput bine ceea ce trebuie să spună, după care vorbește: conform ordinelor doctorilor aici prezenți, dumneata trebuia să fii externat chiar în dimineața asta, ceea ce nu presupune niciun inconvenient din punct de vedere clinic și nici nu ține de competența mea, însă din punct de vedere administrativ nu e posibil să fii externat pentru că nu e înregistrat concediul medical în care ar fi trebuit să intri în momentul accidentului. Omul de Serviciu e foarte atent la ce se spune, face un efort să înțeleagă, unul mai mare decât acela de care are nevoie ca să trăiască, ceea ce-l trezește de-a binelea, dar tot nu se dumirește, tot ce voiam era să mă întorc la lucru, spune el timid, dar era limpede că nu erai în condiție fizică pentru asta, ba eu cred că eram, chestia e că nu m-ați lăsat, mă tem că ești confuz, ai uitat că ți-ai pierdut cunoștința și că grație acestui spital ești acum bine în patul ăsta și cu mintea limpede, deși poate cam uituc, și cu toate cele patru membre în funcțiune. Păi atunci, dacă am greșit cu ceva, asta trebuie s-o puneți pe seama stării mele, cugetă Omul de Serviciu, firește, firește, răspunde hotărât funcționarul, nu asta e problema principală, și care e problema principală, dacă-mi dați voie să întreb, e că e de plătit factura, ce factură, păi cheltuielile de internare și pentru intervenția chirurgicală, și pentru că nu ai avut concediu medical ai fost internat nu ca un bolnav din rețeaua publică, ci ca pacient privat. Așa că vezi că nu poți fi externat fără să plătești factura asta.

Chirurgul și neurologul confirmă mâhniți, foarte pătrunși de normele spitalului și, deși Omul de Serviciu le e simpatic, înțeleg amândoi că regulamentele nu admit excepții, altminteri

ar însemna să se deschidă uşa nefastă a arbitrarului şi nedreptăţii. Dificultatea majoră, continuă secretarul administrativ, e că nu ştim dacă eşti destul de solvabil ca să suporţi factura spitalului, îţi dai seama, cred, că o operaţie de asemenea anvergură nu costă cât scoaterea unui neg, aşa că dacă nu ai destui bani sau bunuri care să acopere datoria, mă tem că nu putem admite externarea, cu toate că, repet, administraţia spitalului nu pune nicicum la îndoială părerea doctorilor în ceea ce priveşte starea dumitale actuală de sănătate. Şi atunci, întreabă Omul de Serviciu, atunci rămâi internat până se rezolvă încurcătura, şi până atunci n-aş putea să mă întorc la muncă, insistă Omul de Serviciu, că aici n-am ce face, regret, dar fără concediul medical în regulă e imposibil, gândeşte-te că, dacă mai ai un accident, răspunderea asta ar aparţine spitalului, dar asta nu e valabil şi în cazul precedent, insistă Omul de Serviciu, nu chiar, în cazul căderii de pe scară dumneata te aflai în situaţia tehnică a lipsei de acoperire de răspundere civilă, ce înseamnă asta, asta înseamnă că, aşa cum este, contractul dumitale de muncă nu include clauze de risc, drept pentru care, deşi n-ar trebui s-o spun, dar o spun, ar trebui să fii dublu recunoscător acestui spital, căci deşi nu eşti asigurat şi nici beneficiar al sistemului public de sănătate, n-am stat pe gânduri şi ne-am ocupat urgent de accidentul dumitale, dovedind, dacă-mi permiţi, un nivel de conştiinţă umanitară demn de luat în considerare, şi pronunţând aceste ultime cuvinte secretarul îndreaptă o privire emoţionată şi umedă către chirurg şi către neurolog, care-i răspund cu o uşoară înclinare a capului.

Oricum, mai adaugă secretarul în timp ce-şi adună hârtiile şi le pune la loc în mapă, poţi rămâne aici până primim ordinele de la Minister ca să ştim ce avem de făcut, nu, nu te ridica, eu mă retrag, şi părăseşte încăperea cu mapa sub braţ, mergând cu spatele şi făcând plecăciuni, se împiedică de o măsuţă, medicii îi fac semn pentru a-l avertiza de obstacol, dar gestul lor e tardiv, tava cu mâncare e pe jos, scuzaţi, îmi pare rău, mai apucă să spună secretarul înainte de a se topi ca o boare pe culoar, o infirmieră

apare imediat cu o mătură, asta ar trebui s-o fac eu, murmură Omul de Serviciu ridicând din umeri, iar, ca să nu încurce locul, chirurgul și neurologul profită de moment și pleacă și ei.

IV

Nu te descuraja, îl îmbărbătează domnul Director, întârzierile astea sunt ceva normal în treburile birocratice, în plus secretarul administrativ îți gestionează scutirea de plată a dobânzilor datoriei, pricepi, dar Omul de Serviciu nu e atent, e deprimat, trei luni de convalescență forțată îi distrug nervii și rezistența morală, și-a pierdut pofta de mâncare, o durere arzătoare i s-a instalat în partea superioară a stomacului. Doctorii l-au convins să-i facă zilnic niște analize, în acest fel cei de la infirmerie și câțiva tineri rezidenți nu-și uită meseria, căci recolta de pacienți continuă să lipsească și se mai comentează și acum pe culoare și la bufet vestea unei noi internări, dar e doar un zvon iscat de plictisul general; Omul de Serviciu a acceptat, resemnat, să slujească drept cobai, șoarece de laborator sau orice alt rozător care se lasă tocat mărunt pe altarul progresului științei, dar sănătatea sa începe să se resimtă.

Cred că-mi luați cam mult sânge, intervine el în toiul unei discuții clinice care are loc la patul său, provocată de ultimul buletin de analiză care arată cifrele îngrijorătoare ale unei anemii care avansează rapid, însă logic și rațional, părerea unui profan nu e luată în seamă, nici măcar nu e auzită, pentru că doctorii vorbesc toți în același timp și tare, aproape țipând, înfierbântați de lectura analizelor.

Domnul Director a trebuit să aibă o întâlnire cu managerul și cu secretarul administrativ, pentru că în urma neprevăzutei înrăutățiri a sănătății Omului de Serviciu au apărut noi complicații. Problema, expune secretarul administrativ, este că se stabilise că analizele zilnice, fiind cerute în interesul științific al

spitalului, urmau să nu încarce nota de plată a pacientului, numai că, din păcate, acum situația e alta și e nevoie de o nouă intervenție clinică, vom vedea care, iar aceasta depășește limitele acordului stabilit. Pe de altă parte, suntem în așteptarea rezoluției Ministerului cu privire la datoria pe care pacientul o are față de spital, cred că vă amintiți că bolnavul e lipsit de resurse economice, și-n plus există o anomalie în ceea ce privește concediul medical, astfel că nu-l putem acoperi și nici nu putem să-l externăm, ceea ce a dus la grave inconveniente în materie de curățenie și igienă; cam asta e situația, așa că aștept ordinele domnului Director și ale domnului manager, concluzionează secretarul administrativ pe un ton sobru de supunere ierarhică.

Mulțumind pentru concisa sinteză expusă de secretarul administrativ, Directorul și managerul se închid în biroul primului pentru a delibera în legătură cu măsurile cele mai oportune, făcând un notabil efort pentru a cântări aspectele regulamentare ale problemei și cerințele instituționale, însă fără a neglija în același timp conotațiile umanitare, deoarece, după cum are grijă să amintească domnul Director, un spital e înainte de toate un loc în slujba bunăstării publice, și e cât se poate de limpede că numita bunăstare e, cel puțin peste o anumită limită, incompatibilă cu murdăria care se tot adună, ca să nu zic jegul care ne ajunge până la gât, se exprimă emfatic managerul, și, spre marea satisfacție a celor doi funcționari, se ajunge la înțeleapta concluzie că, după cum s-a tot spus, munca e un instrument terapeutic prin excelență, drept care, făcând o excepție temporară de la regulament, se va admite reintegrarea Omului de Serviciu în activitatea corespunzătoare postului său.

Interesatul fiind informat de aceste decizii fericite, mare e consternarea tuturor când, după câteva zile în care Omul de Serviciu s-a târât literalmente pe culoare cu mopul și cârpele care-i atârnă trist din buzunare, o vomă de sânge îi izbucnește pe gură și-l lasă lat pe pardoseala pe care abia o spălase cu ultimele puteri.

Autoritățile se reunesc din nou cu caracter de urgență. Neplăcere și nervi, e greu să se pună de acord, se aude până și părerea că ar fi vorba de o dovadă de rea-voință, lucru care începe să incomodeze o parte a personalului sanitar, dacă până acum zăceam în trândăvie, acum nu mai pridideam cu atâtea complicații, ședința continuă până după miezul nopții, în timp ce la urgență e din ce în ce mai clar că pacientul are un ulcer perforat ce necesită o intervenție imediată. Chirurgul-șef și toată echipa sunt pregătiți, și-au pus și măștile pe față și așteaptă nerăbdători ordinul domnului Director, anestezistul bombăne pentru că azi era ziua lui liberă, de fapt nu mai liberă decât toate celelalte de când s-a inaugurat spitalul, dar tipul e chițibușar în ce privește drepturile sindicale, în vreme ce Omul de Serviciu, intubat corespunzător în toate orificiile pe care i le-a dat Dumnezeu, respiră precum peștele pe uscat, e atât de slab că abia-l zărești sub cearșaful verde, iar capul parcă i-a intrat la apă ca redus de indienii care micșorează țeste.

Ședința se termină în fine, rezultatele sunt parțiale și neconcludente, dar trebuie cumva să fie luate drept definitive, e vorba de o măsură temporară până când cei de la Minister se vor pune de acord, totuși trebuie luat în considerare faptul că pacientul ocupă un pat care ar putea deveni necesar, deși e clar că deocamdată paturi sunt chiar prea multe, dar nu se știe dacă această situație nu se va schimba, în plus omul a fost angajat pentru o treabă pe care n-o mai îndeplinește de luni de zile, de aici și prejudiciul produs funcționării spitalului și, prin urmare, confortului virtualilor săi utilizatori. Deocamdată intervenția chirurgicală se amână și bolnavul va fi poftit să părăsească spitalul până la soluționarea situației sale, rămânând la dispoziția responsabililor sanitari, fie pentru a fi supus operației odată ce aceasta va fi autorizată, fie pentru a stinge datoria sau a se reintegra în muncă; ambele părți vor face eforturi cu scopul de a realiza toate cele trei acțiuni simultan sau în ordinea cea mai potrivită, drept care se recomandă ca pacientul să fie instalat într-un loc în imediata apropiere a spitalului.

După cum se știe, ploaia nu cade pe unde vrea fiecare, cu atât mai puțin în regiunea aceasta unde nu plouă niciodată, iar câțiva medici și infirmieri obiectează spunând că aceste condiții climatice externe sunt practic incompatibile cu viața, de parcă autoritățile spitalului n-ar ști asta, dar tot atât de adevărat este, opinează alții, că se face tot ce e omenește posibil pentru a rezolva problema, sigur că nu se pot cere soluții perfecte, nimic nu e perfect, mai ales într-o țară care are de înfruntat realitatea cu atât de puține resurse.

E limpede că autoritățile n-au uitat nicio clipă rigorile deșertului înconjurător, care trece zilnic de la arșiță la gheață și invers de-a lungul întregului an, dar s-a dispus deja ridicarea unui acoperiș de trestie la câțiva metri de intrarea principală a spitalului, menit să țină răcoare în timpul zilei și să apere de înghețul din timpul nopții. În afară de infirmierii care s-au oferit voluntar să facă de gardă, odată pacientul instalat nu lipsesc vizitele mai multor membri ai personalului sanitar, care se perindă întruna să-i dea curaj și să-i păstreze optimismul, căci e demonstrat prin diverse studii realizate de cercetători independenți că starea de spirit are o influență notabilă în recuperarea persoanelor spitalizate și se subînțelege că rezultatele acestor studii se pot extrapola și la bolnavii aflați în imediata apropiere a unui spital.

În a patra zi de la instalarea Omului de Serviciu în patul improvizat afară, constantele clinice încep un declin lent și egal, iar pe la jumătatea dimineții apare secretarul administrativ cu dosarele la el, a insistat să vină personal ca să-i dea bolnavului vestea cea bună, anume că propunerea sa de a scuti de dobândă datoria a dat roade și Ministerul a aprobat o hotărâre care va fi publicată peste câteva săptămâni în Monitorul Oficial al statului. Secretarul administrativ crede, și îi comunică pacientului, că vestea e și un indiciu că toate piedicile se vor ridica una după alta, că există bunăvoință și acum totul e o chestiune de răbdare.

Răbdarea nu-i lipsește Omului de Serviciu, dimpotrivă, are toată răbdarea de pe lume, nu doar prin fire, dar și pentru că a

intrat în comă și a devenit indiferent la trecerea timpului, nu mai aude și nu mai vede, dar chiar și așa secretarul administrativ îi vorbește pe un ton vesel și optimist, a citit el undeva că bolnavilor în comă trebuie să le vorbești, chiar dacă aparent nu pricep nimic, ceva-ceva tot ajunge la ei, măcar buna intenție, astfel că mai stă un pic încurajându-l să se facă repede bine, ce-a fost mai rău a trecut și-o să fie bine.

Spre după-amiază, un punct negru de pe cer se apropie și se mărește încet-încet, mai întâi seamănă cu o pasăre, una din alea care zboară în cerc căutând un hoit, dar acum se vede că e un elicopter care vine direct spre spital, după câteva minute ridică un nor de nisip care mai că-l îngroapă pe Omul de Serviciu cu pat și acoperiș cu tot. Domnul Director și managerul ies să-i primească pe nou-sosiții despre care cred că sunt trimișii Ministerului, dar totul se lămurește când ziariștii se legitimează, sunt de la un post TV interesat de povestea Omului de Serviciu, nu se știe cum de s-a aflat, vor să facă un reportaj și, cu acest prilej, și un pic de publicitate spitalului, care fiind atât de rătăcit în regiunea asta desprinsă de lume, e practic necunoscut. Domnul Director și managerul se arată mai întâi suspicioși, deliberează preț de câteva minute între patru ochi într-un birou, în timp ce ziariștii transpiră abundent și se învârt în jurul clădirii, unul descoperă colțul ecologic al Omului de Serviciu și strigă după ceilalți colegi care dau fuga cu camerele pe umăr și, fără să mai aștepte verdictul conclavului pe care-l poartă domnul Director și managerul, încearcă să stabilească legătura cu centrala, aici unitatea mobilă, transmitem de la Spitalul General din Deșertul I., vă auzim, da, povestiți-ne ce se petrece acolo, e o zi foarte caldă, temperatura e foarte ridicată, lucru obișnuit pentru această zonă, vrem să facem un interviu cu acest om care e pe cale să bată un record de supraviețuire, exact, pentru că aici clima e extremă și boala lui foarte gravă, după cum ni s-a spus, așteptăm autorizația șefilor spitalului ca să vorbim cu pacientul, care acum credem că doarme, pentru că nu se mișcă, dar măcar respiră, cerem tele-

spectatorilor puțină răbdare, acum legătura la studiourile centrale, am transmis de la Spitalul General din Deșertul I.

Sosirea ziariștilor a fost providențială, căci dacă întâmplările care se mai numesc și coincidențe își iau numele de la notabila însușire de a conecta două chestii aparent independente, în cazul de față chiar își merită numele, pentru că nici nu au terminat bine domnul Director și managerul să delibereze, că un fax de la Minister vine să anunțe refuzul pentru o nouă intervenție chirurgicală. Firește, am putea reuni cele două evenimente sub semnul coincidenței, dar dacă privim mai atent vom vedea imediat că, fără a nega cele tocmai spuse, ceea ce se numește o coincidență fericită reprezintă faptul că veștile rele au sosit la puțin timp după aterizarea ziariștilor, astfel că, dacă s-a obținut refuzul unei puteri rămâne speranța că cealaltă, nu degeaba numită a patra, ar putea interveni pentru a îndrepta direcția negativă a faptelor.

Managerul e un tip plin de resurse, nu degeaba administrează atât de eficient Spitalul General din Deșertul I., astfel că pricepe pe dată că poate profita de televiziune pentru a face cunoscute excelențele stabilimentului și a emoționa opinia publică folosindu-se de povestea Omului de Serviciu. Ziariștii n-au nevoie de prea multe explicații, văd știrea înainte chiar ca aceasta să apară, iar imaginea muribundului e o delicatesă servită pe tavă unei audiențe avide de cutremurătoare mizerii transmise pe micul ecran.

Două ore mai târziu, un al doilea elicopter vine pe urmele primului și descarcă un echipament voluminos și un batalion de tehnicieni care încep să monteze și să amenajeze un platou în jurul patului Omului de Serviciu. Între timp, șeful reporterilor a trasat mersul emisiunii și o strategie menită a strânge donații pentru acoperirea datoriei bolnavului, astfel încât operația care să-i salveze viața să poată fi autorizată. Venind și ei cu mica lor contribuție, chirurgii și restul personalului de la blocul operator anunță că, dacă generozitatea telespectatorilor va avea un deznodământ fericit, sunt dispuși să renunțe la onorariile lor și să

opereze pacientul gratis, anunț care se va repeta frecvent pe parcursul emisiunii pentru a scoate în evidență caracterul umanitar al nobilei operațiuni care s-a pus în mișcare.

Trupul Omului de Serviciu a ajuns un fel de grămăjoară care abia mai respiră, dar ceea ce-l preocupă pe șeful echipei de reporteri este chipul, care nici nu se zărește sub masca de oxigen și noianul de tuburi, asta prejudiciază impactul pe care dorim să-l producem, le spune el medicilor care dau din umeri și nu găsesc o soluție, dar reporterul-șef insistă, cu tot respectul și departe de mine gândul de a mă băga peste știința dumneavoastră, dar credeți-mă că știu bine cum funcționează lucrurile astea, așa că pentru binele acestui om ar trebui să-i scoateți acest respirator și toate plasticele astea, ba chiar să-i ridicați un pic capul ca să captăm mai bine prin camera de luat vederi expresia muribundului, așa e mult mai bine, e perfect, mulțumesc frumos, facem o probă, efectul e cu totul altul, v-am zis eu.

Douăzeci și patru de ore, doamnelor și domnilor, dragi telespectatori care ne urmăriți din toate colțurile țării, douăzeci și patru de ore neîntrerupte în care vă vom informa pas cu pas despre dificultățile acestei lupte și în care se vor strânge fonduri pentru acest om, Omul de Serviciu de la Marele Spital General din Deșertul I., care se luptă de mai multe luni cu moartea, vrem să apelăm la sensibilitatea dumneavoastră, dragi telespectatori, să nu acceptăm ca, din rațiuni materiale, acest om cinstit să fie privat de viață, declamă ziaristul, iar pe ecran chipul său alternează cu prim-planul chipului Omului de Serviciu, care, între timp, și-a dat ultima suflare, dar reporterul-șef s-a consultat cu studioul central și cu domnul Director al spitalului și cu toții au ajuns la concluzia că emisiunea trebuie să continue, dat fiind că emoția și așteptarea create în sânul audienței sunt atât de mari, încât ar fi de-a dreptul crud să fie dezamăgită cu o știre care, în definitiv, nu schimbă mare lucru, e vorba în fond doar de câteva ore, pentru că mâine nimeni n-o să mai vorbească despre asta, așa e Istoria, un conglomerat de uitări care se împing una pe alta,

făcând iute loc altor uitări, ba chiar am putea spune că uităm că uităm, filozofează reporterul-șef în timp ce se oprește să se uite la doi tehnicieni care, profitând de pauza de publicitate, ridică cearșafurile și presară niște gheață pe care au adus-o din Spital, căci aici afară aerul fierbe și trupul trebuie să mai reziste un pic, încă puțin, dragi telespectatori, să nu permitem ca egoismul banului să răpească viața unui om onest, și donațiile curg, fiecare dă cât poate, asta e minunat, minunat este că nu suma contează, un cent valorează cât un milion, e vorba de iubire, de iubirea unui popor care astăzi se întrece în unanimitate să salveze un om, cineva spunea că dacă salvezi un om salvezi toată omenirea, și exact asta facem noi acum, salvăm omenirea, îi întindem o mână de ajutor lui Dumnezeu, precis că El ne vede, și în timp ce rostește aceste cuvinte reporterul își ridică ochii spre cer, cerul care de atâta soare e aproape alb, alb precum betonul Marelui Spital General din Deșertul I., alb precum pulberea care acoperă totul și zboară în jurul patului, și al cablurilor și al aparatelor conectate la corpul Omului de Serviciu, alb precum halatul domnului Director, alb precum pancarta albă pe care infirmierii și cei din administrație au întins-o pentru ca lumea să știe că Omul de Serviciu continuă să fie viu, dacă nu e viu acolo, în pat, e viu în inimile tuturor, rezistă, rezistă, rezistă, strigă în cor doctorii și infirmierii într-un singur glas, un singur glas care se înalță și se revarsă asupra capetelor, iar camera de luat vederi revine asupra chipului Omului de Serviciu și se oprește acolo, la ochii cavernoși și la cuta aceea mică de la colțul gurii care parcă vrea să schițeze un surâs.

Protagoniștii povestirilor din volumul *Operațiunea Afrodita* sunt legați între ei prin firele invizibile ale unor sentimente generate de singurătate, înstrăinare, melancolie și descumpănire, definitorii pentru lumea lăuntrică a omului contemporan. Însă viziunea pe care o dezvăluie în esență este străluminată constant de o sensibilă înțelegere și solidaritate cu ființa umană, pe care o cunoaște nuanțat și în profunzime, în dubla sa ipostază de scriitor și psihanalist, precum și de subtile secvențe de umor și (auto)ironie.

Tudora Șandru Mehedinți

Fără să se lipsească de referința clasică, Dessal este un scriitor al lumii noastre, de azi și de peste tot. Scena lui este globul pământesc. Un spațiu latinoamerican este invocat adesea, corespunzând cu originile argentiniene ale autorului stabilit la Madrid, dar, firesc și convingător, se invită și în spațiul burghez nord-american, în Africa subminată de terorism și mizerie, în Parisul emigranților și aiurea. Eroii lui sunt de toate neamurile. A intra în psihologiile lor variate nu-i pune probleme; trebuie remarcat că Dessal este preponderent un scriitor al contemporaneității; trecutul îl interesează ca referință, dar narațiunea este mereu la prezent. Această latură de martor al lumii noastre se armonizează cu spiritul de toleranță… și, mai ales, cu sensibilitatea față de suferințele celor mizerabili, de destinul celor plecați în misiuni primejdioase, prinși în plasa marilor răscruci, de toți cei aruncați în lume, în lumea mare a vremii noastre.

Ion Vianu

ISBN 978-606-776-012-5

editura rao

www.raobooks.com